

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

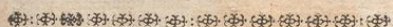
Tractatus I. De Sacramento Baptismi. Sed in principio hujus Tractatus
paucae prius Resolutiones ad omnia Sacramenta in genere adscribuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

TRACTATUS PRIMUS DE SACRAMENTO BAPTISMI.

SED IN PRINCIPIO HUIUS TRACTATUS
paucæ prius Resolutiones ad omnia Sacramenta in genere
adscribuntur.

RESOL. I.

Com Concilium Tridentinum asserat sess. 24. c. 17. Sacramentum tribus persci, materiâ, formâ & intentione Ministris: & non intentio sit triplex, habitualis, virtualis & actualis; quaritur quænam sit sufficiens ad valide conficiendum Sacramentum?
Ex p. 2. tr. 17. & Miscell. 3. Ref. 32.

tionem virtualem; nam in illa Missa omnes illæ actiones, à prima illa intentione verè secundum modum agendi humanum procedunt ratione imaginationis, quam prima illa voluntas applicavit; sic Coninch. de Sacr. q. 64. art. 8. dub. 2. n. 71. Cabrera de Sacr. q. 64. art. 8. disp. 1. §. 5. n. 41. Valq. in 3. p. tom. 2. disputat. 138. cap. 6. Pesantius in 3. part. q. 64. art. 8. disp. 2. Molfes. in sum. to. 1. tr. 3. c. 4. n. 11. Nugnus in 3. p. tom. 1. q. 64. art. 8. Bonac. de Sacram. disp. 1. q. 3. punct. 2. §. 3. n. 11. Suar. in 3. p. tom. 3. disp. 13. sect. 3. Camerota de Sacram. tr. 1. c. 2. q. 7. Summa Corona p. 4. cap. 4. n. 56. Antonius de Litteratis in sum. part. 1. c. 23. n. 15. Fernand. in suo exam. Toeol. p. 3. c. 1. §. 4. n. 6. & alij.

4. Tertia opinio est Valerij Reginaldi in praxi, tom. 2. lib. 26. c. 3. n. 38. qui posuit duplicem intentionem virtualem sufficientem ad conficiendum sacramentum, uno modo, ut explicatum est in secunda opinione; altero modo, ait ille, intentio virtualis dicitur, quæ ex natura sua, vel ex Ecclesiæ institutione comprehenditur sub altera intentione, cum qua sic conjuncta est, ut ea præsentè, censetur ipsa quoque adesse. Illa scilicet ratione, qua votum castitatis ita comprehenditur sub diaconatu, ut eo ipso, quod quis vult ad hunc promoveri, censetur velle consentire in votum perpetuæ castitatis servandæ. Sic igitur eo ipso, quod sacerdos vult secundum sacerdotum consuetudinem induere vestes sacerdotales, habet virtualem intentionem celebrandi Missam. Quia enim induere vestes sacerdotales, medium est ab Ecclesia institutum ad Missæ celebrationem, fit, ut in tali actione induendi, comprehendatur virtualiter actio celebrandi, & in intentione induendi intentio celebrandi, donec adhibeatur actus contrarius, per quem hæc tollatur. Atque hujusmodi quoque intentionem virtualem ad sacramentum sufficere dicendum est, alioquin accedendum erit multis sacerdotibus non consecrare, nec alia sacramenta conficere. Ita Reginaldus. Quid sentiam, dicam breviter. Prima opinio Henriquez videtur mihi nimis laxa; secunda opinio est probabilior; tertia Reginaldi est probabilis, quam quidem si amplectantur sacerdotes, ex multis scrupulis, quibus angere solent, liberi immunisque erunt. Salva semper, &c.

legit que
line con
mura in hac
M. in to. 3.
m. 3. lege
ad hunc
l. 1. & si
p. 1. & si
lib. 1.

6. 1. M N E S Doctores asserunt intentionem habitualement non sufficere, sed virtualement requirit, & actualem non esse necessariam; discordant tamen in assignando quænam intentio virtualis sufficiat.

2. Prima sententia est Valentis, tom. 4. disp. 3. q. 5. punct. 3. vers. Intentio autem implicita, & Henricus in sum. lib. 1. c. 10. n. 2. ubi ait, Intentio virtualis dicenda etiam est illa, quæ quamvis non videatur fluxisse ex efficaci vi, vel motivo primæ intentionis, aut quia licet nunquam habuit intentionem sic explicitam; Volo facere quod Ecclesia Romana intendit, & quod Christus instituit: habuit tamen consensum, ut si quis Ordines sacros suscipit, ut fiat Sacerdos, & Minister Ecclesiæ, & absque alia forma intentionis, (si nunquam habuit contrariam) consuevit celebrare, & ministrare sacramenta, etiam cum distractione mentis, hic enim conficit Eucharistiam, & alia sacramenta. Hæc Henriquez.

3. Secunda sententia, est communiter omnium aliorum DD. qui asserunt, intentionem virtualement necessariam ad sacramentum illam esse, quæ actu transivit, & virtute manavit ex impressione in imaginativa relicta ex primo proposito, quo quis humano modo ad agendum se applicuit; qua excitatur potentia motiva, ut actus initio propositos (qui primum actum immediatè sequuntur, aut cum eo saltem mediatè connexi sunt) perficiat, homine interim alia omnia cogitante, donec actu aliquo contrario interturbetur. Ut, v. g. incipit quis sacrum intendens celebrare, & postea totum sacrum omnino distractus ordine suo perficit, hic habet inten-

Tom. 1.

A RESOL.

RESOL. II.

An ad valorem Sacramenti sufficiat tantum, integra & legitima verba proferre super legitimam materiam, pro ut jubet Ecclesia, vel sit necessaria intentio Ministri faciendi Sacramentum? Ex p. 10. tr. 11. & Misc. 1. Ref. 57.

* Super doctrina contenta in hac Resol. in tom. 4. tr. 8. Ref. 37.

3. I. * **A**ttendas quæso, Amice Lector: Nam ad propositam questionem affirmativè respondet Catharin. in opusc. de intentione Ministri. Sylvest. verb. Baptismus 39. q. 11. qui verbis S. Thomæ malè intellectis decepti, docent ad valorem Sacramenti sufficere intentionem ipsius externæ actionis; quod etiam indicat Adrian. in 4. de Baptismo, q. 3. art. 3. eandemque opinionem ex parte censuit probabilem Paludan. in 4. dist. 6. q. 2. art. 5. Et hanc sententiam fusè explicat, & defendit Alphonsus Salmeronius, tom. 13. in Epist. Pauli, lib. 1. part. 3. dist. 2. fol. 186. ubi sic ait: Superest unus resolvendus scrupulus de intentione Ministri in conferendo Sacramento; quia si illa desit, Sacramentum non perficitur, cum de Sacramenti ipsius substantia constituatur ab omnibus. Si ergo Minister aut baptizare, aut hostiam consecrare, aut Sacerdotem promovere non intenderet; nullus erit Baptismus, nulla esset hostia adoranda, & nullum ordinationis Sacramentum. Rursus, an Episcopus ille initiator, & ordinator Sacerdotum ritè sit, & legitimè ad Episcopatum assumptus: & rursus an Episcopus qui illum promovit, ritu Catholico, & legitimo ad Episcopatum promoverit, dubium erit; atque hac ratione in infinitum posset procedi; & omnia essent in dubium revocanda; & Academici omnes, & nutantes redderemur. Sed hic in primis advertendum, duplicem poni intentionem Ministri conferentis Sacramentum, alteram quidem publicam, & Ecclesiæ ipsius, cujus ministerio perfungitur, quicumque ille sit, qui Sacramentum dispensat. Hæc autem intentio satis exprimitur in ipsis Sacramentorum formis: Ut, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti: Ego te absolvo à peccatis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Et Hoc est corpus meum.* &c. Intendit enim Ecclesia Catholica, sicut & Christus Sacramentorum Autor, per ejusmodi verba baptizare, absolvere, & panem in Christi corpus convertere. Hæc autem intentio inseparabilis est ab ipsis verbis, si integrè, ut debent proferantur; & idè Ministri solliciti esse debent, ut formam ipsam integrè pronuncient, nec illam aliquo verbo contrario vitient, quò sic perficiant Sacramentum, & Sacramenti effectum dignè accedentibus conferant. Altera verò intentio privata est, & particularis ipsius Ministri, qui aut nihil credit eorum, quæ facit, aut desitorè facit, aut contrariam habet intentionem non conferendi Sacramenta, aut ejus effectus, etiam si Sacramentum in forma Ecclesiæ consueta administret. Hæc intentio privata, et si necessaria sit, ne Minister peccet, ut conformetur intentioni Ecclesiæ: tamen tam fortis, aut efficax non est, ut vitare Sacramentum possit, si aliàs velit facere quod facit Ecclesia; quod sic multis rationibus ostendo. Primò, quia, cum Sacramentum sit externum, & sensibile signum ad significandum hominem à Deo institutum; privata verò illa intentio Ministri, in ejus corde delitescat, & insensibilis, intimaque sit; non potest esse pars essentialis rei sensibilis, qualis est Sacramentum: quænammodum etiam fides non est

pars Sacramenti, ut Lutherani docent; quia sensum non cadit. Ut ergo fides, & intentio requiruntur in suscipiente, ut fructum Sacramenti percipiat; ita fides, & intentio in Ministro necessaria est, ut rectè, & utiliter, quod ad se attinet, Sacramentum dispense.

2. Secundò: cum privata Ministri intentio non possit à nobis certa evidentiâ cognosci, ut potè occulta, & in corde Ministri latens; in Sacramento suscipiendo voluisset nos Deus perpetuo scrupulo agitari, & rei ad salutem spectantis dubitatione torqueri, si verum Sacramentum certa fide nos suscepisse, nunquam posset cognosci: quod sanè & scripturis & Patribus contrarium esse videtur; quia nos firma fide ad Sacramenta suscipienda adhortantur. Nisi dicamus Spiritum sanctum sibi ipsi contradicere, & aliud nos per scripturas, & Patres, & Prædicatores verbi Dei docuisse, nempe fide certa, & indubitata accedendum esse ad Sacramentum suscipiendum; aliud verò per ipsam Sacramentorum constitutionem intendisse, nempe ut propter ignotam, nobisque absconditam Ministrorum intentionem perpetua dubitatione, angere-mur: quod certè falsum est, & Spiritus sancti bonitati contrarium.

3. Tertio: quia si per illam voluntatem privatam Ministri perficerent Sacramentum, certè salus hominis, remissio peccatorum, Spiritus sancti gratia, & vis sanguinis Christi ex hominum arbitrio penderent, & plus possent homines nocere, quàm Christus juvare. Paulus etiam non rectè cum de Ministris, verbi, & Sacramenti ageret, dixisset: *Ego plantavi, Apollo rigavit; sed Deus incrementum dedit.* Itaque, neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat; sed qui incrementum dat, Deus. Dicendum enim fuisset: Sed qui incrementum dat, Minister, vel Dei ministri intentio.

4. Quarto: Ecclesia, qui posset tam confidenter, & certò gratiam Christi, & salutem promittere penitenti, & Catechumenis, si per Ministros aliter intendentes posset promissa salus, & gratia impediti: Qui posset etiam Paulus tam certò asserere: Sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis? Posset enim jure dubitari, an Sacramentum fuerit perfectum, & ejus fructus per Ministrorum malitiam, & fraudem impeditus.

5. Quintò: Plecerentur plerumque innocentes propter aliorum malitiam, quod longè remouitum est à Divina bonitate, & sapientia; cum scriptum sit: Filius non portabit iniquitatem Patris, & Pater non portabit iniquitatem Filij: justitia. Justus super eum erit, & iniquitas impij erit super eum. Et David: Non privabit bonis eos, qui ambulat in innocentia: beatus homo qui sperat in te. Et Abraham dixit Domino Sodomam punire volenti: Absit à te ut rem hanc facias, & occidas justum cum impio, fiatque justus sicut impius, non est hoc tuum, qui judicas omnem terram: nequam facies judicium hoc. Abimelech quoque Rex Geraris, qui uxorem Abraham præripuerat, in somno à Domino orare instructus ait: Domine, nungentem ignorantem, & justam interficeres: Dixitque ad eum Deus: & ego scio quòd simplici corde feceris; & idcirco custodivi te ne peccares in me, & non dimisi, ut tangeres eam. Quicquid ergo sit de Ministris pervertam intentionem de suo adhibentibus, si quis agat innocenter, & in Domino Sacramentorum Institutore speret; gratia Dei per Sacramentum danda defraudari nequit. De fide ergo est tenendum, nullum simplicem, & innocentem propter corruptam Ministri intentionem fructu Sacramen-

Sacramentorum privari. Unde egregie Beatus Chrysostomus scribit: Sacerdos, & linguam, & manus præbet: nec enim iustum est propter aliam malitiam ad salutem nostram accedentes offendi. Sic ille, loquens de pravis Sacerdotibus.

6. Sexto: idem probari potest, quia si Sacramentorum perfectio non est sine privata Ministri intentione, de qua merito dubitare possum: ergo liberum erit de omnibus, qui baptizantur, vel abfolvuntur, vel qui Eucharistiam Sanctam adorant, & percipiunt, dubitare, an sint verè baptizati, & an verè abfoluti, & an ritè consecratam Hostiam, & debito adorationis cultu venerentur, & ad salutem percipiant; & an veri sint Ministri Ecclesiæ, hoc est Diaconi, Presbyteri, & Episcopi: atque ita de tota Ecclesiastica hierarchia, atque adeò de tota Christi Ecclesia dubitare cogemur. Cum enim fide sentire debeamus, Ecclesiam veram Christi esse hanc, quæ Romano Pontifici subest, si postea de nullo Sacramento possit constare, an sit in ea legitime administratum, nec de Administris, an sint ritè, & canonicè initiati: ipsam Romanam Ecclesiam in dubium revocamus; quæ sine veris Sacramentis, & legitimis Ministris non potest magis constare, quam domus sine lapidibus fundamentis, aut trabibus, quæ totum ædificium colligent, & sustineant; aut quàm Regnum sine Magistratibus, & Consiliariis. Per hanc ergo doctrinam redderetur nobis Ecclesia invisibilis, imaginaria, & mathematica; & misera Christiani populi conditio: quia Christianus propter defectum intentionis Ministri, nunquam certus esse posset de Baptismo, abfolutione, & ordinatione; sed opinione tantum humana hæc apprehenderet, quæ divina sunt, & supra rationem posita.

7. Septimo: Per multi, tum Episcopi, tum Sacerdotes in Ecclesia extiterunt, quorum sanctitas, & doctrina, & eorum à Deo missio, signis; & miraculis comprobata est. Cum ergo isti sacramenta ministrarent, fide constanti, & plusquam humana; credendum erat, eos rectam intentionem adhibuisse; ac proinde non posse suscipientes sacramenta de Ministrorum voluntate dubitare. Imò, quod majus est, non debebant Apostoli onere baptizandi seipsos exuere; ut Petrus & Paulus, & in alios transferre, si tantum referret intentio: nam in dubio ponerent eorum salutem, quæ de baptizatis à seipsis omnino certa erat, etiam ipsis renatis. Si quidem ex signis, quæ debebant, colligere poterant, eos esse idoneos Christi Ministros: ac per hoc rectam intentionem habuisse in baptizando, credere ardebantur: quemadmodum qui Baptismum suscipiebant à Christo Domino, idem credere debebant, & se etiam esse gratiam consecutos; quia Christus factus non erat in ministrandis sacramentis. Consulissimum quoque esset, non nisi magna diligentia perquirere Ministros sanctissimos, & innocentissimos, à quibus susciperemus Sacramenta, ne per malitiam iniquorum Ministrorum fraudaremur aut Sacramento, aut ejus fructu; quod esset dogma proximo illi Donatistarum, contra quos frequenter disputat Augustinus, docens, per malos Ministros confetti nobis vera, & salutaria Sacramenta; & eorum privata malitia nihil nobis gratiæ detrahi.

8. Octavo, si ad essentiam Sacramenti facit Ministri intentio; quomodo aut Hæreticus, aut Judæus, aut Paganus validum, & verum Baptismi sacramentum ministrare possunt? Nam illorum permulti aut Baptismum, aut ejus effectum pernegant, sicut tamen doctrina Patrum, & Generalium Con-

ciliorum veritatem Baptismi collati ab Hæreticis in forma Ecclesiæ consueta stabiliant; & Donatistæ aliter opinantes damnentur. Non ergo requiritur alia intentio, sicut nec alia fides, quæ intentionem dirigat, præter illam Ecclesiæ, quæ factò ipso, & verbis formæ pronuntiatis continetur: Mirum est autem, olim Ecclesiam in controversia Novatianorum, & Donatistarum, asserentium, Baptismum ab Hæreticis collatum nullum esse, de debita intentione Ministri nihil disputasse, an scilicet adfuerit, vel abfuerit; sciebat enim, non esse necessariam; & Ecclesiam Catholicam id unum diligenter curasse; ut forma observari solita exactè servaretur. Hinc Pontifices Romani interrogati, an Baptizati, à Paganis, vel Judæis essent rebaptizandi responderunt: Si servata esset forma, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; non esse repetendum Baptismum; nihil de Ministrorum voluntate, aut mente dubitantes. Quare Nicolaus Primus Papa ad consulta Bulgarorum rescripsit: A quodam Judæo, nescitis, utrum Christiano, aut Paganus, multos in Patria vestra Baptizatos asseritis, & quid inde sit agendum, consultis: Hi profecto si in nomine sanctæ Trinitatis, vel tantum in nomine Christi, sicut & in actibus Apostolorum legitur, baptizati sunt, quia non illorum, sed ejus est; rebaptizari non debent. Hæc ille, nihil de intentione Ministri dubitans: sciebat enim formam rectè pronuntiatam à Ministro satis esse. Nam alioqui commodum esset nobis, & fructuosum Baptismum repetere, ut suppleretur per posteriorem, quod priori non eramus consecuti; vel saltem danda esset opera, ut in illa forma repereretur collatus Baptismus, quam instituit Alexander III. servandam, quando prius receptus Baptismus esset incertus, aut dubius. Sic enim ille statuit; De quibus autem dubium est, an baptizati fuerint, baptizentur his verbis præmissis: *Si baptizatus es, ego non te baptizo: si nondum baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Non enim videtur iteratum, quod nescitur esse factum. Hæc ille. Cum autem non minus possit nobis constare de secundo hoc Baptismo, quam de priori; esset tertio; & quarto & quinto Baptismus repetendus, & ita in infinitum quod certe aliud non esset, quam anabaptismum introducere, multò deteriorem, quam quem Novatores nostra ætate invixerunt: nisi sistamus in hoc, quod potest nobis satis constare; ad Baptismum, & ejus fructum percipiendum satis esse formam Ecclesiæ perfectæ, & integrè pronuntiatam. Et quod dico de Baptismo, idem esset de sacramento Pœnitentiæ, & aliis sacramentis, maxime de aliis, quæ iterari non possunt, prorsus censendum. Nam essentia sacramenti materia, & forma, sicut quævis alia res naturalis, constat; nam Minister, & ejus intentio, & suscipientis sacramentum dispositio, extrâ essentiam ejus sunt. Administrans igitur materiam, & formam, sacramentum perficit, modò exterius non protestetur se nolle illud administrare; vel aliquid addat, quod viciet formam. Habet enim intentionem, quæ sufficit, id est applicandi illud sacramentum ad suscipientem; quia hoc non aliunde, sed ex proposito, & intentione operatur. Et licet in corde suo putet, non esse sacramentum, vel animo intendat nullum sacramentum conferre, mentitur; quia factò ipso testatur, se dare rem, quæ est sacramentum, quamvis intus aliter cogitet, vel joco, & non serio se conferre voluisse asserat. Nam qui grandem alapam in faciem alterius impingeret, & ore protestaretur se nolle ei aliquam injuriam inferre; procul dubio

mentiretur, & plus factio esset standum, quam verbo, quia ut Jurisperiti loquuntur, esset protestatio contra factum. Si etiam Notarius conficeret instrumentum cum omnibus requisitis conditionibus & circumstantiis; corde tamen suo derisorie intenderet tale instrumentum perficere: revera tamen validum esset instrumentum, nisi intentionem suam aliquo expresso verbo vitaret, quod in instrumento apponeret. Ita qui conficit Sacramentum, & administrat materiam, & formam adhibet; etsi postea afferat, se nihil conficere voluisse, aut derisorie egisse; non esset audiendus. Et ita recte Alexander Patriarcha Alexandrinus, communicato prius consilio cum Episcopis, definiunt, Athanasium, qui in pueritia alios pueros colludentes secum in litore maris baptizaverat, agens ipse Episcopi personam; vere baptizasse, & vere fuisse baptizatos pueros, & nulla ratione baptizandos: quod intellexerit, verba proferri in baptismo consueta, recte ab eo fuisse pronunciata. Lege decimum librum Ecclesiasticae Historiae à Rufino additum, & Nicephorum Callistum lib. 8. cap. 44.

9. Nondum argumentum lumi potest ab intentione suscipientis Sacramentum. Nam etsi quis accedat ficto animo, aut haeretico ad Sacramentum, non credens ullum Sacramenti effectum: si tamen se sponte subdat Ecclesiae consuetudini, & patiatu morte Ecclesiae baptizari, ut fecit Simon Magus, & pueri illi colludentes juxta mare ab Athanasio baptizati; illi quidem recipiunt Sacramentum, id est characterem, licet non gratiam: nec satis est dicere, ego non intendebam Sacramentum recipere, aut characterem; cum non crederem, sed derisorie id facerem; nam respondebitur ei: Cur ergo passus es in te fieri quod consuevit facere Ecclesia cum omnibus, ex quibus provenit ille effectus, & quem praedicant eventurum, quovis animo ad hoc Sacramentum accedant; Itaque non reiteratur in his Sacramentum etiam suam fictionem consentientibus; sed recedente fictione, & accedente fide, collatus Baptismus jam suum gratiae effectum in eis operatur. Ita similiter de vere, & cum fide ad Baptismum accedente; & à Ministro, vel non credente, vel derisorie operante, verus confertur Baptismus, & ejus effectus, etiam si gravissimè peccet in ejus ministerio; ubi tantum, & non alteri nocet. Hucuique Salmeronius; cuius sententiam novissimè sequutus est Hieronymus Columbus, de Hierarchia Angelica, & Humana, lib. 4. cap. 20. Sed id quod nimiam admirationem facit, est considerare, Catharinum, ex Ordine Praedicatorum, & Salmeronium ex Societate Jesu interfuisse tanquam Theologos in Concilio Tridentino.

10. Veram eorum opinionem profus rejiciendam esse puto. Unde Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo, de Sacram. tom. 1. disp. 8. sect. 2. n. 15. sic asserit: Ego quidem fateor hanc sententiam cujuscunque sit; non ita aperte comprehensam esse definitionibus Conciliorum adductis; sicut comprehenditur Lutheri, & aliorum Haeticorum error. Nam haetici nullam profus intentionem exigebant faciendi quod facit Ecclesia; sed dicebant, validum esse Sacramentum, quantumvis Minister affirmaret, se non serid, sed iocose, & irrisorie operari. Hi autem Auctores exigunt, non solum intentionem faciendi illum actum externum, & proferendi illa verba, (quae intentio neque etiam ab Haeticis excludi poterat) sed etiam intentionem faciendi illum actum, & proferendi illa verba eo modo, quo ab Ecclesia fieri, & proferri solent; hoc

est, cum tali modo externo, ostendente rem serid agi, & non jocandi gratia. Quia intentione posita, dicunt, licet interius habeat intentionem illudendi, & non conficiendi verum Sacramentum; eam intentionem mente conceptam, & exterius non proditam non vitare, aut obesse quidquam valori Sacramenti: jam enim habetur intentio faciendi quod facit Ecclesia. Caterum, licet nec sententia differat ab errore Haeticorum; adhuc tamen ex mente Conciliorum, & ex fundamentis, quibus contra Haeticorum Dogma istud definitum est, ita clarè colligi potest falsitas etiam hujus alterius sententiae, ut meritò censetur ab errore damnato non multum distare, & ideo meritissimè ab omnibus Theologis rejecta sit. Ita Lugo; qui postea respondet ad argumenta Seribonij, & Salmeronij, quem tamen non citat: Ad illum, qui doctè totam materiam pertractat; cui adde Tannerum, tom. 4. disp. 3. quest. 4. dub. 1. num. 21. Dicastrum de Sacram. tom. 1. tract. 1. disp. 3. dub. 5. Serram in 3. part. quest. 46. art. 6. Franciscum Lugo de Sacram. in genere, cap. 2. quest. 9. num. 72. Ochagaviam, de Sacram. in gener. quest. 22. num. 5. Suarez in 3. part. tom. 2. disp. 13. sect. 2. Vasquez, disp. 138. cap. 3. num. 28. Granadum, tract. 5. disp. 4. sect. 1. Hurtadum, disp. 4. difficult. 4. & alios.

11. Dicendum est itaque, ad valorem Sacramentorum non sufficere intentionem proferendi legitimam formam supra legitimam materiam, prout Ecclesia jubet: sed necessariò requiri etiam intentionem faciendi Sacramentum, vel id, quod ea externa actione, & caeremonia intendit Ecclesia, aut instituit Christus. Nam intentio ad Sacramenti valorem necessaria referri debet, non solum ad ipsam per se externam actionem Sacramentalem: v. g. ablutionem, unctionem: sed etiam aliquo modo formaliter ad ipsam Sacramentum, & consequenter etiam aliquo modo ad effectum Sacramenti: ita nimirum, ut Minister aliquo modo intendat, non solum prolatis formae verbis abluere, unguere: sed etiam abluendo, unguendo, verbaque legitime proferendo, Sacramentum conficere: adeoque facere quod facit Ecclesia: seu quod fecit, seu fieri voluit Christus, non solum materialiter, sed etiam aliquo modo formaliter, ac sub eadem ratione: hoc ipso enim Minister intendit mediatè, tanquam in sua videlicet causa, effectum Sacramenti.

RESOL. III.

An perversa intentio Ministri in conferendo Baptismo, & aliis Sacramentis, suppleatur à Deo quoad gratiam?

Et quid quoad characterem? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 17.

§. 1. **N**egative respondeo cum Homobono de Bonis in exam. Eccl. part. 1. tr. 4. c. 2. q. 10. Naldo in sum. ver. Sacr. n. 10. Henriquez lib. 1. c. 10. n. 3. Filiucio tom. 1. tr. 1. c. 5. n. 80. Sylvio in 3. part. q. 68. art. 2. ad 4. arg. Fernandez de Heredia in disp. mixtis de Sacr. in genere. part. 9. dub. unico, num. 17. Suarez, & aliis communiter. Et ratio est, quia quòd Deus suppleat defectum Ministri, in tali casu, non fundatur ulla lege, promissione, aut necessaria ratione, & intentionem Ministri necessariò requiri est de fide. Ergo, &c.

2. Et ita hanc sententiam veram existimat Cabrera de Sacr. q. 64. art. 8. disp. 1. §. 6. n. 65. & 66. ut contrariam tanquam erroneam, & temerariam refellat.

3. Non reticeam tamen affirmativam sententiam quam

De Sacram. Baptismi. Resol. IV. V. & VI. 5

quamplures docere, & idè Bartholomæus ab Angelis Dominicanus in exam. conf. de Sac. in communi. dist. 1. §. 3. sic asserit. Ubi Minister ex malitia in Baptismo, vel Penitentia, vel alio Sacramento falleret, non habendo intentionem faciendi, quod Ecclesia facit, sed tantum irrideret hominem, & hæc sua malitia non esset nota? Deus (qui facienti quod in se est, non deficit in necessariis, nec alligavit virtutem suam Sacramentis (sua infinita bonitate suppleret, non quoad characterem, sed quoad gratiam. Ita ille, qui citat D. Thomam in 4. dist. 24. q. 1. art. 2. quæstiuicula 3. & Viguerium, & ex eadem Dominicanorum familia, hoc etiam docet Sylvester ver. Baptism. 6. n. 3. & novissimè Zanardus in direct. confess. parvi, de Sacram. Bapt. c. 4. in fine. Idem à fortiori docent Angelus ver. Bapt. 7. n. 12. & Alensis, Durandus, & Gabriel apud Filliucium ubi supra.

4. Et tandem hanc opinionem etiam ex Societatis Jesu Theologis Pater Valentia tom. 4. disp. 3. q. 5. punct. 3. ubi ita ait. Probabiliter arbitrantur Theologi, Deum in infantibus supplere defectum Ministerii, quando hic malitiosè subrahatur intentionem, & in adultis eundem defectum Ministerii suppleri per devotionem, & fidem ipsius suscipientis, Deo etiam peculiariter ad id cooperante, si quid fortè in devotione deficit. Quamquam illud de infantibus non secundum legem ordinariam, sed secundum privilegium quoddam accipi debet. Sic Valentia, sed tu ne recedas à nostra sententia.

RESOL. IV.

An in verbis forma Sacramentorum detur parvitas materia?

Et an hoc intelligendum non sit in verbis essentialibus, & mutantibus sensum?

Et an si quis in forma Sacramenti Eucharistia reliquerit particulam enim, & in forma Baptismi, & Penitentia particulam ego, incurrat culpam mortalem?

Et quid, si ad finem verborum consecrationis quis non proferat m, valdè distinctè, & illud r?

Et quid dicendum, si verba essentialia forme Sacramenti mutentur in alia, idem tamen significatum tenentia?

Et an peccet mortaliter, qui ex industria corruptè profert, aut mutat verba forma? Ex p. 5. tr. 5. Ref. 39.

§. 1. Respondeo negativè cum Alphonso de Leone de off. Conf. p. 1. recollect. 7. n. 40. & aliis, quod est intelligendum de verbis essentialibus, & mutantibus sensum, & idè ego alibi notavi quòd si quis in forma Sacramenti Eucharistia relinqueret particulam enim, non incurteret culpam mortalem, & ita etiam docet Hurtado de Sac. in gener. disp. 1. dist. 1. 4. & idem dicendum esse puto, si in forma Sacramenti Penitentia & Baptismi omittatur particulam * Ego.

2. Notandum est etiam hic quòd si verba essentialia forme Sacramentorum mutentur in alia, idem tamen significatum tenentia, ex genere suo non esse nisi peccatum veniale, secluso scandalo: Ita Sotus in 4. dist. 1. 4. q. 1. art. 3. Ochagavia tr. 1. de Sac. Penit. q. 6. n. 6. Valentia tom. 4. disp. 7. punct. 3. & alij.

3. Sed non desinam hic apponere verba: Sylvij in 3. part. q. 60. art. 8. dub. 3. concl. 3. ubi sic ait. Qui ex industria corruptè profert, aut mutat verba forme, peccat mortaliter, si corruptio, vel mutatio sit notabilis, etiamsi solum accidentaliter, venialiter si parva, vel non scienter facta, modò tamen absit contemptus etiam interpretativus; parvitas enim materiae communiter excusatur à mortali. Ita ille, Unde est

Tom. I.

his obiter notetur quàm ridiculus sit scrupulus eorum, qui si ad finem verborum consecrationis non proferunt m, valdè distinctè, & illud r, quod in verbo est reperitur, putarent se non consecrassè, cum hæc mutatio nullius ferè momenti sit, ut rectè notat Granadus de Sac. in 3. part. contr. 3. tr. 1. disp. 5. n. 3.

in §. ult. Ref. annot. præterit. & in aliis veris ejus ult. annot.

RESOL. V.

An in conjunctione materiae, & forme Sacramentorum detur parvitas materia? Ex p. 5. tr. 5. Ref. 40.

§. 1. Videtur negativè respondendum ex sententia Doctorum, qui requirunt simultatem temporis inter aliquam saltem partem forme, & aliquam partem materiae, ita ut non priùs perficiatur forma, quàm existat aliquid materiae, nec priùs existat integra materia, quàm incipiant verba proferri. Ita Scotus in 4. dist. 6. q. 1. §. Dico ergo. Gabriel q. 1. art. 2. concl. 8. Richard. dist. 3. art. 4. q. 2. licet non omnino clarè. Basol. dist. 15. q. 1. art. 2. in fine. Perez 3. part. q. 66. art. 8. n. 3. Navarrus in sum. c. 22. n. 8. & Sylvester ver. Bapt. 5. §. Secundo, licet de Baptismo in speciali loquantur. Eandem doctrinam magis ex professo defendit Caietanus tom. 1. opusc. tr. 26. non solum in Baptismo, sed potissimè in sacramento Ordinis, ratione probatur, quia inter materiam & formam Sacramenti requiritur ea conjunctio, quæ necessaria est ad veritatem verborum; sed ad veritatem verborum necessarium est ea saltem quoad aliquam partem proferri, cum applicatur materia, ergo ad Sacramentum requiritur aliquam partem materiae esse simul cum aliqua parte forme.

2. Sed ego puto non requiri ad veritatem Sacramenti coexistentiam materiae, & forme, sed sufficere moralem conjunctionem. Ita ex Soto, Victoria, Henriquez, Suarez & aliis, docet Granadus de Sac. in 3. part. contr. 3. tr. 1. disp. 4. n. 4. quia Sacramentum est morale quoddam compositum, ex re sensibili, & verbis, quæ illam determinant ad significandam gratiam; ergo ad ejus constitutionem & veritatem sufficit moralis conjunctio, & moralis modus reddendi vera verba, quibus præcipitur ipsum Sacramentum: ad moralem autem conjunctionem satis est si verba non ita distent à re sensibili, ut non censeatur ad illam pertinere, seu illam actuare & determinare ad significationem rei sacrae, quod quidem optimè intelligi potest, si verba parum distent à materia, licet non simul coexistent, sed circa præsentem questionem ne deseras etiam videre me ipsum in 3. part. tract. 3. resol. 6.

Sup. hoc lege doctrinam Ref. not. seq. & in tom. 2. tr. 5. Ref. 16. & recitantes in tom. 7. tr. 2. ex Ref. unica §. Nec valet. & §. Respondeo non esse, & in tom. 4. tr. 8. Ref. 36.

Quæ hic est infra Ref. 62. & lege etiam aliam Ref. ejus not.

RESOL. VI.

An in forma Sacramentorum interruptio detur parvitas materia? Ex p. 5. tr. 5. Ref. 41.

§. 1. Respondeo affirmativè cum Gamachæo in summa Theolog. in 3. part. D. Thom. quæst. 60. cap. 4. ubi docet quòd circa verborum interruptionem & interpolationem, si Minister prolatis aliquot verbis moram faciat, deinde addat reliqua, tunc standum arbitrio viri probi ac prudentis, ita ut si disjunctio & mora fuerit diuturnior, nec ordinariè moraliter videatur esse una oratio, sed duæ orationes, aut pereat verborum sensus nullum omnino sit Sacramentum: si distantia & mora fuerit brevior, ut non impediatur orationis sensum, & unitatem, Sacramentum è contrario verum censeatur, quia est solum mutatio

A 3 tatio

tatio accidentalis, accidens verò non tollit rei essentiam, sed potest adesse & abesse sine ejus interitu.

2. Sed gratum erit lectoribus, ut reor, audire circa præsentem quæstionem Nugnum, *tom. 1. in 3. part. q. 60. art. 8.* ubi sic ait. Quarta mutatio est per interpolationem, sive disjunctionem verborum, ut si quis dicat. Ego te baptizo, & ibi sistat, vel etiam admisceat alia verba, & postea subdat; In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & tunc si sit parva morula, ita ut secundum regulas physicas, & dialecticas sit una propositio, erit verum Sacramentum; si verò sit tanta disjunctio verborum, ut secundum easdem regulas non judicetur una, & eadem propositio, non erit Sacramentum, & hoc intendit D. Th. in *art. 8. solutione ad 3.* in illis verbis: *Si intercipiatur inventio proferentis*; sensus enim est, si sit tanta distantia, quòd debeat intercipi sensus proferentis secundum regulas dialecticas & philosophicas, propterea quòd est tanta discontinuatio, ut oratio non possit esse una secundum propriam suam unitatem. Ubi advertendum est multò facilius fieri istam discontinuationem per admixtionem aliorum verborum, quam quando sit tantum sistendo in medio. Quoniam qui alia verba admisceat, intendit ad aliam orationem, & sic per se loquendo, omittit præsentem, atque adeò videtur quòd non possit illam continuare. Item facilius discontinuatur oratio, quando sit interruptio inter syllabas ejusdem termini, quam si sit inter terminum, & terminum: ut si quis dicat. Ego te baptizo, & in-sistat, vel admisceat alia verba, & postea subdat tizo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, tunc enim licet non sit magna distantia, sed mediocris, non conficitur Sacramentum. Ita Nugnus. Et tandem hanc sententiam tenet etiam Marchantius *de Sac. in 99. regul. tract. 1. c. 2. q. 2. cas. 3. fol. mihi 556* ubi ita asserit. Quid dicendum, si quis interrumpat, verba formæ, e. g. Sacerdos baptizans dum dixit, Ego te baptizo, dicit pueris tumultuantibus, Recedite inde, & nolite ibi garrere, postea addit, in nomine Patris, &c. aut forte dum baptizando dixit, Ego te baptizo, retrahente se puero dicit, Admove te propius puerum fonti, & postea addit, in nomine Patris, &c. Respondetur, licet in his irreverentia intervenire possit alienis verbis interpolando verba formæ, tamen valere Sacramentum, quia moraliter judicatur ex antecedentibus & subsequenter verbis una fieri oratio, si autem notabilis sit mora, idem non judicatur, & ideò nullum foret Sacramentum. e. g. si quis nunc dicat, Ego te baptizo, & post quadrantem horæ adiciat, in nomine Patris, &c.

RESOL. VII.

An qui est in peccato mortali teneatur providere aliene salutis cum vitæ discrimine? Ex part. 5. tract. 13. & Miscell. 1. Refol. 23.

Quoad hoc in to. 5. tr. 6. lege doctrinam Ref. 42. & signanter §. Hæc tamen.

§. 1. **S**uppono ex Villalobos in *summa*, *tom. 1. tract. 3. difficult. 7. mem. 7.* & aliis communiter, in extrema necessitate proximi teneri unumquemque cum vitæ periculo ei succurrere, nisi qui opem est laturus, periculo se exponat, amittendi justitiam; vt si quis, v. g. timeat cruciatuum sevitiam, nec se satis existimet ad eam, perferendam, teneatur se cohibere. Et secundò, nisi quis teneatur strictiori vinculo aliis proximis, qui, ipso vita functo, magnum sint subituri discrimen pereundi. Hoc supposito ad dubium propositum Hurtadus

de Mendoza in *2. 2. disp. 144. sect. 3. §. 25.* distinguit duo genera periculorum. Primum imminet ab hominibus in odium fidei, aut pietatis, tunc unumquisque tenetur providere proximo, quia attritio supernaturalis facilis est cum gratia Dei, cum qua salutem assequitur æternam, quia vel illa sufficit cum martyrio (etenim tunc martyrium esset,) vel Deus tunc ei contritionem providit; ipse autem actus est se martyrio obicere, qua in occasione, Deo favente, nullus perit, nisi ipse sponte deficiat, quod ipse tunc timet probabiliter, sed potius sperat à Deo auxilia efficaciter ad ferendos cruciatum. Secundum genus periculi est, vel à rebus inanimatis, vel ab hominibus non in odium Dei, sed per privatum; ut si moribundus sit ultra flumen, quod sum trajecturus cum periculo, ut ægrum absolvam, aut baptizem, vel sum comprehendendus ab inimico privato, & occidendus, tunc si possum facile exercere amorem Dei super omnia, & valde probabiliter opinari me esse reconciliatum Deo, non secus ac id existimo per confessionem, tunc teneor subire mortis discrimen, quia non est necessaria certitudo, sed prudens opinio de justitia sanctificante. At verò si homo sit diuturnis peccatis assuetus, & perdifficilis ad contritionem perfectam, nec satis sibi persuadet verum amorem Dei, & nixus illum exercere, adhuc prudenter timet, non tenetur se exponere periculo mortis, quia in periculo aequali prius tenetur sibi, quam proximo; adultus autem moribundus tenetur se disponere; quòd si adultus non sit, nullus ei tenetur providere cum gravi periculo æternæ salutis. Immo Bannez in *art. 5. concl. 2.* omnia peccatorem excusare videtur, dum asserit, hominem justum teneri: ergo peccator non tenetur.

RESOL. VIII.

Explicatur aliqui casus, an quis teneatur propter extremam necessitatem spiritualem proximi exponere propriam vitam:

Sed hic est aliud pulchrum dubium. Quadam obstetricis fuerit plures infantes invalide baptizasse, &c. quaritur in hoc casu, quid obstetricis, & confessarius cum ipsa obstetrice facere debeat? Ex part. 3. tract. 5. Misc. 1. Refol. 50.

§. 1. **P**rimò quæritur, an Sacerdos teneatur audire, & absolvere cum discrimine vitæ propriæ illum, qui in articulo mortis timet non habere sufficientem contritionem, & ideo petit Confessarium ad obtinendam sacramentalem absolutionem. Affirmativè respondent Valentia *to. 3. disp. 7. q. 4. punct. 4. post §. asserit.* Lorca in *2. 2. sect. 3. disp. 28. num. 32.* Suarez *tract. de fide. disput. 9. sect. 7. num. 3.* Sylvius in *2. 2. quest. 26. artic. 5.* cum aliis, quia etsi talis per contritionem salvari possit, hæc tamen ei est difficilis, & ipse merito timet, an sit contritus.

2. Sed hoc aliis (ait Coninch *tract. de fide. disp. 25. dub. 7. num. 89.*) videtur difficile: unde meritò (ait ille) Navarr. *c. 24. num. 9.* hunc casum limitat ad existentem in peccato mortali, qui omnino ignorat sibi necessariam esse contritionem extra susceptionem Sacramenti, aut omnino ignorat quid sit contritio, & quomodo eam possit in se excitare, atque ita non cogit se ad eam habendam. Non est igitur absolute dicendum moriturum existentem in peccato mortali qui creditur, non esse contritus, esse in extrema necessitate; secus autem in casu Navarr. ut *suprà*.

Quantvis non plene sup. hoc lege tamen infra post mediū Ref. 68. vers. confirmatus & vide doctrinā Ref. 49. Et signanter sup. hoc in to. 5. tr. 6. Ref. 42. in fine, & in tom. 2. tr. 4. ex refol. 16. §. 2. ad lin. 4. & in §. ult. ad lin. 3. &c.

Sup. hoc le-
ge doctrina
Ref. seq.

3. Sed ponam hic pulchrum dubium. Obstetrix quaedam fatetur plures infantes invalide baptizasse, quibus postea à Parocho sine alio baptizate ca- remonie tantum adhibita fuerunt; personæ autem istæ non verè baptizate, etiam si adhuc vivant, sunt tamen per varias civitates, vel regiones dispersæ, ut consideratis omnibus nullus modus excogitari possit, quo illis defectus baptismatis significetur, nisi mulier se prodat Magistratui, & ultimum supplicium subeat; difficultas est an hoc efficere teneatur, & quid Confessarius facere de- beat? Ad hanc quæstionem ita respondet Layman in *Theol. mor. lib. 2. tr. 3. c. 3. num. 3.* licet casum istum speculativè considerando, probabilissimum videatur, quod hæc mulier teneatur se ipsam Magistratui prodere; quia salus corporis ex lege charitatis postponenda est saluti animæ, præsertim non unius, sed plurium personarum. Imò hæc obligatio ex iustitia esse videtur, quandoquidem ipsamet mulier homines illos innocentes in salutis suæ discrimen per summam injuriam conjecit. Tamen hic ipse discursus fortasse non tam certus est, ut à nemine in dubium revocari possit, cum homines illi per contritionem salvari possint. Sed quidquid sit de hac responsione, saltem mulier cui ponimus obligationem hanc se ipsam prodendi, & ad mortem offerendi, non agnoscit; edocere autem illam probabiliter ignorantem in re non omnino evidenti, consultum non est, si Confessarius arbitretur se non persuasurum, sed magis obfuturum, ut dicam *lib. 5. tract. 6. c. 13. num. 5.* Imò si Confessarius id mulieri explicaverit, & ab isto tam heroico facto plenè abhorrentem conspiciat, non illam urgendam multum arbitror, dicendo, v. g. aliter salvam fieri non posse; ne omnino in desperationem agatur: sed contentus esse debet, si mulier in postea à peccatis, & sacrilegijs ejusmodi abstinere firmiter proponat. Ita Layman *ubi supra.*

RESOL. IX.

An qui ministrat Sacramentum Baptismi, & Ordinis invalide, teneatur cum periculo vite, & honoris manifestare hunc defectum?
Et quid maximè, si invalide fuisset collatus Ordo Sacerdotalis, aut Episcopalis? Ex Part. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 55.

Sup. hoc pro-
bapuzimo
lege 5. Sed
ponam. Re-
f. præcisi-
on.

§. 1. Videtur negativè respondendum, quia licet Confessarius, qui dedit absolutionem invalidam, teneatur admonere poenitentem de tali defectu; hoc tamen Doctores communiter asserunt procedere, nisi grave damnum, aut scandalum sequatur Confessario; ergo.
2. Verum affirmativam sententiam tenet Petrus Ochagavia de *Sacram. tract. 2. de Confessionis sacra- mento, quæst. 41. num. 6.* ubi sic ait. Secus est in Baptismo & in Ordine; ut cum quis invalide hæc ministrasset, quia enim ex hoc multa possunt graviora mala sequi, ideo teneretur minister revelare hos defectus, etiam cum magno honoris, aut vite periculo. Sic ille. Et ad argumentum superius adductum potest quis respondere esse disparem rationem, quia Confessarius in illo casu non tenetur monere poenitentem; nam poenitens tunc potest per aliam confessionem, vel contritionem justificari, & licet contra hoc videatur obstare confessionis integritas, contra quam videtur fieri, si illa peccata non iterum confiteatur, tamen si propter

dictas causas potest poenitens in confessione omittere aliquod peccatum, ita poterit Confessor propter eas relinquere admonitionem, & permittere poenitentem non integrè confiteri de illis peccatis.

3. Sed his non obstantibus opinionem Ochagavia quoad sacramentum Baptismi veram esse puto; secus autem quoad sacramentum Ordinis, quando videlicet quis invalide fuisset ordinatus Subdiaconus, vel Diaconus, & postea validè suscepisset sacrum Ordinem Presbyteratus; & licet pro hac opinione non habeam auctorem, habeo tamen rationem, quæ magis valet. Nam, ut observat Sotus in *4. dist. 24. quæst. 1. artic. 4. in fine* & Sanchez in *opusculo tom. 2. lib. 7. c. 1. dub. 14. num. 3.* & alij, Sacerdos ritè ordinatus licet alios Ordines non susceperit, potest omnium Ordinum functiones validè exercere, quia in eo virtute continentur: ergo si aliquis invalide ordinavit Subdiaconum, vel Diaconum, postea validè ordinatum Sacerdotem, non tenetur cum notabili periculo vite, aut famæ, manifestare talem defectum, quia, supposito, ut dictum est, caractere sacerdotali, validè exercebit functiones dictorum Ordinum, atque adeò mala, quæ timebat Ochagavia in nostro casu minimè sequi possunt. Unde optimè docuit etiam Jacobus Granado in *1. 2. D. Thom. controv. 9. tract. 1. disp. 6. num. 2.* dictos Ordines non esse ita necessarios, ut per sacerdotalem potestatem suppleri non possint munera, propter quæ instituta sunt, & præterea non habent annexum aliquem actum absolute necessarium ad fideliùm salutem, aut defectu cujus proveniat Ecclesiæ notabile damnum. Ita Jacobus Granado. Et ideo ex his nostram sententiam scio summopere placuisse pluribus Patribus Societatis Jesu. Secus autem dicendum erit, si invalide fuisset collatus Ordo Sacerdotalis, aut Episcopalis, & in hoc casu amplector opinionem Ochagavia; tunc enim puto cum periculo vite, aut famæ manifestandum esse defectum; quia alioquin sic ordinati exponerentur periculo non consecrandi, non absolvendi poenitentes, non ordinandi; sed cum id cederet in maximum fideliùm detrimentum: ergo, &c.

RESOL. X.

Utrum ministrans scienter Sacramenta in peccato mortali, peccet mortaliter? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Refol. 53.

§. 1. Negativam sententiam probabilem esse puto, & docet Croulers in *Regul. in Sancti Francisci. c. 7. lect. 21. fol. 680.* ubi postquam hanc difficultatem proposuisset sic asserit. Ad quæstionem communiter respondetur affirmativè ex *cap. si justus, & cap. Remissionem*; nihil tamen in dictis Capitulis deprehendere potui, quod faveret opinioni affirmanti: nam quod ipse Gratianus ex Augustino in Can. relato infert, ex *cap. Remissionem*, Simoniacos non tantum inutiliter, sed perniciosè Unctionis Sacramentum habere, potius de receptione Sacramenti (Ordinis scilicet) intelligendum videtur, quam de cujusvis Sacramenti administratione activa. Probatur etiam ratione D. Thomæ *3. part. quæst. 64. artic. 6.* videlicet, Minister in mortali ministrans Sacramentum, non exercet hujusmodi functionem, ut oportet: ergo peccat sic ministrando. Antecedens probatur; quia Sacramenta à sanctis tractari convenit. Proba-

Sup. hoc in
Ref. seq. &
ne deferas
adhuc legem
re magis
strictam do-
ctrinam in-
fra in tr. 2.
ex Ref. 5. in
§. Et raa-
dem.

tur secundò, quia ministrum oportet se conformare principali agenti, Deo scilicet, qui dicit. *Sancti estote, quoniam ego Sanctus sum. Levit. 19.* Probatur tertio, quia rem sacram tractat, sicut prophanam, contra id, quod scriptum est *Isaia 52. Mundamini, qui fertis vasa Domini.* Hæc autem sunt potissimæ rationes pro sententia affirmante: Quæ etiamsi probent aliquam inferri irreverentiam Sacramento, dum ab existente in peccato mortali administratur; non videtur tamen mihi probare, quod ejusmodi irreverentia sit semper ita gravis, quòd debeat censerì mortalis. Quod enim ulterius allegatur, quòd irreverentia hæc sit in genere sacrilegij, ac consequenter mortalis; cum genus peccati sit mortale. Respondeo primò, necdum mihi videri satis probatum, quòd hæc irreverentia rationem habeat sacrilegij: quòd autem id necdum satis probatum sit, sic ostendo; quia certum est, non omnem irreverentiam circa res sacras habere rationem sacrilegij: alioquin qui in templo scurrilitatem, aut turpiloquium admitteret, sacrilegus esset, quod nullus unquam asseruit. Quod verò hæc irreverentia, de qua est questio, sacrilegium non sit, ex definitione ipsius sacrilegij constare potest: sacrilegium enim est violatio rei sacre, non qualiscumque; sed qua ratione sacra est. Unde ad sacrilegium constituendum oportet violatione ipsa ladi, vel temerari non solum rem ipsam simpliciter, quæ sacra est; sed in eo quod sacra est, ut D. Thomas 2. 2. *quest. 99. art. 3.* & Caietanus *ibid.* Ex quo fit, quòd qui percutit Virginem, quam scit votum simplex castitatis emisisse, & hæc ratione Deo esse sacram, non committit sacrilegium, nisi etiam cum illa peccet peccato carnali. Sed definitio sacrilegij non competit ministratori Sacramentorum factæ cum conscientia peccati mortalis. Ergo, &c. Quod autem non competat, probatur: quia actio Sacramentalis idèò tantum est sacra, quia recipientem Deo consecrat: sed hujusmodi consecratio non læditur, aut violatur per malam Ministri conscientiam (occultam saltem) modo aliàs actionem sacramentalem ritè peragat, juxta institutum Christi. Unde & D. Thomas 3. *part. quest. 64. art. 5. ad 3.* docet, quòd bona conscientia Ministri non sit debita adesse Sacramento, nisi secundum quandam decentiam, & *art. 6. in corpore*, docet conveniens esse ut Ministri Sacramentorum sint justì, quia Ministri debent se Domino conformare. Hæc verba S. Thomæ satis ostendunt sacramentalem actionem, qua ratione est sacra, non violari per malam conscientiam Ministri: quandoquidem ad Sacramentum ministrandum non requirit bonam conscientiam, nisi ex quadam decentia, & convenientia, & consequenter non potest ejusmodi ministratio constitui in sacrilegij genere, quamvis id supponat D. Thom.

2. Dicit Caietanus in *art. 6.* Conscientia bona in Ministro debita quidem est ex decentia actioni Sacramentali; quatenus est opus operatum: quatenus verò est opus operantis, debita eidem est ex necessitate: Et propterea non est mirum, si Minister peccat mortaliter eam non adhibendo. Respondeo hæc omnia gratis, & sine ulla probatione dici à Caietano: qua enim consequentia inferri potest: bona conscientia Ministri ex decentia tantum requiritur ex necessitate (tali inquam necessitate, quæ inducere possit peccatum mortale) in eadem actione Sacramentali, quatenus est opus operantis. Quare, inquam, magis erit necessaria bona conscientia illi actioni, quatenus opus operantis, quam quatenus est opus operatum: cum certum sit illam actionem, quatenus est opus operantis,

non esse magis sacram, quam reliqua bona opera virtutum, quibus Deo ministratur: Quæ si fiant cum conscientia peccati mortalis, non tamen propterea sacrilegium committitur.

3. Dices: non potest negari, quòd qui cum conscientia peccati mortalis ministrat Sacramentum, tractet rem sacram, sicut rem prophanam. Respondeo non posse absolute dici Ministrum tractare hæc actionem, quæ sacra est, ut prophanam, ex eo solum, quòd dum eandem ministrat, habet conscientiam peccati mortalis; quam etiam habet, dum actiones non sacras exercet: quia cum hac mala conscientia potest habere debitam existimationem de actione illa sacra, quam non habet de prophana: potest etiam illam exercere cum timore reverentia interno, & debita aliqua reverentia externa: prophanam autem non sic exercet, & sic sufficienter discernet hæc actionem sacram à prophana saltem ad evitandum peccatum mortale: nec poterit dici tractare rem sacram sicut prophanam, nisi secundum aliquid, quod tamen ex decentia requiratur ad exercendam illam actionem sacram.

4. Et certè quòd actio ipsa Sacramentalis ex dignitate sua non exigat in ministro (saltem sub obligatione peccati mortalis) conscientiam nullius peccati mortalis conscientiam, satis probari potest ex ipso Caietano, quem etiam sequitur Gregorius à Valentina *tom. 4. dist. 3. quest. 1. pag. 3.* Sotus, & alij communiter, qui docent duabus conditionibus opus esse, ut administratio Sacramenti in mortali; sit mortale. Una est, ut qui ministrat, sit minister ex officio, id est, ad id consecratus, & deputatus à Christo & ab Ecclesia. Altera est, ut administratio talis sit solemnis: in quo autem consistat solemnitas administrationis, respondet Valentia consistere in hoc, quòd administratio fiat ex tali consecratione, & officio. Verum hæc responsio mihi non placet, quia ad dictam solemnitatem aliud adhuc requiritur præter Ministrum ex officio, ut satis constat ex iis, quæ traduntur communiter à Doctoribus de solemnizatione baptismi, matrimonij, & aliorum Sacramentorum.

5. Quòd autem neque oriri possit hæc obligatio ex eo, quòd vel ex officio, vel ex eo quòd cum solemnitate ministratur; probatur quia ex his duabus conditionibus non accedit major dignitas Sacramentali actioni: ergo irreverentia male conscientia ministrantis, quæ aliàs mortalis non est, non potest esse mortalis, etiam si utraque conditio concurrat.

6. Si dicas has condiciones non quidem majorem dignitatem conferre actioni Sacramentali, sed majorem dignitatem ministranti; ratione cujus tanquam ex circumstantia personæ, mortale ipsi est, quod aliàs esset veniale eidem. Respondeo negari non posse circumstantiam personæ peccantis aliquando transmutare actionem, quæ aliàs venialis est, in peccatum mortale: verum id nunquam fieri arbitror, nisi illa actio transferatur per circumstantiam personæ in aliam peccati speciem, scandalali scilicet, vel sacrilegij, vel etiam alterius.

7. Dices ministratorem Sacramenti cum mala conscientia factam transferri in aliam speciem, concurrentibus jam dictis conditionibus: quia scilicet illis non concurrentibus non est sacrilega, concurrentibus autem sacrilega est. Respondeo hæc in responsione peti principium; hoc enim est, quod probari petimus, quòd scilicet mala conscientia ministrantis sacrilegam reddat ejus ministratorem concurrentibus duabus conditionibus

bus jam dictis. Hoc verò probamus, quòd non reddat: quia per ejusmodi conditiones nulla accedit nova sanctitas actioni Sacramentali, quæ proinde per conscientiam malam violari censenda magis sit ministrantis ex officio & cum solemnitate, quam ministrantis non ex officio, aut non cum solemnitate: per ejusmodi etiam conditiones dicitur insuper nullam novam consecrationem ipsi Ministro advenire, quæ violari censenda sit ex eo, quòd cum mala conscientia ministret, ut ipsemet Caietanus, & alij docent: dum dicunt hanc irreverentiam esse, contaminationem Sacramentorum, quæ scilicet ministrantur: non dicunt autem esse contaminationem Sacramenti Ordinis, quem dignè potuit Minister suscepisse: nullum ergo video admitti sacrilegium per eum, qui ministrat cum conscientia mortalis peccati rea.

8. Immo dato, quòd talis irreverentia esset sacrilegium, & consequenter ex genere esset mortalis, ut dicit D. Thomas: adhuc tamen facile potest intelligi, quòd hujusmodi irreverentia circa Sacramenta secundum suam speciem esset tantum venialis: quia potest imperfectè participare naturam genericam, & non ita lædere, vel violare sanctitatem Sacramentorum, quòd censeri debeat peccatum mortale. Et quamvis inter res sacras, Sacramenta maxime sint facta, eorum tamen sanctitas non videtur graviter violari per Ministrum, nisi peccantem contra substantiam Sacramentorum, aut Sacramentò abutentem ad finem, qui sit peccatum mortale, sicut qui ministraret mulieri Sacramentum penitentiae, ut ipsam ad libidinem provocaret.

9. Ex his, quæ dicta sunt, satis constat, sententiam negantem satis esse probabilem, quoad ministracionem Sacramentorum; excepta ministracione passiva Eucharistiae. Hucusque Croufers.

10. Sed hæc sententia est contra communem: & ideo rejicienda: ut optimè observat Coninch. *de Sacram. quest. 64. artic. 6. dub. 1.* & omnes Expositores Angelici Magistri in 3. part. *quest. 64. artic. 6.* Et obligationem administrandi Sacramentum in gratia, certum est primariò oriri ex sanctitate & dignitate ipsius Sacramenti, ipsiusque actionis, qua administratur. Quia Sacramenta continent in se moraliter merita & languinem Christi; & eorum Minister merita ac languinem Christi dispensat, idque in persona Christi, quam immediatè sustinet. Unde sequitur esse contra dignitatem Christi & Sacramentorum peccatorem, qui est hostis Christi, & mancipium Diaboli, ea administrare, quia omnino dedecet talem in munere tanta dignitatis, ac sanctitatis, tam immediatè personam Christi sustinere, ita ut sit unum agens cum Christo, sicut esset contra dignitatem Regis, si aliquis in ejus mensa manibus luto plane infectis convivis pretiosissima vina funderet. Secundariò hæc obligatio oritur, multumque augetur ex eo, quòd Minister ad tale munus sit singulariter per Sacramentum aliquod consecratus. Quia hoc ipso quo aliquis se per Sacramenti susceptionem dedicat ad aliquod certum munus, suscipit particularem obligationem illud decenter obeundi: præsertim si ad hoc singularem gratiam, quasi quoddam congiarium, aut honorarium munus recipiat, quæ simul ad legitimam functionem excitet, eamque faciliat. Sicut & si instante periculo omnes quidem subditi tenentur Principis sui statum defendere: maxime tamen tenentur ad hoc ejus feudatarij, ac publici Magistratus: quare negligentia quæ in aliis mediocribus, in his valde gravis est.

11. Hinc sequitur: semper Sacerdotem quacunque ratione conferentem in peccato mortali aliquod Sacramentum, præter ipsum baptismum, aut baptizantem solemniter, peccare mortaliter: nisi excusetur ignorantia, aut quia aliter id facere non potest ob urgentem necessitatem. Non est igitur admittenda sententia Croufers, nisi in administratione Eucharistiae extra Missam; ut nos probabiliter * alibi satis probavimus.

* Alibi in t. 2. tr. 2. Resol. 25. & in alijs ejus annot.

RESOL. XI.

An sit opinio probabilis aliquorum asserentium Ministrum ex Officio ad id deputatum, conscientiam Sacramenta in peccato mortali, non peccare mortaliter?

Et docetur laicum habentem conscientiam peccati mortalis, non peccare mortaliter baptizantem in casu, quo licet alioquin laico baptizare: nec Sacerdotem in simili casu ministrantem Baptismum sine solemnitate, etiam si existat in peccato mortali.

Similiter Confessarium audientem confessionem in peccato mortali, si ante absolutionem coneratur, non peccare mortaliter.

Et cursum docetur penitentem non teneri habere dolorem de peccatis, nisi pro puncto, quo absoluitur.

Item, quod licet dum Sacerdos celebrat, tria præstet, primo quidem consecrat; secundo ministrat sibi ipsi; tertio suscipit Sacramentum; tamen, hoc non obstante, si est in peccato mortali, non committit nisi unum peccatum.

Et tandem queritur, an contrahentes Matrimonium in peccato mortali, non peccent mortaliter, quatenus conscientiam Sacramentum, sed tantum quatenus suscipiunt? Ex part. 1. o. tract. 16. & Misc. 6. Resol. 28. aliàs 27.

§. 1. **A**ffirmativè respondet novissimè Pater Marcus Vidal in *Arca Theolog. mor. tit. de ministro Sacramenti, Inquisitione unica, num. 69. & 75.* & sic ait: Minister specialiter consecratus, & deputatus conficiendo, & ministrando Sacramenta est causa ministerialis gratiæ justificantis, quæ per Sacramentum confertur: & id est omnibus Sacramentis commune, ergo semper in dicto Ministro, dum conficit, & ministrat Sacramenta, requiritur bonitas, ne Sacrosanctæ actioni, quam exercet, injuria, & magna irrogetur irreverentia, ideo, &c. Confirmatur primo. In re gravi maximam irreverentiam facit Deo; & Sacramentis, qui in peccato mortali deliberatè ea tractat, cum non discernit inter res sacras, & prophanas, contra id quod dicitur Isa. 52. *Mundamini, qui fertis vasa Domini.* Ergo, &c. Confirmatur secundo; Minister, dum est causa infusionis gratiæ justificantis, per quam in suscipiente deletur peccatum, debet propter gravitatem, & sanctitatem hujus actionis, se reddere dignum, & bene dispositum ad hoc munus dignè, & laudabiliter exercendum, ergo aliter faciendo, mortiferè peccat: ideo hæc nostra opinio, quamvis sit probabilior, tum propter Doctorum auctoritatem, tum etiam propter rationes, attamen opposita etiam mihi probabilis videtur, quam aperte docet Croufers apud Dianam *part. 6. tract. 6. resolut. 53.* * legite illum, qui ad objecta in contrarium doctè respondet. Hucusque Vidal.

* Quæ hic est Ref. antecedens. Et in Ref. ejus ultimæ notæ & lege etiã §. annot. primæ dictæ Ref.

2. Sed ego omninò puto, affirmativam sententiam

tiam nota improbabilitatis inurendam esse; & ideo illam delevit ex operibus Hieronymi Llamas nostrum sacrum Tribunal Inquisitionis Hispaniæ, quæ cum tanta maturitate, & circumspectione procedit in prohibendis libris, & consecrandis opinionibus. Unde Leandrus de Sacrament. tom. 1. tract. 1. disp. 4. quest. 9. postquam multa argumenta adduxisset in favorem probabilitatis dictæ opinionis, tandem sic asserit; His non obstantibus, nunc absolute, certissime, & absque ulla hesitatione respondeo, præfatam sententiam esse omnino improbabilem. Quia, ut talem, (ad minus) delere mandarunt, ex summa Hieronymi Llamas, l. p. c. 1. §. 5. Censores fidei, per indicem librorum expurgat. editum in Hispania, pro tota illa, anno Domini 1640. Sic etiam antea, dictam sententiam improbabilem dixerunt Petrus de Ledesma dub. 3. citat. & Luyfius Turrianus loco cit. ubi sic ait: Hactenus communis opinio fuit, peccare mortaliter sacerdotem, qui ministrat sacramentum Pœnitentiæ in statu peccati mortalis. Referuntur tamen hoc tempore aliqui recentiores asserentes; non esse peccatum mortale, talem administrationem in peccato mortali. Mihi autem doctrina hæc non solum improbabilis videtur, sed etiam temeraria contra communem sensum Doctorem, sine idoneo fundamento; & multis etiam apparet scandalosa, & quæ parum favet sanctitati Ministrorum. Sic Luyfius, & nunc ego. Hæc argumenta contraria nunc urgent, quia omnia (ferè) autoritate nituntur, quæ post decretam sanctæ Inquisitionis, omnino ruit: Ita Leandrus; & ego. Nota verò hic obiter contra

Cardinalem de Lugo, & alios, esse tamen probabile, neque laicum habentem conscientiam peccati mortalis, peccare mortaliter baptizantem (in casu, quo licet alioquin laico baptizare) nec Sacerdotem in simili casu ministrantem baptismum, sine solemnitate, etiamsi existant in peccato mortali. Et ita, me citato, tenet Dicastillus de Sacrament. tom. 1. tract. 1. disput. 3. dub. 10. num. 220. & me citato Leandrus ubi supra quest. 5. & 6. & alij. Notant

etiam, me citato, Vidal. n. 88. & Dicastillus n. 243. Confessarium audientem Confessionem in peccato mortali, si ante absolutionem conteratur, non peccare mortaliter; quia tunc Sacerdos non ministrat sacramentum, sed quando absoluit. Nam licet tunc apponatur materia, at non apponitur ab illo, sed à pœnitente, & Sacerdos se habet passivè. Ideò obligatio solum est pro puncto, in quo fit Sacramentum; non fit autem, nisi quando datur absolutio; ita putat Dicastillus, pœnitentem non teneri habere dolorem, nisi pro puncto, quo ab- soluitur.

3. Et tandem nota etiam hic obiter, quod licet Sacerdos, dum celebrat, tria præstet; primò quidem consecrat; secundò ministrat sibi ipsi; tertio suscipit Sacramentum, tamen hoc non obstante, non committit nisi unicum peccatum. Ita probabiliter, me citato, tenet Vidal. num. 102. Et, citato, Pater Dicastillus, ut supra n. 235. Ex eo quod illa tria adæquent unum opus, quod est integrum Sacrificium, ad cuius perfectam integritatem omnia illa concurrunt; nempe consecrare, & sumere, ac proinde sibi ipsi conservare consecrata. Quidquid in contrarium asserat Cardinalis Lugo, contra quem etiam puto, contrahentes matrimonium in peccato mortali non peccare mortaliter, quatenus suscipiunt Sacramentum; sed tantum quatenus suscipiunt. Ita, me citato, tenet Leandrus ubi supra quest. 7. & alij.

RESOL. XII.

An aliquando ex temporis angustia, si quis non possit elicere actum contritionis, possit licitè ministrare, & consecrare Sacramentum?

Et notatur an in aliquo casu, sumptio Sacramenti Eucharistia possit esse licita in mortali?

Et quid dicendum erit de aliis Sacramentis. Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Refol. 74.

§. 1. **C**uriosus, difficilis, & practicabilis est casus, & negativam sententiam docet Jacobus Marchantius de Sacrament. tract. 1. quest. Pastoral. cap. 4. quest. 2. ubi sic ait. Quid faciendum dum subito Pastor vocatur ad agrum morientem, & pœnitentem confessionem, aut in plateis vulneratum, ad quem festinandum est, ne moriatur sine confessione: Respondetur si Pastor sic subito vocatus extra statum gratiæ sit; ob accelerationem tamen non se reflectat super peccato suo, excusatur à novo peccato, absolvendo talem moribundum sine contritione, quòd si verò meminerit peccati sui, non excusatur ab elicienda contritione ob festinationem & angustiam temporis, quia sufficit brevissimum tempus ad eliciendam contritionem, ideòque tenetur ad eam eliciendam omnem conatum exercere, ita ut sine peccato novo non possit ministrare, nisi se eam bona fide putet habere. Ita Marchantius.

2. Sed in dicto casu Sacerdotem non peccare mortaliter, docent aliqui ex præstantissima Societate Jesu doctissimi Theologi, ut patebit. Et in primis agmen ducit ultimò vilus Joannes de Lugo de Sacram. disp. 8. sect. 9. n. 151. ubi sic ait: Ab hac tamen communi regula excipio illum, qui urgenti necessitate sacramentum confert, nec potest moraliter in eo necessitatis articulo, & brevissima morula disponere se ad justificationem per actum contritionis, ne interim moriatur, v. g. infans qui jam animam agit absque Baptismo; quia cum Sacramenta instituta sint in remedium animarum, non videtur irreverentia, si in extrema illa necessitate, ut subveniatur proximo, ministrantur à peccatore; nam, sicut supra dicebamus, posse in eo casu ministrari cum materia, vel potestate dubia, quia præponderat necessitas præsens præcepto non conficiendi cum dubio; sic dicendum videtur necessitatem illam præponderare præcepto non conficiendi, nisi in statu gratiæ; sic enim videmus multa fieri circa personam Regis, vel Principis in casu necessitatis, quæ si extra illam fierent, gravissimam irreverentiam continerent. Hæc autem ratio non solum probat de Baptismo, sed etiam de absolutione sacramentali, quæ aliquando potest existimari necessaria homini ad salutem, nec potest se Sacerdos in illa temporis angustia preparare per actum contritionis, & frequentius potest casus in absolutione evenire, quam in Baptismo. Ita Lugo, & ante illum Ludovicus Meratius tom. 3. de Sacrament. in gen. disp. 8. sect. 2. n. 5. sic asserens. Cæterum in propositione nostra hanc addimus restrictionem (extra casum necessitatis,) quæ hoc solo sensu intelligenda est, ut si proximo sit ministrandum Sacramentum aliquod ad ejus salutem necessarium, tamque siturgens ejusdem necessitas, ut Ministro in statu peccati mortalis existenti tempus moraliter non suppetat ad eliciendum actum perfectæ contritionis, possit hic licitè illud ministrare, imò debeat. Ratio autem est, quòd cum Sacramenta ad salutem

Sup. hoc laico infra in Ref. 43. & C. Sup. hoc Sacerdote infra in Ref. 42. & in aliis ejus primæ annot.

Sup. hoc Confessario recipienti infra in tract. 5. ex Ref. 15. §. 5. Itaque si in fine & inferiorius in tr. 7. ex Ref. 43. §. 2. à in. 2. vers. Dico igitur, & n. alia Resol. not. pro verb. pœnitentem, con- tento in h. penult. hujus §. Sed ego, infra in tr. 3. Ref. 97. & in aliis ejus annot.

Et pro contento in hoc §. ult. in l. 2. tr. 1. Ref. 149.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 6. Ref. 113. & lege doctrinam alterius Ref. ejus primæ annot.

Sup. hoc le. ge Ref. & 4 not. seq.

De Sacram. Baptismi. Resol. XIII. II

salutem hominum instituta sint, ratio postulat, & obligat, ut eorum salutem consulatur potius, quam debitorum Sacramento & ejus auctori reverentia, & quando utrique simul consulti non potest. Quare tunc Sacramento Minister existens in peccato mortali non obligatur conformare se ejus sanctitati, sed succurrere proximi necessitati, nec proinde irreverenter & indignè tunc tractare censendus est. Nec deus actum perfectæ contritionis exerceri posse in instanti, etsi enim absolute posset, non tamen moraliter saltem à plerisque in ratione propria infirmitatis malè peccandi consuetudinibus, vitiosorumque habituum multo indigent tempore, quo se ad tam perfectum actum præparent. Hæc Maratius, cui adde Joannem Præpositum in 3. part. quest. 64. art. 6. dub. 1. num. 34.

3. Non desinat etiam hic adnotare quod Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 62. sect. 5. in respons. ad 4. arg. nullum videtur cognoscere casum, in quo sumptio Sacramenti Eucharistia possit esse licita in peccato mortali; tamen contrarium docet Vasq. Hurtad. & Ochag. quos citavi in p. 4. tr. 4. * res. 98. quibus adde Joan. de Lugo de Sacram. disp. 9. sect. 1. n. 8. ubi fatetur aliquando licet ratio, posse ut absque peccato possit aliquis scienter indispositus, & in statu peccati Eucharistiam sumere, ut si quis in Altari recorderetur peccati à se commissi, & ita arctetur angustias temporis, ut non possit attendere ad habendam contritionem, nisi cessando à sacrificio inchoato cum sui honoris dispendio, tunc enim absque peccato novo posset sacrificium consummare, & Eucharistiam sumere, quia reverentia Sacramenti non obligat cum tanto dispendio proprii honoris. Unde consequenter idem à fortiori dicendum videtur de aliis sacramentis, in quibus propter eadem inconvenientia, licet ratio occurrere posset casus quo propter angustias temporis non possit se ad contritionem præparare, vel excitare, & aliunde non possit absque gravissimo detrimento, vel etiam irreverentia ipsius Sacramenti illud non suscipere. In quibus casibus licet Sacramentum non conferret gratiam propter indispositionem subjecti, non tamen contraheretur novum peccatum, sed esset accessus neuter; hoc est, absque fructu, & absque peccato. Ita Lugo qui disp. 14. de Sacram. Eucharist. sect. 1. n. 3. ex eadem ratione docuit, quod quando in subita hereticorum, vel paganorum irruptione periculum esset gravissimæ irreverentia Eucharistia, inferende, & Catholicus in peccato existens non posset pro temporis angustias disponere se per contritionem, aut occultare Sacramentum, tunc enim propter ejusdem sacramenti reverentiam, sicut posset ex omnium sententia non jejunos, sic etiam videtur quod posset in peccato existens Eucharistiam sumere ad vitandam ejus irreverentiam. Unde ex his licet ego ubi supra contrariam sententiam tenuerim, adhuc tamen existimo supradictorum Doctorum opinionem etiam probabilem esse, & valde olim miratus sum quemdam sacrae Theologiae Professorem, virum doctum, hoc noluisse admittere, sed aliqui ita firmiter adhaerent opinioni, quæ illis placet, ut omnes alias anathematizent, & detestentur, & in eas censurando delirent.

RESOL. XIII.

Quodnam peccatum committat excommunicatus excommunicatione minori, ministrando Sacramenta?
Et an confessus excommunicato minori excommuni-

catone reneatur iterare confessionem? Ex part. 5. tract. 9. Resol. 45.

§. 1. **D**iligenter hoc dubium discutit Philippus Faber de cens. in 4. sent. disp. 25. q. 1. disp. 4. c. 2. n. 22. ubi sic ait: Quidam dicunt peccare mortaliter, ut Adrianus & Durand. apud Soto in hoc 4. disp. 22. q. 2. art. 3. & alij apud Suarez disp. citat. sect. 2. num. 5. sed hæc opinio rejicitur, quia aperte repugnat textui allegato, siquidem ibi dicitur, quod ligatus minori excommunicatione non videtur removeri à collatione, sed à perceptione sacramentorum. Cum ergo non fit illi prohibitum activè ministrare sacramenta, nulla est ratio quod peccet mortaliter. Alij asserunt sic excommunicatum non peccare, per se loquendo, sed per accidens, ut Suarez ubi supra, qui citat alios, & ejusdem sententia est Navarr. cap. 27. num. 24. Sed hæc sententia quoque est falsa, quia repugnat textui, qui asserit quod talis excommunicatus peccat conferendo sacramenta, licet sacramenta valida sint: ergo per se peccat non per accidens. At respondet illa verba: *Peccat tamen conferendo Ecclesiastica sacramenta*, esse intelligenda de illa collatione, quæ simul est collatio, & receptio sacramenti, ut est ordinatio; quia Episcopus ordinat Clericos ad sacros Ordines, simul enim confert, & suscipit sacramentum; in his ergo peccat, quatenus sumit, licet non peccet quatenus confert, at quando solum confert, sed non suscipit, ut in conferendo sacramentum Confirmationis, non peccat; verum hæc responsio non satisfacit, quia Pontifex universaliter loquitur, ideo debet intelligi universaliter de collatione sacramentorum quorumcumque, ut de sacramento Penitentia, non autem de iis solum, quæ dum conferuntur etiam suscipiuntur. Verba enim textus sunt hæc: *Peccat autem conferendo Ecclesiastica sacramenta, sed ab eo collata virtutis non caret effectu.* Vult ergo quod ligatus minori excommunicatione sit remotus à quacumque susceptione sacramentorum, non tamen à collatione illorum; non tamen concedit, quod sine peccato illa conferat, si conferre velit, sed rem in suo statu sinit. Unde cum talis excommunicatio minor aliquam indecentiam secum afferat, dicitur non carere aliqua culpa, & ideo peccare; est ergo valde extorta illa expositio. Ideo mihi placet opinio illorum, qui asserunt, sic excommunicatum conferendo sacramenta Ecclesiastica peccare venialiter, quam sequitur Soto in hoc 4. disp. 22. quest. 2. artic. 3. & indicant Covarr. ubi supra, & nonnulli alij, quæ suadet ultra rationem adductam contra præcedentem opinionem, quia Pontifex in eo Canone, dum dicit, quod si ligatus excommunicatione minori celebret, peccat; apponit illam particulam, *graviter*, sed dum loquitur de collatione activa sacramentorum, inquit tantum, *peccat*; non autem apponit illam particulam, *graviter*: ergo signum est, quod indicat hoc secundum esse minus peccatum, illud autem primum est mortale: ergo hoc secundum erit tantum veniale. Verum Suarez ead. disp. 24. sect. 2. n. 12. adversus hanc sententiam insurgit, dicens, quod ea probabilis esset, si verum esset suppositum, quod facit, scilicet ministrare in excommunicatione minori, esse peccatum veniale: hoc autem, inquit, est falsum, tum quia censura hæc per se non est culpa, sed pœna, tum quia non supponit necessariò culpam mortalem. Quod si interdum illam supponeret, posset per contritionem deleri, & sic vult, quod talis censura per se sola coram Deo non afferat

Sup. hoc in Resol. seq. & in tom. 5. tract. 1. Resol. 182. §. Sed primò.

INTON.
Opera
Tom. 13 II
E III

afferat indignitatem, aut indecentiam, propter quam fit contra rectam rationem in illa conferre sacramentum. Ego non video hanc impugnationem aliquam speciem probabilitatis habere. Nam suppositum illud est verissimum; quis enim non videt, quod ligatus excommunicatione minori, quam incurrit per communicationem cum excommunicato majori excommunicatione, ut videbimus nunc *infra*, transgreditur preceptum de vitando excommunicato, quod est peccatum veniale? Unde etiam si penitentia commissi peccati, adhuc non habet omnem decentiam, quam habere debent regulariter ministrantes eadem sacramenta, quia illa poena est deformitas sufficiens: licet ergo ibi non esset peccatum, sed per contritionem esset delictum, non sequitur quod illa simplex poena censura non inducat deformitatem, propter quam ministrando in illa peccet. Nam etiam irregularis non habet peccatum, ut puta, quia per contritionem illud deletur, & tamen peccat celebrando propter illam deformitatem poenae irregularitatis. Et haec omnia docet Faber *loc. cit.*

2. Sed his non obstantibus puto opinionem Suarez probabilem esse, quam tueretur novissimè Adamus Tannerus *tom. 4. disp. 6. q. 8. dub. 2. n. 25. Valer. ubi infra*, qui citat Sotum, Ancharanum, Covarr. & Martinum Ledesim. Verum ego puto neque peccare venialiter. Unde Moscolo *in summ. tr. 16. c. 3. n. 2. sic ait.* [La dificultad que a los Autores trae rebueltos es, si el descomulgado con descomunión menor administrando los Sacramentos peca venialmente? y nace la dificultad del cap. ult. de Cler. excom. donde dize. Conferendo tamen graviter peccat. tratando deste descomulgado. Dexadas opiniones y explicaciones parece llano y certissimo, que pues le está prohibida la participación activa de los Sacramentos, que es poderlos administrar por ningun derecho, que ministrando no peca, ni mortal, ni venialmente, y así en las palabras referidas del Capitulo sin duda habla el Pontífice del Clerigo que administra el Sacramento, y juntamente celebra, y este tal peca mortalmente, como el texto dize, graviter, y explicar, que graviter sea venialmente, no se dexa entender bien.] Ita ille, & ego. Unde ex his refellendus est Doctor Sahagun, insignis Canonista Salmantinus, qui, teste Valero *ver. excommunicatio. differ. 3. n. 2.* publicè docuit peccare mortaliter excommunicatum minori excommunicatione, administrando aliis sacramenta, quamvis ea ipse non recipiat.

3. Notandum est tamen hic obiter contra Sylv. *ver. excommunicatio 4. n. 1.* sequutum Paludanum quod confessus excommunicato minori excommunicatione non tenetur reiterare Confessionem; nam, ut bene observat ex Soto Faber *ubi sup.* hoc aperte repugnat verbis textus Canonis, in quibus aperte dicitur quod sacramentum collatum ab huiusmodi excommunicato, non caret sua virtute & effectu. Quod etiam dicit *ibidem* Sylvest. huiusmodi excommunicatum conferendo sacramenta peccare quoad Deum, non quoad Ecclesiam, est falsum, quia cum haec censura fit ab Ecclesia posita, peccat nedum quoad Deum, sed quoad Ecclesiam.

RESOL. XIV.

An quis ministrat Sacramentum Baptismi, Penitentiae, &c. cum excommunicatione minori, peccat mortaliter, vel saltem venialiter? Ex p. 3. tract. 4. Resol. 56.

§. 1. Peccare mortaliter docet Vasq. *in 3. part. tom. 4. tract. de excom. dub. 4. n. 4.* tum ex cap. si celebrat, de cler. excomm. tum ex iure divino; supposita enim excommunicatione in aliquo, irreverentia gravis erit ita sacramenta ministrare.

2. Secunda opinio putat esse in tali administratione tantum peccatum veniale, & ita docent Covarr. *in cap. alma mater. p. 1. §. 8. n. 2.* Sotus *in 4. sent. dist. 12. q. 2. art. 3.* Avila *de cens. part. 2. c. 6. disp. 12. dub. 3.* Medina *in sum. lib. 1. c. 11. §. 6.* Sayr. *de cens. lib. 2. c. 22. n. 17.* Coninch. *de sacrament. disp. 14. dub. 17. n. 264.* Reginald. *in praxi tom. 2. lib. 32. c. 14. n. 242.* & alij.

3. Sed his non obstantibus aliqui docent, ministrantem sacramenta cum excommunicatione minori nullam culpam venialem committere. Et ita tenet Filliuc. novissimè *tom. 2. tr. 13. c. 2. num. 24.* qui respondet ad cap. si celebrat, idem docent Henricq. *lib. 13. cap. 3. n. 5.* & alij; non videtur tamen à priori sententia recedendum, cum in textu expressè dicatur quod peccet.

RESOL. XV.

An excommunicatus denunciatus, & vitandus possit conferre sacramenta?

Et an per accidens in variis casibus etiam nominatim excommunicatus: & vitandus possit excusari à peccato Sacramenta ministrando, qui in textu huius resolutionis explanantur, & tota doctrina huius Resolutionis est valde notanda, & in mente tenenda pro praxi?

Et quid dicendum est de excommunicato tolerato, in quo casu sunt etiam multa valde notanda?

Et docetur, quod excommunicatus etiam non toleratus valide offert Sacrificium Missae, si Sacerdos est, ejusque fructum, qui ex opere operato habetur, valide cui voluerit, applicat, modo hic ejus sit capax. Ex p. 5. tr. 9. Resol. 83.

§. 1. Respondeo excommunicatum denunciatum, qui vitandus communiter appellatur, esse privatum activa sacramentorum communicatione, & sacrificij oblatione, cap. latentes, de Clerico excommunicato ministrante, & cap. si celebrat, eodem tit. idque sub peccato mortali, quia tam gravis materia est actio ministrandi, quam recipiendi sacramentum. Excusatur tamen primò per ignorantiam invincibilem, & naturalem inadvertentiam, cap. Apostolica, de Cler. excom. ministrante. Secundo per necessitatem proveniente ex vi, aut metu gravi, aut articulo, vel periculo mortis, ut constat ex illa, in qua potest esse parvulus non baptizatus. De aliis sacramentis quidam negant, sed idem probabilis est de sacramento Penitentiae, ut pote medio juris divini, & per se ad salutem necessario, nec est improbable de sacramento Eucharistiae propter ejus summam utilitatem, & praecipue divini necessitatem. Ita Mercer. *de Sacram. in 3. p. q. 21. dub. 5.* cui adde Guttier. *in qq. can. lib. 1. cap. 1. n. 65.* Raynaud. *de monitor. p. 2. c. 2. n. 23.* & Praepos. *in 3. p. q. 2. de excomm. dub. 8. n. 44.* ubi sic ait:

Per accidens variis casibus potest excusari à peccato. Primò si excommunicatus etiam nominatim gravi metu adigatur ad celebrandum, modò id non fiat in contemptum Censurae, & Religionis, non peccat celebrando, v. g. si Princeps volens audire Sacrum die Dominico, nec habens alium, quam nominatim excommunicatum, illum gravi metu adigat, ut celebret, hic si non possit commodè declinare, potest

Sup. conter. to in hac Resol. & in Ref. prae- rita, & in tom. 5. tr. 1. Resol. 182. § sed primò.

Sup. hac ignorantia invincibilis, seu inadvertentia naturalis, aut metu gravi, articulo, vel periculo mortis, contentis in hoc textu cursum in Resol. seq. §. ult.

Sup. hoc primò in Resol. seq. à principio, & si placet in tom. 7. tract. 5. lege doctrinam, §. Secundo Resol. 76.

potest non obstante censura celebrare absque peccato. Secundo si excommunicatus non possit abstinere à sacro faciendo absque infamia, vel scandalo, quod non tantum verum est in eo, cujus excommunicatio est planè occulta, sed etiam in eo, cujus excommunicatio in alio loco est publica, quamvis enim hypothesis non ita possit inveniri respectu loci, in quo publicè constat de excommunicatione, si tamen excommunicatus ad alium locum se transferat, in quo ejus censura est ignota, nec possit ibidem sine nota abstinere à sacro, potest sine peccato & violatione censura celebrare. Tertio si id esset necessarium ut detur communicatio moribundo, cui aliter non possit succurri, cum enim in illo articulo communicatio variis casibus possit esse moribundo necessaria ad salutem, Ecclesia non videtur cum tanto periculo & spiritali detrimento fidelium prohibere excommunicato, ne celebret; propter quam rationem si Sacerdos ipsemet excommunicatus sit morti vicinus, nec habeat alium cui possit confiteri, & à quo possit Eucharistiam recipere, potest celebrare & se ipsum excommunicare. Hæc omnia Præpositus, cui adde Cornejo in 3. p. 17. §. de excomm. disp. 10. §. 1. dub. 1. ubi sic ait. Infero primo excommunicatum denunciatum, cui imminet mortis periculum, nisi sacramenta ministraret, possit licitè ministrare, quod intelligendum est cum duplici limitatione. Prima quòd scandalum non sequatur, nec Religioni inferatur injuria, ut contingeret, si talis ministratio extorqueretur in contemptum & vilipendium legis Ecclesiasticæ, nam tunc prius debet mori, quam sacramenta ministrare. Altera est, quod intelligatur de ipsis sacramentis dumtaxat, quæ valde possunt ab excommunicato celebrari, de quibus dicemus infra, nam de Pœnitentia, v. g. quam non potest validè ministrare, nullo metu potest ejus celebratio excusari. Infero secundo excommunicatum denunciatum in uno loco posse licitè in alio, ubi ejus excommunicatio ignoratur, administrare sacramenta, si ex eo, quod non ministrat, sequatur scandalum, aut ejus infamia, vel proprii delicti publicatio, aut aliud grave nocumentum proprium. Infero tertio Sacerdotem excommunicatum denunciatum, aut publicum Clerici percussorem, si non adsit aliquis, à quo prius absolvatur imminente probabili periculo mortis, propriè posse licitè ministrare sibi ipsi sacramentum Eucharistiæ, five ex præconsecratis, five celebrando sacrificium Missæ, & maxime in casu, quo deficiat alius Minister, à quo Eucharistiam sumat. Ratio est, quia licet hoc sacramentum in resumptum non sit simpliciter necessarium ad salutem necessitate mediæ, satis est quòd sit valde utile, ut non teneatur tunc ab eo abstinere cum tanto sui detrimento speciali, & præsertim, si talis Sacerdos fortè non esset contritus, sed attritus dumtaxat existimatus tantum contritus, in quo casu tale Sacramentum erit ei unica causa salutis. Præterquam quòd pro illo articulo mortis tenetur viaticum recipere ex præcepto divino, quod strictius obligat, quam Ecclesiasticum, à quo illud sibi ministrare prohibetur. Ita ille. Unde non est audiendus Avilade conf. p. 2. c. 6. disp. 3. dub. 3. concl. 3. & Palat. in 4. disp. 3. disp. 3. afferentes excommunicatum non toleratum non posse ministrare Eucharistiam moribundo, si sacramentum Pœnitentiæ receperit; non nego tamen cum Cornejo ubi, supra dub. 4. hanc sententiam esse probabilem. Sed quoad excommunicatos toleratos non desinam hic apponere verba Raynaudi de monit. p. 2. n. 2. n. 24. ubi sic ait. Quamvis nonnulli DD. de quocumque mini-

stro excommunicato pronuncient eum prohiberi ministrare quæcumque sacramenta, tamen mollior nunc sententia sentit de excommunicato tolerato, quem negat quidem posse se inferre ad sacramentorum administrationem, admittit tamen posse illa administrare si audeat etiam absque necessitate, five sit Pastor, five non sit, neque item fideles eum audentes & jure suo utentes peccant, five adversus legem de non communicando, quæ post Martinum V. non urget, five ob cooperationem in peccatum ministri, non enim ulla ibi cernitur cooperatio ad peccatum, quia non peccat minister toleratus, si requisitus ministrat. Hæc Raynaudus. 2. Nota etiam cum Conink. de Sacram. disp. 14. dub. 5. n. 35. quòd excommunicatus etiam non toleratus validè offert Sacrificium Missæ, si Sacerdos est, ejusque fructum, qui ex opere operato habetur, validè cui voluerit, applicat, modò hic ejus sit capax, quia has actiones facit immediatè in persona Christi & potestate ab eo accepta, nec in iis pendet ab Ecclesia. 3. Notandum est etiam hic excommunicatum toleratum licitè conferre sacramenta, quoties aut ipsius gravis necessitas, aut notabilis proximi utilitas id exigit. Hinc Præpositus ubi supra num. 44. observat quòd Pastor excommunicatus toleratus potest celebrare ut subditi Sacrum audiant die præcepto, si id requirant alio deficiente, qui possit substitui, quia subditi petendo, non peccant, cum jura habeant, & per Extravag. ad evitanda, non vetentur cum eo communicare. Unde Sacerdos Sacrum faciens ad illorum instantiam non peccat, nec solum Pastor, sed etiam alius Sacerdos excommunicatus toleratus rogatus potest ob populi utilitatem celebrare, nullo tamen modo potest sese ingerere. 4. Unde Filiuc. tom. 1. tit. 12. c. 3. n. 72. docuit etiam quòd Sacerdos, qui non tenetur ex officio, si is qui petit, habet saltem communem necessitatem, & non sit alius, potest sine peccato ministrare Sacramenta. Imò plus addam, nec desinam hic apponere verba Joannis Præpositi loc. cit. n. 52. ubi docet, quòd licet excommunicatus toleratus, si se ingerat administrationi Sacramentorum, peccet, ita ut ultrò se offerat ad illa conferenda, & etiam non rogatus; si tamen non censeatur se ingerere, sed ea conferat aliis petentibus non peccat; quia cum alij non teneantur eum vitare, etiam in sacramentis, non peccant contra censuram, quòd ab eo peccant sacramenta, nec etiam peccant quòd eum inducant ad peccatum, & proinde non apparet, ex quo capite peccet excommunicatus, quia excommunicatus non potest dici peccare in eo, quod juxta qualitatem actionis, quæ ab eo petitur, converteretur cum aliis iisdem petentibus. Unde Sotus in 4. disp. 1. q. 5. art. 6. in 6. propos. censet Pastorem excommunicatum posse induci ad sacramentum ministrandum, quamvis propositione 7. existimet non posse induci eum, qui non est Pastor. Verum ex ratione à nobis facta patet utrumque posse induci, quia non fundamur in eo quòd Pastor teneatur sacramenta suo parœciano ministrare, sed in eo, quòd alij possint cum eo conversari absque violatione censura juxta qualitatem actionis, in qua conversari cupiunt, & quòd Sacerdos non se ingerens, sed conversans, rogatus ab aliis non peccet; quæ ratio etiam locum habet in eo, qui non est Pastor. Unde non solum Pastor rogatus potest absque peccato præbere Eucharistiam suo parœciano petenti, sed etiam alius Sacerdos toleratus à quo similiter Sacramentum petitur nec est absurdum, imò probabile, etiam detur co-

communicatis toleratis contentis in hoc textu, leg. infra Notandum, hujus Ref. & aliam Ref. ejus not. Sup. hoc prope finem §. 1. huius Ref. à Veris. Quamvis & infra in Resol. 17. & in aliis ejus not. Sup. doctrina contenta in hoc textu usque ad annot. seq. in Resol. dictæ annot. à Petes. Sup. hoc, & seqq. in hoc §. infra, ex Ref. 9. legis doctrinam, §. sed quid, usque in fin. doct. Ref. & vide etiã §. 9. & Ref. ejus annot.

INTION. Opera Tom. 1. II E III

pia alterius, à quo Sacramentum poſſet recipi, nec quicquam probant ea, quæ adfert Vaſquez *dub. 3. de excomm. num. 1. & ſeq.* Hæc præpoſitus, quæ ſunt valdè notanda.

§. Igitur ex omnibus ſupradictis apparet in articulo mortis poſſe excommunicatum etiam non toleratum conferre ſacramentum Baptiſmi, Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ. Reſtat modò inquirere, quid dicendum de aliis quatuor ſacramentis? Reſpondetur nec licetè peti, nec dari poſſe in eodem mortis articulo ab excommunicato denunciato. Ratio eſt, quia non ſunt neceſſaria ad ſalutem; hoc tamen intelligendum eſt per ſe eo regulariter loquendo, nam contingere poſſunt aliqui caſus, in quibus liceat aliqua ex illis ſacramentis miniſtrare. Primus eſt, quando exiſtens in articulo mortis non poſſet ſacramentum Pœnitentiæ, neque Euchariſtiæ recipere, quia nullum dedit contritionis, neque motus ſignum, nam tunc probabilius iudico licitum eſſe miniſtrare illi à tali excommunicato ſacramentum Extreme-Uncionis, ut ſi fortè infirmus erat attritus, fiat per tale ſacramentum contritus; & ratio eſt, quia in illo caſu jam tale ſacramentum eſt reſpectu illius infirmi moraliter neceſſarium ad ſalutem. Secundus eſt de ſacramento Ordinis in caſu, quo in aliqua provincia remota eſſet penuria ſacerdotum, & non eſſet niſi unus Episcopuſ, & ille eſſet excommunicatus, denunciatus, aut publicuſ Clerici percuoſſor, in quo caſu ſine damno communi licetè poſſit ſacramentum Ordinis miniſtrare. Tertius in ſacramento Matrimonij, quando Parochuſ excommunicatus denunciatus aſſiſtit Matrimonio ejuſ, qui articulo mortis duxit uxorem, quam antea habuerat concubinam, quia ita expedit ſaluti ſpiritali ipſiuſ infirmi, vel temporalì commodo filiorum; tum quia hæc neceſſitas eſt graviffima, tum etiam, quia Parochuſ non eſt veruſ Miniſter huiuſ ſacramenti. Et ita docet Cornejo in 3. p. tr. 5. de excomm. §. 1. dub. 4.

Sup. hoc infra in Ref. 19. §. Verum, in fine, & in tom. 2. tr. 4. Ref. 30. §. 1. & 32.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 6. ex Ref. 84. §. Vnde, ad medium, à verſ. Nota.

RESOL. XVI.

An excommunicatus vitandus ex metu mortis poſſit miniſtrare Sacramenta? Ex p. 5. tr. 9. Ref. 96.

Sup. hoc curſum in diverſis verſ. §. 1. Ref. præteritæ, & quamvis minime ſup. hoc, ſi legis tamen in tom. 2. tr. 6. doctrinam Ref. 136. & in to. 7. tr. 5. Ref. 76. per totam, & aliarum Ref. fol. & 66. eorum annotationuſ doctrinam repleris pro ſolutione huiuſ quæſt.

§. 1. Difficultas eſt poſt denunciationem & publicationem nominatim factam, & negativè reſpondet Sylveſt. *ver. excommunicatio 5. m. 6. Navarr. cap. inter verba 11. quæſt. 3. præct. 3. art. 8. & alij.*
 2. Non deſunt tamen aliqui, qui dicant poſſe ad vitandum periculum mortis, quia lex non obligat eum tanto periculo. Verùm Vaſquez *dub. 7. n. 15.* docet: apertè in ſacramentis licitam non eſſe talem communicationem, neque illi licere adminiſtrare, quia ſemper datur, vel recipitur ab indigno, nempe ab excommunicato, & eſt de jure divino naturali hoc præceptum, ac proinde nunquam licet, & *tom. 4. in 3. p. q. 93. art. 1. n. 16. & n. 17.* Refert ſub diſtinctione varios modos philoſophandi, & citati *dub. 7. doctrinam tradidit 1. 2. diſp. 161. c. ult. num. 27.* addidit tamen: poſſemus dicere licitum hoc eſſe, non quia licitum ſit manente excommunicatione, ſed quia pro tali eventu Eccleſia non vult aliquem excommunicare; quæ ſententiæ mihi placent, & videntur rem hanc exactè explicare. Nec probo id, quod Suar. *diſp. 11. ſect. 1. n. 10.* videtur dicere, non poſſe excommunicatum metu mortis communicare alium, & hæc omnia docet Turrianuſ *lib. 2. diſp. 10. dub. 3.*

3. Non definam tamen hic etiam apponere verba Philip. Fabri *de cenſ. in 4. ſent. diſt. 25. q. 1. diſp. 4. cap. 4. n. 165.* ubi ſic ait: Certum eſt excommunicatum, denunciatum, & publicum percuoſſorem Clerici peccare mortaliter adminiſtrando aliquid ſacramentum. Tamen eſt difficultas ſpecialis, an in aliquo caſu excuſetur à peccato, ita quòd poſſit ſine periculo miniſtrare: Ad quam breviter reſpondetur primò excuſari per ignorantiam invincibilem, naturalem oblivionem, vel inadvertentiam, ut ſupra diximus de receptione paſſiva: Secundo excuſatur gravi aliqua neceſſitate. Gravis autem neceſſitas poſſet provenire ex tribus capitibus. Primò ex parte miniſtri. Secundo ex parte illiuſ, cui miniſtratur. Ex parte miniſtri poſſet vel extrinſecus provenire, ut ſi per vim & metum inducatur ad præbendum aliquid ſacramentum alicui, vel ad celebrandum Miſſam, & quoad hoc dicendum eſt, ſicut dictum eſt ſupra, quòd quando eſt timor cadens in conſtantem virum, excuſat, & multò magis viſ. Vel poſſet provenire intrinſecus, ſcilicet ne ſe infamet, aut occultum ſuum delictum publicet, & aliquid ſimile, propter quòd licetè poſſit dimidiare confeſſionem, ut ſupra de paſſiva receptione diximus, quia eadem eſt ratio de activa, & paſſiva receptione ſacramentorum. Ex parte ſuſcipientis poſſet eſſe neceſſitas quoque quæ excuſet à peccato excommunicatum miniſtrantem activè, ut quando aliqui poſituſ in extrema neceſſitate non poſſet habere alium miniſtrum, à quo recipiat ſacramentum neceſſarium ad ſalutem, ut parvuluſ poſituſ in articulo mortis, nec habens alium miniſtrum à quo poſſit baptizari, niſi excommunicatum, dicitur poſituſ in extrema neceſſitate recipiendi Baptiſmum, idèd in tali caſu miniſter excommunicatus baptizans non peccat mortaliter, nec venialiter, quia extrema neceſſitas ſuſcipientis ipſum excuſat. Ita Faber.

Sup. hac ignorantia in Ref. 1. not. præteritæ curſum in principio.

Sup. his ſequentiſ in hoc §. etiam breviter; ibid.

RESOL. XVII.

An ſit peccatum mortale petere Sacramenta ab excommunicato tolerato. Ex p. 5. tr. 9. Ref. 133.

§. 1. Reſpondent communiter non eſſe licitum fidelibus ſine cauſa neceſſitatis, aut majoris utilitatis ab eo ſacramenta petere, ſi videlicet aliuſ non excommunicatuſ præſto ſit, qui æquè utiliter miniſtrare poſſit. Ratio eſt, quòd excommunicatuſ peccet miniſtrando ſacramenta ſine ulla neceſſitate, ſi aliuſ æquè idoneuſ adſit, cum per ſe indecens videatur, ut præciſuſ ab Eccleſia publica miniſteria Eccleſiæ ſine ulla neceſſitatis ratione obeat. Conſequenter etiam iſ peccat, qui tale quippiam ab eo petit; & ita docet Conink *de Sacr. 9. 6. 4. art. 6. dub. 2. & diſp. 13. dub. 2.* Suar. *diſp. 11. ſect. 4. n. 10.* Avila *p. 2. c. 6. diſp. 8. dub. 1. & alij.*
 2. Verùm ego puto contrariam ſententiam eſſe probabilem, & ita hanc ſententiam docet Sotuſ *in 4. diſt. 22. q. 1. art. 4. concl. 1.* & Sanchez *de matrim. lib. 7. diſp. 9. n. 8.* unde Layman *lib. 2. tract. 5. p. 2. cap. 5. n. 5.* ſic ait. Improbabile non eſt nullam eſſe culpam petere ſacramentorum adminiſtrationem ab ejuſmodi excommunicato tolerato, propterea quòd Conſtantiènſe Concilium fidelibus abſolute conceſſerit facultatem communicandi cum talibus, tam in ſacris, quàm politicis, conſequenter neque ipſoſ excommunicatoſ præciſè ob cenſuram peccare, ſi rogati ſacramenta miniſtrent, modò ſe non ingerant. Ita ille, & ego fuſuſ alibi.

Sup. hoc Reſol. poſt præteritæ, §. Vnde, à medio verſ. Vnde, ſed lege ibi à §. Notandum, & ſi vacatio lege cam per totam, & infra ex Ref. ſeq. Vide §. ſed difficultas, & ex Ref. 19. §. ſed quid, uſque in ſinem dicitur Ref. & curſum ad lin. 4. Ref. fol. 20. & in tom. 5. tr. 4. ex Ref. 14. §. 2. ſignificat in lin. 7. & verſ. ſed etiam.

* Alibi in Ref. & 66. not. præteritæ.

RESOL.

RESOL. XVIII.

An liceat petere Sacramentum à malo Ministro extra casum necessitatis? Et quid, si cum invenio paratum ad dandum? Et quid, si Minister sit excommunicatus? Et an Sacerdos excommunicatus absolvendo petentem administrationem Sacramentorum, incurrat irregularitatem? Et an sit peccatum ministrare Episcopo exercenti Ordines in peccato mortali, aut Sacerdoti Missam celebranti in peccato? Ex part. 5. tractat. 7. Resolut. 4.

AD hoc dubium Azorius 3 tom. 2. lib. 12. cap. 17. quæst. 7. respondet breviter. Primum, non esse licitum petere extra casum necessitatis id à Sacerdote, qui non est obligatus ad danda sacramenta, & non est paratus ad dandum, quia esset inducere eum ad peccatum. Secundum, est licitum petere à Sacerdote ad dandum sacramentum obligato, aut à Sacerdote parato ad dandum, quia tunc non est inducere eum ad peccatum, & potest ipse, si velit, atque etiam debet, contentioni habere. Tertio, in casu necessitatis licitum est petere à quocumque Sacerdote, quia tunc habemus jus petendi sacramenta. Ita Azorius. Unde ego alibi satis probabiliter docui non esse peccatum mortale scandalum accipere Sacramentum à Sacerdote existente in peccato mortali; si illum invenio in loco publico excipientem confessiones aliorum, etiam si possem accedere ad alium Ministrum bonum, quia revera id non est cooperari peccato Ministri, aut illum inducere ad peccatum, cum ipse jam se offerat ad illud peccatum committendum. Et hanc sententiam docet, præter Cabreram & Ledesnam alibi à me citatos, etiam Sotus, quem citat & non improbat Granada in 3. part. D. Thom. de Sacram. controv. 3. tr. 5. disp. ultim. num. 6. in qua fusè pertractat, quando licitum sit sumere sacramenta à malo Ministro sine scandalum peccato.

2. Sed difficultas est quando sacramentum petendum est ab excommunicato, qui non habet à quo absolvatur; & tunc Sacramentum non esse petendum, docet Vasquez opusc. de charit. q. 23. artic. 8. dub. 4. num. 42. Basil. Pontius de Matrim. lib. 5. cap. 18. §. 9. num. 63. & Granada ubi supra, num. 8. qui citat Sayrum, quia tunc petitur sacramentum ab eo, qui acquiescens petitioni non potest bene, aut malè administrare sacramentum, sed necessariò malè administrabit, eo quòd non est in sua potestate absolvi ab excommunicatione, propter quam impeditur ab administratione sacramenti, & tunc petitio habet rationem scandalum activi, quia petit id, quod necessariò malè faciendum est, si fiat.

3. Verùm his non obstantibus (attendas quæso amice Lector) contrariam sententiam probabilem esse existimo, quam docuit Sanchez de Matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 9. num. 8. & novissimè docet nunquam satis laudatus Hurtado de Mendoz. in 2. 2. disp. 173. sect. 18. §. 249. movetur decreto Concilij Constantiensis & Martini V. quo datur facultas Christi fidelibus, ut communicent in sacramentis cum excommunicato sine scrupulo. Quæ facultas non est in favorem excommunicati, sed aliorum, quia aliis provisum est ne scrupulis ir-

retiantur. Indirectè verò redundat in ipsius excommunicati favorem, quia eo præcisè quòd mihi datur facultas, ut licitè & sine scrupulo possum petere à Sacerdote administrationem sacramenti, datur indirectè ipsi Sacerdoti facultas illud administrandi; quia si ille peccaret in eo administrando, non possem ego licitè cum illo in sacramento communicare, quia esset cooperari illi in peccato. Quemadmodum mihi datur facultas, ut omnes mei commensales possint carnibus vesci diebus interdictis, illa facultas mihi datur directè, ut ego possum quos velim invitare: indirectè verò & consequenter redundat in favorem commensalium, quia non possem ego illo privilegio frui, quin illi possint licitè carnibus vesci, quibus vesci non licet, nisi à me invitentur. Ita non licet Sacerdoti excommunicato tolerato efficere actionem aliquam sacram, nec administrare sacramentum, neque communicare eum aliis, non esse quam, licet, nisi invitetur à non excommunicato. Sicut meis commensalibus non licet vesci carnibus, nisi à me invitentur. At verò licet ejusmodi sacerdoti exercere omnes actiones sacras, quas ego non excommunicatus ab eo petero, sicut licet meis commensalibus vesci carnibus. Si ergo excommunicatus sit sine peccato mortali, aut probabiliter existimet se habuisse contritionem perfectam; aut si illum conetur habere, illi non obest excommunicatio, quò minus licitè possit sacramenta administrare, quoties id petatur à non excommunicato. Quæ clariùs constabunt ex ipso decreto Concilij; his verbis: Insuper ad evitanda scandala, & multa pericula, quæ conscientis timoratis contingere possunt, Christi fidelibus, tenore presentium misericorditer indulgemus, quòd nemo deinceps à communione alicujus in sacramentorum administratione, vel receptione, aut aliis quibuscumque divinis, vel extra præceptum cuiuscumque sententiæ, aut censure Ecclesiasticæ à jure, vel ab homine generaliter promulgatæ teneatur abstinere, &c. Cum igitur hæc verba nullam omninò actionem sacram mihi interdicannt cum excommunicato tolerato, ita ut omnis scrupulus mihi evellatur, concluditur aperte excommunicatum, si præcisè consideretur vis excommunicationis, non peccare, quando illa administrat à me rogatus; si enim ille peccaret, non possum ego cum illo communicare. Quapropter sine ulla causa possum ego petere sacramenta ab hujusmodi excommunicato, si aliunde prudenter existimo illum non esse in peccato mortali, aut se Deo reconciliare per contritionem perfectam. Ratio est, quia illa excommunicatio non me præstringit, neque me obligat, ut abstinere à suscipiendo sacramento ab ipso, neque ipse peccat, si præcisè consideretur vis excommunicationis: unde non est opus alia occasione. Et hæc omnia docet Hurtado, ubi sup. quæ sunt valde notanda. Egitur in tali casu dicendum est contra Granada, loc. cit. dictum Sacerdotem excommunicatum absolvendo petentem administrationem sacramenti non incurere irregularitatem.

4. Non desinam etiam hæc adnotare, moraliter loquendo non esse peccatum ministrare Episcopo exercenti Ordines in peccato mortali, aut Sacerdoti celebranti Missam, quando alioqui possent prædictus Episcopus & Sacerdos ea munera peragere bene, si contritionem elicerent, aut confiterentur, quia id non est inducere ullo modo ad malum, sed invare ad actionem per se bonam, quam tamen alius propter suam culpam malè exercet; ita Granada ubi supra, n. 10. qui citat Suar, & Hen-

Sup. hoc cursum ad medium, §. Sed ego, Resol. seq. &c.

INTION. Opera Tom. 10 II E III

riquez, quibus adde Ochagaviam *tr. de Sacrament. in genere, quest. 24. num. 5.* qui tamen hoc limitat, quando vitare commodè non potest ministerium illud, ut quia famulus expelletur à domo, vel quia causabitur scandalum, si Minister se excuset à ministrando: sed hæc ferè semper evenient: ergo, &c.

RESOL XIX.

An sit licitum à Ministro excommunicato non solum tolerato, sed etiam à non tolerato ab Ecclesia, id est nominatim denunciato, vel manifesto percussore Clerici, petere sacramenta?

Et an talis Minister, si in extrema necessitate ministrat Baptismum, & Pœnitentiam, peccet, & fiat irregularis?

Et quid, si talis Minister excommunicatus sit ab Ecclesia toleratus, & sit tuus Parochus?

Et quid est dicendum, si non est tuus Parochus, nec ad ministrandum paratus?

Et notatur licitum esse sine ulla necessitate petere Sacramentum à quovis excommunicato tolerato, dummodo non sit aliud impedimentum præter excommunicationem; nec peccare Ministrum istum, dum ad petitionem alterius ministrat, secus verò si ipse se invitaret. Ex part. 10. tr. 11. & Miscell. 1. Resolut. 64.

Ref. hæc invenitur in tom. 2. tr. 3. Refol. 16.

§. 1. **E**A, quæ dicta sunt in superiori Resolutione, procedunt, ut dictum est, in ordine ad petenda sacramenta à malo Ministro, existenti scilicet in statu peccati mortalis. Sed quid dicendum de Ministro, excommunicato non solum tolerato, sed etiam non tolerato ab Ecclesia, id est, qui nominatim est denunciatus, vel manifestus percussor Clerici, ut nulla tergiversatione possit negari? Dico in casu extremæ necessitatis licet ab isto petere sacramentum Baptismi, & Pœnitentiæ. Ratio est, quia periculosissimum est sine his sacramentis ex hac vita discedere: unde non debuit ullus Minister aliquo modo idoneus in hoc articulo excludi. Hinc etiam fit, ut talis Minister neque peccet, (si talem, ut absolvat, contritionem concipiat) neque irregularitatem incurrat.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 2. Refol. 60. signanter in §. 2. sed lege etiam §. 1. & supra in Refol. 15. §. 1. paulo ante finem à veris. Vnde non est.

2. Verùm difficultas est de sacramento Eucharistiæ per modum Viatici: & in tali casu non posse à dictis Ministris peti, docet Lessius in 3. part. questione 64. articulo 6. dub. 3. num. 15. & alij. Sed ego contrarium docui; & me citato novissimè docet Leandrus de Sacrament. tom. 2. tractat. 7. disputatione quarta, quest. 22. cum aliis. Imò non deseram hic observare cum Magistro Serra, in tertia parte, quest. 64. articulo 6. dub. 2. non desesse, qui dicant, si aliquis esset sibi conscius peccati mortalis, & non possent sibi alia sacramenta conferri, quam ea, de quibus recipiendis nullum est divinum præceptum; posse ea suscipere in extrema necessitate à Ministro non tolerato, ut possit per ea justificari, & fieri ex attrito contritus, si fortè solam attritionem habeat; credendum est enim id meritò placere Ecclesiæ, ut tali necessitati subveniatur. Et idem Hurtadus de Sacramentis in genere, disputatione quarta, difficultate 12. tenet, posse à dictis Excommunicatis accipi Sacramentum Extremæ-Uktionis, quando non potuit suscipi Sacramentum Pœnitentiæ, neque Eucharistiæ.

Sup. hoc in Refol. 2. not. præcedit in ejus §. ult. veri. Primus, & in aliis ejus not.

3. Sed quid dicendum, si Minister ille excommunicatus, sit ab Ecclesia toleratus, (id est, si non est denunciatus nominatim, aut manifestus Clerici percussor) & sit tuus Parochus? Potes ab eo liberè sacramenta petere, non solum tempore necessitatis, aut præcepti, sed etiam ob magnam utilitatem spiritalem: modò alterius Ministeri non sit tibi facilis copia: Ita Sotus, & alij passim. Ratio est, quia iste Minister quamdiu ab Ecclesia toleratur, non est tibi magis vitandus, quam si non esset excommunicatus. Unde si sit tuus Parochus, potes ab illo petere sacramenta, & etiam cum cogere administrare; nam habes jus petendi: ergo ipse potest tibi sine omni peccato administrare, si velit: nemo enim obligatur ad aliquam actionem, quam sine peccato nequit obire. Sufficit autem, ut in eo casu concipiat contritionem, & procuret absolutionem à Censura, si potest: quod si non potest, permittitur sacramenta administrare, nec contrahet irregularitatem. Secus, si facile poterat interim absolvi. Adverte tamen, talem Parochum non se posse offerre, aut ingerere; tunc enim graviter peccaret, & irregularis fieret. Ratio est, quia non potest administrare, nisi subdito petente, & urgente.

4. Petes, an possim ob hujusmodi causas etiam petere sacramenta ab eo, qui non est Parochus; tamen excommunicatus est, & toleratus? Respondendo, non posse me petere, nisi ipse interim possit obtinere absolutionem Censuræ, vel nisi sit extrema necessitas. Ratio est, quia non possum petere aliquid ab alio, quod ille sine peccato non potest mihi prestare. At ille Sacerdos non potest sine peccato sacramenta administrare, nisi excuset extrema necessitas, vel in potestate ejus sit interim obtinere absolutionem. Quidam tamen existimant, si iste Sacerdos sit expositus, actu Confessionis aliorum audiens, vel Eucharistiam administrans, posse me accedere; quia in hoc casu non censetur petere. Sed Lessius, ubi supra tenet contrarium, præsertim si agatur de Confessione, quia qui accedit confessurus, manifestè petit, & exigit sibi impendi absolutionem; unde intercedit hic saltem aliqua inductio, & petitio ad hunc actum individuum, qui est necessariò peccatum. Idem videtur de Communionem, etsi minor sit ratio.

5. Sed ego affirmativam sententiam puto esse probabilem, & fatetur ipsemet Lessius. Et tandem Granadus in 3. part. contr. 3. tract. 5. disput. ultim. num. 8. sic ait: Si Minister sit excommunicatus toleratus; sed non proprius Pastor, nec sit ad ministrandum paratus; non videtur, licere illum inducere ad præbenda sacramentà, in quibus exerceat Ordinem: quia sic fieret Minister irregularis; & qui petit, foret causa non solum peccati, sed etiam magnæ penæ Ecclesiasticæ, scilicet irregularitatis. In casu autem necessitatis extremæ, id est, in articulo mortis posset sine dubio inducere ministrandum, quantumvis non esset paratus; etiam extrà hunc articulum liceret petere, cum adesset magna aliqua utilitas; quia ipse Minister novit suum malum statum, & voluntariè denotat culpam & penam, quæ illi imminet, si ministrat. Ita ille, & ego.

6. Notandum verò, quod Sanchez, lib. 7. de Matrimonio, disput. 9. num. 8. latè probat, licitum esse sine ulla necessitate petere sacramenta à quovis excommunicato tolerato; dummodò non sit aliud impedimentum præter Excommunicationem; Ref. 17. &c.

Sup. hoc fit præ Ref. 16. §. Vnde à principio.

Sup. hoc in §. Verum, Ref. præcedit & in fine §. 1. hujus Ref. pro articulo mortis, & magis latè in to. 5. tr. 5. Ref. 28.

* Sup. contento in hoc §. ult. lege supra doctrinam Resolut. 15. à principio usque ad §. ult. signanter prope finem §. 1. & §. Notandum, & signanter Ref. 17. &c.

nec

nec peccare Ministrum istum dum ad petitionem alterius ministrat; secus si ipse se invitaret.

RESOL. XX.

An licitum sit, & absque peccato mortali recipere Sacramentum Pœnitentiæ, vel alia à malo Ministro, sed parato ministrare? Et an hoc non solum ex rationabili & iusta causa, sed etiam extra casum necessitatis, dummodo Minister sit paratus? Ex part. 3. tractat. 4. Resolut. 59.

Affirmativam sententiam docet Ledesma in summa, tom. 1. cap. 6. de Sacramentis, in genere, dub. 11. conclus. 10. ubi sic ait: [Licitum est recipere los sacramentos del ministro, aunque sea muy malo, y descomulgado, si es tolerado de la Iglesia, y el por otra parte esta aparejado para administrar los sacramentos, porque es licito ular del pecado ageno para proprio como de utilidad, quando el peccador esta aparejado, como, se vee claramente en el usurero aparejado à dar à usuras, que es licito pedir le dineros à usuras. Esto se confirma, porque en este caso cessa la razon del escandalo, y no es induzir le à peccar, porque el se esta aparejado para esso: y aunque el tal quando actualmente administra, pecca mortalmente, el tal peccado y a lo tenia cometido como en virtude, pues esta aparejado para administrar los sacramentos.] Ita ille.

2. Sed hanc opinionem ita absolute prolatam non admittit alius Hispanus, & idem sic asserit Villalobos in summa, tom. 1. tract. 4. diff. 15. n. 4. [Licitum est recipere los sacramentos del ministro, que esta en peccato mortal, y no es porque se esta aparejado para administrarle, aunque el ministro peccare en la administracion, mas ha se de limitar esta conclusio, que sea en caso de gran necessitate, porque si estuviere otro Confessor non feriat licito, porque se le da materia da peccar, y aunque dize Ledesma, que en este caso no feriat peccato mortal, es falso, pues la materia es grave.] Sic Villalobos.

3. His tamen non obstantibus, non reticemus circa presentem questionem hic apponere doctrinam præstantissimi Theologi Gregorij de Valentia tom. 4. disp. 3. q. 5. punct. 3. ubi ponit tres casus. Primus, si minister sit per se paratus, & habeat aliqui potestatem. Secundus, si tibi teneatur sacramentum conferre ex officio, quia est tuus Parochus. Tertius, si constitutus sis in necessitate. Et in quolibet istorum casuum docet, licitum esse, percipere sacramentum ab improbo ministro, servatis tamen duabus conditionibus. Prima est, ut minister non sit impeditus per censuram. Secunda, ut nunquam quis ab improbo ministro sic accipiat sacramentum ministrandum male. Concurrentibus igitur his duabus conditionibus, & aliquo ex prædictis tribus casibus, semper licebit sacramentum recipere ab improbo ministro, atque etiam petere, dummodo animus tantum sit petere, & accipere ab altero id officium, & ministerium, quatenus ab illo exerceri possit sine peccato. Hæc omnia Valentia, qui cum Ledesma concordare videtur.

4. Notandum est etiam Cabreram in 3. part. de Sacram. q. 64. art. 6. disp. 2. §. 4. n. 10. docere, quod quando quis ex iusta, & rationabili causa petit sacramentum, posse illud petere à quocumque ministro.

stro malo, dummodo sit paratus, & hoc extra casum necessitatis: unde n. 24. sic ait: Quando virtute alicujus Jubilæi, aut privilegij conceditur facultas eligendi Confessarium, & plures sedent ad audiendas confessiones, quorum unus, v.g. Petrus est concubinarus, tunc quamvis eligi possit alius Confessarius, vir probus, potest sine peccato eligi Petrus, qui si cæteris sit doctior, melius erit eum eligere, tametsi cæteris paribus, sit peccatum veniale Petrum eligere, sed nunquam erit mortale, nisi esset tam publicus peccator, ut confessio illi facta, esset scandalum allatura. Ita Cabrera, & post illum Carthægena de Sacram. disp. 7. cap. 3. ver. 3. Sed circa præsentem dubitationem præter DD. citatos, vide Coninch. de Sacram. q. 64. art. 8. dub. 5. Suar. in 3. p. tom. 3. disp. 8. sect. 2. & alios penes ipsos.

RESOL. XXI.

An si quis sine necessitate petat administrationem à malo Ministro, peccet mortaliter, sive Sacerdos, sive Minister sit proprius suscipiens Parochus, sive non?

Et inferatur quale peccatum sit exigere juramentum ab Infideli, parato jurare per falsos Deos, necessitate, aut utilitate deficiente.

Idem est de petente mutuum ab usurario parato. Et quid, si aliquis peteret mutuum à predicto usurario ad erogandum meretricibus? Ex p. 7. tr. 12. & Misc. 3. Ref. 33. alias 31.

Non peccare mortaliter, sed tantum venialiter cum aliquibus Doctoribus alibi probabiliter adnotavi; sed quia postea rogatus sum, si alios DD. haberem, ut palam facerem, ideo nunc assero hanc sententiam tanquam probabilem etiam admittere lumen illud fulgentissimum inclitæ Academia Salmaticensis Valboa de Magrovejo, tom. 2. inc. 26. de Iurejur. mun. 71. & seq. ubi sic asserit: Dubium autem est quale sit peccatum juramentum exigere ab infideli parato jurare per falsos Deos necessitate, aut utilitate deficiente. Hanc difficultatem explicant Doctores in simili casu petentis mutuum ab usurario parato sub usuris dare absque ulla iusta causa, dicentes talem petitionem esse peccatum mortale. Et moventur, nam preceptum charitatis, & fraternæ correctionis obligat quemlibet sub mortali ad vitandum mortale proximi, quando commode, & absque damno facere potest, ut advertit Sylvest. verb. usura 7. q. 1. Aragon. 2. 2. q. 89. art. 6. dub. 2. conclus. 3. ubi expressè de petitione juramenti ab infideli parato jurare per falsos Deos, Molina tom. 2. de iustitia & Iure, disp. 335. concl. 4.

2. Quæ sententia valde probabilis est, & puto etiam probabilem esse opinionem solam esse culpam venialem, nisi alias alia adit mortalis circumstantia, v. g. si peteretur mutuum ad erogandum meretricibus, quo casu ratione circumstantiæ erit mortale, & audeo dicere solum esse culpam venialem propter multorum Doctorum auctoritatem ita dicentium, sic Cajetan. 2. 2. quest. 78. artic. 4. & in verbo usura, cap. penult. Sotus lib. 6. de Iustitia, & Iure, quest. 1. artic. 5. dub. 1. Navarr. cap. 17. mun. 172. Ledesma tom. 2. summa, tract. 8. cap. 33. post conclusionem 29. lib. 2. Bannez 2. 2. a quest. 78. art. 4.

3. Et confirmari potest exemplo petentis sacramentum à malo ministro, de quo cognoscitur

Alibi in Ref. præterita, & supra in Ref. fol. 18. §. 1. & infra in tr. 3. Ref. 44. &c.

Sup. hac & seq. diff. in tom. 7. tr. 5. ex doctrina, Ref. 60. ante & post medium, verum. Duct. & ibi ex doctrina Ref. 54. & 55. & pro juramento infidelis contentus in hoc textu in tom. 2. tr. 3. Ref. 16. §. 2. post medium, verum. Licitum est.

in peccato mortali ministraturum, & tamen is, qui petit etiam sine necessitate solum peccare venialiter, tenet tanquam certum Soto in quarta distinct. 1. q. 5. art. 6. in vers. 1. itaque propositio sit. Idem ergo dicendum videtur de petente ab infideli iuramentum, qui paratus est jurare per falsos Deos absque iusta necessitatis, aut utilitatis causa: Sed quamvis hæc sententia probabilis sit; prior autem: & verior, & probabilior mihi videtur. Ita Valboa.

4. Hanc sententiam absolute tenet Cutillus in addit. ad pract. 4. Mancini, dub. 42. ubi ita ait: An quis petens sacramentum ab aliquo Sacerdote veram facultatem illud administrandi habente, sed quem certo scit illud in mortali ministraturum, mortaliter peccet, ac proinde sacramenti receptio nulla sit & invalida.

5. Respondeo negativè, etiamsi ex devotione sacramentum recipere velit, sive Sacerdos, seu Minister sit proprius suscipientis Parochus, sive non, quia non minister absque ullo peccato, contritionem, v. g. eliciendo, sacramentum administrare possit, vel si contritionem habere non possit, illius administrationem, se honestè excusando omittere queat, si illud postea cum peccato administret voluntariè omnino peccat, ac proinde sibi tale peccatum imputare debet, & non petenti, qui hic & nunc exercet actionem licitam petendi, scilicet sacramentum à vero, ac proprio illius ministro per potestatem ordinariam, vel delegatam ad hoc instituto, & quamvis petens in hoc occasione peccandi ministranti sacramentum exhibere videatur, tamen huiusmodi occasio est occasio peccandi materialis, id est voluntariè accepta, ex eo quia vitalis ex parte ministri (ut probavimus) non verò formalis & peccaminosa. Quod aliqui intelligi volunt etiamsi sacramenti susceptor alium Ministrum, qui sacramentum sine peccato administraret facile, seu commodè invenire posset, ratio fortè potest esse, quia quamvis nos proximi peccatum cum aliquo nostro incommodo ex charitate evitare teneamur, id tamen intelligitur de illis peccatis in quibus vitandis proximus nostro adjutorio aliquantulum indigere videtur, quod in casu nostro non accidit, cum minister sacramenti ex se si velit à peccato, quod tunc committit surgere & sacramentum sine peccato administrare queat, alioquin si sententia in contrarium, locum habere posset omnes actiones licite, illicitæ redderentur, quod nullo modo admitti debet, nam scandalum passivum, & voluntarium est peccatum proximi, puta iudicia temeraria, suspiciones, & his similia ex nostra licita actione desumpta, ad quod vitandum nullus unquam dicit nos etiam cum aliquo nostro incommodo tenere, & ab actione hic, & nunc nobis licita cessare debere: Hucusque Cutillus. Ex his ego olim consului Regularem, quòd maximam verecundiam habebat confitendi sua peccata cuidam Confessario ex deputatis à superiore, potuisse sine culpa mortali petere administrationem sacramenti penitentiae ab alio Confessario deputato etiam à superiore, quem probabiliter timebat esse ministraturum Sacramentum in peccato mortali.

RESOL. XXII.

An ad valorem Sacramenti requiratur positivus consensus illud suscipiendi, maxime in adultis quoad Baptismum, & alia Sacramenta, vel sufficiat, quod non resistant? Ex part. 5. tract. 23. & Miscell. 1. Resol. 32.

§. 1. Quidam Sacerdos sumpsit Presbyteratus Ordinem, & ut ipse aiebat, in eius susceptione neque actualiter, neque virtualiter habuit intentionem suscipiendi illum; scrupulis postea angebatur, quia ex D. Thoma in 3. p. quest. 68, art. 7. Soto in 4. dist. 4. q. 4. Coninch. de Sacram. q. 64. art. 8. dub. 5. & aliis, communiter ad valorem sacramenti in adultis requiritur positivus consensus suscipiendi illud: ergo, &c.

2. Sed ego tunc dictum sacerdotem ab illa anxietate liberavi, non ex doctrina Cajetani in 3. p. quest. 68. art. 7. & Ledesmae in 4. part. 1. quest. 9. artic. 7. assentientium ad valorem sacramenti in adultis non requiri positivum consensum, sed sufficere quòd non resistant, ut videtur expressisse Innocentius III. in cap. majores, de Baptismo. Non inquam, tunc hanc doctrinam adduxi, sed aliam, nempe quòd licet in adultis requiratur, ut dictum est, positivus consensus ad valorem sacramentorum; sufficit tamen habitualis, id est, prateritus non revocatus, ut supponitur in dict. cap. majores: & satis congruenter, quia suscipiens non se habet ut agens & operans, sicut se habet minister, sed tantum se habet ut patiens, ac proinde non est necessarius consensus esse actualiter, neque virtualiter, ut ex eo tanquam ex efficiente derivetur, & fiat sacramentum: sed sufficit, quòd suscipiens aliquo modo consentiat in susceptionem sacramenti; ad quod sufficit consensus prateritus nondum revocatus. Et etiam sufficit consensus ex metu coactus, ut supponitur in dict. cap. majores, & in Concilio Toletano IV. can. 55. quia consensus iste est simpliciter voluntarius, & liber, quamvis aliquid involuntarij habeat admixtum; imò non est necessarius consensus specialis, sed sufficit quilibet etiam generalis, quia quodlibet suscipiens dicitur in susceptionem sacramenti consentire, ut consensus, quo quis Catholicè vivens desiderat aliquando uti medijs Ecclesie, vel ea sibi conferri, quando ipsis indigeat, & hunc ad minus præsumit Ecclesia in moribundo, quem extreme ungit, quamvis id non petierit. Et ita docet Hurtadus de Sacrament. in genere disp. 4. diff. 13. doctè ut semper solet.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Resol. 60. §. Nota etiam hic, vers. Ac in aliis, & seq. & in om. 4. tr. 8. Resol. 48. §. Restat, sed lege eam per totam, & aliam Resol. ejus primæ not.

Quoad hoc in tom. 11. f. lege laram doctrinam, Resol. 114. à lib. 2. & vide etiam Resol. ejus secundæ ante not.

RESOL. XXIII.

An alia Sacramenta præter Baptismum, & penitentiam aliquando conferant primam gratiam? Et ex doctrina hujus questionis sequitur, quod si aliquis, verbi gratia, non possit confiteri, & sumat Eucharistiam, putando se habere contritionem, si habeat tantum attritionem, adhuc ex sumptione Eucharistie, obtinebit primam gratiam. Ex part. 5. tractat. 13. & Miscell. 1. Resolut. 31.

§. 1. * V illalobos ubi infra, & Hurtadus Complutensis ex Gabriele Vasq. disp. 3. de Sacramen

* Sup. hoc lege doctrinam Resol. nor. seq. per totam.

De Sacram. Baptismi. Ref. XXIV. &c. 19

Sacram. in genere diff. 4. negativè respondent, seclusa Extrema-Unionem; quia existimat Hurtadus per hanc etiam conferri primam gratiam attritis, & absque mala fide suscipientibus illam.

2. Verùm ego libenter affirmativa sententia adherere. Dico igitur quinque sacramenta vivorum conferre primam gratiam aliquando, videlicet quando peccator accedit attritis; existimans bona fide se esse in statu gratia absque peccato mortali, quia de divina clementia credi potest, quod voluerit sic accedenti conferri primam gratiam. Id tamen non eodem modo defenditur ab auctoribus huius sententia; quia alij existimant id habere dicta sacramenta per se, & ex primaria institutione eorum secundum rationem genericam sacramenti; quamvis secundum specificam fuerint instituta ad conferendum augmentum gratia; alij verò existimant id habere dicta sacramenta ex institutione ipsorum secundum rationem specificam; secundario tamen, & per accidens. Et hanc sententiam probabiliter esse docent ipsimet adversarij, & idem Villalobos in *summ. tom. 1. tr. 4. difficult. 7. num. 2. sic ait*: [Es probable que los Sacramentos de los vivos dan primera gracia; porque los sacramentos de los muertos dan aumento de gracia, quando los recibe un nombre que esta en gracia, lo qual parece de per accidens; pues no fueron instituydos para esso principalmente; luego tambien los sacramentos de los vivos daran la primera gracia de per accidens al que llegare con suficiente disposicion, la qual parece que tiene el que llega cum bona fe, y no pone esorvo al efeto de los sacramentos.] Ita ille, & absolute nostram sententiam docent Coninch. *de Sacram. quest. 62. art. 1. dub. 2. Reginaldus tom. 2. lib. 26. num. 45.* & alij. Hæc opinio satis animarum consolatoria est. Ex illa sequitur quod si aliquis, v.g. quia non potuit confiteri; sumeret Eucharistiam; putando se habere contritionem, si habeat tantum attritionem; adhuc ex sumptione sacramenti obtineret primam gratiam.

RESOL. XXIV.

Qua Sacramenta sicut suscepta, recedente fictione, conferant gratiam; an solus Baptismus, & Pœnitentia, vel etiam cetera Sacramenta? Ex part. 3. tract. 13. & Misc. 1. Refol. 30.

§. 1. **D**icam breviter quæ DD. dicunt. Durand. in 4. dist. 4. q. 4. & Canus de pœnit. p. 5. docent Baptismum, & Pœnitentiam conferre gratiam recedente fictione. Major. in 4. dist. 4. q. 2. & Covarruv. in cap. Alma mater p. 1. §. 4. n. 23. Baptismum, Confirmationem, Ordinem, & Matrimonium pro tempore; quò durat vinculum ipsius, & Extremam-unionem pro tempore; quò in infirmitate; in qua datur, durat periculum mortis. Suar. in 3. part. tom. 3. disp. 28. sect. 6. Baptismum, Confirmationem, Ordinem, Matrimonium, Extremam-Unionem, & Pœnitentiam. Valq. in 3. part. tom. 2. disp. 161. Sotus in 4. dist. 6. q. 1. artic. 8. & alij, conferre gratiam recedente fictione, putant soli Baptismo convenire. Sed alter Sotus, Petrus scilicet in *instit. Sacerd. lect. 5. de Baptismo*, & Cajet. tom. 1. opusc. tract. 5. docent omnia septem sacramenta sicut recepta conferre gratiam; dicta fictione postea recedente.

2. Unde merito dixit Villalob. in *summa tom. 1.*

tr. 5. difficult. 21. num. 2. [Que en esta questio no ay cosa cierta.] Ipse tamen magis probabiliter tenet, [que todos los sacramentos quitada la fiction, tienen su efeto:] & ratio esse potest, quia Baptismus idem confert gratiam recedente fictione, quia quamvis gratia Baptismi suppleri possit per contritionem, id tamen est melius, & utilius hominibus; sed etiam est illis melius & utilius, quòd reliqua sacramenta sicut suscepta; postea recedente fictione conferant gratiam; ergo id etiam est illis tribuendum, sicut & Baptismo.

RESOL. XXV.

An omnia Sacramenta, vel solus Baptismus habeat effectum, recedente fictione? Ex part. 3. tract. 4. Refolut. 15.

§. 1. **M**agister Sotus in 4. dist. 6. quest. 1. art. 8. hoc privilegium ad solum sacramentum Baptismi restringit; alij verò extendunt etiam ad sacramentum Ordinis, & Confirmationis. Ita Sylvius in 3. part. q. 69. art. 10. ubi citat Canum, Sylvestrum Paludanum, Gabrielem, & alios. Sed Cajetanus tom. 1. opusc. tr. 5. q. 5. de confessione informi; & alij absolute docent omnia sacramenta, si cum fictione suscipiantur, illa postea recedente conferre suum effectum gratia sanctificantis; & ego hanc sententiam cum Cabrera ubi *supra de Sac. q. 69. art. 10. disp. 4. n. 9.* libenter amplector, quia multum extollit; & amplificat dignitatem sacramentorum, licet Villalob. in *summa tom. 1. tract. 7. difficult. 23. num. 1.* & Suar. in 3. p. tom. 3. disp. 63. sect. 8. negativam sententiam doceant quo ad sacramentum Eucharistia; sed unusquisque (ait Cabrera) eligat quam maluerit.

Sup. hoc in Refol. præterita, & in tom. 2. tr. 7. ex curiosa doctrina Refol. 151. §. sed ego in fine, & seqq.

RESOL. XXVI.

Qua peccata sint, qua remittuntur per Baptismum, recedente fictione? Et qua peccata sint, recedente fictione, explicanda, vel non explicanda in confessione? Et an sola attritio sine Sacramento Pœnitentia sit sufficiens ad removendam fictionem? Ex part. 3. tract. 4. Refol. 14.

§. 2. **H**æc questio ad motes maxime utilis est, ideo declarabo magis titulum; an per Baptismum recedente fictione remittantur omnia peccata; non solum quæ antecedunt Baptismum, sed etiam ipsum peccatum fictionis; & alia quæque peccata, quæ in ipsa reali Baptismi susceptione perpetrantur, & denique ea, quæ Baptismum subsequuntur; an potius omnia ista peccata remittantur per pœnitentiam, per quam tollitur fictio in ordine ad claves Ecclesie; ita ut sicut, id est, sine attritione baptizatus, postea in confessione sacramentali huiusmodi peccata confiteri teneatur.

2. Prima opinio est Scoti in 4. dist. 4. q. 5. ubi asserit, omnia peccata, quorum homo attritionem non habuit, saltem cum ad Baptismum accessit; postea recedente fictione per pœnitentiam deleri, tenerique ipsum hominem sicut baptizatum de illis peccatis pœnitere, & ratione sui; & quatenus fuerunt fictionis causa in Baptismo, & con-

B 4 sequentur

sequenter in confessione sacramentali erunt explicanda.

3. Secunda sententia est Soti in 4. dist. 6. q. 1. art. ult. afferentis, quod per Baptismum remittuntur recedente fictione, omnia peccata antecedentia ipsum Baptismum, cum tamen illa, quae sunt simul cum ipso Baptismo, vel perpetrata post illum, quae omnia necessarii in confessione sunt aperienda.

4. Sed ego per conclusiones veram sententiam explicabo. Prima conclusio. Fictio non remittitur per Baptismum, sed per poenitentiam in ordine ad claves, atque adeo necessarii est explicanda in confessione sacramentali. Secunda conclusio. Omnia peccata ante Baptismum commissa, & omnia etiam quae in ipsa Baptismi susceptione perpetrantur, siue sint sacrilegia contra Baptismum, siue non, delentur recedente fictione per Baptismum, etiam si ficti baptizatus nullam profus attritionem habuisset in ipso Baptismo, & ideo omnia supradicta peccata, non sunt recedente fictione in confessione explicanda. Tertia conclusio; peccata post susceptionem Baptismi commissa, recedente fictione, remittuntur per poenitentiam in ordine ad claves Ecclesiae, atque adeo quandiu in confessione non aperiuntur, ut per sacramentum Poenitentiae ipsa applicatum deleantur, requiritur contritio ad tollendam fictionem, & consequendum effectum Baptismi. Et haec omnia mutuatus sum à Cabrera de Sacram., q. 99. art. 10. dist. 2. §. 2. 3. 4. & 5. Sylvio in 3. part. quest. 69. art. 10. Joan. de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de Baptismo, q. 4. dub. 4. conclus. 2. Villalobos in summa, tom. 1. tractat. 5. difficult. 20. per totam, & Nugno etiam in 3. part. tom. 1. quest. 69. art. 10. dub. 2. qui etiam pro praxi quaerunt.

5. An sola attritio sine sacramento Poenitentiae sit sufficiens ad removendam fictionem? Affirmative respondent Paludanus in 4. dist. 4. q. 5. & Sylvester verb. Baptismus 4. circa finem, quia fictio est obex Baptismi, sed obex Baptismi tollitur per attritionem, ut omnes concedunt; ergo illa sufficit. Si enim attritio est sufficiens dispositio, ut Baptismus in actuali susceptione habeat suum effectum, cur non erit sufficiens ad removendam fictionem, ut postea Baptismus suum effectum consequatur?

6. Respondeo; duobus modis quis cum fictione ad Baptismum potest accedere. Primò, quia videns, & sciens se accedere in peccato mortali, vel cum ignorantia crassa vincibili suscipit Baptismum & iste dicitur fictus proprie loquendo, & novum sacrilegij peccatum committit. Secundò potest accedere cum peccati mortalis complacentia, sed excusatur à novo peccato sacrilegij, ratione ignorantiae invincibilis; vel quia putat non esse necessariam aliam dispositionem praeter fidem, & voluntatem Baptismi; vel quia putat se esse attritum, cum re vera non sit. Hoc supposito, dico quod fictio primi generis tolli non potest per solam attritionem sine Sacramento; secus verò si fictio sit secundi generis, nam ista tollitur per attritionem sine sacramento Poenitentiae, quia in homine sic accedente ad Baptismum non est necessarium sacramentum Poenitentiae, nam suppono omnia illius peccata antecessisse Baptismum. Ergo omnia tollenda sunt virtute solius baptismi, atque adeo tollentur cum dispositione sufficienti per se cum solo Baptismo. Ita Cabrera ubi supra, dist. 3. §. 1. 2. & 3.

RESOL. XXVII.

An habens infantem baptizandum morti vicinum, & Sacerdos recusat eum baptizare, nisi detur quantitas pecuniae, nec alia via possit conferri baptismus, licitum sit ei prebere pecuniam? Et an hoc non solum pro infante, sed etiam pro adulto licitum sit?

Idem dicendum est, quando agitur de absolutione in extrema necessitate. Ex p. 5. tr. 3. Ref. 29.

§. 1. Negativam sententiam docet D. Thom. in 4. dist. 6. q. 2. art. 2. & dist. 25. quest. 3. art. 3. & infirmat in 2. 2. qu. 110. art. 2. ad 1. Idem docet Alexander de Alex. part. 2. q. 187. memb. 3. art. 1. §. 1. Richardus in 4. dist. 25. art. 2. q. 1. Paludanus eadem dist. quest. 8. & alij. Et ratio est, quia emere Sacramentum est intrinsece malum, sicut & vendere. Ergo nullo casu licitum.

2. Verum his non obstantibus affirmativam sententiam tenendam esse puto, quia si in ista pecuniae enumeratione aliqua esset inordinatio, in hoc esset, quod numerando pecuniam videtur quis consentire venditioni rei spiritualis, & pretium temporale exaequare rei spirituali; sed neutrum est in hoc casu, non enim numerans consentit magis venditioni, quam petens mutuum, consentit iniquae voluntati usurarij, & si consentiret, tantum consentiret tanquam in minus malum, minus enim malum est, ut Sacerdos vendat Baptismum, quam ut infantem in aeternum perire sinat. Neque etiam censetur aequare pecuniae summam, quamvis notabilem Baptismo, quia non dat illam ut pretium Sacramenti, sed ut medium necessarium ad alliciendum Sacerdotis illius animum, & Sacramentum obtinendum. Et confirmatur, quia si alius Sacerdotem impediret, ne Baptismum conferret, posset ei dari pecunia, ut cesset impedire, cur non etiam posset dari ipsi Sacerdoti, ut tollat impedimentum, quod ipse sibi per malitiam, & avaritiam suam posuit. Confirmatur secundò, licet Sacerdotem illum secundum Adrianum inducere minis, precibusque, cur non & pecunia? Confirmatur tandem, quia omnia bona temporalia concessa sunt homini ut juvent eum ad salutem consequendam; ergo sit Sacramentum ad salutem mihi necessarium, non possim propter malitiam Ministri aliter obtinere, quam dando mea temporalia, nihil inordinatum committam. Et ita hanc sententiam docet Lessius lib. 2. cap. 33. dub. 7. num. 13. Igitur in tali casu licitum est offerre pecuniam, non quidem tanquam pretium Sacramenti proprie, sed tanquam medium alliciendi animum alterius ad dandum Sacramentum. Unde ex dictis sequitur non solum pro infante, sed etiam pro adulto posse dari pecuniam ad alliciendum animum Sacerdotis, si alioquin absque Baptismo moriturus esset, quia illa necessitas sufficiens est ad tollendam irrevocantiam, & non minus censetur dari ad redimendam vexationem, quam in casu infantis, quia est justus metus damnationis. * Idem dicere quando agitur de absolutione in extrema necessitate.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 5. Ref. 4. & signanter §. Verum.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 7. Ref. 14. §. ult. & in Ref. annot. praeterita §. penult.

* Sup. hoc in Ref. not. prime hujus Ref. signanter in c. 5. Vnde, & seqq.

De Sacram. Baptism. Resol. XXVIII. &c. 21

RESOL. XXVIII.

Utrum Parentes quamplurimum teneantur baptizare infantes?

Et explanatur, quomodo intelligendum sit illud quamplurimum. Ex p. 3. tract. 4. Ref. 8.

§. 1. Communiter affirmativè respondent DD. sed quomodo intelligendum sit illud *quamplurimum*, arbitrio prudentis viri committunt Henriquez *lib. 2. c. 4. n. 3.* Suarez *in 3. part. tom. 3. disp. 25. sect. 2.* & alij, attentis circumstantiis, & cuiusque Ecclesie consuetudine.

2. Sed Sotus *in 4. sent. disp. 5. quest. unie. art. 3.* in particulari descendens sic asserit. Cum puer statim baptizari jubetur, non intelligitur eadem natiuitatis die aut tertia, aut quarta, sed quando commodè potest in Ecclesiam portari, & mergi, quod est octavo die, ut moris est, vel decimo, aut duodecimo die. Ita Sotus qui loquitur absolute de omnibus baptizandis, & ubi patrinus expectaretur.

3. Non reticebo tamen in nostra Synodo Panormitana celebrata anno 1615. ab Eminentissimo Cardinali ab Atria circa præsentem casum ita determinatum esse *p. 2. cap. 1. num. 2.* Natum infantem ij, quorum ea est cura, ante nonum diem ad suscipiendum in Ecclesia Baptismum deferant, quod si neglexerint, excommunicationis pœnæ subiaceant. Ita Synodus.

RESOL. XXIX.

Quando infantes Christianorum sint baptizandi à parentibus, vel tutoribus?

Sed difficultas est, an consuetudo Ecclesie obligans sub mortali parentes ad baptizandum infantes, sit ubique? Ex p. 9. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 1.

§. 1. IN mortis periculo adesse Præceptum divinum baptizandi infantes, certum est. Difficultas est extra periculum mortis. Et tunc etiam adesse tale Præceptum docet Granado *in 3. part. contr. 4. tract. 4. disp. 4. num. 4.* cum Soto, & Valentia.

2. Probat, quia adulti divino Præcepto tenentur baptizari, cum primum commodè possunt, ut Suarez ipse, & alij concedunt: ergo simile Præceptum obligat ad baptizandos infantes, cum primum commodè possint. Patet consequentia: quia, si attendamus Scripturam, & Ecclesie traditionem, non magis ex illis colligitur divinum Præceptum statim baptizandi adultos, quam infantes: si verò consideretur necessitas recipientium, multò major est in parvulis, qui per votum Baptismi non possunt obtinere salutem, quam in adultis, qui sine reali susceptione Baptismi justificari, & salvari possunt. Ergo non minus, sed magis obligat lex divina ad pueros baptizandos: & cum illi non sint obligationis capaces, Præceptum hoc obligavit eos, quibus pueroꝝ cura demandata est.

3. Confirmatur: quia eadem omnino ratio, quæ supra probatum est, adultos obligari ad Baptismum statim recipiendum aliquo divino Præcepto, probat etiam, pueros esse baptizandos statim. Nec est, unde sufficienter colligatur, Ecclesiam imposuisse Præceptum baptizandi pueros, & non potuisse declarasse ipso usu, & consuetudine Ius

divinum, quod ex verbis Ioan. 3. sufficienter colligitur. Cum enim ex Christi Domini institutione Baptismus sit necessarius, non solum, ut quis gloriam consequatur; sed ut in hac vita iustificetur, & pertineat ad Ecclesiam, sufficienter inferitur, non solum voluisse Christum Dominum obligare, ut recipiatur in mortis articulo; sed etiam extra illum, quando primum commodè recipi potest: cum ergo Baptismus commodè recipi possit in infantia, in illa tenebuntur parentes, vel tutores hac divina lege pueros baptizare.

4. Sed mihi magis placet opinio Suarez *in 3. part. disp. 25. sect. 2.* & aliorum. Dicendum est igitur, extra casum necessitatis nullum extare divinum Præceptum, quod obliget ad baptizandos hos infantes filios Christianorum ante usum rationis. Neque enim Scriptura, vel traditio ostendi potest de hac re positivum Præceptum; neque etiam est naturale, quod ex aliis principiis fidei necessariò sequatur. Dices: Ipsa quotidiana necessitas, & morale periculum, quod est in illa tenera ætate, videtur esse sufficiens causa, ut ex vi institutionis Baptismi orta sit hæc obligatio. Respondetur, hanc quidem rationem ostendere, rem esse valde convenientem, non tamen simpliciter necessariam: quia illa necessitas non est tanta, ut ex illa oriatur morale periculum moriendi sine Baptismo præcipuè cum hoc Sacramentum possit tanta facilitate administrari, ut rarissimè possit evenire casus, in quo moraliter ob acceleratam infantis mortem dari non possit.

5. Itaque existimo, Ecclesiastico jure necessarium esse baptizare hos infantes ante usum rationis. De hac enim re non invenio Ius Canonicum; quod scriptum sit: tamen recepta Ecclesie consuetudo, sufficiens videtur ad hoc Ius introducendum: cuius indicium esse potest, quòd si quis fidelium vellet contra hanc consuetudinem agere, magnum scandalum in aliis generaret, nisi evidens aliqua necessitas ad Baptismum differendum cogeret. Quocirca & Pastores Ecclesie tenentur adhibere curam, ut id parvuli maturè baptizentur, & parentes etiam tenentur eos ad Baptismum offerre. Quòd si ipsi negligentes sint, vel etiam si sint inviti, Pastores Ecclesie eos debent obligare, & cogere, vel, si opus sit, etiam ipsi inviti filios baptizare: quia neque horum consensus est simpliciter ad Baptismum necessarius, neque habent jus differendi filiorum Baptismum contra legem, seu consuetudinem Ecclesie.

6. Sed difficultas est, an talis consuetudo obligans sub culpa mortali, parentes ad baptizandum infantes, sit ubique. Dubitat novissimè Marcus Serra *in 3. part. D. Thome, quest. 68. art. 3.* ubi sic ait: [Quamvis de hac re nullum sit Ius canonicum scriptum; tamen recepta Ecclesie consuetudo, sufficiens videtur ad hoc Ius introducendum. An verò hæc consuetudo sit totius Ecclesie, mihi non constat: sed, si verum est, quod fama sparfit, Ludovicum XIII. Gallie Regem morti proximum præcipuisse baptizari Delphinum, filium suum successorem, qui tunc jam septem, vel octo annos compleverat; suspicor, in Gallia talem consuetudinem non extare, propter quòd dixi, ubi est consuetudo.] Ita ille. Verum ejus opinio mihi non placet: nam Doctores absolute asserunt, consuetudinem obligatoriam baptizandi infantes adesse ubique: & falsum est, quòd ipse asserit, talem consuetudinem non extare in Gallia. Et exemplum Ludovici XIII. est falsum, ut mihi fide digni testantur.

7. Restat

Sup. hoc re-
pore in §. 1.
Ref. praece-
rite à lin. 2.

7. Restat modò videre, ad complementum questionis, quanto tempore parentes possint differre Baptismum infantium. Granadus *ubi supra*, num. 2; ex Soto, Valentia, & Henriquez asserit; non licere usque ad duodecimum diem Baptismum differre sine peccato mortali, nisi urgeret aliqua gravis causa. Id, quod suadet consuetudo Ecclesiastica baptizandi octavo die; ultra quem dilatio dierum, vel trium dierum, non videtur gravis. Sed plus addit Castrus Palaus *tom. 4. tract. 19. disp. unica, punct. 9. num. 4.* sic enim asserit: [Quae autem sit diuturna dilatio sufficiens ad peccatum mortale, arbitrio prudentis iudicanda est; teste Suarez *disp. 25. sect. 2. §. Sed queres*; & Henriquez *lib. 2. cap. 4. num. 3.* Crederem autem, seclusa gravi causa, ultra mensem à nativitate diuturnam esse dilationem: quia est dilatio contra communem praxim, & periculo scandali satis exposita. Stante verò causa gravi, qualis fortè est, ut Baptismus majori cum solemnitate fiat, permitti potest dilatio ultra mensem unum, sed non duos: adhibita tamen speciali diligentia, ne parvulo periculum contingat decedendi sine Baptismo.] Ita ille. Vide Layman, *lib. 5. tractat. 2. cap. 6. quest. 4. num. 2.* cui adde, me citato, Leandrum *de Sacram. tom. 1. tractat. 2. disp. 1. quest. 14.*

RESOL. XXX.

An ad suscipiendum Baptismum sufficiat attritio cognita?

Idem dicendum est quoad Sacramentum Pœnitentiae? Et an, ut attritio sufficiens sit ad Baptismum, sit necesse, quod sit supernaturalis objectivè, vel sufficiat qualiscumque pœnitentia imperfecta? Ex part. 3. tract. 4. Resolut. 13.

§. 1. **N**egativè respondet Adrianus in 4. de pœnit. *quest. 1. concl. 5. art. 3.* Alexander de Ales. 4. *part. quest. 18. membr. 2. art. 1.* Medina *Cod. de confess. quest. de confess. ficta iteranda.* Corduba in *questionario lib. 1. q. 2.* & Vega indicat *lib. 13. in Concil. Trident. cap. 14.* Ledesma 2. *p. 4. q. 20. art. 1.* Victoria in *sum. Sac. num. 258.* & alij, & septem rationes adducit Cabrera pro hac firmanda opinione.

2. Sed ipse meritò illam impugnat *de Sacram. q. 69. art. 8. disp. 2. §. 5. & 10.* & Villalobos in *summa tom. 1. tract. 5. diff. 19. num. 3.* sic ait: [Sufficiente dispositione para este Sacramento es la atricion, y no se requiere contricion, assi lo tienen S. Thomas, Scoto, y es comun. El fundamento es, porque para el Sacramento de la penitencia no es necesario mas que esto, luego lo mismo se ha de dezir aqui, donde se concede mas facilmente el perdon, y no es menester que esta atricion sea tenida por contricion, como tambien diremos en el Sacramento de la Penitencia. Esta atricion es necesario, que sea sobrenatural, porque de otra manera no seria verdadera disposicion para la gracia.] Ita ille, & ante illum docet etiam hanc sententiam Nugnus in 3. *part. tom. 1. q. 69. art. 9. dub. 2.* ubi contrariam improbabilem esse affirmat.

3. Dicendum est igitur, attritionem cognitam esse sufficientem dispositionem ad Sacramentum Baptismi, unde si quis videat se non habere contritionem, licet potest accedere ad hoc Sacramentum, & justificatur in illo, & idem dicendum est quoad Sacramentum Pœnitentiae.

4. Sed plus addit Pitigianus in 4. *tom. 1. disp. 4.*

Sup. contem-
in hoc ver-
fic. usque ad
seq. infra in
tract. 7. Ref.
108. §. 1. 2.
& 3. & in
alio corum
notationi.
Sup. hac at-
tritione in-
fra in prin-
cipio. §. ult.
hujus Ref.

9. 4. *art. 3. concl. 3.* ubi sic ait. Attritio sufficiens ad effectum Baptismi non est necesse, quòd sit supernaturalis objectivè, sed sufficit qualiscumque pœnitentia imperfecta, quae tamen absolute removeat affectum ad peccatum, id est, faciat ut amplius non vigeat, qualis est illa pœnitentia, quae est de ipsis peccatis in se; sub quacumque ratione quis illa detestetur, sive ea ratio sit quatenus sunt offensa Dei, sive ut habent reatum poenae aeternae, sive ut habent ignominiam, sive ob quemcumque alium ejusmodi respectum, quae pœnitentia solet nominari attritio imperfecta. Sic Pitigianus, & ante illum Sotus & Cano, quos refert, & meritò impugnant Joan. de la Cruz in *direct. consc. p. 2. de Baptismo, quest. 4. dub. 3. conclus. 2.* Nugnus *ubi supra dub. 4.* & Cabrera cum aliis, quia attritio naturalis non est proportionata dispositio ad gratiam, quae est forma spiritualis.

RESOL. XXXI.

An propter imminentem mortem liceat adulto differre susceptionem Baptismi, aut illam praeferre; cum tamen alioqui possit vitam conservare, si Baptismum omittat?

Et cursum inferatur, an adulto non sit medium necessarium ad salutem Baptismus in re susceptus, sed in voto sufficiat? Ex part. 5. tractat. 3. Resolut. 9.

§. 1. **V**T, v. g. si quis minaretur mortem adulto, si baptizetur, cum tamen alioqui posset vitam conservare, si Baptismum omittat; Et in hoc eventu certum est in primis licere differre Baptismum propter vitandum ejusmodi periculum, si postea creditur adfuturam occasionem recipiendi hoc Sacramentum. Deinde licet certò sciretur postea non fore suscipiendum Baptismum, nemo, per se loquendo, obligaretur illum recipere cum tanto vitae periculo; quòd quidem ferè omnes Doctores sentire, affirmat Suarez *disp. 31. sect. 3; paulò post initium*, probarique potest, quia adulto non est medium necessarium ad salutem Baptismus in re susceptus, sed in voto sufficit, ut supra dictum est; ergo cum aliunde amor vitae maximus sit, & magna obligatio illam prudenter conservandi, non tenebitur adultus tubire manifestum vitae discrimen, ut Sacramentum recipiat, sed satis erit si eliciat contritionem, & poterit aeternam adipisci salutem. Denique addo in praedicto casu non teneri adultum omittere Baptismum. Et quidem si ex Baptismi omissione proveniret grave aliquod incommodum contra Catholicam Religionem, creareturque aliqua infamia Ecclesiae, non solum posset, sed teneretur non omittere Baptismum, quia majoris momenti est honor fidei nostrae, quam vita unius, imò & plurium hominum; proptereaque dicebam, per se loquendo, non teneri adultum ad Baptismum cum vitae discrimine, quia per accidens teneri posset, ut in praedicto, & similibus casibus. Verumtamen licet nullum ejusmodi incommodum ex omissione Baptismi proveniret, non videtur homo teneri omittere hoc Sacramentum propter periculum mortis, si certò sciat non habiturum postea copiam Baptismi. Probatur, quia hoc non est sibi ipsi mortem inferre, quòd est intrinsicè malum, sed mortem ab alio infligi permittere, quòd quidem saepe licitum est, ut constat ex materia de homicidio, quando occur-

Sup. hoc &
sequenti do-
ctrina infra
in tr. 3. Ref.
95. §. ult. &
ex Ref. 107.
§. Notandū
est & ex
Ref. 108.
§. 1. & 2.

Sup. hoc in
tom. 2. tr. 6.
ex doctrina
Ref. 136.
paulò post
initium, verò
secundo. &
in tom. 7.
tr. 5. Ref. 76.
§. Quinto,
inferitur.

De Sacram. Baptismi. Resol. XXXII. 23

nunt graves cause ejusmodi permissionis : in præfenti autem gravis causa occurreret, quia licet Baptismus in re susceptus, non sit adulto omnino necessarius ad salutem, sed contritio possit ejus defectum in necessitate supplere, adhuc tamen est multo facilius per ipsum Baptismum justificari, & sæpè valde incertum an homo habeat contritionem, præferim quando de novo accedit ad fidem, & prius fuerat infidelis : ergo ut in tanto negotio prospiciatur vitæ spirituali, & eligatur medium longe securius ad salutem, non erit illicitum contemnere vitam temporalem alioqui incertam. Et hæc omnia docet Jacobus Granada, de Sacrament. contr. 4. tract. 4. disp. 2. num. 8.

RESOL. XXXII.

An adulti sufficienter instructi teneantur quamprimum suscipere Sacramentum Baptismi ?

Et quid est hujusmodi tempus ?

Et an, si ex incuria Parentum infantes non sint baptizati, & nolint in adulta ætate baptizari, possint ad id compelli ?

Et an, si Parentes non baptizarent infantem surdum, cæcum, & mutum, sit baptizandus in adulta ætate ?

Et contra Caietanum non ponitur in dubium Constantinum ante finem vitæ fuisse baptizatum. Ex part. 9. tract. 6. Misc. 1. Resol. 2.

§. 1. **A**D hanc questionem Serra in 3. part. D. Thoma. q. 68. art. 3. putat, adultis non baptizatis etiam sufficienter instructis, & idoneis nisi periculum mortis imminet, non esse jure divino determinatum tempus, ultra quod, si Baptismum differant, peccent mortaliter : teneri tamen sub mortali baptismum non differre usque ad mortem, & ante illam non differre illum per multum tempus voluntariè, & absque sufficienti ratione. Primam partem docet D. Thomas, in 4. dist. 17. q. 3. art. 1. quæstion. 4. ubi sic habet : [Ad Baptismum percipiendum non tenetur aliquis statim, postquam habet propositum Baptismi, ita quod peccet mortaliter, nisi statim baptizetur : nec est aliquod tempus determinatum, ultra quod, si Baptismum differat, peccatum mortale incurrat, &c.] Si periculum mortis imminet, etiam per se loquendo, obligatur aliquis ad baptismum suscipiendum.

2. Secundo probatur : nam, quod est hujusmodi tempus ? Si dicas esse primam opportunitatem, & occasionem, qua possunt commodè Baptismum recipere : contra hoc est, quod loco proxime citato, ait : D. Thomas : Præcepta affirmativa non obligant ad statim, sed ad tempus determinatum, non quidem ex hoc, quod tunc commodè impleri possunt, quia sic si non daret aliquis elemosinam de superfluo, quandocumque pauper offertur, peccaret mortaliter, quod falsum est : sed ex hoc quod tempus necessitatem urgentem adducit. Ergo, cum Præceptum suscipiendi baptismum sit affirmativum, non obligat, quamprimum commodè recipi potest ; (sicut nec Præceptum divinum Confectionis Sacramentalis, de quo ibi agit D. Thomas, obligat statim, oblata opportunitate,) sed quando tempus necessitatem urgentem adducit.

3. Verum ego existimo, adultum teneri divino Præcepto recipere baptismum, cum commodè potest : & ita docet Hurtadus, disp. 1. diff. 16.

Filliucius, tom. 1. tract. 2. cap. 6. num. 131. Coninch. in 3. part. q. 68. artic. 3. Leander de Sacrament. tom. 1. tract. 2. disp. 1. num. 12. Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 31. sect. 1. Valentia tom. 4. q. 3. punct. 4. Henriquez, Granadus, Castrus Palau & alij. Probatur : quia certum est, Præceptum baptismi obligare : ea autem obligatio, non solum restringenda est ad articulum mortis, cum jam tunc finiatur via spiritualis, & ad terminum perveniatur ; Baptismus autem institutus sit, ut initium vitæ spiritualis, & janua Sacramentorum, quibus ad terminum celestis patriæ properamus : obligat ergo Præceptum hoc ante mortem, sed non est aliud tempus in vita, quo verisimilius sit obligare, quam cum primum commodè recipi potest Sacramentum : ergo.

4. Confirmatur : quia adultus tenetur credere, cum primum ei sufficienter proposita sunt mysteria fidei : ergo etiam tenetur recipere Baptismum, cum primum commodè potest. Patet consequentia : quia, sicut fides statim obligat, quia est fundamentum vitæ spiritualis ; ita etiam obligat baptismus, qui est janua Ecclesiæ, & necessariò prærequisitus ad recipienda alia sacramenta ; & ut homo sit particeps orationum Ecclesiæ, gubernarique possit à Pastoribus, qui curant Dominicum Gregem, & erga non baptizatos non habent jurisdictionem.

5. Nec obstant rationes dubitandi : nam, licet in Scriptura, & Patribus non determinetur tempus, sufficienter illud colligitur ex ipsa rei natura, supposita necessitate baptismi : & quamvis sit affirmativum Præceptum, adhuc potest obligare statim, si non adsint rationes peculiare, ob quas differri oporteat : sic enim obligat statim Præceptum recipiendi fidem sufficienter propositam ; & tamen est affirmativum. Satis ergo est ad rationem Præcepti affirmativi, si non obliget quoad omnes circumstantias ; sed aliqua occurrere possint, ratione quantum liceat differre executionem : & ita res se habet in præcepto baptismi : propterea enim addidimus in assertionem, obligare præceptum Baptismi, cum primum commodè recipi potest : occurrunt enim aliqua circumstantiæ, ob quas desit ista commoditas, ac proinde cessat obligatio : & idè excusandi sunt Sanctus Ambrosius, & Sanctus Martinus, qui baptismum non statim receperunt.

6. Nec supradictis obstat exemplum Constantini Magni, qui in ultimo vitæ fuit baptizatus. Unde Caietanus in 3. part. q. 69. art. 8. sic ait : [Adverte, D. Thomam recitativè loqui de lepra Constantini : dico autem hoc, quia nullius autoritate constat, Constantinum mundatum à lepra in Baptismo : tum, quia gesta Sylvestri (ex quibus hoc videtur haberi) incertum habent Authorem ; ut patet in cap. Sancta Romana dist. 15. tum, quia nullus, sive Christianus, sine Gentilis, Historicus invenitur hoc scripsisse, ut testatur Platina in Vita Marci Papa : tum præcipuè, quia Ambrosij autoritas obstat, dum in oratione de obitu Theodosij expressè dicit, Constantinum in ultimis constitutum baptizatum fuisse : quod longè distat ab hoc, scilicet, quod in principio suæ conversionis fuerit baptizatus. Et propterea narratio de lepra Constantini non est assertivè probanda.] Ità Caietanus.

7. Sed meritò adversus illum insurgit novissime Pater Lessius in 3. part. q. 68. art. 3. num. 5. Itaque dicendum est contra Caietanum, falsum esse, Constantinum sub finem vitæ Nicomediæ baptizatum : constat enim, illum initio conversionis baptizatum Romæ à Sylvestro. Patet hoc ex Concilio Romano,

Romano, quod habitum fuit sub ipso Sylvestro cap. 1. & ex Damaso in *Vita Sylvestri*: ex Adriano I. in *epist. ad Constantinum*, & *irenen.* quæ approbatur in 7. Synodo *Al. 1.* ex Nicolao Papa in *epist. ad Michaëlem Imperatorem*, paulo ante medium, ubi Sylvestrum, Constantini Magni Baptizatorem appellat. Denique ex Nicephoro *lib. 7. Histor. c. 35.* ubi refutat sententiam contrariam, eamque confectam ait à Græcis Arrianis, scilicet, Eusebio Cæsariensi, ut sic oblique persuaderent, Constantinum Arrianum fuisse: nam Eusebius iste Nicomediensis, à quo tunc baptizatum dicunt, tunc Arrianorum erat. Et probat Nicephorus: quia multò ante Constantinus Concilio Nicæno interfuerat, & cum reliquis Patribus mysterium nostræ Religionis particeps fuerat, quæ Catechumeni non possunt percipere.

8. Unde non deseram hic ad labefactandam penitus opinionem Caictani, adducere verba Guiljelmi Merceri, Professoris Lovaniensis, de *Sacram. quest. 68. art. 3. num. 4.* qui respondit ad auctoritatem D. Ambrosij à Caictano adductam, sic itaque asserit: [Quod addit de Constantino, bene refellitur à Baronio *rom. 3. an. 324. n. 200. & seqq.* ut figmentum Eusebij Cæsariensis (quem Arrianorum Signiferum vocat S. Hieron. in *Chron.*) dicens, eum in fine vitæ baptizatum ab Eusebio Nicomediensi, similiter Arriano, idque scribit, ne videretur, Constantinum Arrianum, ut desertorem paternæ religionis, arguere. Nam & Græcorum Ecclesia prædicat eum Sanctum Imperatorem, & Apostolis proximum; Romana similiter, solita recitare ejus nomen in Martyrologio, teste Nicolao Papa, Epistola ad Michaëlem Imperatorem, & Concil. Chalcedonens. Martino Imper. religiosissimo acclamat, honoris causa, ut novo Constantino. Imò ipsemet Eusebius *lib. 4. Vita ejus, cap. 22. & 57.* narrat, eum interfuisse sacris Mysteriis tempore Paschali, quibus Catechumenos interdixerat Synodus Neocæsariensis. *capit. 5.* & more Episcoporum sedisse in Concil. Nicæno *anno 325.* & orationem habuisse, qua prostebatur, se esse Christianum, & baptizatum. Favendi ergo hic sunt Theod. & Sozomenus sequuti Eusebium, & eis opponendus Niceph. *lib. 7. cap. 35.* probans, ipsum baptizatum esse à S. Sylvestro; imò & hodie visitur Romæ Baptisterium Constantini. Quod ergo S. Ambrosius *oratione in obitum Theodosij*, dicit, Baptismi gratiam, Constantino in ultimis constituto, omnia peccata dimississe; non est intelligendum de ultimo vitæ tempore; sed de lepra, quam curare Medici desperabant, judicantes eum esse propterea in fine vitæ. Nam idem S. Ambrosius dicit, eum fuisse magni meriti: ergo non putant decessisse baptizatum ab Arrianis. Rursus, quod in Chronico S. Hieron. dicitur, Constantinum in extremo vitæ tempore ab Eusebio Nicomediensi baptizatum, declinasse in Arrianum dogma, est appositum ab alio. Nam scribens contra Vigilantium spernentem Reliquias, infert pro absurdo: Ergo sacrilegus fuit Constantinus Imper. qui sanctas Reliquias Andrea, Luca, & Timothei, transfudit Constantinopolim. Verè autem sacrilegus esset, si ab Ecclesia defecisset. Tertio, simile de Baptismo in fine vitæ legitur in Concil. Ariminensi: sed corrigendum est, ut pro nomine Constantini, legatur, Constantis, qui mox à Baptismo est occisus per Magnentium, teste S. Athan. *lib. de Synodis, & in Apologia*, vocante Constantem Martyrem, contra Socr. *lib. 2. cap. 29.* vel legendum est, Constantij, qui in fine vitæ, & ab Euzolo baptizatus est, teste Ba-

ron. *ann. 361.*] Hucusque Mercerus. Non debet itaque Caictanus rem hanc in dubium adducere. Unde ex his reprobandus etiam venit Nagnus in 3. part. *rom. 1. q. 68. artic. 3.* ubi docet, Constantinum baptizatum fuisse circa finem vitæ. Dicendum est itaque contra Caictanum, D. Thomam non esse loquutum recitativè, sed assertivè.

9. Sed pro coronide hujus questionis apponam hic pro curiosis duo dubiola. Primum, an si parentes non baptizarent infantem surdum, cæcum, & mutum, sit baptizandus in adulta ætate? Respondeo cum Ochagavia de *Sacram. tract. unico, de Baptismo, q. 18. num. 5.* quòd si de voluntate supradictorum non constat, quia à natura his sensibus caret, minime possunt baptizari: tum, quia, cum sint capaces consensus, & dissensus, debet eorum voluntas expectari: tum, quia possunt habere aliquem obicem respectu gratiæ Sacramentalis, de quo, nisi per verba, aut alia signa Catechumeni, constare nobis minime potest. Hic autem si legem naturalem fervare, interius à Deo illuminaretur ad concipiendam contritionem, quia justificaretur.

10. Secundum dubium est, an, si ex incuria parentum, infantes non sint baptizati, si nolint in adulta ætate baptizari, possint ad id compelli? Respondeo, quòd Sotus in 4. *dist. 5. q. unica, art. 9.* tales ab Ecclesia in ætate adulta ad Baptisimum posse compelli, etiam sub ignis supplicio: sicuti qui in infantia baptizati fuerunt, possunt compelli ad servandam Catholicam Religionem. Verumtamen Hentiquez *lib. 2. cap. 25. §. 6.* docet, usum Ecclesiæ hoc non habere; nec expedire, ut Ecclesia adultum reluctantem, qui nunquam se ut Christianum gessit, duris pœnis compellat; quia, licet ratione parentum pertineat ad eandem Rempublicam civilem; in spiritualibus tamen est adhuc inter eos, qui fortes sunt extra ovile Ecclesiæ, & sine charactere. Unde & Suarez dicit, nec esse, nec unquam fuisse præceptum Ecclesiæ respectu adultorum, sive non baptizatorum. Pro quo allegat Concil. Trident. quod *sess. 14.* dicit, Ecclesiam in neminem judicium exercere, quia non in ipsam per Baptismi januam fuerit ingressus. Dixi, qui nunquam se pro Christiano gessit: quia, qui Christianus fuit habitus, & cum aliis in Sacramentis Ecclesiæ participavit, compelli potest; atque adeò sæpè etiam compelli solet ab Ecclesiâ, ut loco citato, notat Rodriguez, ab Baptismo, etiam sub pœna mortis. Et ad hujusmodi forsan adultum respexit Soto, quamvis generaliter loquatur. Et hæc omnia docet etiam Joannes Vviggers in 3. part. D. Thome, *q. 68. art. 3. num. 21.*

RESOL. XXXIII.

An tempore mortis sit præmittenda instructio Infidelibus baptizandis? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 20.

§. 1. Respondeo supradictos debere instrui, & probari per aliquot menses ante Baptisimum, ut dicitur de *conf. d. 4. cap. ante Baptisimum, & seq.* si tamen urgeat necessitas obfisionis, vel naufragij, vel similis periculi mortis, tunc exposita fide, utcumque si petens Baptisimum assentiat, est baptizandus, & ita docet Zambranus de *Sacram. Baptism. c. 1. dub. 14.* ubi citat Toletum, quibus ego addo Sancium in *select. disp. 44. n. 41.*

RESOL.

RESOL. XXXIV.

An si unus testis etiam Paganus dicat moribundum postulasse Baptismum, iste sit baptizandus?
Et ex doctrina predictae quaestionis deducitur idem dicendum esse in dicto casu de postulante Eucharistiam, & confessionem. Ex part. 5. tractat. 3. Resolut. 21.

§. 1. **R**espondeo affirmativè cum Joanne Sancio in selectis disp. 54. n. 39. ubi sic ait: Baptizandus est adultus, etiam si unius testis assertione Baptismum postulasse constet, quod docet Zambran. de Baptismo. c. 1. quamvis etiam sit infidelis testis ille eo modo, quo diximus disp. 34. n. 8. ministrandum fore Eucharistiam publico peccatori in extremis degenti, licet signa Penitentiae solam coram unico teste praestiterit, & sicut asserimus adesse obligationem absolvendi illum, qui signa doloris ostendere non potest, unico tantum teste testimonium ferente eam manifestasse, est enim par ratio in utroque casu, imò major in baptizando, nam in baptismo actus suscipientis illum non sunt materia sacramenti, sicut in confessione. Unde æquius dubitari posset, an valeat impendi absolutio penitentis nulla signa doloris ostendenti, quantumvis testis asserat illa tradidisse, quam dubitari queat, an baptizari possit, qui baptismum de praesenti non petit, dum addit testis affirmans illud petivisse. Quapropter omnes Doctores affirmantes posse Penitentem absolvi, testificante alio signa doloris manifestasse, tenentur fateri posse adultum baptizari, teste affirmante baptismum ab illo postulatum fuisse. Confirmatur supradicta ex his, quae ego adduxi in 3. p. tractat. 3. resolut. 5. Reginaldus in praxi tom. 1. lib. 8. cap. 3. n. 8.

RESOL. XXXV.

An si testis dubitet, an adultus moribundus petierit Baptismum, sit adhuc baptizandus saltem sub conditione?

Praeterea, si post petitionem Baptismi, se jam nolle illum dicat adultus, dubitetur tamen à Medicis, an ex phrenetis laesione renuat baptizari, an in dicto casu saltem sub conditione sit baptizandus?

Item si dubitetur de veritate testis, an verum dicat, an non de postulato Baptismo, aut si audientes non recordentur satis, an testis asseruerit expostulatum esse Baptismum, vel non, nec compareat testis, an sub conditione erit ministrandus Baptismus?

Et discernitur, an ut adultus baptizetur, opus sit explicite credere in Trinitatis mysterium, & Incarnationis?

Et asseritur, quod si in dubio sit conjectura, ut moribundus petierit Baptismum, baptizandus est sub conditione.

Et quid, si dubitetur, sitne mortuus adultus, vel non, an baptizandus erit? Ex part. 5. tractat. 3. Resolut. 22.

§. 1. **R**espondet affirmativè Joannes Sancio in selectis disp. 44. num. 40. ubi sic ait: Et si dubitetur, sitne mortuus adultus, vel non, baptizandus erit, ex cap. de quibus, de Baptismo. Et Tom. I.

hinc oritur instructio baptizandi sub conditione ex quocumque capite oriatur dubitatio, cum ratione dubij licite fiant, quae alias non fierent, ut notat gloss. *ibid.* Imò et si testis dubitet, petierit, necne adultus baptismum, sub conditione baptizandum fore judicamus, cum undequaque oriatur ambiguitas opposita conditione sit vincenda. Praeterea si post petitionem baptismi se jam nolle illum dicat adultus, dubitetur tamen, praesertim à Medicis ex phrenetis laesione, an renuat baptizari, sub conditione baptizandus est, ut docet Henriquez, lib. 2. cap. 24. num. 4. Item si dubitetur de veritate testis, an verum dicat, vel non de expostulato baptismum, sub conditione erit baptizandus, aut si audientes non recordentur satis, an testis asseruerit expostulatum esse, vel minus baptismum, nec compareat testis, à quo seiscitetur, sub conditione erit ministrandum.

2. Nec obstat si dicās adultum illum non valentem per se ipsum baptismum petere baptizari non deberi, quia ut baptizaretur opus erat explicite credere in Trinitatis mysterium, & Incarnationis, ut docet Sanch. in summ. lib. 2. cap. 3. num. 24. Villalobos tom. 2. tr. 1. diff. 4. n. 13. eo quod in illa mysteria credere sit necessarium medium ad salutem. Non, inquam, obstat hoc, quia sunt aliqui non requirentes explicitam fidem illorum mysteriorum, ut medium necessarium, ut docet idem Villalobos tom. 2. summ. tract. 1. diff. 3. num. 7. alios adducens. Tum quia esto necessaria esset explicita fides, non incumbit baptizanti in articulo mortis de illa rogare, quando infirmus respondere non potest, & praesumi debet explicite actum credendi in mysterium Trinitatis & Incarnationis habuisse adultum, cum avidè baptismum postulasset. Et cum opinio varietas versetur, an sufficiat implicita, vel explicita fides, sub conditione saltem baptizari debere non dubito, & constat manifestè in Christum implicite credere, qui ipsi incorporari per baptismum exoptat. Huc usque Sancius loc. cit. cui adde Henriquez lib. 1. cap. 24. num. 4. ubi asserit, quòd si in dubio sit conjectura, ut moribundus petierit Baptismum, baptizandus sit sub conditione.

Sup. hoc lege doctrinam Resol. seq. & §. ejus annot.

RESOL. XXXVI.

An moribundus, qui postulavit Baptismum, si in amentiam, vel lethargiam postea incidit, sit adhuc baptizandus, licet in furia resistat?

Et an possit legari, ut sic baptizari valeat? Ex p. 5. tract. 3. Resol. 23.

§. 1. **A**ffirmativè respondeo cum Zambrano de Sacram. baptisimi, dub. 8. c. 1. n. 2. ubi sic ait: Furiosi, amentes & privati usu rationis si prius illum habuerunt, & significaverunt voluntatem baptismi, sunt baptizandi in periculo mortis, credendo eam voluntatem perseverasse, quando de contraria non constat: habetur c. majores, de Baptismo, sine. Sic ille: & post illum Sancius in selectis disp. 44. n. 42. Suar. in 3. p. tom. 3. disp. 24. sect. 1. concl. 2. Henriq. lib. 2. c. 24. num. 4. qui addit supradictum esse baptizandum, licet in furia resistat. Unde docet Sancius n. 42. posse legari, ut sic baptizari valeat. Vide etiam circa praesentem quaestionem Ludovicum Marat. tom. 3. tr. de Sacram. Baptisimi, disp. 6. sect. 4.

Sup. cont. in hac Ref. in seq. Ref. §. 1. nte mediū verè, dicendum est, & pro parte, in Res. praeterita. §. 1. ad medium. verè. Praeterea & in to. 2. tr. 6. ex doctrina Ref. §. 1. §. 2. cursum ad medium.

RESOL. XXXVII.

An sit validus Baptismus collatus dormienti, qui illum perierat ante somnum?

Idem est dicendum de amente, qui ante amentiam, & de furioso, qui dum haberet dilucida intervalla, petierunt Baptismum, etiamsi postea dum baptizantur, resistere videantur.

Et discutitur, an Minister, qui ante somnum habuit voluntatem baptizandi aliquem, si illum dormiens baptizet, conficiat Sacramentum? Ex p. 3, tr. 4. Refol. 12.

§. 1. **R**espondeo affirmativè, & ita determinat Innocent. III. in cap. majores de Baptismo, & sumitur ex Concil. Carthag. III. can. 34. & Arausic. I. can. 12. quia voluntas, & propositum precedens sufficit, ut illa susceptio Baptismi censeatur voluntaria, & ut censeatur non ponere obicem, & idem, ut ex pluribus notavit Barbosa in collect. tom. 1. lib. 3. tit. 4. c. 3. in n. 16. Sylvius in 3. part. q. 68. art. 7. dicendum est de amente, qui ante amentiam, & de furioso, qui dum haberet dilucida intervalla, petierunt Baptismum, etiam si postea dum baptizantur, resistere videantur, nam illa resistentia non repugnat intentioni antea elicitæ, cum ipsa sit actus humanus. Sed dices, minister, qui ante somnum habuit voluntatem illum baptizandi, si illum dormiens baptizet, non conficiet sacramentum; ergo neque similis voluntas sufficiet ex parte baptizati.

Sup. hoc amente in Ref. præterita, & in aliis ejus not.

2. Respondet Cabrera de Sacram. in 3. p. q. 68. art. 7. quod aliqui Theologi probabiliter dicunt in tali casu verum confici sacramentum, sufficeretque virtutalem voluntatem ministri, præsertim si illa actio, quam dormiens exequitur, ortum habeat ex efficaci voluntate conferendi baptismum, quam in vigilia habuit. Hæc solutio procul dubio est probabilis, nec poterit facile falsitatis convinci, quoniam illa actio quæ fit à dormiente, videtur voluntaria virtualiter in sua causa, nempe in voluntate habita in vigilia. Quare in tali casu puto baptismum exercendum esse sub conditione. Ita Cabrera; sed ego puto majorem voluntatem, & intentionem requiri in Ministro ad baptismum, quam in suscipiente; & ita est dispar ratio inter utrumque casum.

RESOL. XXXVIII.

An mutus & surdus, si in terris Infidelium se miscet cum aliis ad suscipiendum Baptismum, sit baptizandus? Ex p. 5, tr. 6. Refol. 1.

§. 1. **H**ic casus olim torfit Doctorum ingenia, & de illo agit Lopez in Instr. conscient. part. 1. cap. 12. ubi sic asserit: Et adhuc paululum pergimus immorari in hac scitu digna questione ab hac non abhorrenti materia, scilicet qui natus est surdus & mutus inter infideles, qui nunc convertuntur in Indiarum novo Orbe, qui jam adultus evasit, si baptismum petit, quia alios videt baptizari, an sit ei conferendus? Et quidem non tam patens est questio ut statim succurrat menti quid sit dicendum. Nam aliqui Thomistæ, quibus ad manus casus hic venit, in regionibus Indiarum non aucti sunt tali conferre baptismum.

nam pro parte negativa hæ rationes urgere videntur. Prima; quia cum in adultis ad baptismum requiratur dispositio fidei absolute, & contritionis, aut attritionis, si baptizandus mortalis peccati est conficius, iste quia mutus & surdus à nativitate fuit; unde juxta præceptum Domini, *Ite, docete omnes gentes baptizantes eos*, edoceri non potuit ut baptizaretur, fide explicita, & implicita videtur carere, est ergo indispositus. Item deus quod possibile & verisimile est furatum fuisse, cum uxore aliena coisse, quæ acta mala esse etiam nemine docente exterius, lumen naturale, quod signatum est super nos, ei dicat. Quorum peccatorum contritione, aut dolore videtur carere, quia de necessitate doloris ad baptismum necessarij edoceri nequit; ergo ne indisposito, & in peccato complacenti detur baptismus, non est ad baptismum recipiendus, ne sacrilega sit receptio.

2. Sed in contrarium hæ quoque premunt rationes. Prima, quia non est in via aliquis relinquendus, dum viator est extra statum salutis. Negare autem huic petenti baptismum, videtur illum tanquam sine spe remedij relinquere; ergo. Item præsumendum est talem surdum à nativitate, & clinguem, si cum signis petit baptismum à Deo, de quo Divus Joannes ait, quod illuminat hominem venientem in mundum, fuisse illuminatum de fide suprenaturali saltem implicita, & de dolore necessario, quia Deus non deficit in necessariis; ergo est baptizandus. Et confirmatur ex Diuo Augustino, ubi Catechumenos retinentes adulterina confortia, si desperati, & intra se pœnitentes jacuerint, neque pro se respondere potuerint, quia amiserunt usum lingue, alio modo baptizandos, inquit, hujusmodi puto; ergo simili ratione hujusmodi mutos & surdos à nativitate, si signa contritionis, tundendo pectus, vel aliter ostenderent, baptizandos esse censeret. Sed quia rationes hæ pro parte affirmativa solutiones planas habent, & quia rationes pro parte negativa urgentiores sunt, si quis velit hujusmodi baptizare surdum & clinguem, me authore non faciet, sed expectabit judicium saltem Episcopi, qui cum doctis sibi adjunctis personis investigare curet, an talis ex vivacitate judicij, ex inspiratione Dei, vel exterioribus Religionis Christianæ exercitiis, & sacramentis à se visis dari, apprehenderit pro salute anime talia suscipi remedia, divinæque esse, & ab uno Deo cœli, & terre instituta, si hæc signis exterioribus se intelligere significaverit, simulque fidem de Deo se habere, dolorumque de peccatis. Tunc his præhabitis si baptizaretur, non damnare aulam, alias affirmativam relinquens, negativam citius complectetur, Huc usque Lopez.

3. Sed si Episcopus longè distaret, ego puto in tali casu posse Parochum cum aliis viris doctis dictum mutum & surdum examinare, illumque baptizare; & ita docet Episcopus Moscoso in summa tractat. 2. cap. 5. in n. 7. ubi sic ait. [En el caso del Padre Lopez del fardo y mudo infiel, que veniessa adonde los Christianos se estan bautizando (como sucedio en las Indias) y por señas pidiesse el Bautismo, tengo por acertado se siga su parecer, que es, que se consulte al Obispo o Prelado para que se examine con su autoridad, si el mudo llega bien dispuesto para recibir el Sacramento del Bautismo y su efeto, y se bautize. Verdad es que si el-Cura sabe bien lo que haze, y puede examinar por señas al mudo por su persona]

De Sacram. Baptismi. Ref. XXXIX. &c. 27

persona y con acuerdo de algunos hombres doctos, particularmente siendo difficultoso acudir al Obispo, pues no se acude à el por tener jurisdiccion, sino solo por el examen. Tambien es verdad asseñtada que si sin examen le bautizasse, aunque serja peccato mortal, quedaria verdaderamente bautizado.] Ita ille, & ego.

RESOL. XXXIX.

An in naufragio, vel alio casu ob periculum mortis, possit quis plures baptizare?
Et an si quis ita plures baptizavit in statu peccati mortalis, committat tot peccata mortalia, vel unum tantum?
Et an, qui ita plures baptizat extra casum necessitatis, non peccet mortaliter, salsuo scandalo. Ex part. 5. tract. 3. Ref. 27.

§. 1. **R**espondeo affirmativè cum D. Thom. in 3. p. q. 66. art. 5. ad 4. quia in tali casu nihil dehit ad valorem sacramenti; & extrema necessitas facit, quòd talis modus baptizandi sit licitus. Et ita hanc sententiam docet Coninch. de Sacram. q. 67. art. 6. dub. 2. n. 51. Ubi sic ait: Urgente gravi necessitate, uti quando immineret subito multis mortis periculum, licitè hoc modo plures baptizantur; est communis Doctorum. Ratio est, quia cum Baptismus possit valide ita conferri, nulla fit ei irreverentia, si in tanta necessitate contra consuetum ritum conferatur. Ita ille, licet Sotus in 4. sent. dist. 4. q. unic. art. 4. §. secundo sequitur, etiam extra casum necessitatis existimet plures baptizantes non peccare mortaliter, si citra scandalum fiat, sed hanc sententiam refellit Coninch. ubi supra, & Hurtado de Sacrament. Baptismi, disput. 2. diff. c. 7. ubi etiam docet ex communi Doctorum sententia, in tali casu adesse plures Baptismos, & plura Sacramenta, quia sunt plures ablutiones formaliter & expressè, & sunt plures forme, quamvis non formaliter & expressè, sed æquivalenter, quia, Ego vos baptizo, æquivaler his, Ego te baptizo, & Ego te baptizo, æquivaler illis, Ego vos baptizo, quia illis verbis. Ego vos baptizo, vere significatur omnes ablutiones quibus Minister sub his verbis baptizat, quod sufficit, ut ex dicta forma, quæ æquivalenter est plures, & ex dictis pluribus ablutionibus plures fiant Baptismi, & plura sacramenta.

2. * Sed in hoc casu si esset vera sententia Vasquez, & aliorum asserentium etiam laicos ministrantes in periculo mortis baptismum in peccato mortali, peccare mortaliter; si, inquam, vera esset hæc sententia, posset quis querere, * an si quis plures baptizaret in statu peccati mortalis, committeret tot peccata; nam, ut dictum est, in tali casu sunt plures baptismi, & plura sacramenta. Verum, salvo meliori iudicio, etiam in sententia Vasquez, puto in tali casu non adesse nisi unum peccatum mortale, quia illa plura sacramenta conferuntur per modum unius.

RESOL. XL.

An unus possit plures baptizare absque necessitate sine peccato mortali?
Et notatur, quod in tali casu non unum, sed plura

ra Sacramenta conficerentur.
Et an ita baptizans, si esset in peccato mortali, committat tot peccata, quot personas baptizavit?

Et advertitur, quod si sit aliquod monstrum, puta, si nascitur homo cum duobus capitibus, atque duobus dorsis, ita ut certum sit esse distinctas personas, & distinctis animabus constare, singulas earum baptizandus esse cum forma illa, Ego te baptizo, &c.

Sed adverte etiam, obsecro, quid faciendum sit, si certò deprehendi nequeat, esse duas personas, & duabus animabus informari? Ex p. 9. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 29. alias 30.

§. 1. **R**espondeo, te posse simul plures baptizare, si plures abluas, & formam omnes comprehendentem proferas, sicuti si plures abluendo, diceres, Ego te baptizo; quia ablutio non est unica, sed multiplex, juxta multiplicatam subjectionum, qui abluuntur: forma verò, citò, videatur physicè una, mortaliter multiplex est, quia eundem sensum præstat ea forma: Ego vos baptizo, super plures prolata, ac si super singulos diceres, Ego te baptizo. Et ita docet D. Thom. in 3. p. q. 66. art. 5. ad 4. & ibi Araujo, Serra, & alij ejus scholæ, Alexander de Ales 4. p. q. 8. mem. 6. artic. 7. & Palud. in 4. disp. 3. q. 2. n. 4.

2. Sed difficultas est, an ita baptizare sine necessitate, sit peccatum mortale. Et negativam sententiam docet Sotus in 4. dist. 4. q. unic. art. 4. §. Secundo arguitur. Solum enim censet, in tali casu veniale peccatum adesse, si secretò, & citra scandalum fieret.

3. Sed ego puto, in tali casu sic baptizantem peccare mortaliter, quod docuit Scot. in 4. dist. 6. q. 2. §. Respondeo, & Gabriel q. 1. art. 2. conclus. 7. quos citat, & sequitur Pater Vasq. in 3. p. tom. 3. disp. 148. c. 7. n. 50. quia administrare sacramentum contra usum & modum consuetum, secundum se materia gravis est, nec levis judicari debet. Et ita hanc sententiam tenet etiam Coninch. de Sacram. quest. 67. art. 6. dub. 2.

4. Notandum est tamen hic obiter, quòd in tali casu, non unum sacramentum, sed plura conficerentur, ut optimè probat Coninch. loc. cit. conclus. 3. & Vasquez num. 51. nam, licet in prædicto casu non sint diversa verba, & orationes; sed una tantum super omnes baptizatos proferatur: ea tamen vim habet diversarum formarum; non, quia in ea expressè sunt plures significationes, (ut quidam dixerunt, quorum sententiam refellit Paludanus disp. 3. quest. 2. num. 10. (Sed, quia illa una significatio ad plures refertur, & hac ratione plurimum rationem habet, & singulis integrè accommodari potest; siquidem plumbus formis æquivaler: & hoc satis est, ut plura Sacramenta constituere possit.

5. Sed, an ita baptizans, si esset in peccato mortali, committeret tot peccata, quot personas baptizavit? Respondeo, committere unum solùm peccatum: nam, licet diversa ministravit sacramenta, censentur verè ministrata per modum unius; atque ideo in genere moris non plura, sed unum constituunt peccatum.

6. Notant etiam Marsil. in 4. q. 4. art. 4. dub. 18. Gabriel d. 6. q. 1. art. 3. dub. 5. & Scot. q. 2. §. De quarto membro: quòd si sit aliquod monstrum, puta, si nascatur homo cum duobus capitibus, atque duobus dorsis, ita ut certum sit, esse distinctas personas, & distinctis animabus constare, singulas illor

Sup. conten. to in hoc §. ex Ref. præterita §. 1. ad medium, & alterius §. not. primæ dictæ Ref.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. ad medium, Verset. m. extra casu.

Sup. hoc ibidem §. 1. post medium, Vers. Vbi etiam.

Sup. hoc in Ref. præterita §. ult. à lin. 5. & in alio ejus ult. timæ not.

INTON
Opera
Tom. 10 II
E III

rum seorsim baptizandas esse cum forma illa, *Ego te baptizo*, &c. Si autem certò deprehendi nequeat esse duas personas, & duabus animabus informari, tunc absolute baptizandas esse partes illas, quæ videntur præcipue ad unam animam pertinere; reliquas verò, de quibus dubitatur, an habeant aliam animam, sub conditione baptizandas esse eadem forma verborum; non autem absolute propter periculum iterandi Baptisimum. Unde Valq. ubi supra.

RESOL XLI.

An possint plures eundem hominem baptizare tanquam cause partiales, quorum singuli applicent materiam; & proferant formam?

Et an hoc modo baptizatus, ut minimum sub conditione esset de novo baptizandus?

Et notatur, quod si plures aliquem baptizarent, seu abluerent, & quilibet eorum diceret, Ego te baptizo, quamvis hoc illicite agerent, & puniendi essent, qui prius tamen verba proferret, verum Baptismi Sacramentum conficeret.

Et quid, si omnino simul verba proferrent, & abluerent, etiam si unus unam partem baptizari abluat, alius aliam, &c. an plures Baptismi, & plura sint Sacramenta, vel tantum unum? Ex p. 9. tr. 6. & Misc. 1. Resol. 30. aliis 31.

S. I. **A**ffirmative respondit Durandus in 4. distinct. 3. quest. 3. num. 16. Paludanus ibidem, quest. 2. artic. 1. Cajetanus in 3. part. ubi infra. Et hanc sententiam, speculativè loquendo, non videri improbabilem putavit Præpositus in 3. part. quest. 67. artic. 6. dub. 2. num. 11. & absolute docet Valentia quest. 2. punct. 2. quia plures possunt simul baptizare, si simul abluant, & proferant verba, *Ego te baptizo*: sed idem significant illa verba, *Nos te baptizamus*: ac si singuli dicerent: *Ego te baptizo*, &c. ergo validus erit Baptismus sub illa forma. Secundò, quia, cum plures Judices sententiam ferunt, perinde est, si nomine omnium dicatur, *Nos judicamus*, ac si singuli dicerent, *Ego judico*: similiter cum idem poterat ducere simul plures uxores, validum esset Matrimonium, si simul omnes dicerent: *Accipimus te in conjugem*: cum ergo ex dictis certum sit, posse à pluribus eundem baptizari, ratum erit Sacramentum, si nomine omnium dicatur: *Nos te baptizamus*.

2. Sed negativam sententiam docet D. Thomas in dict. art. 6. & omnes ejus Expositores. Et idè hoc modo baptizatum, ut minimum sub conditione esse de novo baptizandum, dicendum est. Et ratio communis opinionis est, & peti debet ex institutione Christi, quæ potissimum inde probatur, quòd Ecclesia semper intellexerit hoc sacramentum ita à Christo institutum fuisse, ut ab uno, & eodem deberent forma, & verba pronuciari, & baptizandus abluì. Colligitur in primis ex perpetuo ejus tali usui: hæc enim nunquam in praxi habuit, quòd aliter quàm ab uno baptismus totus administraretur. Secundò, idem colligitur ex unanimitate sententia Doctorum, qui concorditer omnes judicarunt, baptismum à duobus collatum, esse invalidum, exceptis duobus jam citatis: qui tamen, neque constanter, & firmiter audent oppositum asserere. Rationem autem congruentiæ assignat Divus Thomas hic in corpore: quia homo baptizatur ut minister Christi: quare sicut Christus est una persona: ita oportet Mini-

strum baptismi esse unam personam, qui Christum repræsentet.

3. Notandum est tamen, quòd si plures aliquem baptizarent, seu abluerent, & quilibet eorum diceret: *Ego te baptizo*: quamvis hoc illicite agerent, & puniendi essent: qui prius tamen verba proferret, verum baptismi sacramentum conficeret. Si verò omnino simul verba proferrent, & abluerent; omnes verè baptizarent, & unum tantum sacramentum efficerent. Omnes hujus conclusionis partes docet D. Thomas ubi supra. Primam illis verbis: *Essent puniendi de inordinato modo baptizandi*. Quæ etiam probatur: quia baptizant contra modum baptizandi ordinatum ab Ecclesia, quæ ordinavit, ut unus solus baptizet: ergo inordinate, & illicite agunt, sicutque puniendi sunt.

4. Secundam illis verbis: *Ille, qui prius verba proferret, daret Baptismi Sacramentum*. Quæ etiam probatur: qui prius verba proferret, legitimam formam, & materiam apponit: si intentionem baptizandi habet, verum baptismi sacramentum conficit: & alter, qui postea verba pronuciare præfumeret, nihil faceret, & tanquam rebaptizator puniendus esset.

5. Tertiam illis verbis: *Si autem omnino simul ambo verba proferrent, & hominem immergerent, aut aspergerent, &c. utique, quantum in se est, baptizarent*. Quæ etiam probatur. Omnes sufficienter omnia requisita ponunt: ergo, sicut recenter ordinati Sacerdotes, omnes simul cum Episcopo verè consecrant, si simul verba consecrationis proferunt, ita & in nostro casu, omnes verè baptizant.

6. Quartam illis verbis: *Nec traderent aliud, & aliud Sacramentum: sed Christus, qui est unus intorius baptizans, unum Sacramentum per utrumque conferret*. Quæ etiam probatur contra quosdam recentiores illam negantes. Tum, quia idè dicitur unum baptismum, quia unus homo non potest nisi unum suscipere: Tum etiam, quia tunc una est ablutio: ob unitatem subjècti, etiam si unus unam partem baptizati abluat, & alter aliam: non secus ac quando unus solus baptizat, etiam si dans distinctas partes abluerent, non contiguas, media non abluta, una esset ablutio; ergo unum baptismi sacramentum, hoc enim pro ablutione supponit. Tum deinde, quia si quis à pluribus prædicto modo baptizaretur, plura reciperet baptismi sacramenta; majorem gratiam reciperet, quàm si solum baptizaretur ab uno: plura enim sacramenta majorem gratiam conferunt, quàm unum solum. Sed hoc est falsum: ergo, &c. Tum denique, quia, sicut, quando plures Sacerdotes eandem Hostiam consecrant, unum solum Eucharistia Sacramentum efficiunt: ita quando plures eundem hominem baptizant, unum sacramentum baptismi efficiere.

7. Neque huic obstat pluralitas numerica verborum, formarum, & actionum. Respondetur namque, sicut quando unus baptizat plures, dicendo, *Ego vos baptizo*, sunt plura baptismata, quamvis forma, & actio ministri sit una numero, ita quando plures unum baptizant prædicto modo, est unus baptismus, licet formæ, & actiones Ministrorum sint plures: propter hoc enim plures baptizantes, sunt plures causæ totales instrumentariae ejusdem sacramenti baptismi; sicut plures Sacerdotes, simul consecrantes eandem Hostiam, sunt plures causæ instrumentariae totales ejusdem sacramenti Eucharistia. Et hæc omnia docet Magister Serra, in tertiâ partem D. Thomæ, q. 67. art. 6. concl. 2.

His tamen non obstantibus, ego putò opinionem agnoscendam in tali casu non unicum, sed plura Sacra

Sacramenta, satis probabilem esse. Quia, quamvis non possit Baptismus multiplicari per iterationem; non est tamen contra Christi institutionem, ut si in aliquo casu rarissimo plures simul ponant omnia ad valorem sacramenti requisita, sacramentum multiplicetur, cum ratio fundata in principiis fieri id suadet: unde, cum dicitur, unicum in uno esse Baptismum ex Christi institutione, si per hoc intelligatur, quod Christus noluerit ullo unquam casu licet multiplicari, verum est; similiter verum est, quod secundum communem modum procedendi, non multiplicetur: idque ex Christi institutione; quia moraliter non contingit, plures eodem modo completere omnia ad substantiam Baptismi necessaria: si tamen intelligatur, quod ita repugnet illi institutioni, ut etiam in casu rarissimo non ponatur sepius Sacramentum, quamvis omnia requisita multiplicentur, videtur negandum.

8. Nec obstat dicere, si plures eandem hostiam consecrent, idem conficitur sacramentum: ergo & in presenti casu. Respondeo negando consequentiam: quia Baptismus non debet comparari cum Sacramento Eucharistiae, quod est effectus consecrationis; sed cum ipsa consecratione, quae in dicto casu multiplicatur.

9. Item, non valet dicere, Ex pluribus illis actionibus exurgit unicum signum ergo & unicum Sacramentum. Ita Valq. disp. 148. c. 2. §. Ratio igitur huius. Respondeo negando antecedens: quamvis enim sint signa unius gratiae, non inde efficitur non esse plura, cum materia ab uno adhibita, & forma prolata, nullam habeant subordinationem respectu alterius materiae, & formae: & non repugnet in uno eodem plura esse ejusdem rei signa. Et ideo ex his omnibus, ut dixi, puto utramque sententiam probabilem esse; seu potius, ut optime observat Uvigers in 3. p. q. 67. art. 6. n. 17. & Granada contr. 4. tr. 2. disp. 3. n. 3. utramque sententiam conciliari posse: si enim metaphysicè loquamur, rationes posterioris opinionis omnino, nisi fallor, persuadent, in praedicto casu esse plures Baptismos, seu plura Sacramenta. Moraliter verò dici possunt unum: quia simul concurrunt in eodem subjecto, ad eundem finem ordinantur, nec magis sanctificant, quam si unicus esset Baptismus.

10. Unde, ut verum fatear, puto, Nugnum de Sacram. tom. 1. q. 67. art. 6. diff. c. 2. excessisse, asserendo, esse improbableem in casu supra dicto docere, esse duo baptismata: nam hanc opinionem, praeter rationes supra adductas in sui favorem, sustinent viri doctissimi, ut Hurtad. de Sacram. disp. 2. diff. 5. qui citat Gabrielem, Coninch, & Cajet. Imò Joannes Praepositus in 3. p. q. 67. art. 6. dub. 1. n. 9. dicit, esse probabilem. Videat modò Nugnus, si illam vocare poterit improbableem.

RESOL. XLII.

Quidam Sacerdos in peccato mortali existens baptizavit infantem in casu necessitatis, quaeritur, an peccaverit mortaliter?

Et an laici baptizantes in peccato mortali peccent mortaliter? Ex p. 3. tract. 4. Resol. 10.

§. 2. **A**firmativam sententiam docent Layman in Theol. mor. lib. 3. tr. 1. c. 5. n. 8. Valq. in 3. p. 10. 3. disp. 136. c. 3. Conin. de Sacram. q. 64. art. 6. dub. 4. n. 36. & alij. Et ratio est, quia tunc ille exercet hanc sacramenti ministrationem ex officio ratione suae ordinationis. Haec opinio est probabilis. Tom. I.

2. Sed mihi contraria sententia etiam probabilis videtur, quam tuentur Joann. de la Cruz in direct. conscient. p. 2. de Sacram. in genere, q. 4. dub. 3. concl. 1. Fernand. de Hered. dif. de Sacram. in genere, p. 10. dub. 3. n. 4. Nugn. in 3. p. q. 64. art. 6. Ledesim. in summ. c. 6. de Sacram. in genere, concl. 8. Sylvest. vers. Baptismus 3. n. 5. Cajet. in 3. p. q. 64. art. 6. Suar. in 3. p. tom. 3. disp. 16. sect. 4. & Hentiq. lib. 1. c. 29. n. 4. ubi sic asserit: Sacerdos peccator in necessitate baptizans sine solemnitate non peccat; quia non agit ut minister ex officio, sed perinde ac laicus; etiam si advertat suum peccati statum, aut advertere debuisset. Ita ille, & novissimè docet hanc sententiam Sylv. in 3. p. q. 64. art. 6. quaeritur 1. concl. 2. unde patet responso ad argumentum contrariae sententiae; nam Sacerdos in tali casu baptizans, id non agit ut minister ex officio, sed ut necessitati patientis subveniens; neque exercet ullum actum, aut ordinis spiritualis alicujus sacrae potestatis, sed eum, qui omnibus omnino hominibus divina institutione est permixtus. Simile aliquid est in humanis, ubi nullus, aut certe parvus ornatus requiritur in eo, qui Regi sublevis in casu necessitatis urgentis, quamvis magnus in eo requiri soleat numerus, qui ad ministerium specialiter est commissus. Ex his apparet, non esse amplectendam sententiam Valq. in 3. p. tom. 3. disp. 136. c. 3. n. 30. ubi asserit, etiam laicos baptizantes in casu necessitatis cum peccato mortali, peccare mortaliter. Sed si hoc esset verum, va. va. obstrictibus, & aliis laicis in tali casu adstantibus.

post initium, a vers. Imò ego, & in tom. 3. tr. 1. ex Resol. 8. §. Sed plus.

* Sup. hoc in Resol. seq. & in aliis ejus aano.

RESOL. XLIII.

An non solum Sacerdos, sed etiam laici baptizantes in peccato mortali infantem moribundum, peccent mortaliter?

Et an Sacerdos, & laici in dicto casu peccent saltem venialiter? Ex p. 5. tr. 3. Resol. 24.

§. 1. **P**eccare mortaliter docet ex Valq. Hurtad. de Sacram. in genere, disp. 4. diff. 9. Meratius tom. 3. tr. de Sacram. in gener. disp. 8. sect. 2. Ochagav. de Sacram. in genere q. 19. n. 6. Durand. in 4. dist. 5. q. 6. Gabriel. q. unic. art. 3. dub. 2. Adrian. in 4. q. 3. de de Baptismo, §. ad rationem, qui est in fine q. ver. si obijciatur. Kellisonius in 3. p. tom. 2. q. 64. art. 6. dub. 2. & alij, quia quicumque validè efficiens Sacramentum, quamvis laicus, & in extrema necessitate, & Minister à Christo deputatus, & institutus ad id, & est contra reverentiam sacramenti ipsum efficit à Ministro instituto ad id in statu peccati mortalis, quod majorem vim habet in Sacerdote peccatore efficiente sacramentum, quamvis in extrema necessitate, & quamvis non solemniter, quia etiam efficitur à Ministro non solum ad id instituto, sed etiam ad id consecrato.

Sup. hoc in Resol. praeterita, & cursum, & recitantes supra principio, §. ult. Ref. 39. & in Resol. 11. §. 2. post medium, vers. Nota verò, & infra in tr. 2. Resol. 5. Ex his, cursum ad lin. 5. & in tom. 3. tr. 1. Resol. 8. §. Tertio notandum, & seqq.

2. Sed licet haec opinio sit probabilis, contrariae tanquam probabiliori adhereo; quam ex Cajetano, Soto, Valentia, Henriquez, Suarez & Sayro, tuetur novissimè Jacobus Granada de Sacrament. in 3. p. contr. 3. tr. 5. disp. 5. n. 6. cui adde Joannem Praepositum in 3. p. q. 64. art. 6. dub. 1. n. 36. Marchantium in resol. Pastor. de Sacram. tract. 1. c. 3. q. 1. Mercer. de Sacram. in 3. part. q. 64. art. 6. dub. 1. Zannerum tom. 4. disp. 3. q. 4. dub. 2. n. 63. & 64. & Petram de Cabrera de Sacrament. quest. 64. artic. 6. disp. 1. §. 4. n. 17. ubi sic ait. Minister necessitatis, sive sit laicus, sive Sacerdos, qui in mortali administrat Sacramentum, etiam videns, &

INTON
Opera
Tom. 1 & II
E III

sciens faciat, non peccat mortaliter, immò verò neque venialiter, si aliqualem adhibeat reverentiam, & cum aliquo timore, & pudore id faciat. Sic est communiter receptum à Theologis, paucis exceptis, & probatur; quia omnia argumenta adducta ad probandum esse peccatum mortale ministrare Sacramenta in culpa mortali, procedunt tantum de Ministro, qui ex officio, & cum solemnitate religiosa ministrat Sacramentum; ergo sine ratione dicitur Ministrum necessitatis peccare mortaliter, aut venialiter. Probatur etiam efficaci ratione insinuata à D. Thom. ad 3. quia minister necessitatis ministrans Sacramentum, non se gerit ut Ministrum Christi & Ecclesiae, sed tantum ut Ministrum necessitatis; ergo obligari non debet, ut conformetur sanctitati Christi & Ecclesiae, & de laico est quidem evidens, cum ipse nullam gratiam susceperit ut sacramenta conferret, ac proinde non tenetur tam arctè similitudinem principalis agentis imitari, sicut Sacerdos, qui est Minister sacramentorum ex officio. Idem autem dicendum est de Sacerdote ministrante Baptismum in casu necessitatis, quia licet Sacerdos sit minister ex officio, in casu autem necessitatis non ministrat Baptismum, ut Minister ex officio, sed ut Minister necessitatis, sicut laicus & femina. Et character Sacerdotalis non concurret ad illud ministerium, sed habet se quasi per accidens, & concomitanter, & idem Sacerdos in eo casu non aliter se habet, quam laicus. Etenim is dicitur sacramentum ex officio ministrare, qui actionem sacramenta ita exercet, ut nullus eam saltem illo modo exercere queat, nisi eam consecrationem habeat. Cum igitur Sacerdos in necessitate baptizat, sine solemnitate, eo dumtaxat modo baptizat, quo laicus baptizare potest, & ideo non baptizat ex officio, id est, ut minister Ecclesiae peculiari consecratione ad sic ministrandum sacramentum deputatus, ac propterea non peccat mortaliter.

RESOL. XLIV.

An, si sacerdos sit excommunicatus, & adsint alij; sit tamen ab ipso petenda administratio Baptismi in necessitate? Ex part. 5. tractat. 9. Resol. 87.

Quamvis non plenè sup. hoc lege tamen pro firman- da doctrina hujus Resol. duas Resol. sequentes.

§. 1. Respondet negativè Suar. de cens. disp. 11. sect. 1. n. 11. & 12. & alij, quia existimant duo debere concurrere ad extremam necessitatem, quae habilitant excommunicatum ad licitum ministerium sacramenti Baptismi, alterum quod se tenet ex parte ipsius baptizandi, nempe quòd sit in articulo mortis: alterum ex parte ipsius Ministri, videlicet quòd non sit alius, qui possit; & velit illud sacramentum conferre; nam si alius adsit jam baptizandus, non est in necessitate suscipiendi Baptismum ab excommunicato, cum habeat alium, à quo possit baptizari.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo cum Cornejo in 3. part. tract. 5. de excomm. §. 1. dub. 2. quest. 4. quia quando pluribus conceditur privilegium, servandum est inter ipsos jus commune, l. assiduis, Cod. qui priorores in pignore habeantur, sed jure communi ratione sua consecrationis munus baptizandi competit solis Sacerdotibus, cap. Diaconos, dist. 93. constat, de consecrationibus, dist. 4. ergo cum in extrema necessitate, v. g. in articulo mortis concedatur universis facultas licitè bap-

zandi, sive excommunicati sint sive non, servandum est jus commune & eligendus Sacerdos.

3. Ad rationem verò Suarez respondendum est negando necessitatem extremam, in qua datur libera facultas baptizandi etiam excommunicatis, integrari ex illis duobus, nam sufficit alterum ex parte ipsius baptizandi, videlicet quòd ratione mortis imminens sit in necessitate recipiendi Baptismum, quamvis non sit in necessitate recipiendi illum praecisè ab isto excommunicato potius, quam à quocumque alio, & ex instantia in sacramento Penitentiae, ubi extrema necessitas, in qua datur simpliciter Sacerdoti jurisdictione absolviendi etiam à peccatis servatis, est solus articulus mortis ipsius penitentis, unde ex pluribus Sacerdotibus simplicibus assistentibus morituro, potest valde, & licitè absolvi à quocumque, aliàs si ex duobus assistentibus uterque vellet absolvere, neuter possit, quia penitens non est in extrema necessitate suscipiendi absolutionem ab illo praecisè, cum possit eam recipere ab altero.

RESOL. XLV.

An quando baptizatur aliquis in periculo mortis, debeant adstantes servare ordinem inter eos sub poena peccati mortalis?

Et advertitur, quòd, quando baptizat aliquis idiosota, dicat formam vulgari sermone, potius quam Latino, ne erret, nisi constet Latine bene proferturam. Ex part. 5. tract. 3. Resol. 18.

§. 1. Suppono teneri servare ordinem eos, qui non sunt Sacerdotes, quando in necessitate ministrandus sit Baptismus; ita ut Diaconus praefertur Subdiacono, Clericus laico, vir feminae, &c. Sed difficultas est an pervertere hunc ordinem sit peccatum mortale? & affirmativè respondet Valquez in 3. part. tom. 3. disputat. 147. cap. 5. §. Postremò hoc idem, Meratius tom. 3. tractat. de Sacramento Baptismi, disput. 5. sect. 5. Valent. tom. 4. disputat. 4. quest. 2. punct. 1. Turrianus in summa part. 2. cap. 13. dub. 4. conclus. 2. quibus adde Ochagaviam de Sacrament. tract. unic. de Baptismo, quest. 12. num. 19. quia praedictum ordinem in baptizandum servandum esse non jure aliquo humano, quin potius divino, statutum est, quia cum jus divinum ob necessitatem extremam concedit, ut licitè baptizent illi, qui aliàs baptizare non poterant licitè, sine dubio hanc facultatem idem concedit, ut qui magis aptus est, inepto praefertur in administratione Baptismi; unde videmus in praesentia Sacerdotis Diaconum baptizare non posse; sed mulier minus apta est, quam vir, & laicus, quam Clericus; & Clericus, quam Sacerdos: ergo in praesentia aptioris minus aptus non potest baptizare sub poena peccati mortalis, quia materia haec gravis est, & cadens sub praeccepto divino. Ita Ochagavia.

2. Secunda opinio docet inversionem, quia inferiores Diacono ei praefertuntur, esse mortalem, non verò inter alios Diaconos inferiores. Ita Hurtadus de Sacram. Baptismi, disp. 2. diff. 3. Coninch de Sacram. 9. 67. art. 5. dub. 2. Reginald. tom. 2. lib. 27. c. 6. n. 44. & Prapostus in 3. p. 9. 67. art. 5. dub. 2. num. 7. quia ex una parte Diaconus jure divino praefertur aliis inferioribus se, quia ex vi sui Ordinis est magis aptus ad id, quam alij inferiores, & ex altera haec praetatio est materia gravis, & confi

Sup. hoc diff. & ul- que ad §. Tertia, hu- jus Resol. in seq. Res. §. 1. & 2. & in tom. 3. tr. 1. ex Resol. 8. §. Primò no- tandus, & seq. & ne praetermit- tas legere hic doctri- nam Resol. praeterita.

considerabilis; ergo opposita inversio & praelatio erit mortalis, utpote gravis usurpatio cuiusdam praelationis, & inchoationis officij.

3. Tertia opinio mortale, etiam si negligatur Diaconus. Ita Sotus in 4. distinct. 4. q. unic. art. 2. §. circa tertiam. Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 31. sect. 4. §. Unde tertio addendum. Layman. lib. 5. tract. 2. cap. 7. num. 4. Zambranus de Sacram. Baptism. c. 1. dub. 1 §. num. 5. Joannes Henriquez in comp. cap. 23. num. 4. Granadus de Sacram. in 3. part. controv. 4. tract. 2. disp. 2. num. 6. ubi sic ait: Non est mortale hunc ordinem invertere, ut si laicus coram Diacono, vel femina coram viro ministraret baptismum, quia cum nullus istorum sit ex officio minister baptismi, quod unus potius, quam alter baptizet, non est gravis inordinatio. Sic ille. Atque hanc opinionem docet etiam doctus Episcopus Moscolus in summ. tract. 2. capit. 4. num. 2. ubi ita affert. [Tambien me parece que pecaria mortalmente el lego bautizando delante de un Presbytero confagrado, y con potestad de Ordenes para aquel ministerio, mas si el lego fué mas habil, como un Doctor Jurista; que el Sacerdote; no pecaria bautizando delante del, pero entre los Diaconos, y Subdiaconos, y Clerigos de menores Ordenes, y seglares hombres, y mugeres, atento que ninguno dellos es ministro propio, ni confagrado para este ministerio, no parece seria pecado mortal bautizar contra el orden arriba dicho; sino indecencia grande. Mas lo que en este caso conviene advertir, es consejo laudable, y salvable, y acertado poner los ojos en la persona que sepa mejor administrar este Sacramento; para que la tal le administre, y por esta razon algunas vezes, y no pocas estando presentes diversas personas, y aun graves; las comadres diestras en este ministerio son las que bautizan los niños, quando estan en peligro de muerte.] Ita Moscolus, & huic tertie sententia ego libenter adhaereo. Vide etiam me ipsum, & Doctores, quos citavi in 3. part. tract. 4. * ref. 4.

4. Cavendum est igitur maxime ex his, ne ille a quo petitur, ut ministret in periculo mortis baptismum, propter scrupulos, relinquat morientem sine baptismo, expectans ministrum magis idoneum; sed si dubitet an opportunè veniet, vel non, talis idoneus ministret baptismum; quia ea pars est tutior. Et idem est; si dubitet, an sit periculum mortis, vel non; & si pro tibi qualitate & tempore non possit rem examinare, nunquam discedat a loco, in quo est baptizandus periclitans, sed mittat alium; qui vocet idoneum ministrum; ut si interim necessitas urgeat; ipsemet baptizaret. Deinde notandum est etiam, quando baptizat aliquis idiota; dicat formam vulgari sermone potius, quam Latino, ne erret, nisi constaret Latine bene profertendam; & haec omnia docet Zambranus de Sacram. Baptismi, capit. 1. dub. 15. num. 5. & 7.

RESOL. XLVI.

An peccet mortaliter laicus, si praesente Diacono, in casu necessitatis baptizat infantem?
Et quid, praesente Sacerdote?
Et quid est dicendum, quando laicus baptizat extra casum necessitatis, an peccet mortaliter, & incurrat irregularitatem? Ex part. 3. tit. 4. Ref. 4.

§. 1. **A**ffirmative respondet Joan. de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de Sacram. Baptismi. q. 2. dub. 1. concl. 3. Nugnus in 3. part. q. 67. art. 5. diff. 2. & Coninch. de Sacram. q. 67. dub. 1. concl. 3. qui pro hac sententia citat Suarez, licet male; nam ipse contrarium, & merito docet in 2. part. tom. 3. disp. 31. sect. 4. & ita etiam hanc negativam sententiam tuerentur Layman. in Theol. moral. lib. 5. tract. 2. cap. 7. num. 4. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 5. diff. 8. num. 10. Chamerota de Sacram. tract. 2. cap. 4. dub. 5. Pitigianus in 4. sentent. tom. 1. distinct. 6. q. 1. art. 1. post concl. 5. & Sylvius in 3. part. q. 67. art. 3. & alij, ubi asserunt esse mortale, si absque legitima causa praetermittatur, in tali casu Sacerdos praesens; si autem Diaconus, vel unus ex inferioribus praetermittatur, esse solum veniale, aut nullum, si mulier peritior sit laico praetermisso, ut communiter solent esse obstetrices. Ex his apparet, me olim rectè consuluisse obstetricem quandam non peccasse mortaliter, dum in casu necessitatis baptizavit infantem, dum aderant alij Religiosi in lacris constituti, non tamen Sacerdotes qui hoc facere potuissent.

2. Non desinam etiam hic adnotare Valentiam tom. 4. disputat. 4. qu. 2. punct. 1. Et Joannem Suarez in enchiridio casuum conscientia lib. 5. ver. baptismus, §. in necessitate, docuisse laicum baptizantem praesente Sacerdote, secluso contemptu, & minime renuente Sacerdote, peccare tantum venialiter.

3. Nota tamen hic obiter contra Paludanum in 4. sentent. dist. 5. q. 2. Sylvestrum ver. Baptismus 3. & alios, laicum baptizantem extra casum necessitatis, peccare quidem mortaliter, sed non incurere irregularitatem; & ita docent Nugnus in 3. part. q. 6. art. 5. diff. 3. Pitigianus in 4. sentent. tom. 1. dist. 6. q. 1. art. 1. & alij. Nec valet dicere, quod qui baptizat sine necessitate, baptizat ex officio, sed propter hoc ponitur laico irregularitas. Ergo. Secundò laicus si conficit aliud Sacramentum, est irregularis; ergo etiam si administrat Baptismum. Nam responderetur ad primum negando majorem, quoniam cum in hoc Sacramento distinguatur minister solemnitatis, & necessitatis, cum non baptizat ex solemnitate, tantum baptizat tanquam minister necessitatis, atque adeò non tanquam ex officio. Et per hoc patet responsio ad secundum negando consequentiam, quoniam in aliis Sacramentis non distinguuntur minister solemnitatis, & necessitatis, atque adeò quomodocumque conficiat, conficit quasi ex officio, & ideo est irregularis, quod non accidit in casu nostro. Ergo.

RESOL. XLVII.

An Diaconus, si baptizat aliquem in articulo mortis, possit aliquando solemniter illum baptizare?
Et an, si Diaconus sine commissione solemniter baptizat, sit irregularis? Ex part. 5. tract. 3. Resolut. 28.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 23. sect. 3. ubi sic ait. In ordine ad solemnem Baptismi administrationem haec ex rationabili causa potest Diacono committi in casu necessitatis, imò si necessitas urgeat, & Sacerdos sit absens; potest ipse jure suo ministerium usurpare, ut docet glossa in c. Diaconus, ver. necessitas 93. dist. Ita Suarez.

C 4 2. Sed

Sup. hoc & contento in hoc & seq. §. in Ref. praeterita, a lin. 4. & in aliis ejus prima not.

Sup. hoc in Ref. not. praeterita.

Sup. hoc in tom. 3. et. r. ex Ref. 8. lege doctrina a lin. 5. §. 1. vers. Quod autè, & aliquid in duobus §§. legq. praecitata Ref.

INTION
Opera
Tom. 1 & II
E III

2. Sed hanc sententiam refellit Coninch. de *Sacrament. q. 67. art. 5. dub. 3. num. 27. ex cap. Diaconos*, ubi clarè innuitur sine commissione Sacerdotis Diaconum non aliter posse baptizare, quam laicos baptizare posse; nec glossa contrarium docet; sed tantum ait hoc casu posse eum suo jure baptizare, imò docet potius in Ecclesia, sive solemniter sine commissione non posse baptizare. Et ratio videtur esse, quam insinuat Caietanus, quia nimirum Diacono propriè convenit inservire Sacerdoti, atque ita quacumque facit ut Diaconus, debet ea facere ut inserviens Sacerdoti; quòd si autem aliquando sine commissione posset solemniter baptizare, non faceret hoc ut inserviens Sacerdoti, sed quasi suo jure. Nam ea in re non posset dici inservire Sacerdoti, fecus est, quando id facit ex commissione Sacerdotis quia tunc quodammodo ei inservit, dum ejus mandato obsequitur. Nec refert, quòd in extrema necessitate possit baptizare sine commissione non solemniter, quia hoc non facit propriè ut Diaconus, cum eo casu etiam laici possint baptizare, si ipse abesset: quòd autem ceteris omnibus referatur, hoc non facit ut ille actus sit Ordinis. Quare Diaconus sine commissione solemniter baptizans esset irregularis, quia usurparet actionem Ordinis, quem non habet, neque necessitas excusat, quia nulla est necessitas baptizandi solemniter. Et hæc omnia docet Coninch. loco citato, & post illum nominatim contra Suarez tenet etiam hanc sententiam Gaspar Hurtadus de *Sacrament. Baptismi, disput. 2. diff. cult. 4.* Nota tamen quòd Coninch. ubi supra num. 26. suam opinionem vocat tantum probabiliorè; ergo videtur sententiam Suarez tanquam probabilem admittere.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 5. si legis doctrina Ref. 24. & 25. facile hanc quest. dissolues.

RESOL. XLVIII.

An monachi peccent mortaliter extra casum necessitatis aliquem baptizando? Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 58.

Alibi infra in tr. 5. Ref. 62. cutim in §. Tertio Religiosus.

§. 1. DE hoc casu alibi dictum est. Non reticeam tamen hic apponere sententiam Jacobi Granado de *Sacram. in 3. part. controvers. 4. tract. 2. disp. 1. num. 3.* ubi sic ait. Notandum est in can. placuit 2. 16. quest. 1. Monacho præcipi ne baptizet, & ideo videri id prohibitum Religiosis, Emanuel verò Rodriguez tom. 1. *questionum Regularium. q. 31. art. 1.* ait, in hoc canone solum prohiberi Monachis ne baptizent sine licentia Ordinarij; & glossa in can. pervenit. 18. quest. 2. etiam existimat id licere. Et crediderim id non præcipi sub mortali in jure, & fieri posse saltem aliquando sine veniali. Ita Jacobus Granado.

RESOL. XLIX.

An in aliquo casu cum vita periculo teneatur quis baptizare puerum moribundum?
Et quid, si tantum esset dubium probabile de morte pueri sine Baptismo decessuri è vita?
Et quid est dicendum, si puer habet usum rationis, sed nondum est structus in Fide?
Et quid, si supra dictus structus sit in Fide?
Et quid est agendum in casu, quo pactum intercessisset de non omittenda cura anima proximi, etiam cum periculo vite?
Et cur suo inferatur, an mater gravida teneatur per-

mittere se fecari, ut factus baptizetur, aliàs sine Baptismo moriturus? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 16.

§. 1. AD hanc questionem ita respondet Ochagavia de *Sacram. tract. un. de Baptismo. q. 7. n. 3.* Sic casus, quem adducit Sylvester in *summa ver. Bellum 2.* Sacerdos vult baptizare puerum animam efflantem in eo casu, quo nullus alius adit, & tunc invaditur ab hostibus, qui injuste volunt eum occidere, si se defendat fugiendo, vel alia via puer moritur sine Baptismo, quòd si baptizet puerum, non potest se defendere, sed sine dubio occiditur ab hostibus. Ad hunc casum respondetur primò tunc non esse necessè Baptismum cum solemnitate ministrare, sed sine illa posse licitè ministrari, quia Ecclesia non obligat ad cæremónicas illas accidentales, quæ in Baptismo solemniter reperuntur cum tanto periculo observandas, cum Ecclesia in suis præceptis mitissima sit. Secundo respondetur si mors Sacerdotis imminet, etiam ministrando Sacramentum sine solemnitate, tunc potius Sacerdotem debere eligere mortem propriam corporalem pati, quam alienam spiritualem pueri prætermittere, eum non baptizando; quia vita spiritualis pueri in tanto periculo constituti pluris faciendæ est, quam vita corporalis propria. Ad quod Parochus ex justitia obligabitur ratione officij, alius verò quilibet ex charitate. Immo addit Sylvester ubi supra, si tantum esset dubium probabile de morte pueri sine Baptismo decessuri è vita, in eo casu, quo Sacerdos defenderet se, & aliàs si non se defenderet, sed baptizaret puerum, certo sequeretur mors Sacerdotis; adhuc Sacerdos potius tenetur subire mortem, quam puerum sine remedio Baptismi relinquere, propter rationem proximè assignatam. Quam resolutionem ita ego intelligendam puto, scilicet dummodo puer ille non habeat usum rationis, si enim talem usum haberet, & instructus esset in fide, posset sine Baptismo relinqui, ut Sacerdotis vita consuleretur, tunc enim puer sine Baptismo, & per contritionem justificari posset apud Deum, aliàs si non esset puer instructus in fide, & animam ageret, deberet eum Sacerdos instruere in rebus fidei cum periculo propria vite in prædicto casu, præcipiendo ei ut haberet actum contritionis, si eum propter periculum mortis non posset baptizare. Et hæc omnia docet Ochagavia ubi supra, cui adde Jacobum Granado de *Sacram. in 3. part. contr. 4. tract. 4. disput. 4. mem. 5.*

2. Non desinam tamen hic adnotare verba Emanuelis Sa ver. *Charitas*, ubi sic asserit. Infantem alioqui moriturum sine Baptismo, teneris cum tuæ vitæ periculo baptizare; secundum quosdam, quod alij probabiliter negant, nec enim cum tanto detrimento debetur ei tale officium, alioqui & mater gravida teneretur permittere se fecari ut factus baptizaretur, aliàs sine Baptismo moriturus, quod nemo dicit. Ita ille, cui adde Sotum de *secret. memb. 2. quest. 2. post 6. conclusionem.* Arevalum de *correctione fraterna*, & Sancium in *selectis disput. 10. num. 9.* docentem non adversari D. Thom. 2. *quest. 26. art. 5.* asserentem obstrictos esse nos plus proximi animam amovere prosequi, quam proprium corpus, id est, vitam. Nam intelligi debet, quòd quis amore suæ conservandæ vitæ proximo non præstet consilium patrandi scelus, sive quod positive ad necem spiritualem ipsius non concurret, quia tunc amans vitam corporalem, æternam perdit peccato depravati consilij intercedente: at quòd non omittat provi-

Sup. hoc supra lege doctrinam Ref. 8. §. 1. & 2. & §. ejus not. & in tom. 7. tr. 4. Ref. 19. & in tom. 4. tr. 6. ex Ref. 42. in fine, & signatè pro prima diff. hujus R. in to. 8. tr. 10. Ref. 3. §. Notandum.

Sup. hoc in Ref. 2. not. præteritæ §. ult.

Sup. hoc lege infra doctrinam §. 1. Ref. 73. & §. ejus auct. & ex Ref. 74. §. ult. & cum eodem Sup. hic infra citato in tom. 7. tr. 4. Ref. 19. in fine, §. 1. mo.

providere animæ proximi ob conservandam propriam vitam, non affirmat D. Thom. nisi forte in casu, quo pactum intercessisset de non omittenda cura animæ proximi, etiam cum periculo propriae vite, sicut devinctus esset ratione pecunie acceptæ prospicere vitæ corporali proximi, etiam cum periculo amittendi propriam, qua ratione Parochos reddi obnoxios Sacramenta ministrare suis ovibus cum periculo vitæ, præcipue, poenitentiae, cum ob id decimas & cætera percipiant emolumenta, censent DD. unde tenemur ob propriam vitam conservandam damnum spirituale proximo non inferre, non autem illud impedire, nisi intercedat conventio. Unde DD. indistinctè loquentes de obligatione diligendi vitam spirituales proximi, posthabita propria corporali, aberrant sanè, & quod ipsi nequaquam exequerentur, cæteros exequi obnoxios esse docent. Hæc Sancius.

3. Sed supradictæ sententiæ adversatur Ledesma in *Summa, tom. 2. tract. 4. cap. 4. concl. 1. §. 5.* ubi sic ait: [Acerca desto queda tota via difficultad si un niño se está muriendo, y con pecado original, si está obligado un hombre particular à bautizarle, aunque probablemente tema que algun tirano le quitara la vida, y le matara porque le bautiza: la razon de dudar es, porque entonces aquel niño está en estrema necesidad espiritual. A esta duda se responde, que de lo dicho se convence, que estoy obligado à bautizarle no obstante el tal peligro. Antes parece que estoy mas obligado à focorrer al niño, que al adulto, que está en estrema necesidad espiritual, porque el adulto tiene otro remedio, que es disponerse por sus propias obras, y no ay certidumbre, que aprouechara la correccion fraterna, como la ay, de que aprouechara el bautismo.] Sic ille, & Bañez in 2. 2. qu. 26. art. 2. & hæc sunt placita Doctorum.

RESOL. L.

Notabilia quadam circa materiam Baptismi. Ex p. 3. tract. 4. Resolut. 5.

§. 1. Queritur primò, an minima quantitas aquæ, ut gutta una, vel duæ sufficiant ad conficiendum Baptisimum. Negativè respondet Zambranus in *decis. cas. occurr. temp. mor. c. 1. dub. 4.* qui citat Valentiam, Suarez, & alios. Idem docent Reginaldus *tom. 2. lib. 27. c. 3. n. 15.* Bonac. de *Sacrament. disp. 2. quæst. 2. punct. 3. num. 18.* & alij, sed affirmativam sententiam docet Henriquez *lib. 2. cap. 21. num. 4.* & post illam Valquez in 3. p. tom. 2. disp. 245. cap. 4. num. 32.

2. Dicendum est igitur illam quantitatem aquæ esse ad Baptisimum sufficientem, quæ potest contingere corpus, & successivè fluere per partem corporis, quod facere potest exigua quantitas aquæ: unde rectè Paulus Comitulus in *resp. mor. lib. 1. q. 12.* & post illum Filliucius *tom. 1. tr. 2. c. 2. n. 34.* asserunt verum fuisse Baptisimum, quem contulit quadam mulier moribundo infanti, baptizando illum signo crucis impresso in fronte, digito aqua madefacto.

3. Queritur secundò, an aqua ex sale resoluta sit sufficiens materia ad conferendum Baptisimum. Negativè respondet Coninch. de *Sacram. q. 66. art. 4. dub. 1. n. 22.* quia non videtur probabile ejusmodi aquam esse ejusdem speciei cum aqua naturali, & elementari, & consequenter non videtur probabile, quòd possit esse materia Baptismi. Ita ille, quod antea docuerat Angelus *ver. Baptismi 4. n. 3.* & Sylvester *eadem verbo 2. in fine.*

4. Sed affirmativam sententiam, & meritò docet Henriquez *lib. 2. cap. 6. num. 1.* qui in *glossa litera F.* testatur de communi, quia sal efficitur ex aqua falsa; ut experimento constat, & docet Aristoteles *2. meteor. c. 3.* Eandem sententiam docet etiam ex neotericis Antonius Fernandez in *exam. Theol. moral. part. 3. cap. 2. §. 4. num. 5.* ubi ita asserit: Idem de sale, atque nive, geluque dicendum arbitror; est enim essentialiter aqua maris gelata æstivo sole; ac proinde si liquefiat, apta erit materia ad abluendum, & baptizandum. Sic ille. Vide Tabienam *verb. baptis. 4. n. 8.* & Armillam *eadem verbo, num. 23.*

5. Queritur tertio, an aqua, quæ distillat ex vite, vel aliqua arbore, sit materia apta pro conficiendo Baptismo. Affirmativè respondet ex neotericis Joan. de la Cruz *direct. consc. part. 2. de Sacram. Baptismi, q. 1. dub. 1. concl. 2.* ubi sic asserit: Aqua ista debet esse simplex, & elementaris, etsi ex arbore, aut alio corpore, ut glacie resoluta. Ita ille, & alij, quos tacito nomine citat Coninch. de *Sacram. q. 66. art. 4. dub. 1. n. 23.* in casu tamen extreme necessitatis, quia non omnino constat, an supradicta aqua expressa ab arboribus, seu plantis, aut herbis differat specie ab aqua naturali. Sed hanc opinionem ipse Coninch refellit, & communiter cum ipso multi DD. & ita docet Antonius Fernandez *ubi infra* Filliucius *tom. 1. tract. 1. c. 2. n. 6.* Henriquez *lib. 2. c. 6. n. 2.* Zanardus in *direct. confess. part. 1. de Sacramento Baptismi, n. 3.* Et ratio est, quia ille humor non est aqua, quamvis propter perspicuitatem, & similitudinem appelletur aqua, sed substantialiter succus est.

6. Notandum est tamen cum Antonio Fernandez in *exam. Theol. moral. part. 3. c. 11. §. 2. n. 3.* esse aquam sufficientem & elementarem pro efficiendo Baptismo illam, quæ colligitur ex vaporibus densatis, cum ex olla ore evaporantur, & in testaceo tegmento reperiuntur. Item quæ hyemali tempore ex parietibus lapidibusque fluit, nam vapores essentialiter aqua sunt; aqua verò è parietibus manans, aqua est, aère humido in aquam verso. Ita ille.

RESOL. LI.

An sufficiat ad baptizandum moribundum una gutta aquæ? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 5.

§. 1. Affirmativè respondeo cum Maratio in *Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & 2. infra in Ref. §. 2. a. 1. medium, vers. Ioannes enim.* D. Thom. *tom. 3. de Sacramento Baptismi, disp. 2. sect. 4.* Ochagavia de *Sacram. tr. un. de Bapt. q. 4. n. 8.* ubi sic ait: Quares secundò quæ quantitas aquæ sit necessaria ad valorem Baptismi? Respondeo cum Panormitano & Innoc. IV. in *c. de bitum de Baptismo*, quamcumque guttam aquæ sufficere ad valorem. Probatur, quia quæcumque gutta aquæ satis est ut dicatur homo ablutus, & tinctus aqua; ergo qualibet gutta aquæ sufficit ad valorem Baptismi; debet tamen aqua per corpus, vel per aliquam partem ejus fluere, aliàs non lavabit, neque enim immota aqua dicitur corpus lavari. Ita ille, & alij, quos ego alibi sum sequutus.

2. Sed licet hanc opinionem aliqui non admittant, ut Granadus de *Sacram. in 3. p. contr. 4. tr. 1. disp. 4. n. 12.* Gamacheus in *summ. Theol. tom. 3. in 3. part. q. 66. art. 7.* Moscosus in *summ. tract. 2. cap. 1. n. 4.* Layman *lib. 5. tract. 2. cap. 3. n. 1. concl. 3.* Zambranus de *Sacram. Baptismi, c. 1. dub. 4.* tamen tempore mortis posse cum gutta aquæ Baptisimum ministrari concedunt, & ita docet Hurtadus

Sup. his infra in Ref. §. 3. cursum ad lin. 7. & in Ref. §. 4. lege §. penult. & ult.

Sup. his infra lege doctrinam Ref. §. 3. per totam. & Ref. & §§. omnium ejus annotationum.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & 2. infra in Ref. §. 2. a. 1. medium, vers. Ioannes enim.

Alibi in Ref. annor. præterita:

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & 2. infra in Ref. §. 2. a. 1. medium, vers. Ioannes enim.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & 2. infra in Ref. §. 2. a. 1. medium, vers. Ioannes enim.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & 2. infra in Ref. §. 2. a. 1. medium, vers. Ioannes enim.

duc de Sacram. Baptismi, disput. 1. diff. 6. & supponit Joannes Pæpositus in 3. part. de Sacrament. quest. 66. art. 8. dub. 3. num. 93. quia ex opinione probabilis in tali administratione Sacramenti nulla ei fit injuria, & moribundo datur remedium eodem modo, quo dari potest, si, v.g. alia quantitas aqua non adesset.

RESOL. LII.

An moribundo debeat Baptismus adhiberi in dubio, si aqua est naturalis, puta, in jure carniun, lixivio, &c?

Et an hoc à fortiori procedat, quando circa materiam Baptismi adsunt opiniones probabiles? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 1.

Sup. hoc in Ref. seq. lege doctrinā § Nec solus, & etiam §. ul. & in r. 3. tr. 1. x Ref. § 1. 2. & §. Imo plus.

§. 1. **R**espondeo affirmativè, cum Jacobo Gradano de Sacram. in 3. p. contr. 4. tract. 1. disp. 3. dub. 2. ubi sic ait: In dubio autem an aliqua aqua sit naturalis, necne, non potest licitè adhiberi Sacramento, nisi in casu necessitatis, tunc enim sub conditione poterit conferri Baptismus, & iterum postea sub conditione poterit repeti, si baptizatus fuerit superfluit. Ita ille, & idem etiam docet Chapeavilla de Sacramento Baptismi, q. 15. Kellisonius in 3. part. D. Thom. q. 66. art. 4. Bonacina de Sacram. disp. 2. q. 2. punct. 3. n. 9. Marchantius in resolution. pastoral. de Sacram. tract. 1. cap. 1. quest. 3. & tract. 2. cap. 1. punct. 1. post. cas. 6. Hurtadus de Sacram. Baptismi, disput. 1. diff. 2. Ludovicus de San Juan de Sacram. Baptismi, quest. 1. art. 2. diff. 2. concl. 1. Mercerus de Sacram. in 3. part. q. 66. art. 4. Possveinus de Officio Curati, cap. 6. num. 5. & Henriquez lib. 2. cap. 6. num. 2. Cui tandem adde Cabrera de Sacram. in 3. part. q. 66. art. 4. quorum doctrinā à fortiori procedit, quando circa materiam Baptismi adsunt opiniones probabiles, tunc enim sub conditione Baptismus moribundo adhibendus est: ut, v.g. cum aqua ex sale resoluta, quam materiam aptam Baptismi esse tradit Ochagavia de Sacram. Baptismi, tract. un. quest. 3. num. 4. & Hurtadus de Sacram. Baptismi, diff. 2. disp. 1. contra Coninch. de Sacram. q. 66. art. 4. dub. 1. num. 22. & in casibus similibus. Sed ex his oritur in particulari pulchra questio.

Sup. hoc supra in Ref. 50. §. Quæritur secundum.

RESOL. LIII.

An moribundo, deficiente aqua naturali, sit adhibendus Baptismus cum aqua rosacea, vel ex aliis plantis, & herbis expressis sub conditione exterius, vel mentaliter apposita, si materia hac est idonea? Idem est dicendum de nive.

Et in dicto casu, non inventa aqua certa, sed aliquo liquore, de quo dubium esset, an esset aqua, nec possit id examinari, an possit in tali casu moribundus sub conditione baptizari?

Et an in supra dictis casibus, veniente aqua elementari, vel sublato tamen periculo, baptizandus sit etiam sub conditione? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 2.

§. 1. **C**uriosum est dubium, (attendas quæso amice Lector,) & negativè responderet Coninch. de Sacram. q. 66. art. 4. dub. 1. num. 23. ubi sic ait. * Liquores ex plantis, aut herbis expressi non sunt materia Baptismi. Aliqui tamen putant hos in extrema necessitate posse adhiberi, quia

* Sup. his li quoribus infra prope si

non omnino constat an differant specie ab aqua naturali, idemque quibusdam videtur de nive, quæ non facile ausim approbare, quia Concilia requirunt aquam naturalem, qualis non videtur artificialis expressa e plantis. Ita ille. Et revera aquam rosaceam differre ab aqua naturali, patet ex D. Thom. in 3. part. q. 66. art. 4. ad 5. & omnibus Expositoribus ibi, Kellisonio Cabrera, Mercero Sylvio, Pefantio, & Nugno, quibus adde Vasquez in 3. part. tom. 2. disput. 141. cap. 1. num. 9. Ochagaviam de Sacram. tract. un. de Baptismo. §. Tertio. quest. 3. num. 5. Moscosum in summ. tract. 2. cap. 1. num. 3. Villalobos in summ. tom. 1. tract. 4. difficult. 3. num. 2. Ledefnam in summ. tom. 1. de Sacram. Baptismi, c. 3. concl. 1. Ludovicum de San Juan in summ. de Baptismo, quest. 1. art. 2. dub. 1. concl. 2. Hurtadum de Sacram. tract. de Baptismo, difficult. 2. in fine. Reginaldum tom. 2. lib. 27. cap. 3. num. 11. Valentiam tom. 4. disp. 4. q. 1. punct. 2. Pecanum de Sacram. cap. 8. q. 2. conclus. 2. n. 2. Joannem de la Cruz in Director. conscient. part. 2. q. 1. de Baptismo, dub. 1. conclus. 2. Bizozcerum de Sacram. part. 2. cap. 2. num. 5. Zanardum in Director. Theolog. part. 1. de Sacram. Baptismi, cap. 3. Mutinum in Theologia mor. de Sacram. Baptismi. q. 3. conclus. 3. Zechium de Sacram. cap. 1. de Baptismo. Vegam in speculo Parochorum, part. 1. cap. 8. §. 4. num. 14. Molfesum in summa tom. 1. tract. 4. cap. 1. num. 33. Lorichium in Theatro Theol. ver. Sacramentum Baptismi, §. 4. in fine. Bonacina de Sacram. disput. 2. q. 2. punct. 3. num. 2. Bartholomæum ab Angelis in exam. Confess. dial. 2. §. 82. Henric. lib. 2. cap. 6. num. 2. Fernandez de Heredia in disput. Theol. ad repet. textus in can. 1. de Consecr. distinct. 4. part. 3. dub. 1. num. 13. Fernandez de Moure in Medulla cas. conscient. part. 3. cap. 2. §. 2. num. 3. Michaelem Zambranum de casibus tempore mortis, cap. 1. de Baptismo, n. 2. Binsfeldium in Enchirid. Theolog. part. 1. cap. 4. §. 2. Homobonum in consulti. cas. conscient. tom. 2. resp. 3. Pitigianum in 4. sent. tom. 1. dist. 3. q. 3. art. 3. conclus. 2. Ragucium in lucerna Parochi de Sacram. Baptismi, q. 11. Yribane in 4. sent. tom. 1. dist. 10. sect. un. §. Quarto dico. Petro à sancto Joseph de Sacram. part. 2. disp. 1. sect. 2. §. hinc collige primò. Vallenem in Decret. lib. 3. tit. 92. num. 3. Possveinum de officio Curati, cap. 6. quest. 2. Marchantium in Candelab. Sacram. resol. 99. pastor. tract. 2. de Baptismo, cap. 1. cas. 3. Rodriguez in summa tom. 1. cap. 25. num. 1. Barbolam de officio Parochi, cap. 18. num. 43. Guilielmum Estium in 4. sentent. dist. 3. §. 7. Archangelum Rubeum de Sacram. disp. 3. §. aqua duplex. Layman. in Theolog. moral. lib. 5. tract. 2. cap. 3. num. 1. Granado in 3. part. D. Thom. contr. 4. tract. 1. disput. 3. num. 2. Alabardum in Tyrocino Sacram. de materia Baptismi, fol. 162. Philippum de la Cruz in su Norte de Confessores, tract. 10. §. 1. Petrum Milhaldum en la Guide des Curez part. 1. de Sacram. Baptismi, cap. 8. num. 4. Philippum Gamachæum in summa Theologica, tom. 3. q. 66. cap. 2. Joan. Baptistam Conradum in respons. cas. conscient. part. 2. q. 78. Carillum in itinerario Ordinandorum, sect. 3. cap. 2. num. 12. Victoriam in summa de Sacram. q. 12. Anglez in floribus, tom. 1. q. 1. de Baptismo, art. 2. conclus. 3. Antonium de Litteratis in summ. part. 1. cap. 6. num. 2. Vivaldum in Candelabro tit. de Baptismo, §. de materia, num. 3. Berarducium in summa Corona, part. 4. cap. 2. num. 4. Sotum in 4. dist. 3. q. un. art. 4. Martinum Funez in speculo morali. part. 2. c. 2. n. 1. & alios. Dicendum est igitur, nullam aquam, vel succum

nem huius §. à veri. dicendum, & in aliis eius not. & in Ref. 1. not. seq. in eodem §. 1. Sup. hac aqua rosacea in to. 3. re. r. Ref. 3. Tertio. postet. & lege etiã doctrinam §. Imo & in tom. 2. tr. 1. Ref. 207. §. Quarto igitur.

Sup. his om- cum ex herbis, floribus, radicibus, frondibus, aliisque mixtis perfectis per distillationem elicitum posse esse materiam Baptismi, quia nempe substantialiter succi hujusmodi differunt ab elementari aqua, materia necessaria sacramenti Baptismi, ex Concilio Florentino sub Eugenio IV. Tertio posset. & lege & Trid. sess. 7. de fide Catholica. Et sicuti materia idonea Eucharistiae nequit esse nisi panis, & vinum univoce, non verò illa, quae sunt aequivoce talia, sic materia Baptismi nihil poterit esse, nisi id, quod est aqua univoce, sed artificiales, ut rosacea, &c. quae sunt per stillicia, aequivoce sunt aquae, & non univoce: ergo.

2. His tamen non obstantibus non desinam hic adnotare ad dubium praesentis resolutionis, affirmativè respondere aliquos Doctores recentiores, ut Joannem Puteanum Professorem Regium sacrae Theologiae in Academia Tholosana in 3. part. D. Thom. q. 66. art. 4. n. 5. ubi sic ait: Monco, si daretur, v. g. aqua rosacea, & nullo modo aqua naturalis, nec potest haberi, & periclitaretur baptizandus, posset Baptismus conferri in aqua rosacea, quia licet Concilia exigant ad validitatem Baptismi aquas naturales, quales sunt pluviales, maris, & quorumcumque fontium, & fluminum, non tamen definitur haec in nullo planè casu ullam aliam aquam à naturali non sufficere ad validitatem Baptismi. Deinde, quia aqua rosacea majorem affinitatem videtur habere cum aqua naturali, quam aqua quorumcumque fontium. Ita Puteanus.

3. Nec solus Puteanus supradicta docet; sed novissimè hanc sententiam tenet Joannes Prapositus in 3. part. D. Thom. q. 66. art. 4. n. 22. ubi sic asserit: Adverte quòd quia Baptismi sacramentum est maxima necessitatis, si occurrat extrema necessitas Baptismi alicui conferendi, utpotè aliàs sine illo morituro, posset Baptismus saltem sub conditione eidem conferri in materia dubia, deficiente indubitata, quia nulla irreverentia conferretur irrogari Sacramento, quòd proximo alioquin morituro per medium etiam dubium succurratur, & de cetero charitas in tali circumstantia obligat, ut adhibeamus omne medium, quo fortè poterimus eidem proximo succurrere. Hinc est, quòd licet ea, quae notabili secundo diximus, non esse materiam convenientem Baptismi, sint conformia communiori Doctorum sententiae, quia tamen de quibusdam aliqui dubitant, ut de aqua rosacea, &c. in extrema necessitate deficiente materia certa, liceret in hujusmodi baptizare saltem sub conditione, sublato tamen periculo, Baptismus saltem sub conditione esset repetendus. Hæc Prapositus Societatis Iesu insignis Theologus, ubi supra. Et hanc sententiam ex eadem Societate docet etiam Adamus Tannerus in Theolog. Schol. tom. 4. disp. 4. q. 1. dub. 2. num. 41. quibus etiam adde Chamerotam de Sacram. tract. 2. de Baptism. cap. 2. dub. 2. ubi sic ait: Est opinio recentiorum posse per alambicum, vel per artificialem stillationem ex succis herbarum elici aquam veteram elementarem, licet admixtam secundis qualitatibus; & ego urgente necessitate in his aquis baptizarem, sed rebaptizarem cum conditione; adveniente aqua elementari. Sic ille. Unde secundum hanc opinionem si aliquis deficiente aqua naturali periclitaretur, baptizari posset sub conditione, non solum cum aqua rosacea, vel aliorum florum per distillationem elicita, sed etiam cum succo expresso ex herbis, & frondibus, ut observat Tannerus loco citato. Et hæc dicta esse volo secundum mentem supradictorum Doctorum:

nam ego prorsus puto non esse discedendum à prima sententia negativa.

4. Non desinam tamen hic adnotare, rectè P. Joannem de Lugo de Sacram. disp. 8. sect. 9. n. 140. docere in extrema necessitate, non inventa aqua certa, sed liquore aliquo, de quo dubium esset, an esset aqua, nec posset id examinari; pone enim esse locum obscurum, nec odore, aut gustu posse id percipi, posse in tali casu existentem in periculo mortis sub conditione baptizari; Qua cum præceptum illud oriatur baptizandi absque tali materia oriatur ex reverentia sacramenti, sequitur, ut in praedicto casu non obliget tale præceptum, eo quod summa indigentia proximi, cui aliter subvenire non possumus, præponderet illi reverentiae, & reddat licitam talem operationem, propter necessitatem.

RESOL. LIV.

An in extrema necessitate, deficiente aqua naturali, sit adhibendus Baptismus sub conditione cum glacie, pruina, rore, nive, vel sale, quando resoluta non sunt? Et an ad validitatem Baptismi sufficiat, quod aqua attingat baptizatum, si cum non abluit? Et an, si in ipsa applicatione nix, glacies, &c. resolvantur, sint materia sufficiens Sacramenti Baptismi? Ex p. 5. tr. 3. Res. 3.

§. 1. Negativam sententiam docet Petrus à Sancto Joseph de Sacram. part. 2. disput. 1. sect. 2. in fine, ubi sic ait: In necessitate potest assumi materia dubia, & tunc Baptismus conferri. Non probo tamen, quòd nonnulli dicunt, satis esse in extrema necessitate, deficiente aqua, Baptismus applicare cum nive, aut glacie. Ita ille. Et ratio est, nam glacies, pruina, grandio, nix, quamvis sint substantialiter aqua, attamen quando talia sunt, & non resoluta, materia Baptismi esse non possunt, quia non sunt apta materia ad abluendum. Et ita docent per omnes Doctores in superiori resolutione pro prima sententia adducti, & in specie Coninch. de Sacram. q. 66. art. 4. dub. 1. num. 23. & hanc sententiam ego teneo.

2. Sed his non obstantibus affirmativam sententiam docet Puteanus in 3. p. D. Thom. q. 66. art. 4. dub. 1. num. 5. ubi sic ait: Extra controversiam est, glaciem, nivem, grandinem, & salem non sufficere ad confectionem Baptismi, licet enim hæc sint ejusdem rationis cum aqua naturali, non tamen apta sunt ad abluendum proxime: est autem simpliciter necessarium ad hoc ut aliquid rationem Baptismi habeat; quòd proxime possit abluere. Probatur enim Baptismus esse abluitionem, in extrema tamen necessitate satis esset applicare cum nive, vel glacie sacramentum Baptismatis, quam administrationem prætermittere. Joannes enim Major, & alij putant sufficere ad validitatem Baptismi, quòd aqua attingat baptizatum, etiam si eundem non abluit. Ita Puteanus, quòd etiam loquens de nive docet Joannes Prapositus in 3. p. D. Thom. q. 66. art. 4. num. 22. & novissimè doctus Hurtadus de Sacram. tract. de Baptism. disp. 1. diff. 2. ubi sic asserit: In extrema necessitate licitum est uti aqua, quamvis notabiliter permixta, imò & dubia, ut nive nondum resoluta sub hac conditione sive exterius, sive mentaliter tantum apposita, nempe si materia hæc est idonea, quia extrema necessitas excusat irreverentiam, quæ aliàs fieret conficiendo Sacramentum sub conditione. Sic ille.

§. Sed

INTON
Opera
Tom. 1 & 2
E III

Sup. hoc le- ge §. penult. Rel. præce- pta, & in tom. 3. tr. 1. ex Rel. 3. le- ge doctri- nam §. 1. & 2. & §. Imo.

Sup. hoc su- pra in Ref. 10. & 51.

Quo ad cōtentum in hoc & seq. §. supra ex Ref. 50. lege §. Sed affirmativum a medio.

3. Sed ex his oritur alia curiosa dubitatio, an si in ipsa applicatione nix, seu glaciēs resoluantur, sint materia sufficiens sacramenti Baptismi? Adamus Tannerus in *Theol. Schol. tom. 4. disp. 4. qu. 1. dub. 2. num. 44.* respondet, quod si dum subliunt manibus adhuc, vel applicationi baptizantis resoluantur ante ipsam receptionem in corpore baptizandi, tunc utique docet, sufficientem fore materiam Baptismi; si verò resolutio primum fiat in corpore baptizandi, tunc non videtur valere Baptismus, quia revera is, qui baptizat, non adhibet materiam ablutioni aptam, ideoque nec proprie abluat, sed si qua fit ablutio, sit potius ab eo, qui baptizatur. Ita Tannerus.

4. Verum non desunt Doctores asserentes materiam proximam Baptismi sitam esse in ablutione, ut passiva, & non ut activa & ita docet Suarez in *3. p. tom. 3. disp. 20. sect. 2. Sotus in 4. disp. 3. art. 1. §. ex quo fit, & alij, licet Vasquez in 3. part. tom. 2. disp. 1. 4. 1. cap. 2. Petrus Ochagavia de Sacram. tract. de Baptism. quest. 3. Coninch. de Sacram. 9. 6. 6. art. 4. dub. 2. & alij asserant ablutionem tam ut activam, quam ut passivam, utrovis modo esse materiam Baptismi. Unde utraq; opinio est probabilis.*

RESOL. LV.

An Sacerdos baptizans cum aqua non benedicta peccet mortaliter?

Et quid, si alij exteriores ritus, insufflationes, unctiones, & similes ceremonie deessent in solemni Baptismo; vel si sine stola, aut superpelliceo fieret Baptismus? Ex part. 9. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 32. alias 33.

§. 1. **N**egativam sententiam tenet Quintanaduēnas in *Theolog. moral. tom. 1. tract. 1. singul. 22. num. 2.* [Quia nullum extat Præceptum, nec divinum, nec positivum, de baptismalis aquæ benedictione pramittenda. Secundo, quia ex gravitate, vel levitate materia colligitur gravitas, vel levitas peccati in transgressione cujusvis Præcepti, & nominatim in omissione Rituum, qui prescribuntur in celebratione Missarum, ut docent omnes Doctores relati: si autem ommissio fiat alicujus ceremonie gravioris, continentisque specialem significationem, materia erit gravis, ut si quis omittet mixtionem aquæ, & vini, fractionem Hostiæ, aut mixtionem; vel signa omnia, vel plura, quæ sunt super oblata, & alia hujusmodi: ergo, ex gravitate materia censenda erit lethalis, vel non lethalis, ommissio alicujus ritus in celebratione solemnis Baptismi; sed materia gravis non videtur, quod aqua sit benedicta, cum solum ob majorem decentiam benedictio addatur aquæ: ergo &c.]

2. Consonat his Granado: Peccabit graviter, inquit *contr. 4. de Bapt. tract. 2. disp. 1. num. 5.* si baptizans conferat Baptismum sine debita solemnitate, id est, sine illis ceremoniis, quas Ecclesia prescripsit: si autem unam, vel alteram rem minimam prætermittet, culpa esset levis. Aqua non benedicta baptizare, quid leve debet existimari; cum benedictio, nec ad essentiam, nec ad integritatem Sacramenti, nec ad justificationem, intentionemve baptizandi, nec ad essentialem Baptismi solemnitatem, nec ad gravis significationem mysterij pertineat. Nec levissimum luboretur scandalum, si aqua non benedicta fiat Baptismus: sicut oriretur, si alij exteriores ritus, insufflationes, unctiones, & similes

deessent in solemni Baptismo; vel sine * stola, aut * Super his superpelliceo fieret; ergo, &c.] Hæc omnia Quintanaduēnas ingeniosè, ut semper solet.

3. Sed ego, Sacerdotem cum aqua non benedicta baptizantem, reum culpæ lethalis esse existimo: nec talis benedictio levis materia censenda est, ut de se patet. Primum, quia versatur circa materiam ipsius Sacramenti. Secundo, quia habetur in Manuali specialis benedictio. Tertiò, quia talis benedictio non efficitur, nisi in Sabbatho Paschæ, & Pentecostes. Quarto, quia in ipsa benedictione adhibetur trina infusio Sacri Crismatis in modum Crucis; quæ omnia satis demonstrant, talem benedictionem rem levem non esse, ut vult Quintanaduēnas: & de illa mentionem fecerunt Dionysius de celest. Hier. cap. 2. punct. 2. Augustinus homil. 27. & 50. & lib. 6. contra Julianum, cap. 8. & Ambrosius lib. 1. de Sacrament. cap. 5. & Rabanus lib. de institut. Cleric. cap. 28. relatus in cap. Deinde de conf. disp. 4. Unde Lessius in 3. part. quest. 71. n. 6. ex D. Basilio lib. de Spiritu Sancto, cap. 2. dicit, consecrationem aquæ esse traditionem Apostolicam.

4. Et ideo nostram sententiam, præter Nugnum Suarez, & Bonacinam à Quintanaduēnas citatos, tenet ex Societate Jesu Castr. Palaus tom. 4. tract. 19. disp. unica, punct. 12. num. 3. Ioannes Præpositus in 3. part. D. Thomæ, quest. 71. art. 4. dub. 1. n. 5. ubi licet ait: [Notandum, quod licet materia sufficiens Baptismi sit quævis aqua naturalis; non possit tamen absque peccato extra necessitatem conferri in aqua non benedicta secundum ritum Ecclesiæ. Itaque Baptismus debet administrari in aqua, quæ solet pridie Paschatis, & Pentecostes consecrari, cum infusione Crismatis: quæ si deficiat, alia etiam extra illa tempora est consecranda: imò, si talis commode possit haberi, est adhibenda in Baptismo, etiam non solemni, in quò tamen non videtur magnus scrupulus faciendus.] Ita ille, cui adde Hurtadum de Sacram. Baptism. disput. 5. difficult. 2. ita aientem: [Aqua naturalis, quæ necessaria est ad valorem Baptismi, debet esse benedicta peculiariibus invocationibus, & consecratione, trina Crismatis perfusione, ut habetur in Rituali, non necessitate Sacramenti, sed tantum Præcepti Ecclesiastici, orta ex antiquissima Ecclesiæ consuetudine.] Hæc Hurtadus. Vide etiam Mercerum in 3. part. D. Thomæ, 9. 7. 1. art. 4. propos. 4. Rectè itaque dixit D. Cyprianus lib. 1. Epist. 12. [Oportet ergo mundari, & sanctificari aquam prius à Sacerdote, ut possit Baptismo suo, peccata hominis, qui baptizatur, abluere.]

RESOL. LVI.

Utrum obstetrices teneantur scire formam Baptismi, & modum baptizandi?

Et an Sacerdos peccet saltem venialiter, si proferat formam Baptismi in lingua vulgari; quia de obstetricibus, & secularibus non est dubitandum? Ex part. 2. tr. 1. §. & Misc. 1. Ref. 46.

§. 1. **T**eneri putat Paludan. in 4. sent. disp. 5. 9. 2. art. 1. n. 7. De Anton. p. 3. c. 1. §. 4. Turrectem. in cap. si mulier. de consecr. disp. 4. in fin. & ex neotericis Navarr. in manu. c. 2. n. 6. Henriquez lib. 2. c. 29. n. ult. Sà ver. Baptismus num. 12. Zambran. in suis dec. c. 1. dub. 16. Reginald. tom. 2. lib. 17. c. 6. n. 45. & novissimè Rodriq. in sum. H. span. tom. 3. c. 26. n. 5. ubi ait: [Vista la necesidad del Baptismo, y que muchas vezes no suffice dilacion, por muy pequeña, que sea, y que ninguno mejor, y con mas brevedad

De Sacram. Baptismi. Resol. LVII. &c. 37

brevidad puede acudir a ella si no es la partera, no puedo dexar de tener, que la charidad las obliga a saber la dicha forma, pues su officio es estar mas propinquas al parto, que las demas personas, y por respeto de la dicha propinquidad pueden en un punto remediar la criatura, que no perezca eternamente; y para la salud eterna della obligacion tiene saber la dicha forma.] Putant igitur hi auctores, cum casus iste sit nimis frequens, ut experientia docet, & tali necessitati extrema vix possit succurri, praeterquam ab obstetrice, maxime quando puer nondum integrè est natus teneri dictas obstetrices ratione sui officij succurrere necessitati extremae; quae annexa est sapissime tali officio, ac consequenter scire formam Baptismi, saltem lingua vernacula; & modum baptizandi.

2. Sed licet haec opinio sit pia, & consulenda, tamen probabilem puto contrariam sententiam, quam tuerent Suarez in 3. part. tom. 3. dispnt. 21. sect. 6. ubi ait: Aliqui asserunt teneri foeminas, quae ex officio sunt obsterices, ad scienda ea, quae sunt substantialia ad baptismum, scilicet materiam, & formam, saltem vernacula lingua quae opinio est pia, & consulenda, tamen in rigore non video, quale sit hoc praecipuum, quia non est positivum Ecclesiasticum, ut constat, nullibi enim reperitur scriptum. Neque est naturale, quia non pertinet ad iustitiam, quia ex vi sui muneris non obligatur obstetrix, ad curandam salutem animae pueri, sed solum ad rectè cooperandum nativitati corporali ejus. Neque etiam pertinet ad charitatem, quia licet supposita necessitate pueri, teneatur quilibet illum baptizare, si potest, non tamen tenetur uniusquique esse paratus, aut instructus ad dandum baptismum, si fortasse inveniat proximum in necessitate constitutum. Ergo, neque charitas obligat obstetricem ad hujusmodi praeparationem, seu dispositionem.

3. Ad argumentum Rodriquez, & Zambrani respondetur, quod licet fortasse sapius in eo munere accidat talis necessitas, tamen rarissime evenit, vel non adeste aliquem alium, a quo possit infans baptizari, vel necessitatem esse tantam, ut non possit citò vocari, & expectari. Ergo propter rarissimum eventum non obligat charitas ad praedictam scientiam. Vide Possévin. de officio Curati, cap. 6. num. 26.

4. Nota verò, quod non solum obstetrices, & laici possunt baptizare sine ullo peccato in vernacula lingua, sed Sacerdotes peccant solum venialiter proferendo formam baptismi in lingua vulgari. Sic Nugnus in 3. part. tom. 1. q. 60. art. 8. difficult. 3. & Bonacina de Sacrament. dist. 2. q. 2. punct. 4. num. 27.

cerdotem non consecrere sacramentum, & consequenter peccare mortaliter. Sed mihi placet opinio Henriquez in summ. lib. 2. cap. 36. n. 4. Bonac. de sacrament. dist. 2. q. 2. punct. 4. n. 16. Coninch. ubi infra, & aliorum; nam relicta illa particula, in, non destruitur sensus forma. Ergo validum erit sacramentum. Probatur antecedens; nam idem omnino est sensus, sive dicas, In nomine Patris, sive nomine Patris. Immo in, videtur, tanquam per Hebraismum adungi, sicut quando dicimus, Credo in Deum, pulso, vel cano in cithara, quae phrasi Hebraea idem significant, quod Credo Deum, & cano citharà.

2. Quantum verò ad particulam, &, Vivald. in Candelabro aur. tract. de forma Baptismi, num. 11. Barthol ab Angelis in suo exam. confess. dial. 2. §. 115. Conrad. in respons. cas. conf. tom. 2. q. 84. Reginald. ubi supra, qui citat Sylvestrum, & Innocentium, putant esse de essentia formae. Et ratio est, quia personae divinae constituuntur, & distinguuntur per relationes paternitatis, filiationis, & spirationis passivae, quae quidem personae debent in forma baptismi exprimi, secundum eas maxime rationes, quibus constituuntur, & inter se distinguuntur, ad quam distinctionem indicandam particula, &, facit aliquid; ergo non est relinquenda in forma Baptismi.

3. Ego verò contrariam sequor sententiam, cum Comitolo ubi supra num. 5. & Toletò, quam sequutus est etiam Coninch. de sacrament. tom. 1. q. 66. art. 6. num. 61. & Pitigian. in 4. sent. part. 1. dist. 3. q. 2. art. 12. Nam in forma, quae caret conjunctione, &, significatur, & invocatur tota Trinitas. Ergo erit verum sacramentum; relicta enim illa particula, &, remanet adhuc integer sensus formae. Ex his igitur apparet, Sacerdotem consecrere sacramentum, si baptizaret haec forma; Ego te baptizo nomine Patris, Filij, Spiritus sancti, relinquendo particulam, in, cum, &, nam mutatio non est substantialis, nec destruit sensum formae.

4. Quantum atinet ad peccatum ratione parvitas materiae, excusarem a culpa lethali; sic Bonacina supra; sicuti etiam de omitente particulam, * enim, in forma Eucharistiae diximus supra; & licet hoc sit contra communem usum Ecclesiae, tamen si haec particulae omittantur, sine scandalo, & contemptu; non erit, nisi peccatum veniale, ut in casu simili notavit Vasq. in 3. p. tom. 2. dispnt. 142. in alius ejus n. 30. & Sot. in 4. dist. 3. quonic. art. 5. §. quod si, & Ribeus de sacra. in 4. sent. dist. 3. cum summa Corona p. 4. de forma baptizandi, n. 14.

pro particula in, in to. 2. tr. 1. ex Ref. 221. §. 2. prope finem, à veris. Et secundū.

RESOL. LVIII.

An si quis adderet aliquid formae baptismi, dicendo, v.g. Ego te baptizo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & B. Virginis, vel omnium Sanctorum, consecraret sacramentum? Ex part. 2. tr. 15. & Misc. 1. Resol. 48.

§. 1. Iacobus de Grassis in suis dec. aur. pari. 2. lib. 1. cap. 3. n. 24. respondet negativè; ait enim: Additio semper vitiat Baptismum, quia formae nihil addendum est, sive detrahendum, cap. fortissime, cap. si non significatur, & cap. de Arriano, de consecr. dist. 4. & in hoc Host. in sum. concordat, dicens, quod si quis dicat, Ego te baptizo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, &

* Sup. hac particula omis, in tom. 2. tr. 2. Ref. 222. & in alius ejus nor. primae.

RESOL. LVII.

Quidam Parochus olim quaesivit à me, an qui in forma Baptismi reliquerit illas particulas In, &c. dicendo, Ego te baptizo nomine Patris, Filij, Spiritus sancti, consecraret Sacramentum? Et si consecraret, an ita baptizando peccet mortaliter? Ex p. 1. tract. 15. & Misc. 1. Resol. 47.

§. 1. Uoad particulam in, Reginald. rem. 2. lib. 24. cap. 1. num. 30. Comitolo. in respons. moral. lib. 1. quest. 9. num. 3. Tolet. lib. 2. cap. 19. num. 1. Barthol. ab Angelis ubi infra, & alij putant, si in forma baptismi omittatur, Sa-

in contin. §. 1. in hac Resol. 47. per totam & ligantur

INTON
Opera
Tom. 1 & II
E III

omnium Sanctorum, non est baptizatus, quia nihil debet jungi forma. Ita etiam tenet Archidiaconus in d. cap. si non significatur. Hæc Graffius.

2. Sed hæc sententia, ita absolute prolata, non est vera, non enim semper, ut vult Graffius, additio vitiat formam. Dico igitur distinguendo, cum Bonac. de Sacrament. disp. 2. q. 2. punct. 4. mem. 16. Barthol. ab Angelis in suo exam. confess. dial. 2. §. 116. Suar. tom. 3. in 3. part. disput. 2. sect. 5. Henric. lib. 2. c. 8. n. 2. Coninch. de Sacrament. q. 60. art. 8. dub. 1. num. 70. Summa Corona part. 4. de forma Baptismi, num. 14. Durand. in 4. dist. 3. q. 2. & Paludano q. 1. & Ytbarne in 4. sent. tom. 1. disp. 3. sect. 6. si Sacerdos, sic baptizans intelligit in nomine Beate Virginis baptizare, sicut in nomine Trinitatis, talis sensus est contrarius vere fidei, & per consequens tollit veritatem sacramenti. Sed si addit in baptismo, ut ejus intercessio pro sit baptizato ad conservandam gratiam baptismalem, non tollitur perfectio sacramenti. Sic D. Thom. in 3. p. q. 60. art. 8. tom. 2. disp. 129. c. 7. n. 107. putat illa verba, in nomine B. Virginis, non esse æquivoca ad utrumque sensum, quem supra diximus ex Divo Thoma, sed semper falsum continere, eo quod illud, in nomine, denotat auctoritatem, neque enim quis dicitur facere aliquid in nomine alterius, nisi auctoris. Hæc namque vox hoc communi usu significat, ac proinde ejus significatio non pendet ex intentione ministri. Hinc Rubeus in Sacram. in 4. sent. disp. 2. valde dubitat de baptismo sub hac forma lato; nam, ait, talis additio, (nempe in nomine B. Virginis) ex se prorsus tollit significationem, ac mutat formæ sensum; atque perinde non obstante ministri legitima intentione, aufert veritatem sacramenti. Hæc ille, & Pitigian. in 4. sent. part. 1. disp. 3. q. 2. art. 12. sed non rectè, nam, etsi verba illa omnia simul sumpta significant errorem contrarium formæ, verba tamen essentialia etiam, ut hic, & nunc proferuntur, tam ex intentione proferentis quam secundum commune Christianorum audientium iudicium, prius tempore, quam illa additio fiat, habent perfectam suam significationem, & consequenter operantur eodem instanti suum effectum, qui per verba subsequencia tolli nequit, qualemcumque hæc errorem significant. Non ergo à communi sententia recedendum, quæ asserit, ut diximus, Sacerdotem conficere sacramentum, etiam si addat formæ Baptismi, in nomine beate Virginis, dummodo per illa verba non intendat baptizare in nomine Virginis, sicuti in nomine Patris, &c. sed tantum executione intendat auxilium beate Virginis baptizato implorare.

3. Ad argumentum verò Jacobi de Graffio respondetur, additionem non semper vitare Baptismum, si non tollat prorsus significationem formæ, quod non accidit ex dictis in nostro casu. Vide Alciat. in l. 1. §. Sed si mihi, num. 6. ff. de verb. oblig. & Gasparum Caballinum in suo milleloquio juris, part. 1. milleloq. 248.

RESOL. LIX.

Mulier quadam domi puerum baptizavit Italicè, hæc verba pronuncians, Io te battezo, co'l nome del Padre, co'l nome del Figliuolo, & co'l nome dello Spirito Santo, statim à me quaesitum fuit, an sacramentum sub tali forma administratum fuerit validum? Ex part. 2. tract. 17. & Miscell. 3. Refol. 15.

§. 1. **M**artinus Bonacina, vir hujus litteraturæ consultissimus, de Sacram. disp. 2. quest. 2. punct. 4. n. 5. negativè respondet; nam, ait ille, dicendo, in nomine Patris, in nomine Filij, &c. licet exprimitur trinitas personarum, non exprimitur tamen unitas essentialis, quæ in forma baptismi est de substantia. Ergo. Unde si aliquis baptizaret in nominibus Patris, & Filij, & Spiritus sancti, non conficeret Sacramentum; quia illa dictio in nominibus, non importat unitatem essentialis & virtutis, sed potius numerat personas, & relationes. Et quamvis hujusmodi numeratio sit vera, quia tamen unitas personarum in deitate non explicatur, ideo talis forma non est sufficiens. Sic communiter Doctores. Item si aliquis baptizaret, ut olim quædam mulier apud Comitol. in ref. mor. lib. 1. q. 10. sub hac forma, Io te battezo co'l Padre, co'l Figliuolo, & con lo Spirito Santo, invalidum esset sacramentum, quia in his verbis non exprimitur unitas divinæ essentialis. Ergo. Vide etiam Didacum Nugnum in 3. p. tom. 1. q. 66. art. 5. diff. 4. fol. 157.

2. Sed quidquid dicat Bonac. contraria sententia est prorsus amplectenda; nam ut asserit Suar. tom. 3. disp. 21. sect. 3. Coninch. 3. part. q. 66. art. 6. n. 58. & Petr. Cabrera de Sacram. q. 66. art. 5. n. 2. & alij, qui baptizat sub hac forma, Ego te baptizo, in nomine Patris, in nomine Filij, &c. non ideo asserit esse plura nomina: sicut qui diceret in nominibus, sed idem essentialia Dei nomen commune tribus, ter repetit, quod rectè fieri potest absque pluralitate, sicut verè dicitur Pater Deus, Filius Deus, Spiritus sanctus Deus, sed Dij nuncupari non possunt, quia hoc significat naturarum pluralitatem, illud verò minime, quia sunt verus, & idem Deus. Et sic in nostro casu consilium dictum infantem fuisse, & esse verè baptizatum.

RESOL. LX.

An baptismus sit validus, si conferatur hac forma. Baptizata est, vel baptizatus est in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, qua forma utuntur Chaldaei?

Et an in Sacramento Baptismi, Confirmationis, Penitentiae, Ordinis & Extreme unctionis exprimentur da sit persona suscipiens ista Sacramenta?

Et an sit certum pronomen illud ego, & dictionem illam Amen, non esse de necessitate Sacramenti?

Et cur sim docetur, quod baptismus datus ab Apostolis in nomine Christi validus fuit, & nunc validus esset, si in eadem forma conferretur.

Et queritur, an Baptismus datus in nomine unius persone Divinae, quacumque illa sit, validus sit, dummodo vera fides omnium trium retineatur?

Et an Baptismus datus sub hac forma, Baptizo te, in nomine Dei, & Sanctæ Crucis, sit validus?

Et tandem queritur, an sit valida forma baptismi, qua utuntur in Dalmatia, videlicet, Ego te Christiano, seu Christianum facio in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti? Ex p. 10. tract. 16. & Misc. 6. Refol. 92.

§. 1. **H**ac forma in baptizando utuntur Chaldaei, de illa dubitatum fuit Romæ anno 1630. ut patet apud Nazarium, ubi infra. Et invalidum baptismum sic collatum esse patet ex rationibus. Primò, Quia alioqui actus baptizandi non significabitur, quatenus hic, & nunc sit in particulari: quod tamen est necessarium: nam Sacra

Sup. hoc supra vide doctrinam Refol. 4. per totam, & signanter ejus §. 4. & 5.

Sacramentum consistit in actu particulari, qui hic, & nunc fit circa certum subiectum, ut homo intelligat, se hic, & nunc sanctificari. Secundò, quia effectus baptizati non est remissio peccatorum in communi, sed hinc collata: ergo ut Sacramentum significet huic conferri gratiam, & remissionem, debet exprimi persona, cui confertur. Quam ob causam etiam sacramento Confir- mationis, Penitentia, Ordinis, & Extrema-Unionis exprimenda est persona suscipiens. Tertiò, quia baptismus est spiritualis quadam regeneratio: generatio autem requirit distinctionem inter generantem, & genitum; quam distinctionem oportebat exprimi. Et ita docet Divus Thomas in 3. p. quest. 66. artic. 5. ad 4. Valquez tom. 2. disp. 142. Trullench. de Sacrament. lib. 1. cap. 3. dub. 4. n. 6. Prapostus in 3. part. 9. 66. artic. 5. dub. 3. n. 43. Leandrus de Sacrament. tom. 1. tract. 2. disp. 3. q. 7. Martinus de San. Joseph in Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 1. de Baptismo, n. 3. Reginaldus tom. 2. lib. 2. n. 35. Toletus lib. 2. cap. 19. num. 5. Sayrus de Sacrament. lib. 1. cap. 4. art. 4. Sotus in 4. dist. 3. quest. unic. art. 5. Avela de Sacrament. Baptismi, quest. 66. sect. 5. Bonacina de Sacrament. disput. 2. quest. 2. punct. 4. num. 2. Gelvaldus in Theolog. Moral. tom. 1. tract. 3. cap. 5. Surianus de Sacrament. tom. 1. lib. 2. cap. 3. Henriquez lib. 2. cap. 8. §. 4. in Glossa littera K. Bellarminus de Baptismo, lib. 1. cap. 3. Filiucius tom. 1. tract. 2. cap. 3. num. 53. Stephanus à Sancto Gregorio de Sacrament. lib. 3. cap. 12. num. 7. Petrus à Sancto Joseph in Idea Sacrament. cap. 9. resol. 4. Opatavius de Sacrament. tract. de Baptismo, disput. 1. quest. 4. num. 28. Bizzozzerus de Sacrament. part. 2. cap. 3. num. 5. Ochagavia de Sacrament. tract. de Baptismo quest. 8. num. 7. Sylvius in 3. part. D. Thom. q. 66. artic. 5. conclus. 3. Bassæus in Flo. Theolog. vers. Baptismi 11. num. 13. Layman in Theolog. lib. 5. tractat. 2. cap. 4. num. 2. Nugnus in 3. part. tom. 1. quest. 66. artic. 5. Barbosa de Porest. Parochi, part. 2. cap. 18. num. 50. Caspensis in Curs. Theolog. tom. 2. tract. 17. disp. 1. sect. 3. num. 23. Escobar in Theolog. Moral. tract. 7. exan. 2. cap. 2. num. 10. Fernandez in Medulla Cas. part. 2. cap. 2. §. 4. num. 3. Martinus Ledelma in prima 4. quest. 7. artic. 6. dub. 5. Petrus Ledelma de Sacrament. tom. 1. cap. 4. consil. dub. 3. Machadus tom. 1. lib. 3. part. 1. tract. 2. document. 3. num. 3. Ludovicus à San Juan in Summa quest. 1. art. 3. de Sacrament. Baptism. dub. 1. diffie. 1. Candidus tom. 1. disquisit. 16. artic. 3. dub. 4. Joann. de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de Sacram. Baptismi, quest. 1. conclus. 3. Tannerus tom. 4. disp. 4. quest. 1. dub. 3. num. 86. Valentia tom. 4. disput. 2. quest. 1. punct. 4. Cabreta in 3. part. 9. 66. artic. 5. Baumius in Theolog. Moral. tom. 1. tract. 2. quest. 6. assert. 2. Marcus Senius tom. 1. de officio Parochi disp. 3. diffie. unica, q. 2. num. 5. Raguccius in Lucerna Parochorum de Sacram. Baptism. q. 29. Estius in 4. sentent. distinct. 3. §. 3. Martinon de Sacram. tom. 4. disputat. 23. sect. 3. num. 17. Castrus Palaus tom. 4. tractat. 19. disput. unic. punct. 5. num. 5. Lessius in 3. part. D. Thom. quest. 66. art. 5. dub. 2. num. 18. Uvigers de Sacrament. quest. 66. artic. 6. conclus. 4. num. 26. Senna in 3. part. quest. 66. artic. 5. Merceria de Sacrament. quest. 66. artic. 5. Arajo in 5. part. quest. 66. disput. 5. artic. 1. de Baptismo diffie. 7.

2. Dicendum est itaque, quod ad essentiam, & valorem formæ baptismi necessarium est exprimere personam baptizati, quod constat ex traditione Ecclesiæ, quæ ita intellexit verba illa Mat-

thæ ultimo, baptizantes eos, ut Christus non solum voluerit, quod non baptizati, significati particula, eos, re ipsa baptizentur, sed quod etiam verbis exprimentur: & satis congruenter; & aliàs si persona baptizati non exprimat, actus baptizandi non significabitur, neque denotabitur determinatus in individuo, quia determinatur per personam, quæ baptizatur: sed significabitur, & denotabitur indeterminatus, & indifferens ad hanc & ad aliam personam, & ad personam ipsius baptizati, & ad personam alterius. Quia quamvis persona baptizati sit quæ baptizatur, ea tamen non expressa, nihil in forma profertur, quo actu baptizandi denotetur determinatus: quamvis forma profertur, personam illam baptizando. Concedo quod tamen necessarium est ad essentiam formæ baptismi, personam baptizati exprimere, ut sufficiat eam quovis modo exprimere, sive pronomine, te, sive pronomine, vos, authoritatis baptizati causa, sive proprio nomine demonstrativo, hunc, sive nomine proprio, sive nomine appellativo; in quo Doctores conveniunt.

3. Verum Joan. Paulus Nazarius ex Ordine Prædicatorum præstantissimus Theologus interrogatus de hoc casu licet nostræ sententiæ superiùs adductæ adhæserit tom. 8. opusc. 3. cas. 2. fol. 338. tamen postea casu 3. conatur talem formam baptismi defendere; sic itaque asserit fol. 342. Dico primò, formas illas, licet verbo præteriti temporis sint expressæ, posse tamen ut veras defendi in eo, aut conlimili sensu, quo veritas defenditur formæ sacramenti Eucharistiæ sub specie panis, quia dicitur: Hoc est Corpus meum, ut enim ait S. Thomas in 3. part. quest. 78. artic. 5. Verba illa virtutem habent factivam conversionis panis in Corpus Christi, & idèd comparantur ad alias locutiones, quæ habent solum vim significativam, & non factivam, sicut comparatur conceptio intellectus practici, quæ est factiva rei, conceptioni intellectus nostri speculativi; quæ est accepta à rebus, & idèd, sicut conceptio intellectus practici non præsupponit rem conceptam, sed facit eam; ita veritas hujus locutionis non præsupponit rem significatam; sic enim se habet Verbum Dei ad res factas per verbum. Hæc autem conversio non fit successivè, sed in instanti; & idèd oportet intelligere prædictam locutionem, secundum ultimum instans prolotionis verborum. Quam doctrinam explicat egregiè Cajetanus in suo Commentario ad dictum articulum, quem alij sequuntur discipuli Divi Thomæ. Similiter ergo dicendum est, verba illa: quibus in baptizandis mulieribus, aut viris utuntur Chaldæi, ut formis, intelligenda esse secundum ultimum instans, in quo terminantur, & in quo baptizato confertur effectus sacramenti; sunt enim verba practica non minus, quàm illa: Hoc est Corpus meum. Igitur secundum illud instans suam habent veritatem.

4. Secundò dico, ex solo textu scripturæ Divinæ Matthæi ultimo clarè non haberi necessarium esse in forma sacramenti baptismi, exprimere personam baptizatum per ejus proprium nomen, aut per pronomen, & multo minus personam Ministri, Sed ex illis Christi Domini verbis, Baptizantes eos, Catholica Ecclesia Divinitus edocta, intellexit in forma sacramenti baptismi, actionem Ministri, & personam baptizati exprimentam esse, ut habetur in Catechismo ad Parochos jussu Pij V. edito ex decreto Concilij Trident. Quam doctrinam Noster Doctor Sanctus Thomas divinè, ut solet, ante Concilium ex-

hoc vide nam per eum

hæc pro sacramentis infra in act. 2. ex lib. 5. cur. in 4. Br. in 3. part. 9. 66. artic. 5. dub. 3. n. 43. Trullench. de Sacrament. tom. 1. tract. 2. disp. 3. q. 7. Martinus de San. Joseph in Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 1. de Baptismo, n. 3. Reginaldus tom. 2. lib. 2. n. 35. Toletus lib. 2. cap. 19. num. 5. Sayrus de Sacrament. lib. 1. cap. 4. art. 4. Sotus in 4. dist. 3. quest. unic. art. 5. Avela de Sacrament. Baptismi, quest. 66. sect. 5. Bonacina de Sacrament. disput. 2. quest. 2. punct. 4. num. 2. Gelvaldus in Theolog. Moral. tom. 1. tract. 3. cap. 5. Surianus de Sacrament. tom. 1. lib. 2. cap. 3. Henriquez lib. 2. cap. 8. §. 4. in Glossa littera K. Bellarminus de Baptismo, lib. 1. cap. 3. Filiucius tom. 1. tract. 2. cap. 3. num. 53. Stephanus à Sancto Gregorio de Sacrament. lib. 3. cap. 12. num. 7. Petrus à Sancto Joseph in Idea Sacrament. cap. 9. resol. 4. Opatavius de Sacrament. tract. de Baptismo, disput. 1. quest. 4. num. 28. Bizzozzerus de Sacrament. part. 2. cap. 3. num. 5. Ochagavia de Sacrament. tract. de Baptismo quest. 8. num. 7. Sylvius in 3. part. D. Thom. q. 66. artic. 5. conclus. 3. Bassæus in Flo. Theolog. vers. Baptismi 11. num. 13. Layman in Theolog. lib. 5. tractat. 2. cap. 4. num. 2. Nugnus in 3. part. tom. 1. quest. 66. artic. 5. Barbosa de Porest. Parochi, part. 2. cap. 18. num. 50. Caspensis in Curs. Theolog. tom. 2. tract. 17. disp. 1. sect. 3. num. 23. Escobar in Theolog. Moral. tract. 7. exan. 2. cap. 2. num. 10. Fernandez in Medulla Cas. part. 2. cap. 2. §. 4. num. 3. Martinus Ledelma in prima 4. quest. 7. artic. 6. dub. 5. Petrus Ledelma de Sacrament. tom. 1. cap. 4. consil. dub. 3. Machadus tom. 1. lib. 3. part. 1. tract. 2. document. 3. num. 3. Ludovicus à San Juan in Summa quest. 1. art. 3. de Sacrament. Baptism. dub. 1. diffie. 1. Candidus tom. 1. disquisit. 16. artic. 3. dub. 4. Joann. de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de Sacram. Baptismi, quest. 1. conclus. 3. Tannerus tom. 4. disp. 4. quest. 1. dub. 3. num. 86. Valentia tom. 4. disput. 2. quest. 1. punct. 4. Cabreta in 3. part. 9. 66. artic. 5. Baumius in Theolog. Moral. tom. 1. tract. 2. quest. 6. assert. 2. Marcus Senius tom. 1. de officio Parochi disp. 3. diffie. unica, q. 2. num. 5. Raguccius in Lucerna Parochorum de Sacram. Baptism. q. 29. Estius in 4. sentent. distinct. 3. §. 3. Martinon de Sacram. tom. 4. disputat. 23. sect. 3. num. 17. Castrus Palaus tom. 4. tractat. 19. disput. unic. punct. 5. num. 5. Lessius in 3. part. D. Thom. quest. 66. art. 5. dub. 2. num. 18. Uvigers de Sacrament. quest. 66. artic. 6. conclus. 4. num. 26. Senna in 3. part. quest. 66. artic. 5. Merceria de Sacrament. quest. 66. artic. 5. Arajo in 5. part. quest. 66. disput. 5. artic. 1. de Baptismo diffie. 7.

hoc sic ge do am Ro signa jus 84

preferat in sua 2. part. quest. 66. art. 5. & alij Concilio Antiquiores.

5. Tertio dico, nullam me hactenus invenire potuisse alicujus Summi Pontificis definitionem, afferentem, Baptismum nullum esse, si in ejus forma non exprimaturs forma baptizati. Nam licet in titulo de baptismo, & ejus effectu *capite primo*, sic definiat Alexander III. si quis puerum in aqua immerferit, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen; & non dixerit: *Ego te baptizo*, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen, non est puer baptizatus; Non tamen affirmat, hæc singula verba esse de necessitate Sacramenti (Certum est enim pronomen illud, *Ego*, & dictionem illam, *Amen*, non esse de necessitate Sacramenti) sed intendit excludere modum illum baptizandi absque expressione actus baptizandi: Unde etiam in Romano Catechismo non reprobatur, sed magis approbatur forma in Ecclesia Græcorum consuetæ, videlicet, Baptizetur servus Christi, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, in qua nec persona baptizantis, nec persona baptizati exprimitur per nomen, aut pronomen aliquod singularem personam à cæteris distinctam significans. Nec obstat, quod in forma Græcis ab Eugenio præscripta, ponatur dictione illa, *talis*, quia significatur determinandam esse personam baptizati per nomen proprium, aut pronomen: Nam dici potest, expressionem illam non fuisse appositam, ut omnino necessariam, sed ad majorem expressionem, & professionem accidentalem; secundum quam similior esset formæ Ecclesiæ Latinorum, quæ est omnium perfectissima.

6. Quarto dico, in forma, sive formis Chaldaeorum satis bene intelligi posse personam tam baptizantis, quam baptizati, ut implicite significatam: Cum enim, ut ante dictum est, verba, quibus formæ Sacramentorum integrantur, non sint speculativa, sed practica, & ut talis formaliter à ministro proferantur (alioquin nihil efficerent) æquipollere videntur verbis imperativis; quibus imperium agentis particularis, & determinati defertur ad passum particulare, & determinatum, non solum ea ratione, quod actiones omnes sint alicujus agentis particularis, & determinati circa passum singulare, & determinatum, sed etiam ex ipso modo significandi, quod verbo imperativo denotatur, sed importatur; ut patet in forma Græcorum utente verbo, *Baptizetur*. Cum igitur verba formæ Chaldaeorum practice, seu ut practica formaliter prolata æquivalent verbis imperativis, videtur in eis utraque persona tam baptizantis, quam baptizati, saltem virtualiter, & implicite significari.

7. Postremo dico, mihi ob dictas rationes satis probabile esse prædictas Chaldaeorum formas, ut in substantialibus sufficientes posse Summi Pontificis auctoritate, ad evitanda scandala tolerari, quod posset ex aliis formis Sacramenti Baptismi consimiles, aut etiam majores habentibus defectus significationis confirmari, quas tamen nonnulli ex præcipuis Doctoribus validas esse judicant.

8. Nam, ut definit Nicolaus Papa respondens ad consulta Bulgarorum, & habetur de consecratione *distinct. 5. can. 4.* Baptismus ab Apostolis datus in nomine Christi validus fuit eo quod implicite continebat invocationem Sanctissimæ Trinitatis; & Gloss. in *primum cap. de Baptismo*, &

ejus effectu, dicit validum etiam nunc futurum esse baptismum, si in eadem forma conferretur, quæ fuit sententia Ambrosij in *l. b. de Spiritu Sancto cap. 3.* Bedæ in *Actis Apostolorum cap. 10.* Bernardi Epist. 430. Hugonis de sancto Victore lib. 2. de Sacramentis, part. 6. cap. 2. Magistri in 4. sent. dist. 3. Adriani quest. 2. de baptismo; quam etiam videtur approbare Cajetanus in 3. part. q. 66. art. 5. licet omnes alij Patres, & scholastici cum D. Thoma in alleg. quest. art. 6. oppositum teneant; quorum loca, & dicta diligenter adnotavit Suarez in dict. art. 6. d. 21. sect. 3. & Vasquez d. 143. Præterea Sanctus Ambrosius loco notato, censuit, baptismum datum in nomine unius Personæ Divinæ; quæcumque illa sit, validum esse dummodo vera fides omnium trium retineatur; quia in una persona tres omnes virtute continentur; quod tamen D. Thomas in d. art. 6. reprobatur. Insuper Sanctus Bernardus loco citato affirmat baptismum datum sub hac forma: *Baptizo te in nomine Dei, & Sanctæ Crucis validum esse, quia nimirum in nomine Dei, tres omnes Divinæ Personæ implicite significantur.* Ex quibus probabilis aliquo modo reddi videtur eorum sententia, qui dicunt ad validum baptismi Sacramentum non esse necessariam explicitam, sed sufficere implicitam Sanctissimæ Trinitatis invocationem. Ex quo sequitur, multo magis esse probabile valere baptismum, in quo solum implicite significatur persona baptizata. Hæc dixi, ut iteratæ vestre petitioni satisfaciam, sub censura Sanctæ Sedis Apostolica, & ejus judicio hæc, & omnia mea subijcio.

9. Hæc omnia docet Nazarius, acutè quidem excogitata, & quæ satis curiosa Lectoribus visa non dubito; Et in eorum gratiam conabor hanc sententiam ita confirmare. Hæc forma baptismi Chaldaeorum esset invalida, vel quia non exprimit personam baptizantis; vel quia non exprimit personam baptizati, vel quia actionem baptizandi significat præteritam, sed hæc omnia non obstant, ergo baptismus cum tali forma collatus erit validus. Probatum prima pars, nempe non esse invalidam talem formam, quia non exprimit personam baptizantem; Nam alioqui esset invalida forma Græcorum approbata ab Eugenio IV. in Concilio Florentino, videlicet, baptizetur servus Christi; in qua licet persona baptizati significetur in generali, seu vagè, satis determinatur ablutio practice, provt hic, & nunc exercetur circa talem personam. Nec amplius significat in rigore forma Græcorum, quam refert Florentinum; nam vox, *talis*, significat solum individuum vagum; & alij Doctores ponunt illam formam per hæc verba dumtaxat: *Baptizetur servus Christi*, &c. Ubi solum in generali significatur persona baptizata. Sic docent Layman *supra*, & Paulus tom. 3. tractat. 19. punct. 5. num. 5. quibus adde Franciscum Lugo de Sacrament. lib. 2. capite 7. questione secunda, num. 14. Sed in nostro casu idem accidit, quia mulier baptizata, licet vagè determinetur, satis in particulari practice per ablutionem designatur. Ergo talis forma erit licita.

10. Quod autem sit licita quoad secundam partem, non obstante quod actionem baptizandi significet ut præteritam; Probatum ex auctoritate Divi Thomæ, *ubi supra*, quia hæc verba: baptizata est, non præsupponunt rem conceptam, sed illam faciunt, & veritas dictorum verborum non supponunt rem significatam, sed intelligenda sunt secundum ultimum instans in quo terminantur.

Sup. hoc pronominè: Ego, supra ex doctrina Ref. 4. cursum in fine, §. 1. & in tom. 2. tit. 1. ex Ref. 221. §. Sed ego, nonne, verif. Et secundum. Et pro dictione. Amen, contenta in hoc textu ibid. in dicto §. Et verif.

Sup hoc latè in Ref. 19.

antur, ut in Sacramento Eucharistia illa verba. *Hoc est Corpus meum*: ut observat Serra in 3. part. Divi Thomae, *quest. 71. art. 5.* & ibi Lessius n. 14. Sed haec omnia possunt applicari in casu nostro; nam verba illa, *Baptizata est*, vel *Baptizatus est*, intelligenda sunt secundum ultimum instans, in quo à Ministro proferuntur, & in quo gratia Sacramentalis proferitur. Ergo baptismus cum tali forma collatus erit validus. Confirmatur. Nam forma Graecorum dicitur: *Baptizetur servus Christi*, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; & tamen, ut rectè observat sapientissimus Lessius in *tertia parte Divi Thomae, quest. 66. art. 5. dub. 2. num. 18.* is qui baptizatur nondum est servus Christi, ergo illa verba (ait Lessius) non videntur verè prolata; Sed ego respondeo, quod ille talis efficitur servus Christi per Baptismum in ultimo illo instanti, quo proferitur forma, idè pro illo instanti intelligenda sunt dicta verba, licet antea prolata, & idè optimè vocatur servus Christi. Sic & in casu nostro dicendum est, verba illa, *Baptizatur est*, vel *Baptizata est*, non esse falsa, nec tempus præteritum respicere, sed ultimum instans, in quo terminantur verba formæ, & in quo verè dicitur, *Baptizata est*, vel *Baptizatus est*. Itaque in casu nostro dicendum est, quod Ministri Chaldaei utuntur verbo illo actum ablutionis significante, provt modum habet imperantis, cum significet actum ablutionis, ut excurrentem à baptizante, & ut directum ad singularem illam personam; quæ actu abluatur à Ministro; & cum invocatione Sanctissimæ Trinitatis videtur legitima.

11. Sed his minimè suffragantibus, ego puto non esse admittendam sententiam Nazarij, ex rationibus superius adductis, & stante praxi, Declaratione, seu Traditione Ecclesiae, quæ ita interpretavit verba illa Matth. ultim. *Baptizantes eos*, &c. ubi profecto personæ, quæ erant baptizandæ fuerunt expressæ. Vide Dicastillum cuius verba adducam in sequenti Resolutione. Deinde Nazarius pro firmanda sua sententia admittit tanquam probabiles aliquas opiniones, quas communiter Doctores tanquam improbabiles refellunt; & idè vide Tannerum *tom. 4. disputatio. 4. questione 1. dub. 3. num. 91.* & alios ubi *supra*. Ergo, &c.

12. Nota hic obiter Eminentissimum Cardinalem de Lugo, in *Respond. Moral. lib. 1. dub. 3.* per totam latè disputare; An sit valida forma baptismi, qua utuntur in Dalmatia, Ego te Christianum facio, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; & ejus doctrinæ ego adhareo.

RESOL. LXI.

An forma baptismi in Ecclesia Græca sit ista? *Baptizetur*, vel *Baptizatur servus Christi*, &c.

Et difficultas est, an validè in utraque forma baptizetur?

Et an in ipsis formis exprimendum sit nomen suscipientis baptismum in particulari?

Ex quo deducitur baptismum apud Græcos factum sine expressione personæ baptizate per nomen, aut pronomem esse sub conditione irrandum.

Et an ita baptizans sine expressione personæ & nominis baptizati peccet mortaliter. Ex parte de Tom. I.

cima, tractatu decimo sexto, & Miscell. 6. Resolut. 93.

§. 1. **E**ssc hanc ultimam observat ex Filiucio, Pater Gesvaldus in *Theolog. moral. tom. 1. tract. 1. cap. 5.* ubi sic ait: Notandum, quod Græci non dicunt, (ut aliqui putant) *Baptizatus est*, id est, *Baptizetur* per subjunctivum (ur quidam Latinorum existimant) sed dicunt *Baptizetur*: id est, *Baptizatur*, per modum Indicativum temporis presentis; ita enim habetur in Rituali Græcorum, quod bene admittit Filiucius *tom. 1. tr. 2. de baptism. c. 3.* & alij.

2. Et hæc forma sufficiens est ad perficiendum verum Sacramentum, secundum omnes ut patet per Concilium Florentinum, in decreto Eugenij, & ex usu antiquissimo Ecclesiae Græcæ; Unde credibile est, eam accepisse à Sanctis Patribus Episcopis Catholicis, qui consueverunt ita baptizare, ne Ministri viderentur sibi irrogare efficaciam Sacramenti; & illius schismatis occasionem fugerent, cujus fit mentio *Epistol. 1. ad Corinth. cap. 3.* Quando unusquisque de suo Ministro Baptismi gloriabatur dicens: *Ego sum Pauli, ego Cepthæ*. Quapropter increpavit eos Paulus dicens: *Nunquid in nomine Pauli baptizati estis?* Et sic introducta fuit hujusmodi forma, quæ in essentialibus non differt à forma Ecclesiae Latine; nisi tantum materialiter. Ita Gesvaldus: cui adde Eminentissimum Dominum meum Cardinalem Lugo de *Sacrament. in genere disp. 2. sect. 6. num. 42.* & Petrum à Sancto Joseph. in *Theol. Sacram. cap. 9. resol. 4.*

3. Verùm alij asserunt, formam baptismi Græcorum esse, baptizetur servus Christi. Et ita docet novissimè Franciscus Lugo ubi *supra*; Nazarius *tom. 8. opusc. 3. cas. 1.* Trullench. de *Sacram. lib. 2. cap. 1. dub. 4. num. 2.* Martinon de *Sacrament. tom. 4. disp. 23. sect. 2. num. 17.* & alij communiter. Difficultas est, An validè in utraque forma baptizetur, & negativè respondet Hurtadus, de *Sacrament. Baptism. disput. 1. diff. 8.* ubi sic ait: Unde in forma Græcorum, baptizetur talis servus Christi, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, neque subintelligi, à Christo, vel à Deo, sed à me, quia baptizans loquitur secum, quasi cum altero, uti non raro fit. Et id denotatur verbo illo Imperativi, baptizetur, quia eo ipso quod imperativè baptizat, dicendo, baptizetur, denotat se habere potestatem ad baptizandum, & esse qui baptizat: quia si eam potestatem non haberet, ineptè diceret, baptizetur, quia imperare proprium est habentis potestatem. Dirigitur autem dictum imperium non ad effectum ipsum, quia effectus non significatur à verbo, baptizetur, quia in primis non significatione verbali, quam habet ex hominum impositione, ut patet, nec significatione sacramentali, quia hæc significatio convenit toti formæ, & toti materia proxima indivisibiliter; sed dirigitur ad ipsummet Ministrum actu exercentem actum baptizandi, non imperium strictè, & propriè, sed latè, & impropiè, quod solum potest eo verbo significari, ad quemcumque dirigitur. Qui autem baptizatur absque imperio, dicendo, baptizatur talis servus Christi, vel baptizaris, non denotaret eum Baptismum ab ipso procedere, quia non baptizatur imperativè, nec proferendo aliquid, quod id denotetur, ac proinde invalidè baptizaret. Ita ille.

INTON
Opera
Tom. I. II
E III

4. Sed ego contra illum teneo sententiam Vasquez, quam etiam tenet Cardinalis Lugo, *ubi supra*, Gulielmus Estius, *ubi infra*, & novissimè doctus Pater Leandrus de Sacram. tom. 1. tract. 2. *disp. 3. quest. 48.* ubi sic ait: Dicendum, quod utraque forma sit vera: & quovis modo pronuncietur, validus fiat Baptismus: Quia in decreto Eugenij citato sic habetur: Non tamen negamus, quin & per illa verba, baptizetur (vel ut habetur in margine) baptizatur, talis servus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: vel, baptizatur manibus meis talis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, verum perficiatur baptismus, &c. Ex Eugenio ergo, utroque modo edictis, pronuncietur forma; ergo quovis modo pronuncietur, validè efficietur baptismus. Ita ille.

Sup. sequentibus ab hinc usque in finem hujus Ref. late Ref. præterita; & lege etiam doctrinâ aliorum §§. ejus secundæ not.

5. Sed circa dictam formam Græcorum adest alia difficultas, An in ipsa exprimendam sit nomen suscipientis baptismum in particulari? & affirmativè respondet Estius in 4. sent. dist. 3. §. 3. ubi sic ait. Forma baptismi perpetuè, & constanter in Ecclesia servata hæc est, Ego te baptizo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; tametsi pro eo quod in Latina Ecclesia, dicitur, Ego te baptizo; in Græca, baptizetur, vel baptizatur N. servus Christi, additò etiam ejus, qui baptizatur nomine, dici solet. Ita ille: Cui adde Cabreram in 3. part. D. Thoma, quest. 66. art. 5. asserentem, ex Concilio Florentino, in forma baptismi apud Græcos non satis esse, si persona baptizata explicetur in communi, sed esse in particulari designandam, etiam in forma Græcorum dicendo: baptizetur hic servus Christi, forma namque Græcis ibi præscripta non est: *Baptizetur servus Christi*, sed hæc, *Baptizetur talis servus Christi*. Ex quo deducit, baptismum apud Græcos factum sine expressione personæ baptizate per nomen, aut pronomen esse sub conditione iterandum. Et idè Petrus de Ledefina, de Sacram. tom. 1. c. 5. conclus. 1. dub. 3. sic ait: Digo lo segundo, que me parece cosa necesaria, declarar la persona del que se baptiza, diciendo no solo en comun, baptizatur servus Christi; sea baptizado el siervo de Christo, sino tambien en particular. Esto pruevan los argumentos, y razones hechas por la conclusion passada. Esto se convence, porque en la forma que usan los Griegos se dice, sea baptizado el siervo de Christo, Pedro, ò Pablo. A cerca desto se ha advertir, que si alguno fuessè baptizado, no declarando en la forma la persona del que se baptiza en particular, peca mortalmente el, que lo baptiza, y ha de boluer à baptizarse de baxo de condicion: porque por lo menos es dudoso el sacramento.

7. At non desunt adherentes negativæ sententiæ; & ita novissimè docet Pater Franciscus Lugo de Sacram. lib. 2. cap. 3. quest. 2. num. 14. ubi sic ait: Licet persona baptizati significetur in generali, seu vagè, satis determinatur ablutione practicè, prout hic, & nunc exercetur circa talem personam. Nec amplius significat in rigore forma Græcorum, quam refert Florentinum 3. Nam vox, *talis*, significat solum individuum vagum: & alij Doctores ponunt illam formam per hæc verba dumtaxat, *Baptizetur servus Christi*, &c. Ubi solum in generali significatur persona baptizata. Hæc Franciscus Lugo, adde Nazarium in tom. 8. *Suum operum*, opusc. 3. casu 3. ubi docet, quod in Romano Catechismo non reprobat, sed magis approbat formam in Ecclesia Græcorum consue-

ta: videlicet: baptizetur servus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, in qua nec persona baptizantis, nec persona baptizati exprimitur per nomen, aut pronomen aliquid singularem personam à cæteris distinctam significans. Nec obstat, quod, in forma Græcis ab Eugenio præscripta ponatur dictio illa, talis, qua significatur determinandam esse personam baptizati per nomen proprium, aut pronomen: Nam dici potest expressionem non fuisse appositam, ut omninò necessariam, sed ad majorem expressionem, & perfectionem accidentalem; secundum quam similior esset forma Ecclesiæ Latinorum, quæ est omnium perfectissima. Unde Trullench. de Sacram. lib. 2. cap. 1. dub. 4. num. 6. & alij asserunt formam sufficientem baptismi Græcorum esse. Baptizetur servus Christi. Et idè non desera hic apponere verba Caltri Palai, tom. 4. tract. 19. punct. 5. num. 5. sic asserentis: Ad baptismum enim necessario requiritur ea expressio, & determinatio personæ baptizandæ, ut ex ea expressione satis constet, neminem se ipsum, sed alium à se distinctum baptizare. Quod fieri non potest, nisi speciatim, seu generatim; directè tamen persona baptizanda exprimitur. Exprimitur autem speciatim, si dicas. Ego te baptizo. Ego baptizo Caium generatim, si sub forma Græcorum baptismum conficias, ut si dicas: baptizo servum Christi; servus Christi baptizetur. Ita ille.

7. Sed ego, ut consequenter loquar ad ea, quæ dixi in superiori Resolutione, puto in forma Græcorum exprimendam esse personam baptizandam; unde Pater Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 2. *disp. 1. dub. 5. num. 83.* sic ait: Circa secundum de persona, quæ baptizatur, conveniunt Doctores, ad essentiam, & valorem baptismi necessariò esse exprimendam, sive dicatur, baptizo te, sive, baptizo hunc, sive, baptizo Petrum, sive, tu baptizaris à me: &c. sive baptizetur servus Christi Petrus, &c. juxta Græcos. Constat hoc ex traditione, & usu Ecclesiæ, quæ ita intellexit verba illa Matthæi ultimo, baptizantes eos, &c. ut Christus non solum voluerit, ut re ipsa baptizetur non baptizati, sed etiam quod exprimitur in ipsa forma baptismi quod satis congruens videtur; nam, si persona baptizati non exprimitur, nec actus ipse baptizandi sufficienter significabitur, nec denotabitur actus determinatus in individuo, qui determinatur per personam quæ baptizatur; sed solum significabitur indeterminatus, & indifferens ad hanc, vel illam personam, & ad personam ipsius baptizati, & alterius; quamvis enim persona baptizati, sit determinata hic, & nunc, si tamen ea non exprimitur, nihil in forma profertur, quo actus baptizandi denotetur determinatus, etiam si proferatur, personam illam baptizando. Hæc Dicastillus, & ego.

RESOL. LXII.

Quidam Parochus post ablutionem statim pronunciat formam Baptismi, quaritur, an validè baptizaverit?

Et doctrina hujus questionis inferitur, idem esse dicendum de Sacramento Ordinis, & Extremæ Unctionis. Ex p. 3. tract. 4. Resol. 6.

§. 1. Negæ

Negativè respondent Scotus in 4. dist. 6. 9. 2. art. 2. Richard. dist. 5. art. 4. q. 1. Cajet. tom. 1. opusc. tract. 26. de collar. ordinis. Navarr. var. c. 22. n. 7. Zambranus de casibus occur. temp. var. c. 22. n. 7. & alij. Et ratio est, quia verba quæ sacramentum efficiunt, idem etiam significant, nisi autem cum verbis eodem tempore concurrat ablutio, falsa est enuntiatio verborum, *Ergo te baptizo*. Ergo nihil efficitur, atque adeò invalidum erit sacramentum.

2. Sed mihi contraria sententia probabilior videtur, quam docet Henricus, lib. 1. de Sacram. in genere. c. 9. n. 10. ubi sic alicerit: In conficiendis sacramentis generaliter requiritur quædam conjunctio, quia forma non actuatur materiam, nisi aliquantulum conjunctam, & præsentem, idque maxime curandum est in sacramento baptismi, sine quo nihil prodest aliorum sacramentorum receptio, & in sacramento Ordinis sacerdotialis, sine quo confertur ablutio, vel consecratio Eucharistia, ut dum quis aqua tingitur, vel dum tangit, aut acceptat vasa sacra, qui sacerdotio initiatur, debet minister proferre saltem partem aliquam verborum formæ, si tamen finita ablutione profert statim formam, vel finita forma ablueretur, censetur simul moraliter, neque est repetendus baptismus. Ita Henricus, & post illum docent etiam hanc sententiam Villalob. in suam. tom. 1. tr. 4. diff. 2. n. 6. Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 2. c. 7. n. 5. ubi ait, satis esse ad valorem sacramenti, si moraliter, id est, secundum humanum agendi, & loquendi morem concurrant actio ministri, & proxima materia, videlicet ablutio, unctio, &c. sicut in simili verè dicere censetur, Ego bibo, qui poculum in manu capit, statim illud ori applicatur bibendi causa, neque enim credibile est, quòd Christus Sacramenta ad moralem hominum usum accommodata, metaphysico rigori adstringere voluerit.

3. Quamobrem quanta debeat esse conjunctio inter materiam, & formam sacramenti moraliter æstimari debet, & observari, ne fiat magna interruptio, ut ex modo agendi, & verba proferendi intelligatur unum alteri accommodatum esse: ita optime Layman, qui pro hac opinione citat etiam Victoriam, & Suarez, duo lumina Religionis Dominicane, & Societatis Jesu: sed pro curiosis ponam hic verba Vincentij Fernandez de Heredia in disp. de Sacram. in genere, p. 6. dub. 2. n. 8. ubi ita ait. Qui baptizatur, potest abluì in totum ante inchoatam formam, quinimò interposita brevi formula, exempli gratia, in qua possit (ut ita dicam) oratio Dominica recitari, adjici potest forma baptismi, & vice versa, quæ doctrina communis est sacramentis Confirmationis, Ordinis, & Extreme Unctionis. Ita ille. Sed hæc sententia videtur nimis laxa, ac proinde non admittenda.

RESOL. LXIII.

An si finita forma, antequam finiatur ablutio, infans moriatur, si adhuc baptizatus? Idem est de sacramento Confirmationis, & Extreme Unctionis. Ex p. 5. tr. 3. Ref. 17.

§. 1. Quando verba formæ prolata sunt, sed ablutio continuatur, adhuc Paludanus in 4. dist. 3. quest. 3. ad fin. existimavit non haberi sacramentum ante perfectam ablutionem, seu ultimam immersionem, quod etiam docere videtur ibi S. Thom. art. 4. q. 3. ad 3. suaderique potest, quia

ad minimum pertinet determinare quantitatem materiae, & illi applicare formam: ergo quamdiu ipse continuatur ablutionem, censetur nondum applicuisse formam, sed adhuc intendere illam applicare ulteriori ablutioni; ergo donec perficiatur ablutio, non est integer baptismus, nec proinde sortitur effectum. Confirmatur primò, quia in consecratione minister potest determinare hanc, vel illam panis quantitatem, & consecratio non cadit nisi supra materiam ab ipso designatam: ergo in baptismò similiter potest determinare ablutionem, & supra illam solam cadet forma; sed eo ipso quod continuatur ablutionem, censetur totam illam determinare ut materiam sacramenti: ergo donec perficiatur, non est sacramentum perfectum. Confirmatur secundò, quia si peracta prima immersione, v. g. perfectum esset sacramentum, conferrétque suum effectum, frustra adderentur alia duæ: ergo donec accedat ultima, non consistit baptismus.

2. Sed his non obstantibus contrariam sententiam tenendam esse puto, quam tuetur Hurtadus, de Sacram. Baptismi, dist. 1. diff. 6. Ochagavia de Sacram. tr. unic. de Sacram. Baptismi, q. 4. man. 9. Granadus de Sacrament. in 3. part. contr. 4. tract. 1. disp. 4. n. 14. ubi citat Suarez, Cajetanum, Sotum, Valentiam & alios. Nam eo ipso quòd finitur forma baptismi perficitur baptismus, antequam finiatur ablutio, si quando finitur forma, sit ablutio inchoata, quamvis post finitam formam perseveret, quia quæcumque pars ablutionis, ut pote homogenea, est vera ablutio: positus autem forma, & sufficienti materia, statim perficitur Sacramentum, ita ut non sit in potestate Ministri perfectionem sacramenti, seu sacramentalem significationem differre. Et idem sentiendum est de sacramento Confirmationis, & Unctionis, cum enim primò habetur Unctio sufficiens ad Sacramentum, & prolata est forma, intelligitur perfectum.

RESOL. LXIV.

An ubi mutus, & orbatus manibus occurrunt, & infans est in articulo mortis, debeat ille abluere, & hic verba proferre, & sic dictum infantem baptizare?

Et an hoc saltem sub conditione faciendum sit? Et si postea occurrat opportunitas, an etiam sub conditione Baptismus sit iterandus? Ex p. 3. tr. 4. Resol. 11.

§. 1. **N**egativè videtur respondendum, quia licet unus possit multos unica simul afectione in casu necessitatis baptizare, ita duo, vel plures non possunt simul baptizare, ut docent communiter Doctores, sed hoc accidit in casu nostro. Ergo.

2. Sed ait Fernand. de Heredia disp. de Sacram. Baptismi, part. 5. dub. 9. quia nonnulli graves DD. contrarium in hoc necessitatis conflictu sentiunt, non dedecet in casu proposito sub hac conditione interius concepta (si ita confexi Baptismus potest,) applicare baptismum, melius enim est (ut ne solus in hoc casu judicem) dubium baptismum, quam omnino nullum accipere. Cæterum, si infans ille mortis evaderet periculum, esset iterum sub conditione baptizandus. Ita Fernandez. Hæc sententia non videtur probabilis, cum DD. communiter oppositum sentiant.

Sup. hoc in duabus Res. seqq. Et infra in Resol. 70. §. ult. & in tom. 3. et 1. Ref. 3. §. 2. Secundo.

Sup. hoc infra lege doct. Crinam, Resol. 78. & aliarum ejus annor.

RESOL. LXV.

An mutus, si alij non invenirentur, possit in articulo mortis baptizare infantem illum ablucendo, si aliter manibus carens proferat verba formae? Ex part. 5. tr. 6. Ref. 2.

Sup. hoc in Ref. præterita & in Ref. seq. & infra in Ref. 70. §. ult. & in tr. 1. Ref. 3. §. Secundo postea.

§. 1. **N**egativam sententiam docent communiter Doctores, & novissimè Meratius tom. 3. de sacram. Baptismi, disp. 5. sect. 4. ubi sic ait: De tertio baptizandi modo Marfilus in 4. quæst. 4. art. 6. dub. 11. validum censet fore Baptismum eo modo collatum in casu extremæ necessitatis: ut si puero mox morituro nullus adesset præter duos, quorum unus mutus esset, alter membris omnibus captus, hoc enim formæ verba proferente, illo altero ablucendo, validum fore Baptismi sacramentum affirmat. Sed repugnat hac in parte cæteris communiter Theologis, tam antiquioribus, quàm recentioribus, nominatimque sancto Thomæ quæstionis hujus 67. art. 6. ad 3. & præcedentis quæstionis art. 5. ad quartum. Ita Meratius, cui adde Ochagaviam de sacram. Baptismi tract. un. q. 13. n. 10. Probatur hæc opinio. Primo, quia Sacramentum quod in extrema necessitate validum est, etiam extra illam est validum, & è contra; sed Baptismus in isto casu collatus, etiam juxta auctores oppositæ sententiæ, nullum valorem sortitur extra casum necessitatis: ergo neque etiam in illo collatus valorem sortiri poterit. Rorboratur secundo hæc opinio, quia in primis non valet Baptismus ille collatus catechumeno in extremis constituto sub hac forma. Ego te baptizo, quia si denotent actionem ablucendi exterius corpus illa verba, & significant interiorem animi abluentionem, forma est falsa, quia ille, qui profert verba, & qui pronunciat se ablucere non abluit corpus, ut supponitur: ergo cum hac forma nullum omnino redditur Sacramentum.

2. Si verò præfata forma denotet collationem sacramenti Baptismi, eodem modo falsa est forma, quia ad hoc sine dubio requiritur eundem Ministrum & proferre verba, & ablucere exterius, quia utrumque denotatur per verba formæ secundum illam significationem desumpta. Quia autem in prædicto casu unus & idem Minister utrumque non exhibet, hinc est nullum inde resultare Sacramentum. Deinde non valebit prædictus Baptismus, si uterque ille Minister baptizet sub hac forma; Nos te baptizamus, quia ad hoc ut esset vera hæc forma, uterque deberet ablucere, sumpto verbo baptizamus in prima significatione, vel uterque deberet ablucere, & proferre verba formæ, sumpta forma verborum in secunda significatione. Sed neque tunc uterque ablueret, quia uterque manus non haberet. Neque uterque verba proferret, quia uterque lingua usum non haberet; sequitur ergo neque etiam hoc modo Baptismus validum esse: ergo, &c.

3. Sed affirmativam sententiam præter Marfilium citatim tenet Fernandez de Heredia, & Joannes Chapeavilla, quos adduxi supra in tractatu de casibus occurrentibus tempore mortis, ubi hanc quæstionem etiam agitavi, & in 3. part. tract. 4. Refol. 11. Sed ego negativæ sententiæ adhareo. Verum ad magis practica bilia, ut nostri moris est, deveniamus.

Supra in Ref. 2. not. præterita. Quæ hic est Refol. antecedens.

RESOL. LXVI.

An tempore mortis, si quis accessum ad puerum non haberet, possit de longinquo proferre formam, sub conditione, & jubere, ut alius illum aqua abluat?

Et si postea occurrat opportunitas, an etiam sub conditione Baptismus sit iterandus?

Et inter alia explanatur Baptismus à tribus ministratum omnium judicio esse invalidum, videlicet uno ablucendo, altero hac verba proferente, Ego te baptizo, tertio ista subjungente, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Et cursum inferitur ordinem datum ab Episcopo, & Presbytero simul; Episcopo videlicet imponente manus, Presbytero autem benedicente, seu proferente formam, irritum esse. Ex p. 5. tr. 3. Ref. 26.

§. 1. **H**unc Baptismus esse invalidum, probatur ex D. Thom. in 3. part. q. 67. art. 6. ad 3. & ex tribus absurdis, quorum unum est, validum quoque fore Baptismus, illo modo collatum extra casum etiam necessitatis, cum ex supradictis constet eam materiam & formam, quæ aliquo in casu ad Baptismi validitatem sufficit, ad ipsam quoque quovis alio in casu sufficere. Alterum est dici pari ratione debere validum fore Baptismus sine verbis ullis ore prolatis, aut in alio, quàm naturalis aquæ liquore collatum in eo extrema necessitatis casu, quo vel elementaris aqua deesset, sed adesset alius liquor, quo puer mox moriturus tingi posset, aut quo nullus adesset, qui puerum abluens loqui posset. Si enim, quia Baptismus puero ad salutem necessarius est eo casu, quo non aliter ipsi conferri potest, quàm uno ablucendo, altero formæ verba proferente validus est, ob eandem causam validus esse debet eo casu, quo non nisi in alio, quàm naturalis aquæ liquore, vel per eum, qui solis nutibus, & hujusmodi signis loqui potest, conferri poterit. Tertium est, eadem ratione validum Baptismus futurum, qui à tribus ministraretur, uno ablucendo, altero verba hæc proferente, Ego te baptizo, tertio ista subjungente, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, qua validus foret, qui ministraretur à duobus, uno ablucendo, altero formam proferente, quoniam disparitatis nulla legitima ratio adferri potest. Sicut autem Baptismus sic à tribus ministratus omnium judicio esset invalidus, quia idem, qui verbis iis, Ego te baptizo, profiteretur se aliquem baptizare, profiteri etiam debet se eum, non in suo, sed in sanctæ Trinitatis nomine baptizare; ita sic ministratus à duobus censeri pari certitudine debet invalidus, quia idem, qui abluit, significare verbis debet se ablucere, & qui hoc verbis significat, se ipsa debet ablucere. Et tandem hæc sententia probatur. Nam qui verba formæ proferret, nec exterius ablueret, falsitatem diceret, & ideo nullum efficeret Sacramentum, utpote cujus ad essentiam, validitatemque formæ veritas necessaria est, ideo autem non nisi falsò proferret, quia sive diceret, Ego te baptizo, sive Nos te baptizamus, sive more Græcorum, baptizetur servus Christi, semper his verbis significaret, se externæ abluentionis actum exercere, neque tamen exerceret. Et ideo hæc omnia docet doctus Meratius in D. Thom. tom. 3. tract. de Baptismo, disp. 5. sect. 3. & Hurtadus de Sacram. disp. 2. diff. 6. ubi citat Vasquez, Suarez, & Conink, quibus etiam adde Jacobum Granado in 3. part. de Sacram.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Ref. & infra Ref. 70. §. ult. & in to. 3. tr. 1. Ref. 1. §. Secundo postea.

De Sacram. Baptismi. Ref. LXVII. &c. 45.

eram. contr. 4. tract. 2. disp. 3. n. 9. dub. 2. n. 13. Tancorum tom. 4. disp. 4. q. 2. dub. 1. n. 17. & Filiucium tom. 1. tract. 2. cap. 5. num. 77.

2. Sed his non obstantibus, in periculo mortis ita puerum esse sub conditione baptizandum, adnotavi in 3. part. tract. 4. resolut. 11. docuisse Fernandez de Heredia, cui nunc addo Caietanum in 3. p. q. 67. art. 6. teste Hurtado ubi supra, ac Marfilium in 4. sent. q. art. 6. dub. 11. putantes fore talem Baptismum validum in casu extremae necessitatis, ut si pueri morituro nullus adesset praeter duos, quorum unus mutus esset, alter membris omnibus captus, hoc enim formae verba proferente, illo altero ablutente, validum fore Baptismum affirmant, & casus posset occurrere: & ideo etiam hanc sententiam docet novissime Joannes Chapeavilla de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis, q. 20. de Baptismo. ubi sic ait: Potest occurrere casus, quo Pastor non possit abluere, possit autem formam proferre, puta si nullus sit accessus ad puerum, quia aedes infectae sunt à Magistratu ocludae, neque permittit accessum, quamvis injustè, vel si ipse truncatus sit manibus, & alter qui adest non possit formam proferre, in illo casu extremae necessitatis licebit juxta alteram sententiam hoc modo conferre Baptismum, quia melius est in tali extrema necessitate accipere Baptismum dubium, & aliquo modo probabilem, quam nullum. Erit tamen ille Baptismus sub conditione iterandus, si postea occurreret opportunitas recipiendi indubitatum Sacramentum ab uno & eodem Ministro.

3. Dices, jure Canonico ordo datus ab Episcopo & Presbytero simul, Episcopo videlicet imponente manus, Presbytero autem benedicente, seu proferente formam, irritus esse declaratur; ergo nulli licebit hoc modo baptizare, ut unus abluat, alter verò formam proferat. Respondetur, negando consequentiam, non enim similis est casus ei, de quo agimus; quia in sacramento Ordinis conferendo Presbyter non potest esse Minister, & ideo cum Episcopo non potest componere unum Ministrum, & ex hoc solo capite evidens est illam ordinationem fuisse irritam, & nullam; in nostro autem casu qualibet persona concurrens posset esse sufficiens Minister Sacramenti Baptismi. Haec omnia docet Chapeavilla ubi supra, & haec sunt placita Doctorum circa praesentem questionem, de qua tamen infra in tract. de mutis iterum sermo redibit.

RESOL. LXVII.

An infans moribundus, si ad illum non esset accessus, sit baptizandus, aspergendo cum aqua? Et an consuetudo Ecclesiarum baptizandi per immersionem servanda sit? Et, si in aliqua Ecclesia trina immersio usitata sit, an una tantum adhiberi poterit cum integra prolotione formae? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 19.

§.1. **R**espondeo affirmativè cum Chapeavilla de sacram. Baptismi, q. 19. ubi etiam docet, quòd si Pastor certò sibi persuadeat se caput pueri aqua aspergere posse, licebit illi ad vitandum contagionis periculum hujusmodi baptizare, quia tunc cessat periculum nullitatis Baptismi, cum constet per veram aspersionem verum conferri Baptismum.

2. Dicendum est igitur quaecumque ablutionem sive fiat immersione, vel infusione, sive as-

persione, quantum ex se sufficere ad valorem, & essentiam Baptismi, quia quaecumque ex his est vera ablutio, quae verbis formae Baptismi significatur, quod etiam constat ex usu Ecclesiae, quae omnibus dictis modis usa est baptizare, nempe infusione, ut modò sit, & immersione, ut olim fiebat, & ut modò in Manuali Romano fieri permittitur, & aspersione, ut ex sancto Laurentio in ejus legenda dicitur instante martyrio quemdam aspersione aquae baptizasse, & de Apostolis creditur aspersione baptizasse, quando una die quinque milia baptizarunt ut dicitur Act. 4. & idem est de ablutione facta tinctione, & idem docet Hurtadus de sacram. Baptismi, disp. 1. diff. 4. & alij communiter. In praxi tamen, secluso, ut diximus, casu necessitatis, ut ablutio licite fiat, servandus est modus in unaquaque Ecclesia pro tempore praescriptus, & usitatus: licet Posselinus de officio Curati, cap. 16. num. 6. Sotus & Henriquez, ut observat, nec improbat Granadus de sacram. contr. 4. tract. 1. disp. 4. num. 6. doceant non esse peccatum mortale uno, vel altero modo baptizare, secluso contemptu. Sed hanc sententiam non approbat Ochagavia de sacram. tract. de Baptismo, q. 5. n. 8.

3. Notandum est tamen consuetudinem Ecclesiarum baptizandi per immersionem servandam esse, ut observat Layman lib. 5. tract. 2. cap. 4. n. 4. excepto casu necessitatis, propter quem affusione aquae utendum etiam in Ecclesiis, quibus alioquin ordinarius baptizandi modus est per immersionem, sicuti supra ex S. Thoma intelleximus. Deinde si in aliqua Ecclesia trina immersio usitata sit, una tantum adhiberi poterit cum integra prolotione formae ob periculum mortis, ne infantem prius mori contingat, quam tres immersiones fiant. Ita etiam docet Zambranus de sac. Baptismi, c. 1. dub. 1. 2. n. 9.

RESOL. LXVIII.

An debeat omitti Baptismus propter periculum infantis morituri, ut v. g. si puer sit ita tener & delicatus, ut credatur Baptismum fore causam mortis illius?

Et an baptizans in dicto casu sit irregularis? Et cursum deducitur, quod licite potest Parochus audire confessionem hominis qui alioqui morietur in statu peccati mortalis, licet sciat inde sibi mortem proventuram. Ex part. 5. tr. 3. Ref. 8.

§.1. **V**T v. g. si puer sit ita tener, & delicatus, ut credatur Baptismum fore causam mortis illius, & tunc si Baptismus differri sine periculo potest, licitum, imò & obligatorium est: si verò sit periculum in mora. Sotus in 4. disp. 3. q. 1. art. 8. in fin. & Ledesma 1. 4. q. 7. art. 8. dub. 3. cum Scoto, Majore, & Gabriele, existimant non licere tunc baptizare puerum, saltem, si propterea mortuum acceleranda sit, afferrique possunt Scotus disp. 5. quest. 3. & Gabriel. disp. 4. quest. 2. art. 3. dub. 4. dicentes non esse baptizandum infantem, quando inde mors esset proventura. Existimo tamen longè probabilius puerum in praedicto casu posse baptizari, licet propterea mortis acceleratio magna futura esset. Ita sentiunt Paludanus in 4. disp. 3. q. 3. num. 9. in fine. Zambranus cap. 1. de Baptismo dub. 12. & docti recentiores. Pro cuius explicatione & probatione advertendum est, esse posse aliquos baptizandi modos, qui directè, & per se videntur ordinari ad occidendum infantem, v. g. abluere aqua omnino venenata, projicere in flumen,

Sup. hoc infra in Ref. 70. lege doct. in am §. Sed ut verum paulò post ini- tiam, à vers. Sed quòro.

flumen, & similes, & hi nunquam licent, quia directe occidere innocentem est intrinsece malum, nunquam autem sunt facienda mala, ut eveniant bona temporalia, aut spiritualia. Deinde certum est, curandum esse diligentissime, ut tam in modo abluendi, quam in quantitate, aut qualitate aquae naturalis prospiciatur vitae infantis, cui sane vix potest moraliter nimium nocere Baptismus, si circumspicere fiat. In casu ergo, quo adhibita omni diligentia crederetur mortem illius accelerandam propter Baptismum, licebit nihilominus eum baptizare, si alioqui credatur absque Baptismo moriturus. Probatur, quia id non est directe occidere, sed indirecte, permittendo scilicet vitae detrimentum, quod aliqua ratione proveniet ex actione bona, nempe ex Baptismo; recte autem potest quis exponere vitam manifesto vitae discrimini, propter maximum bonum spirituale. Cum ergo ex Baptismo pendeat in praedicto casu salus aeterna infantis, licite permitti potest vitae temporalis detrimentum. Confirmatur, quia licite potest Parochus audire confessionem hominis, qui alioqui morietur in statu peccati mortalis, licet sciat inde sibi mortem proventuram, ut bene Navarra lib. 2. de resit. cap. 3. part. 1. diff. 3. ergo licebit etiam ne puer in originali decedat, baptizare illum, quamvis propterea sit moriturus, ipse enim infans si foret sui compos, deberet ita velle, ac proinde nulla ei irrogatur injuria. Et haec omnia docet Granadus de Sacram. in 3. part. contr. 4. tract. 4. diff. 4. n. 6. & 7. & ante illum Zambranus de Sacram. Baptismi, cap. 1. dub. 2. n. 11. & Moscosus in summa tract. 2. cap. 1. num. 5. in fine. [Si por defundat un niño para bautizarle en el cuerpo, o por echarle agua en la cabeza peligrasse su salud, o vida, no se ha de dexar de bautizar, porque esta muy puesto en razon, que se posponga su salud, y vida temporal en peligro por alcanzar la eterna.] Ita ille. Vide etiam circa praesentem quaestionem de Sacram. in 3. part. quest. 66. art. 8. dub. 1. n. 84. Ex his sequitur baptizantem in nostro casu non esse irregularem. Ita Zambranus ubi supra n. 76. & alij.

Quamvis non plene sup. hoc, sed an teneatur, lege supra ex Ref. 8. doctrinam ejus § 1. & 2. & alterius Ref. ejus prima not.

Sup. hoc in Ref. not. priorae hujus Ref. in eodem §. etiam cursum in fine.

RESOL. LXIX.

An si Tyrannus velit infantem occidere, vel si dum agit animam, alio modo non potest baptizari, liceat eum in puteum, vel flumen projicere; & an ita sit baptizatus?
Et an hoc idem dicendum sit de adulto Catechumeno? Ex p. 5. tit. 3. Ref. 14.

Sup. hac validitate Baptismi in Ref. seq. in ejus primis lin. & in aliis vers. dictae Ref. & pro peccato à lin. 6. praecitatur Ref.

§. 1. **T**Alem non esse baptizatum docet Cabrera de Sacram. in 3. part. q. 66. art. 7. n. 17. Ledesma, Henriquez, Sylvester, & Sotus penes Vilalobos, in summa. rom. 1. tract. 5. diff. 4. n. 7. Sed ipse merito affirmativam sententiam tenet, cui adde Ochagaviam de Sacram. tr. 1. de Baptismo. q. 6. n. 2. & Joannem Prapositum in 3. part. q. 66. art. 8. dub. 1. n. 81. ubi citat Suarez, Valquez, Gabrielem, & Victoriam. Idem etiam docet Ludovicus de San Juan q. 1. art. 3. de Sacram. Baptism. dub. 1. Gamachaus in summa. Theol. tom. 3. in 3. p. q. 66. cap. 2. Layman lib. 5. tract. 2. c. 3. n. 5. Meratius in 3. part. rom. 3. tract. de Sacram. Baptism. disp. 2. sect. 3. & ratio est, quia in hoc casu non deest forma, ut supponitur ab omnibus, nec deest materia, nec sufficiens intentio Ministri ad Baptismum conferendum; ergo. Secunda pars antecedentis probatur. Materia hujus Sacramenti est ablutio, quae, ut

ostensum est, potest inveniri sine emersione, & absque eo, quod pars, quae dicitur abluere, detergatur aqua; ergo ex parte materiae in eo casu nihil deest. Unde ex his contra Scotum in 4. distinct. 5. q. 3. Paludanum distinct. 6. q. 1. art. 3. Marfilium q. 4. art. 4. Sotum distinct. 3. quest. unic. art. 8. & Sylvestrum ver. Baptismus. q. 1. c. sequitur quoddam ad valorem Baptismi, qui submerione fit, non sit necessaria emersio ipsi submerioni succedens, ut tradunt Rosella ver. Baptismus 4. n. 1. Suarez in 3. part. rom. 3. disp. 2. c. sect. 3. Valquez disp. 1. 45. cap. 3. Coninch. de Sacram. q. 6. art. 7. dub. 1. & alij, quia submersio corporis, quamvis ei non succedat emersio, seu extractio illius est vera ablutio, quia tunc aqua ita movetur supra superficiem corporis, dum eam intrat, ut si sordidum esset verè illud emundaret, ergo sufficiens est ad valorem Baptismi.

2. Sed difficultas est in casu, de quo loquimur, an licite dicitur infans in puteum, vel in flumen projiciatur; & affirmativam sententiam docet Ochagavia de Sacram. tract. un. de Baptismo. q. 7. n. 2. ubi sic asserit: Cum puer baptizandus jam animam agit, & non est alia via illum baptizandi, nisi is in puteum suffocandus projiciatur; tunc licite potest in puteum projici cum intentione eum baptizandi. Ita communiter Doctores, & praesertim infirmat Valquez rom. 2. in 3. part. disp. 1. 45. cap. 3. & probatur ratione, quia in moralibus parum pro nihilo reputatur; ergo illa parva, & penè insensibilis mortis acceleratio nihil pendenda est in isto casu, & idem credo propter eandem rationem posse contingere in adulto catechumeno, quia ei difficilis est per contritionem justificatio, & medio Baptismo facilis. Ita Ochagavia. Sed adversus illum insurgit Hurtadus de Sacram. Baptismi disp. 1. diff. 2. Gamachaus in summa. Theol. tract. 3. in 3. part. D. Thom. q. 66. c. 2. Layman lib. 5. tract. 2. c. 4. n. 5. Meratius rom. 3. de Sacram. Baptismi, disp. 2. sect. 4. & Prapositus in 3. part. q. 66. art. 8. dub. 1. n. 82. sic asserens. Petes an liceat puerum animam agentem aliàs sine Baptismo moriturum projicere in flumen, ut baptizetur, & salvetur? Respondetur non licere, ut communiter Doctores. Ratio est, quod nulli liceat privata autoritate quempiam occidere citra sui defensionem, etiam si alteri commodum aliquod accidat, cum non liceat facere mala, ut eveniant bona: si tamen aqua non posset aliter haberi, posset puer per funem, vel canistrum in aquam demitti, & forma prolata extrahi. Haec Joannes Prapositus.

Sup. hoc late in Ref. seq. à lin. 6.

RESOL. LXX.

An si aliquis baptizaret infantem moriturum projiciendo eum in flumen, vel puteum, quando aliter baptizari non possit, peccaret mortaliter peccato homicidii, & irregularitatem incurreret?
Et supponitur talem Baptismum esse validum.
Et quaritur, an saltem liceat tibi Baptismum proximo morituro ministrare, ex cuius administratione cognoscis mortem accelerandam esse?
Et an sic baptizans maneat irregularet?
Et notatur non valere Baptismum, si quis videat puerum ab alio projici in flumine, vel puteo, & proferat verba formae.
Sed quid est dicendum, si puer è manibus baptizantis fortè elapsus esset, & tunc ipse baptizans verba formae proferret?
Et an valeat Baptismus, si quis aqua defluenti è

recto

reſto ſubmittit puerum ablundum, & verba baptiſmi profert?

Et an mulier, que damnatur ad mortem, & eſt periculosa, ne ex aliquo morbo una cum prole moriatur, poſſit, ſervato juris ordine, prius ſecari, ſi ſpes eſt, ut factus ita baptizari valeat? Ex part. 1. o. c. 20. & Miſc. 6. Ref. 2. 1. aliis 20.

Sup. hoc appoſito in Ref. præcedenti, à primæ

Sup. hoc præcedenti ibi, à primæ

de la Ref. an. 6.

§. 1. Suppono tale Baptiſmum eſſe validum, ita Amicus, in *Cur. Theol.* tom. 7. diſp. 1. 1. vol. 2. n. 28. & alij. Difficultas eſt, an ſi puer ſtatim ſit moriturus, ita ut acceleratio mortis non ſit notabilis, ſi aliquis miniſtraret tale Baptiſmum, incurreret irregularitatem, & peccaret mortaliter, & affirmativè videtur reſpondendum; unde Caſtrus Palaus, tom. 4. tract. 19. punct. 4. n. 12. ſic ait: Omnino certum eſt, hanc Baptiſmi miniſtrationem proiciendo baptizandum in flumen, vel puteum eſſe illicitam, & grave peccatum homicidij, tamenſi alia via infanti miniſtrari Baptiſmus non poſſit, & timeatur ſtatim moriturus; quia ea immeritò æquè per ſe, & directè tendit ad occiſionem, ac ad infantis ablutionem, imò potius ad ablutionem per acciſionem dirigitur ex ſola intentione mergentis, ad occiſionem autem, per ſe, & directè. Unde hic caſus eſt longè diverſus ab eo, qui oppugnans Civitatem Bellicum tormentum projicit, quo cognoſcit ibi aſtantes innocentes eſſe occidendos, & ab eo, qui fugiens mortem ſibi imminentem puerum in via poſitum pedibus equi conculcat, & à muliere prægnante, quæ potionem ſumit, ex qua prævidet infantem in utero moriturum: quia mors ex his eventibus contingens contingit per acciſionem, cum per acciſionem ſit, eo loci eſſe innocentes, quo bellicum tormentum projicit, & qua mortem tibi ab inimico imminentem fugis. Neque enim ex bellici tormenti projectione, neque ex fuga, neque ex ſumptione potionis ad ſalutem convenientis mors alicujus per ſe inferitur, ſed ſolum per acciſionem. Scelus eſt ex immerſione infantis in flumen, vel puteum, ex hac enim per ſe directè, & neceſſariò mors infantis ſuccedit. Non igitur eſſe poſſe licita. Ita Palaus, & magis individualiter Gaſpar Hurtadus de *Sacram. Baptiſm.* diſput. 1. difficult. 5. ſic aſſertens: Obſervandum tamen eſt, ut optimè Vaſquez, & Agidius, Baptiſmum factum projectione, ſeu ſubmerſione baptizandi in puteum, aut in flumen, in quo moriturus eſt, quamvis validum, eſſe illicitum, quamvis baptizandus nequeat aliter baptizari, & ſi eo modo non baptizetur, ſit abſque baptiſmo moriturus; quia projectio hæc per ſe, & ſeculis circumſtantijs, eſt directè occiſio innocentis, imò inhumana, quæ adhuc ob ſalutem illius nequit à malitia excuſari (quod ob rationem dictam contra Ochagaviam quaſt. 7. verum exiſtimamus, quamvis baptizandus jam animam agat) ac proinde baptizans in caſu dicto erit irregularis. Ita ille: cui adde Averſam de *Sacramento Baptiſm.* quaſt. 66. ſect. 4. qui etiam nominatim Ochagaviam impugnat. Vide etiam Diſtillum de *Sacram. tom. 1. tract. 2. diſp. 1. dub. 3. num. 66.* & Baſſium in *ſlor. Theol. ver. Baptiſm. 2. n. 7.*

2. Sed contra Hurtadum, & Averſam in favorem ſententiæ Ochagaviz, aſſero illam etiam tenere Sotum, in 4. ſent. diſt. 3. quaſt. unica art. 7. Serram in 3. part. D. Thom. quaſt. 66. art. 7. & Mercerum de *Sacram. quaſt. 66. art. prime quaſt. 3.* ubi ſic ait. Notandum tamen eſt nullo modo ita eſſe baptizandum, ut ſcilicet Baptiſmus

mortem corporalem cauſet, vel notabiliter acceleret; quia ſic baptizando committitur homicidium, & incurritur irregularitas; non ſunt autem facienda mala, ut evaniant bona. Addit tamen Sotus non cenſeri homicidium, quando minima eſſet mortis acceleratio per talem immerſionem, propter certò imminentem mortem, quia minimum reputatur pro nihilo. Ita ille: & tandem noviffimè invenio, hanc ſententiam docuiſſe ſapientiffimum Leſſium in 3. part. D. Thom. quaſt. 66. art. 7. dub. 3. num. 33. & 34. ubi hæc aſſerit: Hinc omnino conſequi videtur, verè fuiſſe baptizatum infantem illum, de quo narrat Panormitanus, in cap. non ut apponeret, de Baptiſmo, & eius effectu, qui iſtante morte cum portaretur ad Baptiſmum, aqua haberi non poſſet in via, projectus eſt in puteum, adhibita legitima verborum forma. Ita enim ſentit Panormitanus *ibidem*, & Gabriel *ſuprà*, & Summa Roſella *verb. Baptiſmus 4. num. 1.* quamvis plerique alij in contraria ſint ſententia. Probat, in priori caſu infans eſt verè baptizatus; cur non etiam in hoc? Utrouque enim aquis mergitur, ſed non emergitur: utrobique mors ſequitur: utrobique adeſt legitima neceſſaria forma, & intentio miniſtri. Nec reſert, quod miniſter non immergat illum immediatè, ſed ex loco remoto projiciat: quia ſi fune eum dimitteret in calatho, eſſet verè baptizatus, etiam illorum iudicio: item ſi eminus eum aqua perſunderet. Neque etiam requiritur intentio elevandi ex aqua, nam in ſola merſione, ſeu contactu aquæ perſcitur ablutio. Denique non reſert, quod ex tali projectione mors ſequatur, & Baptiſmus ordinetur ad ſalutem infantis. Nam etiamſi fontem baptiſmalem veneno inficeret, vel aqua fervente ad occidendum infantem uteretur; nihilominus ſi verè intendas baptizare, erit ratus Baptiſmus: nam ablutio antecedit mortem. Avertere tamen contrahi peccatum homicidij, ſi infans futurus erat ſuperſtes. Quod ſi mors omnino iſtabat, & aliter baptizari non poterat, non videtur homicidij crimen. Huculque Leſſius.

3. Sed ut verum fatear, difficilis hæc opinio mihi videtur, nam ut rectè obſervat Joannes Wigers in 3. part. D. Thom. quaſt. 66. art. 8. num. 43. Id in praxi minimè tutum eſſet, quia incertum eſt de periculo tam iſtantis mortis. Deinde difficile eſſet apud Indicem hoc probare; & quamvis probaretur, forſitan nec ſic ſatisfieret. Non audeo tamen ſententiam adductam Leſſij, & aliorum tanquam improbabilem damnare; Sed quaero, an ſaltem tibi liceat Baptiſmum infanti proximè morituro miniſtrare, ex cujus miniſtratione cognoviſcis mortem accelerandam eſſe? Reſpondeo primò cum Doctõribus ſtatim referendis, calum moraliter eſſe impoſſibilem: nam cum Baptiſmus minima aquæ teſe factæ effuſione conſecri poſſit, vix credi poſſet, ex eâ mortem accelerandam eſſe. Sed gratis admiffò accelerari, reſpondeo Baptiſmum adminiſtrandum eſſe. Tum quia non per ſe, ſed per acciſionem ex illa actione mors ſuccedit, cum per acciſionem ſit prædicta Baptiſmi adminiſtrationi baptizandum in ea eſſe diſpoſitione, ut actio ita humana, & temperata illi nocere poſſit. Tum quia nocuumentum illud ita leve contemnendum eſt, ne baptizandus in æternum pereat. Et ita ex Vaſquez, Conineh, & Layman, docet Caſtrus Palaus tom. 4. tract. 19. punct. 4. num. 14. quibus adde Hurtadum, & Averſam *ubi ſuprà*, & Gaſpen

Sup. hoc ſup. lege doct. Crinam Ref. 68.

Caspensem in *Cur. Theol. tom. 2. tract. 27. disput. 1. sect. 2. num. 16.* dicendum est itaque, quod quamvis baptizandus aded infirmus sit, ut exigua aqua asperionem, qua baptizetur, ferre non possit, absque periculo vite (quod moraliter accidere nequit) baptizandus est, ne moriatur absque Baptismo, quia acceleratio illa mortis hominis aliis morituri, cui ratione dicta asperionis exponitur, aded exigua, & insensibilis est, & fit modo ita humano, ut ob salutem eternam non sit contra rationem, ac proinde sic baptizans non manet irregularis quamvis re ipsa sequatur dicta acceleratio.

Sup. hoc irregularitate in fine Ref. not. praterit.

Sup. hoc supra lege doctrinam, Ref. 64. 65. & 66. & in tom. 3. tr. 7. ex Ref. 3. Vide §. Secundo possit.

4. Nota verò hic obiter, non valere Baptismum si quis videat, puerum ab alio projici, & proferat verba forme; neque enim ille puer potest dici baptizatus, seu ablutus ab eo, qui illa verba protulit. Ita Dicastrillus, *ubi supra*. Sed contrariam sententiam non minus probabilem existimat Leandrus *de Sacramento tom. 1. tract. 2. disputat. 2. quest. 30.* Primò, quia si puer è manibus baptizantis fortè elapsus esset, & tunc ipse baptizans proferret verba Baptismi, verè efficeret validum Baptismum: ergo & baptizans in nostro casu. Secundò, quia formaliter tunc verificarentur verba Baptismi, licet materialiter ab ipso baptizante non esset puer ablutus. Sed ego non recedo à sententia Dicastrilli: Puto tamen quod valeat Baptismus quando quis aquæ defluenti è tecto, submittit puerum abluendum, & verba Baptismi profert; quia in hoc casu, verè formaliter, & materialiter, infans denominatur ablutus à submittente, & profereute verba Baptismi; sicut denominatur à projiciente in flumen. Ita Leandrus, *ubi supra, quest. 30.* & ante illum Bonacina *de Sacram. disputat. 2. quest. 2. punct. 4. num. 25.* Nota verè hic obiter quod ex Coninch, & Suaeta, docet amicissimus, & doctissimus Pater Antonius Escobar, & Mendoza in *Theol. mor. tract. 7. exam. 2. cap. 4. n. 13.* mulierem, quæ damnatur ad mortem, & est periculum, ne ex aliquo morbo una cum prole moriatur, posse servato juris ordine prius secari, si spes sit, ut fetus baptizari valeat.

Sup. hoc ultimo notato magis late infra in Ref. 73 & 74.

part. 9. 66. art. 8. dub. 3. num. 91. quòd si actio ministri possit ad ipsum puerum, etiam in utero matris existentem, pervenire, nihil obstaret, quominus possit baptizari; ut si fistula possit pertinere ad ipsum infantis corpusculum, vel si propter apertam matris cicatricem aspersio aquæ possit ad illum pertinere. Probatur, infans in eo statu est homo distinctus à matre, & sufficienter natus ex nihilo, contraxitque peccatum originale; igitur si in eo statu aqua possit ad eum pertinere; baptizari potest. Unde sequitur, quòd in necessitate possit hoc modo baptizari, quando scilicet non affulget spes, quòd proles possit viva educi ex utero, & juxta modum à nobis positum possit illi succurri. Ita Præpositus. Vide etiam Marchantium in *resp. Pastoral. de Sacram. tr. 2. c. 1. q. 2. cas. 4.* ubi testatur aliquos Theologos hanc sententiam docere.

3. Non desinam tamen hic adnotare eundem Præpositum docere, quòd licet mater viva excindi non possit, ut proles baptizetur, quia non licet directè aliquem occidere, ut etiam bono spirituali ejusdem, & prævidetur sequutura, possit tamen baptizari eo modo, quo diximus, si aqua ad eum pertinere valeat, etiam si mors matris inde sequatur, & prævidetur sequutura, quia in nostro casu actio ministri non respicit interitum matris pro suo termino, sed in executione habet alium terminum, scilicet abluionem prolis, quæ in ratione abluionis materialis, est quid indifferens: in ratione verò caremonie sacramentalis est honesta, & subsequens mors matris solum est permessa, atque aded non imputatur ad peccatum; imò mater eo casu tenetur permittere, ut proles baptizetur, nam si cum certo vite corporalis periculo tenetur succurrere salutì proximi, quando moraliter certum est nos posse succurrere, & certum est cum aliis peritutum, eadem ratione tenemur in similibus circumstantiis permittere, ut cum aperto nostro vite periculo alius succurrat; quamdiu tamen ex una parte non apparet morale periculum, quòd proles non poterit nasci viva ex utero, & ex altera parte moralis spes, quòd efficaciter poterit ei succurri in utero, Baptismum re ipsa conferendo, mater non tenetur sese aperto vite discrimini exponere, & proinde rarò tenetur exponere se isti periculo, cum rarò omnes illa circumstantiæ occurrant. Huc usque Præpositus.

Sup. hoc primo infra lege doctrinam, Ref. 73. signanter §. 1. & Ref. 74. & supra ex doctrina Ref. 49. §. Non desinam ad hunc. & in tom. 7. tr. 4. ex Ref. 19. §. Imò, in fine, & in tom. 8. tr. 10. ex Ref. 3. §. Notandum est in fine, à verb. alioquin & mater gravid.

RESOL. LXXI.

An si pueri moriantur in utero matris, possint ibi baptizari?

Et quid, si mors matris inde sequatur, vel prævideatur sequutura?

Imò, an mater eo casu teneatur permittere, ut proles baptizetur? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 12.

Sup. hoc in §. 1. Ref. seq. & in to. 1. tr. 1. ex doctrina §. Primò, ut in articulo. Ref. 3.

Negativè videtur respondendum, ex Villalobos in *summ. tom. 1. tract. 5. difficult. 4. num. 4.* ubi ita asserit. [Los niños, que estan en los vientres de sus madres no se pueden alli bautizar.] & ideo Ochagavia *de Sacrament. tract. de Baptismo, quest. 4. num. 5.* Ita asserit. Puer dum est in utero matris, etiam si arte obstetricis cum aqua pertingat, nequit baptizari, quod expressè patet ex *cap. qui in matris, de consecr. dist. 4.* ubi dicitur, non posse renasci secundum Deum, qui non est natus secundum Adam. Hæc ille, & plures discipuli D. Thom. cum ipso in 3. *part. 9. 68. art. 11.*

2. Sed ego puto cum Joanne Præposito in 3.

RESOL. LXXII.

An puer existens in utero matris possit baptizari? Ex part. 2. tr. 15. & Misc. 1. Ref. 43.

§. 1. Negat Bonacina *de Sacram. disp. 2. q. 2. punct. 6. n. 6.* & Comitulus in *resp. mor. lib. 1. q. 13. num. 2.* Alexander de Ales *p. 4. q. 8. membr. 7. art. 2. §. 1.* Richard. in 4. *disp. 6. art. 2. q. 1.* D. Anton. *part. 3. rit. 1. 4. cap. 15. §. 1.* Sylvest. *ver. Baptismus 6. n. 3.* & alij. Nam, ut ait D. Thom. in 3. *p. 9. 68. art. 11.* ex D. August. *Epist. ad Dardanum,* nemo renascitur spiritualiter, nisi prius nascatur naturaliter. Sed Baptismus est quedam spiritualis regeneratio; ergo non debet aliquis baptizari, priusquam ex utero nascatur.

2. Sed ego puto, posse puerum in utero matris baptizari, si in aliqua sui parte aqua lavari possit. Ita contra Comitolum, qui mordicus contrariam sententiam tenet, sentiunt hi omnes, Zambran. in *suis decis. cas. conf. c. 1. dub. 3. n. 6.* Ledesma in 4. 9. 9.

Sup. hoc in punct. 6. n. 6. & Comitulus in resp. mor. lib. 1. q. 13. num. 2. Alexander de Ales p. 4. q. 8. membr. 7. art. 2. §. 1. Richard. in 4. disp. 6. art. 2. q. 1. D. Anton. part. 3. rit. 1. 4. cap. 15. §. 1. Sylvest. ver. Baptismus 6. n. 3. & alij. Nam, ut ait D. Thom. in 3. p. 9. 68. art. 11. ex D. August. Epist. ad Dardanum, nemo renascitur spiritualiter, nisi prius nascatur naturaliter. Sed Baptismus est quedam spiritualis regeneratio; ergo non debet aliquis baptizari, priusquam ex utero nascatur.

9.9. art. 11. Suarez tom. 3. in 3. part. q. 68. art. 11. Valent tom. 4. diff. 4. q. 1. punct. 2. Alphons. Vivald. in Candelabro aur. p. 1. n. 16. Victoria in sum. q. 3. 2. Gabriel in 4. diff. 4. q. 2. art. 3. dub. 2. & Coninch. de Sacram. q. 68. art. 11. n. 90. Nam in tali casu reperitur omnia essentialia ad Baptismum requisita, nempe ablutio cum debita forma verborum.

3. Ad argumentum verò Comitoli, & aliorum respondetur, ut quis possit per Baptismum renasci, sufficit, ut ea precedat natiuitas, quia quis de non homine fit homo, modò possit lavari, ut patet in iis, qui tantum manum exerunt, aut excantantur ex utero matris mortuæ, quo casu non nascerentur naturaliter. Ergo cum dicitur debere hominem prius nasci ex utero matris, vel ex parte antequam baptizetur, hoc non est intelligendum de propria natiuitate. Quicumque enim ratione fieri possit, ut abluatur, id satis erit ad valorem Baptismi, etiam si propria natiuitas humana non precedat, quia substantia sacramenti consistit in ablutione cum debita forma verborum; quæ quidem substantialia, ut diximus, adfunt in nostro casu.

RESOL. LXXIII.

An mulier condemnata ad mortem possit prius secari, si adsit periculum, ne ex aliquo morbo ante partum una cum prole moreretur, & spes adsit, ut infans hoc modo possit baptizari?

Et an saltem mortua matre statim secanda sit, ut puer baptizari possit, si adhuc vivat?

Et notatur non licere matri consentire se adhuc vivam secari ad hunc effectum.

Et aduertitur in supra dicto casu differendam esse executionem sententiæ, donec mater pepererit? Ex p. 2. tr. 15. & Milc. 1. Ref. 44.

§. 1. Notandum primò ex Coninch. de Sacram. tom. 1. q. 66. art. 7. dub. 2. n. 75. secundum communem sententiam DD. non licere matri consentire se adhuc vivam secari, ut possit puer baptizari, quia illa sectio esset directa occisio matris, mortua autem statim secanda est, ut puer baptizari possit, si adhuc vivat.

2. Notandum secundò ex Covarr. lib. 4. var. res. cap. 4. Reginald. Vivald. Barthol. ab Angelis, Victoria, & aliis, quos citat, & sequitur Bonac. de Sacram. diff. 2. q. 2. punct. 6. n. 9. si mater gravida per iudicis sententiam damnetur ad mortem, differendam esse executionem sententiæ, donec mater pepererit. His notatis ad propositam questionem negative respondet Comitoli in resp. mor. lib. 1. q. 14. n. 2. & Malder. in 2. 2. tr. 3. c. 1. dub. 16. nam in maximum discrimen partus adduceretur, si è viventis matris utero excidendus esset.

3. Sed Agidius de Coninch. de Sacram. tom. 1. q. 68. art. 11. n. 92. asserit hoc fieri posse, ait enim: Si aliqua mulier esset merita mortem, & ad eam iam condemnata, essetque periculum, ne ex aliquo morbo ante partum, una cum prole moreretur, posset servato juris ordine prius secari, si esset spes, fore ut proles hoc modo posset baptizari. Ratio est, quia in hoc facto, nihil fit contra ullum jus. Hanc sententiam prius docuerat Suarez in 3. part. tom. 3. q. 68. art. 11. Ad argumentum Comitoli respondetur hanc opinionem tunc esse practicandam ex mente Suarez, in quem ipse tacito nomine impugnat, quando spes sit infansem non esse mortuam.

Tom. I.

RESOL. LXXIV.

An mater ad mortem condemnata, si morbo lethali corripiatur, liceat secari, ut infans etiam mortuus baptizetur? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 13.

§. 1. * AD hanc questionem affirmativè respondet Ochagavia de Sacram. de Bapt. q. 4. n. 6. ubi sic ait: Neque mater etiam volens esset secanda, & aperienda, etiam si in articulo mortis, ut filius eruatur, & baptizetur, quia non sunt faciendæ mala, &c. si tamen esset ad mortem damnata mater, essetque periculum ne ex aliquo morbo ante partum una cum prole moreretur, posset servato juris ordine prius secari, si esset spes quòd proles hoc modo baptizaretur. Ita ille, qui citat Suarez & Coninch. alibi à me citatos in 1. p. tract. 1. Miscel. resol. 44. Quibus etiam addo Joan. Præposit. in 3. p. q. 66. art. 8. dub. 3. n. 93. & Layman. lib. 4. tr. 2. cap. 3. n. 2.

2. Non desinam tamen hic adnotare contrariam sententiam docere Episcopum Moscolium in summ. tr. 2. c. 2. n. 2. ubi sic ait: [Estando la madre preñada y condenada à muerte, el derecho civil dispone que no se execute la sentencià hasta despues del parto, y si por alguna grave enfermedad, ó por razon del mal parto esta en peligro declarado de muerte, y los medicos dizen; que no puede vivir en ninguna manera se ha de abrir, para sacar fuera la creaura, aunque no hayan faltado algunos Doctores, que digan lo contrario.] Ita ille.

RESOL. LXXV.

An infans moribundus sit baptizandus in qualibet minima parte sui corporis, v. g. Capillorum, unguium, pelli, quam Medici Secundinam appellant, digiti, &c?

Et an vero, si puer evaserit periculum, esset saltem sub conditione repetendus baptismus?

Et cum puer est in mortis articulo, an possit baptizari cum forma dubia, si nemo adest, qui sciat certam formam? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 4.

§. 1. Respondeo affirmativè cum Basilio Pontio de Marim. lib. 4. c. 25. n. 7. Ochagavia de Sacram. tr. unic. de Bapt. q. 4. n. 3. ubi sic asserit: Ablutio cuiuscumque partis etiam minimæ, sufficit ad hoc ut sacramentum Baptismi valeat. Probatur, quia illa ablutio sufficit ad rationem baptismi; per quam homo absolute, & simpliciter dicitur ablutus, seu tinctus; sed contingente aqua quamlibet minimam partem hominis, homo dicitur simpliciter lotus, & tinctus; ergo ablutio cuiuscumque minimæ partis sufficit ad valorem baptismi; quæ doctrina adeò extendenda est, ut ad valorem baptismi sufficiat aquam contingere tantum capillos, ut notantur Sotus in 4. dist. 3. quest. unic. art. 7. §. 3. arg. & Valquez tom. 2. in 3. part. dist. 146. Non quia capilli vivant, cum non augeantur per intus sumptionem, ut loquuntur Philosophi, disputantes de augmentatione viventium, qua ratione augetur viventia; sed augetur per iuxta positionem, sicut augetur omnia non viventia, sed ex eo capillorum ablutio satis apta ad baptismum indicatur, quia illi reputantur tanquam partes hominis: unde illis ablutis homo simpliciter dicitur ablutus. Ob quam etiam rationem, si aqua

E Baptismi

* Sup. hoc in §. 1. Refol. not. seq. & in aliis §§. ejus annot.

Quæ hic est Ref. antecedens, & in alia Ref. eius tertie not.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 2.

Sup. doctrina contenta in hac Refol. usque ad §. ult. in tom. 3. tr. 1. ex Ref. §. Primo ut in articulo.

Sup. his capillis in §. not præterita & cursum infra in §. seq. hujus Refol. post medium, & breviter in principio Ref. seq.

INTION
Opera
Tom. I & II
E III

Sup. hoc prope finem Ref. seq. & lege §. not. prima huius Refolut. Et sup. hac secundinam §. Et licet. huius Ref. & in principio Refol. seq. & lege §. not. prima huius Refol. & in tom. 8. tr. 8. vide doctrinam Ref. 6.

Baptismi solum contingeret unguis, qui non vivunt, confiteretur verum baptismi sacramentum, & eodem modo iudico affirmandum puerum nascentem inclusum in pelle, quam Medici secundinam appellant, baptizari valide, etiam si aqua tantum eam pellem attingeret, quia pellex illa secundina reputatur veluti pars pueri, & veluti cutis eius, & ea lota puer dicitur lotus. Huc usque Ochagavia.

2. Et licet aliqui supradicta non esse vera contendunt, ut Villalob. in summ. tom. 1. tr. 5. diff. 4. n. 2. Zambran. de Sacram. Bapt. c. 1. dub. 1. n. 7. & seq. cum aliis, tamen concedendum est tempore mortis sic adhibendum esse Baptismum cum conditione, & ideo Joan. Præpos. in 3. p. q. 66. art. 8. dub. 3. n. 90. sic ait: Tempore necessitatis, quando major pars corporis aqua tingi non potest, estque periculum, ne infans alias decedat absque baptismo, potest sine ullo peccato in manu, pede, similique parte minori baptizari, imò & debet, quia nulla reverentia erga Sacramentum censetur committi, quod proximo alioquin perituro consulatur per medium probabile, quamvis incertum, cum melius sit puero tale medium adhibere, quod forte poterit prodesse, quam nullum; si tamen puer evaderet periculum, esset saltem sub conditione baptizandus, ne ejus salus magno periculo exponatur, si forte prior Baptismus fuerit invalidus. Idem dico de digito, licet de ea parte majus sit dubium, & aliqui asserentes de manu, negent de digito, quia ex ejus ablutione homo non videtur posse dici simpliciter ablui. Dico tamen, urgente necessitate, de qua supra, posse puerum in digito baptizari, si solus is appareret, propter sententiam variorum, quæ in re satis obscura non est improbabilis, transacto tamen periculo longè potiori in hoc casu repetendus erit baptismus. Idem dico de capillis. Ita varij, quamvis enim communi sententia Philosophorum non sint animati, sunt tamen hominis pars, & illis aspersis homo dicitur ablui; unde necessitate non occurrente parte certiore, potest in illis baptizari, qua transacta Baptismus, ut supra, est repetendus. Possent etiam involutus secundinis in necessitate baptizari, quia hujusmodi pellex, & tegumentum censetur pars hominis, & ea abluta homo censetur ablui. Et hac omnia docet Præpos. ubi supra, vide etiam Granad. de Sacram. in 3. p. controv. 4. tr. 1. disp. 4. n. 10. Hurtad. de Sacram. Bapt. disp. 1. diff. 6. Cabrer. de Sacram. in 3. p. q. 66. art. 7. Moscol. in summ. tr. 2. c. 2. n. 1. Layman lib. 5. tr. 2. c. 3. n. 3. & me citato, Torreblanc. in pract. lib. 2. c. 4. n. 32.

Sup. his in §. not. prima huius Ref.

Sup. hoc infra in Refol. 28. & c.

Sup. hoc digito in Ref. seq. cursum ad medium, & finem, vel quia ait & in alio §. ejus not.

Sup. his capillis supra ad medium §. 1. huius Refol. & in aliis ejus not.

Sup. his secundinis in fine §. 1. huius Ref. & in aliis ejus an not.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. ex Ref. 3. §. Imo plus.

3. Notandum est etiam hic obiter, cum puer est in mortis periculo, posse baptizari eum forma dubia, si nemo adest, qui sciat formam certam. Ita Ochagavia tr. de Sacram. in gen. q. 5. n. 17.

RESOL. LXXVI.

An Baptismus collatus in extrema parte comæ, vel in secundina, si jam deflueret, & quasi penderet, sit validus?

Et supponitur Baptismus collatum in capillis, & super secundinam circumdantem corpusculum infantis esse validum.

Sed notatur, quod Baptismus collatus in capillis debet postea iterari sub conditione.

Et quid est dicendum, si aqua Bapt. solum contingeret unguis? Ex p. 10. tr. 16. & Mil. 6. Ref. 19. aliis 18.

§. 1. Suppono baptismum collatum in capillis, & super secundinam esse validum, sic ego

cum pluribus alibi docui, & Castrus Palanus tom. 4. Alibi in Re. tract. 19. punct. 4. num. 7. & 8. Sed difficultas est, si sol. præterea, & in alio §. ejus pri- & not. & pro secun- dina, ibi si- gnanter in fine §. 1. & prope finem §. 1. dicte Refol. & in tom. 8. tr. 8. vide doctri- nam Ref. 6.

Alibi in Re. tract. 19. punct. 4. num. 7. & 8. Sed difficultas est, si aqua solum effunderetur super extremam partem capillorum pendentium ab utroque capitis lateri, & extra ipsum caput, quæ pars ab aliquibus ligari solet in crinem serica vitta, vel aliter. Casus est curiosus, & non passim obvius, & videtur prima facie affirmativè respondendum, quia sicut est pars corporis, & sicut vivit, & vegetat capillus brevis, ita & capillus longus, sed baptismus collatus in capillo brevi est validus, ut diximus, ita & baptismus collatus in ultima parte comæ pendentis. Sed ego negativè sententiæ adhareo, quam tuetur Dicastillus de Sacram. tom. 1. tr. 11. disp. 1. num. 52. & 53.

ubi sic ait: Capilli etiam si non vivant vita hominis, sunt tamen partes homini naturaliter conjunctæ, sicut etiam unguis, atque hoc satis esse, ut homo dicatur ablui, & aspergi per abluionem, & asperionem illarum partium; quod ego maxime verum puto, quando capilli breves, & detonsi ipsi capiti insunt; tunc enim magis mihi clarum videtur, quod homo illis ablutis, & aspersis dicatur lavari, aut aspergi, non tamen ita mihi certum apparet, quando capillamentum defluit usque ad talos, vel usque ad genua, aut furas, extrema tantum capillorum madefiant. Eodem modo notat Vasquez ex Rosella, & Silvestro, valere sacramentum quando infans recens natus baptizaretur in secundina, id est pellicula illa, in qua nasci solet; quamvis enim alioquin inclusus corio, si supra corium infunderetur aqua non valeret baptismus, nisi penetraret aqua usque ad carnes, juxta nuper dicta; tamen, quia secundina est veluti pars infantis etiam si illa non penetraretur, valebit baptismus. Verum ex hoc ipso confirmarem ego quod nuper dicebam de capillis, si enim pars quadam secundinæ non præcisa à reliquis non circumdatet partem corpusculi, sed jam deflueret, & quasi penderet, durum mihi videtur, baptismum in illa parte defluente factum dicere esse validum, quamvis validum sit in parte inexistente, aut circumdante corpusculum: ergo pari ratione in extremo defluentis comæ, seu capillitij baptismus non erit validus: certe mihi valde dubium est, & multò mihi minus videtur Baptismus validus collatus in solis capillis, quam in manu, aut pede, & tamen plerique de illo valde dubitant, ut paulò post videbimus. Hucusque Dicastillus, cujus sententiam invenio novissimè firmatam ab Eminentiss. Card. Lugo in Resp. mor. lib. 1. dub. 1. n. 9. quia ait, ille si ablutio unius digiti pedis non sufficit ad baptismum, juxta communem sententiam, multò minus sufficit ablutio extremæ partis comæ pendentis, quæ minus videtur pertinere ad hominis complementum, quam digitus. Est autem magna differentia inter capillos illos, qui caput ipsum tegunt, & illos, qui ex capite pendent per humeros, qui certe non sunt capitis pars, nec qui illos tangit, dicitur caput tetigisse; quare nec qui illos abluit dicitur caput abluere. Secus dicendum est de illis, qui in capite sunt, & illud tegunt; sunt enim quasi pellex, & cutis externa ipsius capitis; quare sicut tangens cutem capitis, vel illam abluens; dicitur tangere, vel abluere caput, ita & qui capillos tangit, vel abluit. Quod à posteriori constare potest, quia si aliquis videret extremitatem solam comæ Petri ex humeris pendentis, & nihil aliud, non diceretur vidisse Petri caput; si tamen vidisset caput ipsum ita capillis coopertum, ut cutem, aut carnem non videret, adhuc diceretur caput vidisse: Unde apparet casarium pendentem ad humeros non esse partem capitis, sicut sunt capilli in ipso capite positi, &

Sup. hoc digito in Ref. præterea, & in alio §. ad medium, vel. Idem dico de digito, & cursum in eo, §. 1. ex Ref. 3. §. Imo plus.

Sup. hoc no. & illud tegentes. Nota vero, quod baptismus, col-
latus in capillis, debet postea reiterari sub condi-
tione, ut me citato probat Lugo, ubi supr. n. 10. cum
seq. Magist. Serra in 3. p. D. Thom. q. 66. art. 7. Sed
quid dicendum, si aqua baptismi solum contingeret
ungues? Ochagav. quem citat, & sequitur Leandr.
de sacr. rom. 1. tr. 2. disp. 2. q. 24. putant dicendum id,
quod dictum est de capillis, sed negat Martin. de
Sancto Joseph. 1. lib. 2. tr. 1. de Baptism. n. 12. sicut
negat de capillis, fatetur tamen in utroque casu,
Baptismum sic collatum in necessitate esse, ut dixi-
mus, postea reiterandum sub conditione.

RESOL. LXXVII.

An in mortis articulo infans sit baptizandus in um-
bilico, per quem a matre fugit infans, & illi con-
jungitur?
Et in dicto casu ita baptizatus, an sepeliendus Ecce-
lesiastica sepultura? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 15.

§. 1. **R**esolutio hujus casus, accipi potest ex Iac-
cob. Marchant. in Candelabr. Sacr. de re-
sol. q. pastor. tr. 2. de bapt. c. 1. g. 1. c. 2. ubi sic ait;
Quadam obstitit retulit mihi se, cum non posset
extra uterum habere aliam partem, quam umbili-
cum, per quem infans fugit alimentum a matre, &
illi conjungitur, baptizasse infantem in umbilico,
an sit validus baptismus? Existimo quod non, quia
umbilicus non censetur pars hominis, ideoque praesci-
ditur. Sed quaerebatur, an talis infans deberet
privari Ecclesiastica sepultura? Consequenter re-
spondeo videtur, quod sic. Tamen contrariam opi-
nionem posset quis cum aliqua forte probabilitate
tueri, dicendo umbilicum non minus censerli ali-
quid infantis in tali statu, quam capilli censeantur
aliquid hominis, licet sint quadam excrementa, si-
cut & umbilicus, & ita sicut per capillos censeatur
homo ablatus (ut multi docent) similiter videtur
per umbilicum dici posse infantem abluui, tanquam
per aliquid sui, quia etiam per illum aqua ad cor-
pus infantis censerli posset pertinere. Ob has &
similes rationes, quae affecti possent in favorem
pueri, & baptismi dati, non plane condemnarem, si
talis sepeliatur in loco sacro, quia valde apparet
aliquid jus ei possit ascribi ratione talis baptismi
disputabilis. Et quamvis longe infirmior sit pars
favens, cur tamen debeat privari jure loci sacri, nisi
manifeste, & irrefragabiliter constet privandum,
sive illi tale jus non competeret: Sic ille.

RESOL. LXXVIII.

An qui recipit in periculo mortis Baptismum ex opi-
nione probabili, v. g. in digito, capillis, pedibus, ma-
nibus, &c. & in materia dubia cum gutta aquae,
&c. deberet, si viveret, iterum sub conditione bap-
tizari? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 11.

§. 1. **A**liqui videntur negare, quia satisfecit
obligationi suscipiendi sacramentum,
suscipiens illud juxta sententiam probabilem, & ita
ex Vasq. docet doctus Hurr. de sacr. Bapt. disp. 1.
diffic. 12. Sed contrarium videtur omnino verius,
nam qui recipit dubium sacramentum, cum teneatur
sacramentum suscipere videtur graviter pecca-
re; ergo etiam is, qui in eo dubio permanet. Con-
firmatur, nisi moraliter constet de valore baptismi,
alia sacramenta facile recipiuntur; igitur ad
Tom. I.

haec sacrilegia impedienda homo tenetur Baptis-
mum iterato sub conditione recipere.

2. Dices, aliquis in sua operatione potest sequi
sententiam probabilem; ergo, &c. Respondeo ne-
gando consequentiam, & dico, assumptum praesenti
proposito minus solide applicari: nam cum DD. as-
serunt aliquem relicta sententia probabili posse
adherere contrariae etiam probabili, non volunt id
esse verum, quando probabilitas solum versatur cir-
ca rei naturam, aut conditionem, sed quando sen-
tentiae inter se sunt contrariae in ordine ad praxim,
quarum una asserit aliquid citra peccatum fieri
posse, alia negat, in nostro vero casu DD. non cen-
sent aliquem (saltem extra casum necessitatis, quan-
do sacramentum non potest aliter conferri, vel reci-
pi) posse absque peccato conferre, vel recipere
baptismum in solo digito, v. g. capillis, manibus,
&c. Sed solum asserunt esse probabile talem bap-
tismum esse validum, quo non obstante homo po-
test obligari ad suscipiendum iterato saltem sub
conditione, propter rationes allatas; & ita docet
Ioan. Prapoli. in 3. q. 66. art. 9. dub. 2. n. 101. cum
eo etiam adde omnino videndum Ochagaviam de
Sacram. Baptism. tr. univ. q. 11. n. 11. & Coninch.
de Sacram. q. 66. art. 9. dub. univo.

RESOL. LXXIX.

An si quis probabiliter putes se non fuisse baptiza-
tum, possit adhuc recipere sacramenta?
Et supponitur esse iterandos omnes Baptismos sub con-
ditione, in quibus baptizans usus est opinione pro-
babili circa substantialia, v. g. circa formam, ut si bap-
tizaret in nomine Christi, vel Genitoris, Geniti, &
Procedentis ab utroque, & sic de aliis formis dubiis.
Idem est circa materiam, ut si quis baptizaret cum
gutta aquae, cum lixivio, glacie, rore, vel nive non-
dum resolutis; aut si baptizaretur infans non in
capite, pectore, aut scapulis, sed in manu, pede, bra-
chio, vel alia sui corporis parte.
Item si detur solum probabilis applicatio materiae, vel
formae, aut aliorum essentialium, inter qua inten-
tio Ministri est, iterandum est Sacramentum sub
conditione.
Et in §. penult. hujus Ref. aliqui casus notantur pro
baptizatis, a diversis personis, & genitibus in ca-
su necessitatis, in quibus advertitur, quod Bap-
tismus debet iterari sub conditione.
Sed jam omnes dicti casus magis late in suis speciali-
bus Resolutionibus in hoc novo Ordine ad hunc
tractatum sunt conducti, & in eo pertractati.
Sed adhuc super est difficultas, quid praestare debeat
Episcopus, Sacerdos, & Confessarius, ita quilibet
eorum dubius de suo Baptismo; an Baptismum ite-
rari sub conditione necessarium sit?
Et quid etiam praestare tenentur, qui Ordines ab
Episcopo, & absolutionem Sacramentalem perce-
perunt a Confessario de suo Baptismo dubijs? Ex
p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 30. alias 19.

§. 1. **S**uppono cum omni Theologorum sen-
tentia esse iterandos sub conditione
omnes Baptismos, in quibus baptizans usus est opi-
nione probabili circa essentialia, v. g. circa for-
mam, ut si baptizaret in nomine Christi, vel Geni-
toris, Geniti, & Procedentis ab utroque, & sic de
aliis formis dubiis: idem est circa materiam, si bap-
tizet cum gutta aquae, cum lixivio, glacie, rore, vel ni-
ve nondum resolutis; aut si baptizatur Infans non
in capite, pectore, aut scapulis; sed in manu, pede,
E 2 btachio,

in aliis Ref
ejus prima
not. & si-
gnanter pro
prima diffi-
hujus Ref. in
tom. 3. tr. 1.
lege à §.
Non definit,
utque in fi-
nem Ref. 3.
& hic supra
in Ref. 3. §.
Nec solum,
ad medium,
vers sublato
tamen. & in
fine Ref. 64.
vers. cetero-
rum.

* Sup. his
suppositis, &
seqq. magis
late in suis
specialibus
Ref. supra à
Ref. 30. ut-
que ad hanc
Ref. & in tri-
bus Ref. sol.
seqq. & si-
gnanter in
Ref. proxime
praeterita,
& in eo 3.
tr. 1. Ref. 3.
per totam.

brachio, vel alia sui corporis parte. Similiter si datur solum probabilis applicatio materiae, vel formae, etiam in casu necessitatis, aut aliorum essentialium, inter quae intentio ministri est, iterandum est sacramentum. Hoc supposito, ad propositum dubium sic respondet Dicaillus *tom. 1. de Sacram. tr. 2. disp. 1. dub. 9. num. 216.* qui habet baptismum tantum probabile, eo quod sint probabiles opiniones ex utraque parte, interim circa periculum mortis eadem probabilitate potest aliqua Sacramenta recipere; maxime illa, quae non sunt, aut possunt esse in damnum aliorum, v. g. Matrimonium, Pœnitentiam, Confirmationem, Eucharistiam: hæc enim omnia, interim dum non est periculum mortis qua probabilitate potest se gerere pro baptizato, potest recipere, sicut enim probabile est illum esse baptizatum, & præcisè quantum atinet ad reverentiam sacramenti, non est peccatum; in eo baptismo permanere; eadem ratione non erit peccatum illa facere, ad quae faciendâ jus habet baptizatus; qualis est usus prædictorum sacramentorum; non tamen licet recipere Sacramentum Ordinis. Ratio disparitatis est, quia sacramentum Ordinis, maxime Sacerdotij (de hoc enim loquitur) ex se est ordinatum ad exercenda munera Ecclesiae, quae pertinent ad salutem animarum; qualia sunt, non solum Sacrificia; sed administratio sacramenti Pœnitentiae, Eucharistiae, & Extremæ-Uctionis; & multo potiori ratione, si fiat Episcopus à quo plures alij Sacerdotes ordinentur; in quibus omnibus erit idem periculum cum eo ipso, quod ille non sit certo, sed tantum probabiliter baptizatus, eadem ratione ceteri ab illo ordinati tantum erunt probabiliter ordinandi, solumque erit probabile sacramentum quodcumque ab illis conferatur, quod in damnum multarum animarum vergere potest; atque adeo, licet præcisè propter reverentiam sacramenti esset eadem ratio hujus, & aliorum sacramentorum, tamen propter damnum, quod inde oriri potest, non videtur licitum. Hæc refert, si dicas, posse prædictum iniciandum abstinere ab his omnibus muneribus præstandis, quae vergunt in damnum aliorum: contra hoc enim est, in eo ipso apparere, non levem deordinationem, stultitiam, aut imprudentiam; quod cum facile possit baptizari sub conditione baptismi certo, & indubitato, velit in has tricas se implicare. Præterea, valde absolum videtur, Sacerdotij sacramentum suscipere, cujus nulla munera possit exercere sine aliquo detrimento sui, & proximorum, si enim absolvat alium, maxime in articulo mortis, & quando est alius, qui sine ullo dubio sit Sacerdos, satis constat ex principiis traditis, illum peccare contra Charitatem proximi, quam tanto periculo exponit conferendo absolutionem non certam. Si verò tantum sacrificet, in hoc ipso etiam apparet non leve noxamentum exhibendo Sacrificia dubia in Ecclesia Dei, & quasi decipiendo fideles, qui sæpe alium potius Sacerdotem, & aliud sacrificium, cui interessent, eligerent. Accedit, quod prædicto Sacerdoti non videtur licitum, quantumvis alias apto, admittere munus Parochi, aut alterius habentis curam animarum, cui incumbit ex officio ministrare sacramenta; id enim esset in damnum ovium, quas exponeret, periculo suscipiendi sacramenta, quae forte non sint vera; ergo nec cum animo abstinendi à muneribus, in quibus periculum proximorum esse possit, licebit prædictum sacramentum Ordinis admittere; cum vix imò ne vix quidem possit aliquod munus exercere proprium ordi-

nis, in quo non sit periculum alicujus damni. Hucusque Dicaillus.

2. Notandum est hic obiter, Quintanadvēn. *in Theol. mor. tom. 1. tractat. 1. singul. 3. num. 3.* docere quod omnes infantes, & adulti à Paganis, Judæis, Sarracenis, aut Hæreticis baptizati, iterum baptizandi sunt sub conditione. Deinde *in sing. 9. num. 2.* patet, idem dicendum esse de omnibus infantibus à parentibus, cognatis, obstetricibus, vel ab aliis laicis, viris, aut feminis ob mortis periculum, aut aliam causam domi, vel alibi baptizatis, & tandem *singul. 9. num. 3.* docet, Infantem inter Catholicos expositum ad Ecclesiam, vel alicujus domus valvas, scriptum habentem collo appentum, baptismum esse testificans, esse adhuc sub conditione baptizandum; Sed aliqua ex his nimis scrupulosè dicta videntur.

3. Verum, quid dicendum de Episcopo sacerdote, aut Confessario ita dubiis de suo baptismo, ut iterari sub conditione necessarium sit; Quintan. *ubi supra singul. 10. num. 2.* tenet, & bene quod quicumque Episcopus, vel Sacerdos, qui probabiliter, aut prudenter dubius est de sui baptismi valore, omnes ordines susceptos, vel saltem sacerdotalem, & Episcopalem, potest, imò & sub gravi culpa tenetur sub conditione, iterum suscipere. At si autem aliquis curiosus inquirat, quid præstare debeant ij, qui ordines ab Episcopo, & absolutionem sacramentaleni perciperunt à Confessore, de suo baptismo dubiis; Pater Quintana, *loco citato singul. 11.* respondet, quod iterari debent sub conditione, tam sacerdotium, quam Diaconatus, aut saltem in omnium sententia sacerdotium est repetendum. Qui verò sacramentaleni absolutionem mortalium receperunt à Confessore, de cujus baptismo dubitatur, repetere debent omnes hujusmodi confessiones; sicut enim ille, de cujus baptismo dubitatur, sub eodem dubij gradu caret potestate ordinis, & jurisdictionis sine qua validè Pœnitentiae sacramentum administrare non valet, sic etiam sub eodem dubio invalidæ omnino sunt absolutiones ab ipso datae, & ita debent hæ confessiones repeti, sicut iterum confitenda sunt peccata mortalia, de quibus dubitatum, an absolute, vel ritè probata sint legitimo Confessario: aliter enim periculo se exponit pœnitens non accipiendi verum sacramentum, & permanendi in mortali. Nec obstat dicere, quod pœnitens potuerit per contritionem justificari; vel confessionem postea factam alteri legitimo Confessario (si forsan prior non fuisset verè baptizatus) quia de priori justificatione quis erit sine metu, cum certus esse nequeat, an ad veram contritionem pervenerit. Nec posterior confessio tollet, quod cum cognoverit defectum primi Confessoris, teneatur repetere confessiones illi factas; sicut tenetur confiteri peccata mortalia, quorum oblitus est in aliqua confessione valida, etiam indirectè ab illis sit absolutus, imò, & illa de quibus dubitat, an confessus fuerit, necne, vel quæ confessus fuerit coram Sacerdote, de quo prudenter dubitat an legitimam habeat jurisdictionem, nisi adesset opinio probabilis, aut cum errore communi titulus coloratus jurisdictionem supplens.

RESOL. LXXX.

An infans repertus in valvis Ecclesie, vel alicujus domus sit baptizandus sub conditione?

Et

Quinones, consilio sapientium virorum idem sancitum, & observatum fuit; sicut etiam illustri D. Fr. Didacus Mardones in sua Cordubensi Dicedi, idem observandum iussit post sedulas doctissimorum Theologorum consultationes, ac affixum fuit Decretum hoc in S. Hyacinthi Xenodochio, necnon in Orphanotrophio Civitatis Toletanae, pro his expositis infantibus assignato. Sic etiam censere aliqui Theologi à Venetiari Patriarcha congregati; licet alij oppositum affirmarint, ut testatur Comitulus *respons. lib. 2. q. 1.*

3. Probatur tertio auctoritate plurium Doctorum ex nostra Societate, qui de hac re consulti sunt, & quorum subscriptiones apud me habeo. Ij ergo assererant hos pueros, sive schedulam assererant, sive non, sine dubio baptizandos esse sub conditione; ab Episcopisque in suis Dicedibus hoc statuendum, & observandum. Sic docuerunt, & subscripserunt sapientissimi Didacus Ruiz de Montoia, Michaël Valquez, Didacus de Cordova, Franciscus Ruiz, Joannes Baptista Gonzalez, Franciscus de Aleman, Gundisalvus, Ramirez, Petrus Malgarejo, Joannes Baptista Lanzebeche, Ildesonus Fernandez de Cordova, Joannes Monus, Ferdinandus de Mendoca, Matthaus Rodericus, ac ferè omnes rem ex professo discusserunt. Hucusque Quintanadueñas, qui postea respondet ad rationes in contrarium; dicit enim, credi posse uni vetulae, seu testi asserenti alicujus baptismum, non vero huic schedulae. Primum, quia si vetula, seu testis, cognoscitur, quis, & qualis fuerit, & si ille fide dignus existat, dubium morale de baptismi valore tollet: at si non cognoscitur, ut contingit ex schedula, quomodo dignus fide existimandus. Quomodo ei credendum? quoque pacto morale certitudinem generabit? Porro scripturae huic eadem fides, quae scribenti, aut proferenti habenda est: & cum de scriptore non constat, neque de auctoritate schedulae, ut fidem faciat constare potest.

4. Ex his colligit, iterum baptizandos esse conditionaliter, non solum deinceps exponendos; sed qui haecenus expositi sunt cum hujusmodi schedula; etiam si senes modò, & Sacerdotes, ac Episcopi sint: in omnibus enim eadem est dubitandi ratio, ac periculum salvationis perseverat. Quae omnia procedere putat, etiam si viginti, aut triginta diebus à nativitate exponantur infantes cum schedula; quòd, scilicet, baptizari debent: adhuc enim perseverant, rationes dubitandi *suprà* allatae. Sic viri docti à me consulti. Haec omnia Quintanadueñas.

5. Sed communis sententia Doctorum, quibus ego adhaesi in p. 5. tr. 1. 3. ref. 85. & in *Addit. ad p. 1. ref. 6.* est in contrarium. Idè novissime dixit Bannius in *Theol. mor. tom. 1. tr. 2. q. 18. in fine*, [quòd dubium facti est, cum absolute incertum est, utrum baptismus verè fuerit unquam datus, purà, quia puer expositus in via est, nulla ipsi adjecta schedula, quae de baptismi ejus testificetur; in eventu utriusque dubij est hic iterandus sub conditione; quòd si tale dubium non suppetat, est baptismi geminatio mortalis, utpote sacrilega secundum D. Leonem, & Augustinum.] Sic ille.

6. Verum, quia Pater Quintanadueñas pro sua sententia ex Authoribus impressis citat solum Marchantinum à me citatum; ego in ejus gratiam adducam virum doctissimum, S. Theologiae Professore in Academia Cracoviensi; & is est, Adamus Opatovius de *sacr. tr. de bapt. disp. 1. q. 6. n. 49.* ubi sic asserit: [Forma conditionata semper est licitum uti, quando est dubium, an sit ritè baptismus collatus. Sed, quando *obstetrix baptizat domi, semper est

dubium: nam perturbata ex subito casu, potuit in forma errare. Et experientia testis est, multas & in materia, & in forma errare. Tum pleraque venesca, quae infantes sine baptismò, tanquam hostias diabolo, oblatas esse volunt. Unde cum illis dico qui affirmant securus esse, ut pueros domi baptizatos ab obstetricibus, sub conditione baptizent ministri.

7. Sed queres, an baptizatos ab Haereticis liceat sub conditione baptizare? Respondeo, quamvis (ut jam determinatum est) sit baptismus validus, qui ab haereticis confertur; praesertim si cum intentione Ecclesiae debitam formam, & materiam adhibeant. Sed, quia saepenumèrò dubitatio exoritur de veritate baptismi collati ab Haereticis: nam magno odio Ecclesiam prosequuntur: tum, quia saepe formas immutant, & materias sacramentorum contemnunt, & sicut ab Ecclesia, ita ab ejus intentione animum aversum gerunt: idè Molan, *sue Practicae tr. 4. c. 3. n. 30.* ait: Saepè deprehensum est, necessariam eis in baptizando intentionem defuisse: unde tales sub conditione baptizandi.

8. De pueris verò expositis, sive habeant in collo scriptum appensum, sive non, quòd fuerint baptizati, dico, sub conditione esse baptizandos, ne manifeste pereant. [Haec omnia Opatovius, quae confirmant ea, quae idem Quintanadueñas asserit *suprà* 4. & 5. Itaque ex omnibus apparet, sententiam P. Quintanae esse satis probabilem, & praesertim ex subscriptione doctissimorum illorum virorum ex Societate, quos ipse adducit.

RESOL. LXXXII.

An infans in domo baptizatus ab obstetricibus possit iterum in Ecclesia baptizari sub conditione? Et ita baptizatus an peccet, & sit irregularis? Ex p. 5. tr. 13. & *miscell. 3. Ref. 86.*

§. 1. **A**D hunc casum affirmativè respondet Francisc. Sylvius in 3. p. *D. Thom. q. 66. art. 9. dub. 2.* ubi sic ait: Et si qui baptizatum domi ab obstetrice postea sub conditione baptizat, non sit irregularis, quaritur tamen an peccet? Verius arbitramur non peccare, quia semper licet ea forma conditionata uti, quando est dubium de baptismi ritè collato. Quando autem obstetrices domi baptizarunt, semper est ejusmodi dubium, ne vel subito necessitatis casu turbata, aliter quam referant, dixerint, vel fecerint; aut semel & iterum deprehensa, quòd benè baptizant, deinceps malitiose errent, ac nihilominus asserant, se more solito baptizasse. Experientia enim notum est multas in materia, vel forma errare, interdum per ignorantiam, vel turbationem, interdum verò per malitiam, quia sunt sortilegae, sive ob aliud. Ut igitur parvulorum salutem consulatur, securus est eos, tametsi ab obstetricibus domi baptizatos, postea baptizare sub conditione, nec potest in iterationis crimen venire, quòd factum esse omnino nescitur, ut ait S. Leo *epist. 37.* Hinc Molan, ut *sue pract. tr. 4. c. 3.* sic loquitur. Et si obstetrices asserant se baptizasse infantem, potest tamen cum in templum deferatur sub usitata conditione baptizari. Pastorale autem Mechlinense sic habet. Si re diligenter requisita dubium fuerit, utrum puer sit baptizatus, vel si sit baptizatus ab obstetricibus sub conditione baptizetur. Et iterum conditionalis baptizatio faciendae est circa infantes, qui ab obstetricibus baptizati esse referuntur. Consentit & Synodus Iprensis sub Martino Rhythovio *tit. 12. c. 5.* Hucusque Sylvius.

2. Sed

Quoad hoc lege vers. Nisi forte, s. ult. Resol. not. praeterita & alterum, §. ejus annot. Prima Ref. citata in lin. 2. hujus §. loc. cit. supra Resol. 80. Secunda vero, invenietur in tom. 5. tr. 5. Ref. 43.

* Sup. hac obstetrice in Ref. seq. & in alio §. ejus annot.

Sup hoc fa. pra in Ref. 72. cursum in §. penult. in principio.

Sup hoc fa. pra in Ref. 79. g. penult. ad medium, & in Resol. 87. g. Verum ad medium, vers. sed quando obstetricis.

De Sacram. Baptism. Resol. LXXXIII. & c. 55

2. Sed quicquid sit in illis partibus Germaniæ ubi sæpius obstrictæ sunt forilegæ, tamen in nostris partibus Sylvij doctrina non admittitur. Sed obstrictæ diligenter examinantur, ne error aliquis contigerit, & non comperto, postea in Ecclesia suppleatur solemnitates omittæ; diligentia verò cum supradictis faciendæ est à viris doctis, & interrogandi sunt individualiter de omnibus necessariis ad conficiendum Baptismum, videlicet de verbis formæ, de quantitate aquæ, & de parte corporis, ubi infans fuit baptizatus.

RESOL. LXXXIII.

An baptizati in periculo mortis debeant postea in Ecclesia ceremonias omittas supplere?

Et an. si quis omittet supplere in Ecclesia solemnitates omittas in privato Baptismo, secluso scandalo, non peccet nisi venialiter? Ex part. 5. tr. 3. Resol. 6.

§. 1. **R**espondeo affirmativè, ut constat ex usu Ecclesiæ, & colligitur ex c. 1. de Sacram. non iterandis. Atque hoc etiam de exorcismis intelligendum esse docet Richardus in 4. disp. 6. art. 6. q. 1. Vitalis in candelabro de Bapt. c. ult. n. 18. Victoria de Bapt. n. 38. & habetur in Pastoralis Romano, eo observato, ut cum Minister homini baptizato demonis ejectionem, atque gratiæ cælestis donum precatur, intentionem suam referat ad perfectiorem diaboli, qui nunquam omninò infestare desinit, repullam, uberiorèque gratiæ cælestis communicationem; ut proinde non intelligam, cur dixerit Paulus Comitolus lib. 1. resp. moral. q. 12. sacrilegium fore, & maximam Sacramenti injuriam, si Parochus puero privatim baptizato, postea in Ecclesia exorcismos ad demonem profligandum adhibeat; atque hæc quidem doctrina de supplendis ceremoniis observari debet tempore pestilentie cessantis; cum enim infantes ex matris peste infecti editi, in magno repentina mortis periculo versentur, frequenter accidit, ut privatim baptizari debeant, neque tunc vacat semper Sacerdotibus omittas ceremonias in templo supplere, ideòque post pestilentiam, si supervivunt, ad Ecclesiam duccendi erunt, & hæc omnia docet Layman lib. 5. tract. 2. cap. 8. n. 9.

2. Notandum est tamen, Possessivum de Officio Curati, cap. 6. n. 23. docere, quòd si quis omittet supplere in Ecclesia solemnitates, omittas in privato Baptismo, secluso contemptu non esse nisi peccatum veniale.

RESOL. LXXXIV.

Qui sub nomine Principum in Rituali Romano Pauli V. & in Clementina unica de Baptismo intelliguntur, ut eorum filij extra Ecclesiam in domo baptizari possint? Ex part. 9. tr. 6. & Misc. 1. Resol. 37. alias 38.

§. 1. **P**uto sub nomine Principis etiam intelligi Duces non recognoscentes Superiores, ut Dux Mutinæ, Dux Parmensis. Sed Pater Quintanaduenas in Theolog. moral. tom. 1. tract. 1. singul. 21. num. 3. ampliat vocabulum Principis: ait enim: [Non ita stricte sumendum esse nomen Principis, nonnulli judicabunt, cum Privilegium Principis late sit interpretandum: sed filij Ducum, seu los hijos de los Duques, y grandes de España, & de

otros grandes Potentados de otros Reynos; seu, ut loquitur Granado tract. 4. dub. 4. Potentatus nobiles, possent uti hoc privilegio: præsertim si adsit dispensatio, vel potius interpretatio; aut epicheia juris communis ab Episcopo facta, cum illud ob eximiam nobilitatem, & domus splendorem Principibus concedatur, ut innuit Glossa hic: & Vocabularia utriusque Juris; Principum nomine quemlibet secularem Dominum, ut 33. quest. 5. & Prælatum Ecclesiæ, ut dist. 33. cap. Ecclesia, comprehendendi doceant. Unde omnes filios, ac nepotes Ducum, Marchionum, Comitum, & de otros Señores de titulo, con dominio superior, y vassallos, vel eorum, qui ratione muneris Principatum, seu præcellentem honorem, aut prærogativam habent, ut Vicereges, Oratores Regum, vel Pontificum, vulgo, los Embaxadores, necnon supremi Præsides Senatus Regij Castellæ, & forsitan aliorum, ut Ordinum, Indiarum, Belli, & Justitiæ, dum hoc honore, ac familiæ splendore fruuntur; ac his similes, sub hoc nomine non improbabiler contineri aliqui fortè existimabunt.] Ita ille.

2. Sed ejus opinio mihi non placet, & oppono Granadum ab ipso citatum in 3. part. contr. 4. tr. 6. n. 2. ubi sub nomine Principum asserit, quòd comprehenduntur Potentatus nobiles, qui Regibus æquiparantur; ut sunt Dux Venetiarum, Dux Florentiæ, Dux Mutinæ, & alij, quos dixi supra; non autem, ut vult Quintanaduenas, licet cum formidine, Magnates Hispaniarum, Oratores Regum, Præsides, Senatus Regij Castellæ, & Ordinum, Indiarum, Belli, & Justitiæ; nam istæ personæ non æquiparantur Regibus, ut loquitur Granado, imò subjecti sunt Regibus, ut eorum vassalli. Ergo non possunt includi sub nomine Principum. Et idèd Castrus Palaus tom. 4. tr. 19. disp. unica, punct. 12. num. 16. sic ait: [Grave peccatum committeret, seclusa necessitate, qui extra Ecclesiam in privatis Oratoriis hoc Sacramentum solemniter ministraret. Excipiuntur Regum, & Principum liberi, id est, filij, & nepotes, tam naturales, quam legitimi superiorum Principum, hoc est, illorum, qui alteri subjecti non sunt.] Ita ille, cui etiam addè Franciscum Sylvium var. resol. tom. 1. verb. Baptismus, 4. concl. 1. in fine. Ergo omnes personæ numeratæ à Quintanaduenas non includuntur sub nomine Principum; quia, ut dixi, alteri subjecti sunt. Et pro hac sententia Palaus adduxit Glossam, Sæ, Valquez, Layman, Coninch, & Suarez: verum in gratiam Patris Quintanæ assero, post ipsum eandem sententiam docere doctum Zipæum tom. 2. lib. 3. tit. de Baptismo, respons. 1. num. 2. ubi ait; quòd in nostro casu sub nomine magni Principis, non tantum supremi, & his ferè proximi; sed & tituli eminentes intelligi posse videntur.

RESOL. LXXXV.

An licitè baptizentur filij Hæreticorum, si sub cura parentum probabiliter timeatur periculum perversionis eorum? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 7.

§. 1. **N**egativam sententiam docent Fernandez de Heredia disput. de Sacram. Baptismi, part. 7. dub. 3. n. 8. & Coninch. de Sacram. quest. 68. art. 10. dub. unico num. 81. ubi sic asserit: Quando aliqui hæretici, vel apostatæ habitant in iis locis, in quibus liberè exercent suam Religionem extra periculum mortis, eorum filij non sunt baptizandi,

Sup. hoc infra in Resol. 88. §. Unde, & late in tom. 3. tr. 1. Resol. 6. à §. 7.

nisi per separationem, vel aliam rationem possit caveri, ne parentes eos impiis sacris, & doctrinis imbuant, quia aliàs fieret contra dignitatem Sacramenti, quod probabilis magis obesset, quam prodesset. Ita Coninch, & Suarez in 3. tom. 3. disp. 41. sect. 5.

2. Sed ait Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 5. cap. 6. num. 12. contraria praxis apud nos à viris doctis, ac piis sæpe observata fuit, & rectè quidem, quia periculum perversionis non est adeò propinquum, aut certum, cum fieri possit, ut infantes ante usum rationis moriantur, & per Baptismum salventur, tum, quia plerumque spes non parva est, ut hereticorum liberi aliquando in fide Catholica instruantur, quam idcirco libentius recipiunt, si sciant à Catholico Sacerdote se baptizatos fuisse. Addi etiam potest, tamen à parentibus, & ministris suis hereticis falsa dogmata edoceantur, interdum ignorantia difficulter vincibili laborare, & pertinaces hereticos non esse: ut proinde tales dogmata fidei baptismalis retineant, & salvari possint, si de peccatis post Baptismum commissis vera conversione doceant, per ea, quæ dixi lib. 2. tract. 1. cap. 12. num. 3. Hæc omnia Layman, & satis quidem probabiliter.

RESOL. LXXXVI.

An in mortis articulo filij Infidelium sint, invitatis parentibus, baptizandi?

Et an, secluso mortis periculo, non sit licitum, invitatis parentibus, baptizari à dominis suis filios servorum infidelium? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 10.

Sup. hoc infra in Ref. 88. §. Excipit & in Ref. 90. §. 2. paulo post initium à ver. Primus est.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam, cum formidine tamen, docet Sotus in 4. dist. 5. in fine, art. 10. Sed valde miror. Dico igitur audacter in tali casu filios infidelium esse invitatis parentibus baptizandos. Et ita ex Soto, Aragonio, Acofta, Suarez, Henriquez & D. Antonino docet Jacobus Granado de Sacrament. in 3. part. contr. 4. tract. 4. disp. 5. sect. 4. num. 19. quia cum est in mortis articulo, censetur extra parentum potestatem, quia quod parum distat, nihil distare videtur, nec timeri potest periculum apostasie, & deceptionis, præsertim cum puer tunc sit in extrema necessitate spirituali, in qua non est censendus ita dependens à parentibus, ut propter illorum contradictionem damnandus sit in æternum. Et ita hanc sententiam præter Doctores citatos docet etiam Hurtadus de Sacram. Baptismi, disp. 3. diffie. 3. qui etiam diffie. 5. rectè probat cum Coninch de Sacram. q. 98. num. 10. dub. unic. num. 76. Valentia tom. 4. disp. 4. q. 3. punct. 3. Zambranus de Sacram. Bapt. cap. 1. dub. 11. num. 5. Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 25. q. 10. secluso periculo mortis illicitum esse invitatis parentibus baptizari à dominis filios servorum infidelium.

Sup. hoc in Ref. seq. & in aliis ejus primæ annot.

RESOL. LXXXVII.

Sup. prima diffie. hujus tituli in Ref. seq. §. Secunda, & magis late in tom. 3. tract. ex Ref. 6. §. Sed quid.

Utrum liceat baptizare infantes filios Infidelium, invitatis parentibus, etiam si parentes infideles subditi sint Principibus Christianis: imo si fuerint Christianorum servi?

Et an, domini teneantur hoc facere? Ex p. 2. tr. 15. & Misc. 1. Ref. 45.

§. 1. **P**rima sententia est D. Thom. qui asserit in 3. p. q. 68. art. 10. & 2. 2. q. 10. art. 10. id non

licere, etiam si parentes infideles sint subditi Principibus Christianis, * imò etiam si fuerint Christianorum servi: nam parentes jure naturali habent custodiam, & curam suorum filiorum, antequam ad usum rationis perveniant. Ergo nulla autoritate humana, sive Principum, & Dominorum, possunt hoc jure licite privari; privarentur autem, si ipsis invitatis eorum filij baptizarentur, &c. Hanc sententiam amplectuntur omnes discipuli Divi Thom. Caietanus, Sotus, Capreolus, Paludanus, Victoria & alij.

2. Secunda sententia est Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 25. sect. 4. Petri de Cabrera de Sacram. q. 68. art. 10. disp. unic. conc. 4. §. 7. Nugni tom. 1. in 3. p. q. 69. art. 20. diffie. 2. concl. 3. Qui asserunt, parvulos infidelium, qui sunt mancipia Christianorum, posse à dominis suis vendi, seu donari; & postquam hac via fuerint à parentibus subtrahiti, licite baptizari possunt, etiam parentibus inconsultis, & reluctantibus; etiam si ipsi domini hac intentione, & sine venderent, seu donarent tales parvulos, ut à parentum cura subtrahiti baptizentur. Prior pars conclusionis est certa; nam qui est dominus alicujus rei, potest illam pro libito donare, & vendere. Secunda pars conclusionis probatur, quia illi parvuli tunc non sunt sub cura parentum, sed sub cura illorum, quibus venditi, vel donati sunt; ergo parentibus inconsultis, ex consensu eorum, qui illorum curam gerunt, poterunt baptizari.

3. Tertia est sententia Vasquez in 3. p. tom. 3. disp. 155. c. 4. num. 50. Luisij Turriani in 2. 2. tom. 1. disp. 54. dub. 2. Greg. Ruiz in suis controuv. Theol. controuv. 19. ubi ait: Non modo filios servorum infidelium vendi, & separari posse à parentibus ut baptizentur, & ita separatos baptizari rectè posse, si diligentia adhibeatur, ne à parentibus aliquo modo possint conveniri, & subverti. Verum etiam antequam separentur, & vendantur, sub cura parentum existentes, sine peccato baptizari posse, si res ipsa ex se consideretur. Et ad incommoda, quæ ex ista sententia sequi videntur, respondet n. 55. & 57. Nam ante adultam ætatem à parentibus separari possunt, & sic nullam memoriam habebunt patris infidelitatis, & ceremoniarum, quibus contra Religionem nostram parentis uti consueverant. Alterum incommodum, quoad scandalum patris, quia ipse videns filium baptizatum contra voluntatem suam, Judaicis, aut Mahumetanis ceremoniis, circa filium utetur in Baptismi opprobrium, & Religionis nostræ, ipsum circumcidendo, nihil obstat potest, quoniam necessaria non sunt omittenda propter scandalum, hujusmodi autem est Baptismus, quem tanquam necessarium, dictis infantibus tribuimus. Hæc Vasquez, qui in capite 7. cum Turriano ubi supra, probat dominos præcepto charitatis teneri tales parvulos sub cura parentum existentes baptizare.

4. Ad argumentum primæ sententiæ respondetur, ipsos parentes fieri indignos tali jure naturali, ratione abusus, idèo nulli irrogatur injuria, dum à dominis destituuntur suo jure in justo possessio. Unde Vasquez ubi supra, probat, parentes infideles non habere jus, ut ipsi solum curam gerant salutis spiritualis filiorum, nec permitant ullum alium in filio emendare id, in quo ipsi errant. Neque enim jus paternum naturale id concedere potest, neque divinum id concessisse constat.

5. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles, sed ultimam Vasquez libenter amplector, propter favorem animarum dictorum infantium. De tota hac questione vide Lorcam in 2. 2. Reginaldum tom. 2.

* Sup. hoc cursum infra in Ref. præterita, & in Ref. seq. tr. 1. ex Ref. 6. §. Sed magis, & seq.

Sup. hoc magis late infra in Ref. 90. à lin. 3. in Ref. 91.

De Sacr. Baptismi. Ref. LXXXVIII. &c. 57

rom. 2. lib. 27. cap. ult. à n. 68. Bonac. de Sacr. disp. 2. quest. 2. punct. 6. Valent. rom. 4. disp. 4. quest. 3. punct. 3. Barthol. ab Angelis in ex. am. confess. dial. 2. punct. 27. Vegam in sum. tom. 1. cap. 33. cas. 17. Sylvium in 3. part. D. Thom. q. 68. art. 10. concl. 1. & seq. Azved. tom. 5. lib. 8. rit. 2. leg. 1. n. 5. Afflict. dec. Neapol. 151. Ferretum vol. 1. conf. 76. num. 4. & 5. Perez leg. 1. tit. 4. lib. 8. ordin. fol. 117. Sor. in 4. dist. 15. qu. 1. art. 10. Ledesimam in sum. tom. 1. de sacr. Baptismi, cap. 8. à concl. 10. usque ad concl. 16. Coninch de Sacr. tom. 1. quest. 68. art. 10. num. 63. Henriquez lib. 1. cap. 25. per totum. Zambran. in suis decis. cas. conf. cap. 1. dub. 11. Yribarne in 4. sem. tom. 1. disp. 18. sect. 1. Molfesum in sum. tom. 1. tract. 4. cap. 1. n. 50. Mutinum in sua Theolog. mor. de Sacramento Baptismi, questione 14. Possévin. de officio Curati, cap. 6. num. 14. & Azor part. 1. lib. 8. cap. 25. questione 2.

lun Apostasia, & quod à patre perverteretur; in eo ergo casu licite baptizari possent.

4. Excipienda etiam sunt mancipia, quia infantes mancipiorum infidelium absolute sunt res ipsius domini, qui habet absolutum jus ad prolem à patre abstrahendam, vendendam, aut pro suo libito educandam; atque adeo absque ulla servi injuria potest curare ut baptizetur, & in Christiano ritu educetur.

5. Unde sequitur, infantes baptizatorum, quamvis hæreticorum, & Apostatarum, valide baptizati invitis eorum parentibus; hi enim, cum ratione Baptismi subditi sunt Ecclesie, possunt cogi ad servanda ejus præcepta; ac proinde ad baptizandos suos infantes, ac proinde si hoc non faciant, eosdem (ipsis invitis) baptizari posse.

6. Secundò sequitur, licet etiam baptizare filios infidelium; etiam si in potestatem Christianorum per injuriam veniant, quando eorum parentibus restitutio non est possibilis, quia, ut rectè Coninch, questione 68. art. 10. dubio unico, per hoc nihil, aut parum præjudicatur juri parentum, quia jus, quod habent ad educandam prolem, in hoc casu illis omnino inutile est. Huc utique Caspensis.

7. Dices primò; Potestas herilis solum se extendit ad officia civilia, unde quantumcumque proles separatur, non potest dominus illi procurare Baptismum qui est juris divini. Ita Cajetanus.

8. Resp. negando assumptum, & dico eum qui habet mancipium posse, non tantum quoad corpus de eo disponere, sed etiam secundum rationem gubernare quoad animam. Quamvis enim per servitutem proles non adimatur parenti facultas procurandi eidem spiritualia, tamen eadem facultas conceditur domino qui mancipium potest humano, & Christiano modo gubernare, nullumque habet fundamentum quod ea cura soli parenti competat, non etiam domino.

9. Hæc ratio non tantum ostendit prolem abstractam posse baptizari, sed etiam posse in illum finem abstrahi; quod est contra Sotum, quia si actio ex se sit licita, non potest dici infici, & reddi illicita propter illum finem ex se honestum, & religiosum, neque dici potest parenti fieri injuriam si proles, quæ sine ejus injuria potest ex alio fine indifferenter vendi, vendatur eo fine ut baptizetur.

10. Dices secundò, facile fieri potest ut tales infantes postmodum recedant a fide si intelligant se à parentibus abstractos ut baptizentur.

11. Resp. Primò, idem incommodum sequi posse ex Baptismo collato filiis hæreticorum, propter quod tamen non negatur Ecclesie potestas illos invitis parentibus baptizandi.

12. Resp. Secundò posse curari, ut eum adoleverint; in fide bene instruantur, & nulla parentum mentio ingeratur; unde non debet censeri morale periculum; propter quod moraliter loquendo non liceat tales parvulos baptizare.

RESOL. LXXXIX.

An in tali casu liceat dominis baptizare filios Infidelium; non separando illos à patribus? Ex parte 7. tractatu 7. Resolutione 69. alias 68.

Sup. hoc supra in Ref. 85. & late in tom. 3. tit. 1. Ref. 6. à §. 2.

RESOL. LXXXVIII.

An filij infidelium, qui mancipia sunt Christianorum, possint baptizari, invitis parentibus?

Et quid dicendum in casu, quod infans esset in certo periculo mortis?

Et an infantes baptizatorum, quamvis hæreticorum, & apostatarum, valide possint baptizari, invitis eorum parentibus?

Et an liceat baptizare filios infidelium, etiam si in potestate Christianorum per injuriam veniant, quando eorum parentibus restitutio non est possibilis? Ex parte 7. tractatu 7. Resolutione 68. alias 67.

§. 1. Negativam sententiam tenet Caietanus in 3. part. quest. 68. art. 10. & pauci alij. Sed ego respondeo affirmative: Unde novissimè Caspensis in cursu Theol. tom. 2. tract. 27. disp. 1. sect. 5. num. 47. sic ait: Infantes filij infidelium valide baptizantur eorum parentibus invitis, quamvis id fiat cum injuria parentum; non tamen licite, ita Hurtad. de Bapt. disp. 3. diff. 3. & est communior sententia Recentiorum. Prior pars probatur, quia hujusmodi infantes capaces sunt Baptismi, & possunt eis applicari omnia essentialiter requisita ad ejus validitatem, materia, & forma cum debita intentione: nec requiritur proprius consensus, quia non est possibilis, neque parentum, vel aliorum; quia in his, quæ spectant ad justificationem, voluntas parentum non censetur voluntas filij, nisi in jure civili ad aliquos effectus civiles à voluntate Reipublicæ pendentes: ergo possunt valide baptizari.

2. Secunda pars quod id licite non fiat, ostenditur. Quia in eo casu debet infans extrahi ab educatione, & consortio parentum, ob manifestum periculum Apostasie, quando ad adultam ætatem pervenerit, quod fieri nequit absque injuria parentum, & contra patriam potestatem, parentes enim jure naturæ habent jus educandi apud se filios, quo jure licite absque culpa privari non possunt. Et confirmatur ex consuetudine, & usu Ecclesie, quæ nunquam solet tales baptizare invitis illorum parentibus, quamvis ipsi civiliter subiecti sint Principibus Christianis.

3. * Excipe, nisi in casu, in quo infans esset in certo periculo mortis, de cuius vita desperatum est, tunc enim non esset necessarium, ut vi à parentibus extraheretur, nec ob instantem mortem pericu-

Sup. hoc supra in Ref. 85. & late in tom. 3. tit. 1. Ref. 6. à §. 2.

Sup. hoc supra in Ref. 85. & late in tom. 3. tit. 1. Ref. 6. à §. 2.

Sup. hoc supra in Ref. 85. & late in tom. 3. tit. 1. Ref. 6. à §. 2.

ANTON
Opera
Tom. 10 II
E III

§.1. **E**st hoc illicitum, & contra Religionem docet Suarez in 3. part. disp. 25. sect. 5. Sed Valquez disp. 155. censet per se loquendo non esse illicitum, & quidem non esse contra iustitiam facile potest ex dictis colligi; cum enim dominus habeat potestatem suum mancipium gubernandi, nullam parenti inferat injuriam Baptismum illo invito procurando; non peccat etiam per se contra reverentiam Baptismo debitam, quia potest diligenter curare ne proles seducatur à parente, cum accesserit usus rationis, vel prolem, vel parentem vendendo, vel aliter occurrendo malo impendenti. Quid si aliquis in particulari non possit insufficienter periculis occurrere, nullo modo debet prolem baptizare invito parente infideli.

RESOL. XC.

An in casibus, in quibus licitum est baptizare filios Infidelium, teneantur domini hoc facere sub onere peccati mortalis? Ex parte 3. tractatu 4. Resolutione 1.

Quæ hic est supra Ref. 37.

Sup. hac obligatione in Ref. seq. & cursum in fin. §. Tertia. Ref. not. præterit.

§.1. **S**atis probatum est in *resolut. 45. tract. 1. Miscellanei*, posse dominos invitis parentibus baptizare filios infidelium, quæritur modò, an domini in tali casu teneantur, sub onere peccati mortalis, illos baptizare? Affirmativè respondent Valquez in 3. part. tom. 3. disp. 155. cap. 7. Turrianus in 2. 2. tom. 1. disp. 54. dub. 2. & ego ubi supra; & hoc ratione charitatis.

2. Non reticem tamen contrarium docere doctissimum Lorcam in 2. 2. quæst. 10. art. 12. disp. 37. n. 22. ubi sic asserit: Est dubium, utrum in omnibus casibus, in quibus concessimus filios infidelium baptizari posse, non solum liceat, sed etiam subfit obligatio baptizandi; videtur enim subesse obligationem: quia in his, in quibus prodesse possumus saluti spirituali proximi, tenemur prodesse lege charitatis, præsertim in re tanti momenti, qualis est susceptio Baptismi, & iis qui aded indigent, ut sunt infidelium filij. Respondeo, in tribus casibus concessimus posse pueros infidelium baptizari. Primus est in articulo mortis. Secundus, si inveniatur separati à parentibus. Tertius, si filius servi separatur hac intentione. In primo casu videri potest subesse obligationem baptizandi propter extremam pueri necessitatem; probabilius tamen censo non esse, neque aliquis hanc obligationem adstruit, quia totum negotium salutis pueri ante usum rationis commissum est parentibus, & idèd nullus alius tenetur de ejus salute sollicitus esse, neque puer extremè indiget, quamdiu per parentes illi provideri potest; & baptizare puerum infidelis occultè, aut cum dissensu patris, extraordinarium medium est, & extraordinaria diligentia: ea verò, quæ extraordinaria sunt, potius sunt supererogationis, quam debiti. In secundo casu solum potest esse dubium, an puerum semel abstractum à parentibus liceat iterum parentibus reddere sine Baptismo; nam si perpetuò permansurus est apud Christianos, neque est copia reducendi illum ad proprios, non dubito, debitum esse eum baptizare. Et quidem si puer à parentibus injustè abstractus fuit, & potest illis restitui, debitum est restituere, quia injuria illa semper (dum potest) resarcienda est, & idèd tantum abest, ut necessarium sit puerum baptizare, ut potius existimem non licere: si autem justè à parentibus abstractus est, puta quia fuit

Sup hoc primo casu, supra in Ref. 86 & ex Ref. 88. §. Excipe.

in bello captus, aut emptus, probabilius censo posse iterum parentibus restitui sine Baptismo, quia ea quæ ad salutem spiritualem pueri pertinent, semper remitti possunt parentibus, quibus ex natura rei incumbit, quamvis prævideatur eorum negligentia, aut malitia, neque obligat alium hæc cura ipsis valentibus, neque magis tenetur dominus retinere puerum, ut baptizetur, quam adultum. In tertio casu dicendum est, non teneri dominos ad illam extraordinariam diligentiam alienandi servos, ut baptizentur, satis est si conservando eos in propria potestate, indicant parentes benigna persuasione ad suam, & filiorum conversationem. Hæc omnia Lorca, ubi supra, sed an probabiliter judicent viri docti; nam aliqui, doctrinam ejus in primo casu ab ipso posito, falsam esse existimant.

RESOL. XCI.

An domini, qui possunt proles suorum mancipiorum, illis invitis, baptizare, ad id teneantur? Ex parte 7. tract. 70. aliàs 69.

§.1. **N**egativè respondet Suarez in 3. part. disp. 25. sect. 6. Sed affirmativè sententia adhaeret Valquez disp. 155. cap. 7. quæ sententia per se loquendo videtur probabilior; quia supposito jure Domini quod præbet facultatem procurandi Baptismum parvulo, charitas videtur obligare, ut res adeo necessaria illi procuretur, nec verum est hanc obligationem ad solos parentes spectare, nam potest spectare etiam ad alios respectu quorum parvulus est in gravi necessitate; ergo etiam ad Dominos, qui si reddant parvulum parentibus, vel vendant aliis Ethnicis, de æterna salute periclitabitur, de qua bene separari poterit si procuratur ei Baptismus, & inter Christianos educetur. Argumenta Suarez non tam videntur probare Dominum non teneri procurare Baptismum, quando potest licitè, quam non posse procurare sine peccato in circumstantiis ab eo positis, ut facile patet ea consideranti.

RESOL. XCII.

An filij Infidelium post septennium, si sit dubium, sintne rationis compotes, sint invitis parentibus baptizandi? Ex parte 7. tractatu 11. & Misc. 2. Resol. 40.

§.1. **N**egativè respondet Azorius part. 1. libro 8. capit. 25. quæst. 11. ubi sic ait: An filij infidelium statim atque sunt rationis compotes possunt jure baptismate abluvi, si id petierint etiam si annos pubertatis non excesserint, & licet remnant eorum parentes. Respondeo, posse quia sunt facti sui juris in iis, quæ ad suam salutem spirituales spectant, D. Thom. part. 3. quæst. 68. artic. 10. Tab. verbo Baptismus 7. quæst. 10. Quæres; an jure queant Baptismo donari, si dubitemus sintne rationis compotes cum petunt Baptismum? Respondeo, in dubio meliorem esse conditionem possidentis unde invitis parentibus qui possident, non sunt Baptismo abluendi.

2. Joannes Antonius Novarius in *summa Bullarum parte 2. titulo de Baptismo, numero sexto, & septimo*, affirmativam sententiam docet; putat tamen hanc sententiam intelligendam esse cum grano salis,

falis, nempe quod in tali materia debeat versari Iudicis arbitrium, in animadvertendo si puer hujus ætatis septem annorum sit vivacis ingenij, & maliciosus, ut intelligat quid petat, vel si sit obtusus, ita ut quid petat ignoret; quamvis si conjectura essent ambigua, tunc mihi suaderem esse faciendam interpretationem in favorem fidei, & sic pro Baptismo. Ita Novarius.

RESOL. XCIII.

An cognatio spiritualis contrahatur in Baptismo à Patris, si non fuerint designati etiam à Parocho, sed tantum à parentibus vel tutoribus baptizandi?

Ex quo alia deducuntur in textu hujus Resolutionis circa prædictum casum. Ex part. 9. tract. 7. & Milc. 2. Res. 50.

§. 1. Sufficere tantum, ut sint designati ad munus patris à parentibus baptizandi, & non simul à Parocho, docet Sanchez lib. 7. disp. 57. num. 15. & alij.

2. Sed Texeda in Theol. moral. tom. 2. lib. 4. tract. 2. contr. 22. num. 25. putat hanc sententiam verbis Concilii Tridentini, sess. 24. de reform. matrim. cap. 2. contrariari; nam ibi dicitur sic: *Eos, qui à parentibus baptizandi designati sunt, ut officium patris exerceant, debere etiam à Parocho admitti.* Ex quibus verbis sic deducit argumentum contra hos Auctores: Quoties in jure petitur aliquid, tanquam forma ad valorem actus, illud ad unguem observandum est; sed ad exercendum munus patris in Concilio Tridentino exigitur, tanquam forma, ut ij, qui debent esse patris, designentur à parentibus baptizandi, & quod etiam admittantur à Parocho, ut receptores baptizati; ergo utrumque requiritur, & unum sine alio non sufficit. Confirmatur: quia eodem modo loquitur Concilium de necessitate designandi patris à parentibus baptizati, ac admittendi eos à Parocho.

3. Verum novissimè Cætrus Palau tom. 4. tract. 19. disp. unica, punct. 11. §. 2. num. 9. putat, neque designationem parentum, seu tutorem baptizati necessariam esse, ut verus patris sit, veramque cognationem spirituales contrahas, & in primis necessaria non est, quando unus tantum assumitur, qui tamen à parentibus baptizati designatus non sit. Contingere enim potest, parentes baptizandi Petrum in patris designare; Parochum verò, eo illegitime repulso, te in patris admittere: tunc eo calus verus patris es, veramque cognationem spirituales contrahas; ut rectè docuit Ludovicus Vega 2. part. cas. conf. casu 4. vers. *Alteram*. Henriquez lib. 12. de matrim. c. 11. num. 3. Quia nullus est textus, Ecclesiam velle eo casu Baptismum sine fideiussore celebrari. Deinde, si nullus est à parentibus, vel Parocho designatus, vel ex malitia, vel ex ignorantia; tu verò munus susceptoris obeas; quis negare poterit, te verum esse patris? siquidem intentioni Ecclesie te conformas. Neque præsumitur celebrari sine patris. Ob quam causam existimo, cum nullus est à parentibus designatus, & plures simul baptizatum suscipiunt; omnes patris esse, veramque cognationem spirituales contrahere; quia ex duobus malis minus est eligendum. Etenim, cum eo casu unum de duobus debeat contingere, vel Baptismum solemne celebratum

esse absque patris, vel omnes suscipientes patris esse; fatendum est, Ecclesiam velle hoc secundum, ne Baptismus solemniter contra consuetudinem à tempore Apostolorum probatam de patris adhibendo celebretur, præcipuè cum hæc intentio conformis sit antiquis sacrorum Canonum institutis, cap. *Non plures, de consecr. dist. 4. &c. fin. de cogn. spirit. in 6.* à quorum decisione recedendum non est, nisi novis statutis derogatum sit, l. *Præcipuus. C. appellat. in 6.* Sed novo Trident. Decreto derogatum non est quoad hanc partem. Textus in cap. *fin. de cognat. spirit.* Si quidem Concilium solum à patris munere, cognationis que spiritualis impedimento exclusit eos, qui ultra designatos baptizatum tetigerint; supponens manifestè, designatos tangere, & veram cognationem spirituales contrahere, De illis verò; qui baptizatum tangerent, nullis designatis tangentibus, Concilium nihil expressit. Ergo de illis judicium est ferendum juxta antiquorum Canonum instituta, ac proinde affirmandum veros patris esse, veramque spirituales cognationem contrahere. Hæc omnia Palau, qui citat Coninch, Rebullum, Poncium, Layman, & alios.

4. Verum ego cum Martino Perez de matrim. disp. 29. sect. 5. n. 5. & communi sententia Doctorum dicendum puto, designationem patris speciare ad parentes, vel ad illos, quibus incumbit cura baptizandi. Sic innuitur in Trident. & ita habet usus, & praxis Ecclesiarum. In horum verò defectum pertinet ad baptizantem; quia ei incumbit, ut legitime Baptismus celebretur; quod non fieret absque patris. Unde fit, ut si parentes ritè unum, vel duos designassent, non possent isti validè à Parocho rejici, vel alios designare: si enim id faceret, irritè faceret, nec ipsi fierent cognati. Si verò parentes nullum designare vellent, spectaret ad Parochum; vel si non ritè designarent, ut si designarent Hæreticos, non baptizatos, vel alios inutiles. Et ita puto contra sententiam Texedæ.

5. Contra verò opinionem Cæstri Palai, & aliorum vide Suarez in 3. part. tom. 3. q. 67. art. 8. *Meratum tr. de matrim. disp. 9. sect. 9. n. 8.* & Perez ubi supra, n. 9. asserentes, quòd si nulli patris designati sunt, omnes tangentes non contrahere cognationem spirituales; quia concilium simpliciter voluit, ut non possent esse plures susceptores, quam duo, nempe vir, & femina; & adhuc voluit, ut qui futurus esset susceptor, esset specialiter designatus, & ad id munus admissus; & idè qui designatus non est, nec ad id officium admissus, jam non est susceptor, & consequenter nec contrahit impedimentum; alioquin non evitarentur incommoda, quæ Tridentinum evitare intendit, si possent esse susceptores non designati ad hoc munus, vel plures quam designati. Firmo hoc idem: nam Decretum Tridentini irritat cognationem inter patris non designatos, cum illam restringat ad pauciores personas; ergo petit designationem, tanquam formam, qua non servata corrumpat cognatio. Patet consequentia: quia Decretum irritans semper inducit novam actus formam.

RESOL. XCIV.

Aliqua curiosa circa Patris Baptismi notantur? Primò, quòd uxor simul cum marito filium alterius in Baptismo suscipiens, nulla auctoritate reperitur prohibita.

Secundò, quòd duo viri etiam soli, aut dua mulieres etiam sole, non possunt esse susceptores in Baptismo: ex quo colligitur Parochum contra

ster in Baptismo filij aliorum pariter infidelium; si postea omnes convertantur, adhuc dici potest inter eos adesse impedimentum, ne ad invicem conjugari valeant.

2. Verum his non obstantibus sententia docti, & amicissimi viri non adhaereo, sed negativam teneo cum Pontio, Filiucio, Henriquez, Candido, Ledesma, Navarro, & aliis, quos citat & sequitur Leandrus de Sacram. tom. 1. tract. 2. disp. 7. quest. 13. & 14. quibus ego addo Conich. in 3. part. q. 72. artic. 10. Reginaldum tom. 2. lib. 32. num. 157. Sanchez de matrimon. lib. 7. disp. 60. num. 7. Rebellum part. 2. lib. 3. quest. 6. num. 6. Martinum Perez de matrimon. disp. 29. sect. 2. mem. Castrum Palatum tom. 4. tract. 19. punct. 11. §. 1. num. 4. Estium in 4. sent. dist. 6. §. 3. Ledesnam de matrimon. quest. 56. artic. 1. Emanuelem Sa verb. matrimonium, ubi de impediment. diriment. num. 5. Valentiam tom. 4. disp. 4. quest. 2. punct. 3. Palacium in 4. dist. 7. disp. 3. & alios penes ipsos.

3. Probat hanc opinio; nam cognatio spiritualis non est de jure divino naturali, neque de jure naturali positivo, sed tantum de jure Ecclesiastico, unde ejus obligatio eos tantum constringit, qui Ecclesiae legibus subjiciuntur; sed infideles legibus Ecclesiae minime sunt subiecti; ergo cognationem spirituales contrahere non possunt. Secundò ex cognatione carnali, ad cognationem spirituales pollumus similitudinem trahere, sicut enim ex vita carnali, cognatio carnalis; ita ex vita spirituali cognatio spiritualis exoritur; & quemadmodum non habens vitam carnalem, alteri eam dare non potest; sic non habens vitam spirituales, eam alteri tribuere nequit. Manifestum est autem, infidelem non habere vitam spirituales, per quam in gratia Christi vivit; ergo eam dare non potest, & per consequens spirituales non generat; ex quo cognatio spiritualis oriri potest. Ergo, &c. Quod si contingat, infidelem aliquando filium fidelis baptizare, equidem Baptismum ab ipso collatum, esse validum, & ratum minime negamus; sed non per hoc habendus est tanquam Pater spiritualis baptizati: sed tanquam instrumentum necessitatis, quo sancta, & pia mater Ecclesia utitur in casu extremæ necessitatis; quando dignior minister haberi non potest; quod non sine magno pietatis affectu consuluit; ne videlicet infantes filij Christianorum absque Baptismi Sacramento decederent, ac proinde Regni cœlestis hereditatem amitterent. Tertio ex cognatione spirituali obligatio exoritur, per quam patrinus baptizatum instituere tenetur: quemadmodum colligitur ex Concilio Tridentino, sess. 24. conf. 2. de reformat. & ex cap. in Catechismo, & seqq. de consecr. dist. 4. & nos in cap. 1. lib. 3. ver. precipuum autem munus, sufficienter probavimus. Sed quomodo infidelis poterit baptizatum opportuno tempore de rebus fidei Christianæ instituere, cum hæc ipse penitus ignoret? Dicendum est ergo, quemlibet infidelem hujus cognationis spiritualis esse omnino incapacem.

4. Et post hæc scripta, præter Doctores citatos, inveni nominatim contra P. Averfam, nostram sententiam docere etiam P. Lugo de Sacram. lib. 2. cap. 7. quest. 7. n. 52. * Unde ex his colligo primo, infidelem, sive baptizet, sive susceptor sit in Baptismo, aut Confirmatione, nullo modo hanc cognationem contrahere, quia, ut dixi, illius incapax est. Colligo secundò, Hæreticum baptizantem, vel personam in Baptismo, aut Confirmatione suscipientem, contrahere hanc cognatio-

Tom. I.

nem; quia caractere Baptismi insignitus est, atque idè capax est cognationis spiritualis, & legibus Ecclesiae subjicitur. Colligo tertio, Catechumenum esse incapacem prædictæ cognationis, sicut nec Sacramentorum esse capacem; quia non procedit ab eodem stipite, nempe Christo, per spirituales regenerationem, mediante visibili Sacramento Baptismi. Colligo quartò, si Christianus una cum infideli suscipiat puerum, vel alter suscipiat, altero baptizante, non contrahi cognationem cum infideli, utpote qui illius expertus est: bene tamen cum Christiano; quia utile non vitatur per inutile, quando commodè separari possunt, reg. utile, de regul. jur. in 6. Colligo quinto, Infidelem baptizantem, vel suscipientem, non contrahentem cognationem ex eo actu tempore infidelitatis, quamvis postea baptizetur dictus infidelis. Ratio est, quia quod à principio nullum fuit, convalescere nequit. Quare ille infidelis postea baptizatus, poterit matrimonia contrahere cum persona à se baptizata, vel suscepta, & cum ejus matre; quia cum neutra contraxit cognationem spirituales, tanquam illius incapax. Colligo ultimo, esse capacem spiritualis cognationis auctum, qui Baptismum re suscipit, tametsi ob indispositionem suam sanctificantis gratia spirituales vitam non acceperit; quia utrum eam acceperit, necne, certò Ecclesiae constare non posset, constat autem certò, quod Baptismum re susceperit, & que proinde regeneratus à Christo spiritualiter. Et etiam ex dictis colligi potest, cognationem spirituales compaternitatis non convalescere, nec oriri cum parentibus illis infidelibus, licet postea illi baptizentur. Quia quod à principio irritum fuit, convalescere nequit, reg. non firmatur, de regulis juris in 6. & reg. quod ab initio, ff. de regul. ur. Deinde potest etiam colligi inter infidelem sic baptizantem, vel suscipientem, & parentes illos infideles, etiam postea baptizentur, posse consistere matrimonium. Quia nulla inter eos spiritualis cognatio est suborta. Non verò poterit iste fidelis matrimonium inire cum persona à se baptizata, vel suscepta. Quia cum illa verè contraxit cognationem spirituales. In quo differt ab illo alio casu, in quo baptizans, vel suscipiens est infidelis, iste enim nequit contrahere ullam cognationem spirituales, cum sit illius incapax, quia est infidelis: at in hoc casu baptizans, vel suscipiens est infidelis.

RESOL. XCVI.

Possintne in Baptismo assumi in Patrimos duo viri, unus ut interveniat nomine proprio, alter Procuratorio nomine mulieris?

Et supponitur, quod numerus Patrimos in Baptismo designatus, & quoad summum ex Concilio Tridentino debent esse duo, vir, & femina.

Et an supra id Episcopus dispensare possit?

Et an quilibet puer in quacunque ætate, dummodo sit capax rationis ad mortale peccatum committendum, possit obire munus Patrimos?

Et notatur, quod, quando quis suscipit aliquem in Baptismo per Procuratorem, neque ipse, neque Procurator contrahunt cognationem spirituales.

Idem est, quando quis mittit Nuncium, aut Procuratorem, ut in nomine suo alium baptizet, aut confirmet.

F. Et

Et an munus Patrini, & impedimentum ex eo proveniens solent in Baptismo solemnem locum habeat, tamen si susceptor in Baptismo privato vellet munus Patrini exercere?

Et cursum doceretur, quod baptizans privatim spirituales cognationem contrahit cum baptizato ejusque patre, & matre.

Et quid si laicus baptizat in necessitate? Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 30. alias 29.

Sup. hoc, quod hic supponitur, cursum supra in Ref. 94. §. 2.

§. 1. SUPpono quod de numero susceptorum in Baptismo erat decisio Higinij Papae, cap. in *Catechismo*: & Leonis primi, cap. non plures, de consec. dist. 4. ne plures quam unus susceptor sit. Id ipsum confirmavit Metense Concilium sub Stephano IV. can. 3. dicens; Infantem nequam duo, vel plures, sed unus à fonte Baptismatis suscipiat, quia in hujusmodi secula diabolo datur locus, & tanti ministerij reverentia vilescit. Nam unus Deus; unum Baptisma, unus qui à fonte suscipit debet esse pater, vel mater infantis. Postea successu temporis plures adhibiti fuerunt, ut colligitur ex cap. *quarvis, de cognat. spirituali in 6.* Sed Concilium Moguntinum sub Paulo III. & novissime Tridentinum, sess. 24. cap. 2. juxta primitiva instituta statuerunt, ut unus tantum sive vir, sive femina designetur, & ad summum duo, vir, & femina, qui baptizatum de baptismo suscipiant. Hoc supposito, ad dubium propositum affirmativè respondet Farinacius in *decis. part. 4. in declaratione sess. 24. Concilij* per hæc verba: Procurator non contrahit cognationem spirituales sibi, sed mandanti. Hinc est, quod unus qui sit vir, & alter qui sit procurator mulieris baptizatum de sacro fonte suscipere possunt, sed non duo viri, vel duæ mulieres, unusquisque tamen proprio nomine, vir loco mulieris, vel mulier loco viri. Sic ille, Idem docet Naldus in *Summa, verb. Cognatio, num. 6.* ubi sic asserit: Cognatio spiritualis contrahitur, quamvis unus vir nomine alterius viri, & alter vir nomine mulieris teneant baptismatum, vel confirmatum, non tamen duo viri nomine suo, vel duæ mulieres nomine itidem suo tenere possunt. Sic Naldus.

Sup. hoc in Ref. & §. not. præterea ad mediana,

2. Sed fallitur noster bonus senex, nam contrarium firmatur in Rituali Romano edito jussu, & approbatione Pauli V. *titul. de Patrinit. §. penult.* Et ita in terminis docet Joannes Præpositus in 3. part. D. Thome, *quæst. 68. art. 3. dub. 1. n. 3.* & Antonius Fernandez de Moure in *exam. Theol. mor. part. 3. articul. 2. §. 9. num. 2.* ubi sic ait: Possunt ne assumi duo viri, ut unus vicem suppleat mulieris? Respond. minime. Notat Tolet. *lib. 2. cap. 23. num. 4.* Explicuit Congregatio Cardinal. *num. 490.* Suadet ratio. Quoniam Baptismus est generatio quadam spiritualis, & idè debet conformari generationi naturali; atqui ad generationem naturalem requiritur mas, & femina; ergo ad generationem spirituales, vir & mulier. Neque in hoc Episcopus dispensare potest. Quia non est supra Concilium, oppositum decernens. Ita ille.

3. Notandum est hic obiter contra Abbatem, Ancharanum, Lopez, Possivinum, & alios, quod quilibet puer in quacumque ætate, dummodo sit capax rationis ad peccatum mortale committendum, possit obire munus Patrini. Primò quia nullo jure determinatur ætas ad hujusmodi munus exequendum. Secundò, quia licet puer, usque ad 14. annum nequeat esse pater naturalis, benè tamen potest esse pater spiritualis,

ante dictam ætatem, dummodo habeat usum rationis sufficientem ad exercendam illam susceptionem cum legitima intentione faciendi quod alij Patrini faciunt. Vide Sanchez de *Marrimon. lib. 3. disp. 61. num. 3.* & 4. Basilius Pontium *lib. 3. capit. 37. n. 5.* Ochagaviam *tract. 3. de marrim. q. 57. num. 2.* & alios.

4. Nota etiam, me olim docuisse tanquam probabile, quod quando quis suscipit aliquem in Baptismo per procuratorem, quod neque ipse, neque procurator contrahunt cognationem spirituales; hæc sententia visa est cuidam Ministro hujus Curie Romane nimis laxa, sed si est probabilis, nihil officit, quod sit laxa. Et idè illam, præter Sanchez, Filiucium, Reginaldum, Villalobos, & Vegam, quos, me etiam citato adducit, & sequitur Leandrus de *Sacram. tom. 1. tract. 2. disp. 7. q. 2. 2.* tenet novissime, me citato, præstantissimus Theologus Societatis Jesu Pater Dicastillo de *Sacram. tom. 1. tract. 2. disp. 2. dub. 5. num. 56.* Et hanc sententiam latè, & solide probat etiam Corneio Carmelita Professor inleclæ Salmanticensis Academiae in 3. part. D. Thome, *tract. 6. de impediment. marrim. disp. 7. dub. 16. quæst. 1.* qui respondet ad omnia argumenta, quæ in contrarium adducit novissime Caltrus Palaus *tom. 4. tract. 19. punct. 11. §. 2. num. 15. cum seq.* Et ratio est, quia juribus hujusmodi cognatio inducitur exigere videtur actionem personalem ipsius patrini, ergo non sufficit actio ipsius procuratoris, præsertim, cum ea, quæ odiosa sunt, in impedimentum dirimentia induci non debeant, nisi ubi jus est expressum. Confirmatur, quia ad cognationem naturalem requiritur actio personalis parentum; ergo etiam ad spirituales; patet consequentia, quia ista duæ cognationes, & paternitates parificantur, cap. *debitum, de Baptismo.* Confirmatur secundo, quia cognatio legalis non acquiritur adoptando per procuratorem, *leg. post mortem, licet nec adoptare, ff. de adoptionibus.* Ergo nec spiritualis; patet consequentia, quia cognatio spiritualis imitatur naturalem, & legalem. Confirmatur tertio, quia qui mittit nuncium, aut procuratorem; ut nomine suo alium baptizet; vel confirmet; non contrahit eum eo cognationem spirituales, ut omnes admittunt; ergo nec qui mittit nuncium ut procuratorem, aut nomine suo officium patrini exerceat; patet consequentia ex paritate rationis. Nec obstat dicere, quod verè censetur faciens qui per nuncium, aut epistolam facit, *leg. licet, ff. de constituenda pecunia, & ex reg. 68.* potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum, *de regulis juris in 6.* Ergo hæc actio patrini potest per nuncium exerceri, & idè dicendum videtur de procuratore, cum ad omnia negotia procurator constitui possit, *l. 1. ff. de procurat.* Respondetur, nego consequentiam, neque illæ leges probant oppositum, quia procedunt in actionibus, quæ solum consensu perficiuntur, & non sunt personales, ad cognationem autem spirituales contrahendam actio personalis necessaria est, & hæc est ratio propter quam potest etiam contrahi matrimonium per procuratorem, & non spirituales cognatio. Ceteris rationes, & responsiones ad argumenta contraria videbis apud Corneium ubi supra. His tamen non obstantibus, sententiam adversariorum puto probabilissimam esse, id quod contendo est, nostram sententiam sine non carere probabilitate.

5. Notandum est hic obiter, quod munus Patrini, & impedimentum ex eo proveniens, solum in Baptismo solemnem locum habet, quod verum est,

Sup. cõteno in hoc. & seq. in Tribus Ref. ut

RESOL. XCVII.

An in privato Baptismo tempore necessitatis, sit adhibendus Patrinus, & an contrahat cognationem spiritualementem?

Et quid, si quis teneat talem infantem in dicto casu ex proposito, ut Patrinus munus obeat, an contrahat cognationem spiritualementem?

Et an improbanda sit consuetudo, secundum quam quibusdam in locis Catholici Patrinus existunt filiis Hæreticorum, baptizante illos Ministro hæretico in forma Sanctæ Trinitatis? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 18.

§. 1. **Q**Uoad primum affirmativè respondit Sup. hoc in principio §. 1. Refol. 1. not. seq.

Melchior Zambranus de cas. occur. tempore mortis, cap. 1. de Sacrament. Baptism. dub. 18. num. 17. quia esse patrinum non pertinet tantum ad solemnitatem, sed requiritur, ut sit, qui instruat baptizatum, & qui adjuvet ad ejus spiritualementem regenerationem; deinde vix fieri potest Baptismus privatus, saltem in pueris, nisi sit qui illum teneat, quando abluitur, in Baptismo. Ergo credendum est, Ecclesiam universaliter sensisse, in omni Baptismo etiam privato requiri patrinum.

2. Sed ego puto nullum esse Ecclesie præceptum, ut in tali Baptismo patrinus adhibeatur. Et ita docent Sotus in 4. dist. 42. quest. 1. art. 1. Henriquez lib. 2. cap. 18. in fine. Suarez, Sanchez, Rodriguez, & alij. Et ratio est, quia cum in isto casu necessitatis, parentes ferè non possint idoneos eligere ad munus patrinus, incredibile non est, Ecclesiam talem eis obligationem imponere voluisse: & ideo licet aliquis in hoc casu materialiter teneat infantem, non ideo patrinus ejus efficitur.

3. Difficultas verò est, an si aliquis talem infantem teneat ex proposito, ut patrinus munus obeat, an contrahat cognationem spiritualementem? Affirmant Zambranus ubi supra num. 4. Navarrus in manual. cap. 22. n. 40. Coninch. de Sacram. disp. 32. dub. 2. concl. 2. Armilla ver. Matrimonium, n. 14. Suarez, Vivaldus, Sà, & alij.

4. Sed mihi contraria sententia videtur etiam probabilis, quam docet Sanchez de Matrimon. ten. 2. lib. 7. disput. 62. num. 15. Rodriguez, & alij. Notandum est tamen hæc obiter, non esse improbandam consuetudinem, secundum quam quibusdam in locis Catholici, patrinus existunt filiis Hæreticorum, baptizante illos ministro hæretico in forma SS. Trinitatis; & ita docet Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 2. cap. 89. n. 6. contra Azorium part. 1. lib. 8. cap. 11. §. 9.

RESOL. XCVIII.

An infanti moribundo, quando conferretur Baptismus, sit adhibendus Patrinus?

Et an in dicto casu, si quis materialiter teneat infantem, ideo Patrinus efficiatur?

Et quid dicendum, si infantem teneat ex proposito. Ut Patrinus munus obeat, an sit verus Patrinus, & cognationem spiritualementem contrahat, vel necessarium sit, ut Baptismus debeat esse sollemnis ad contrahendam dictam cognationem spiritualementem? Ex part. 5. tract. 3. Ref. 7.

F 2 §. 1. Respon

in prima in ut notat Hurtadus, de matrim. disp. 18. diff. 6. & alij, tamen si susceptor in Baptismo privato vellet munus Patrinus exercere, quia adhuc non exercebit illud, qualiter ab Ecclesia præscribitur, ad cognitionem spiritualementem contrahendam. Nec obstat quod iura statuentia impedimentum cognationis spiritualementis, æquè de Baptismo sollemni, ac privato loquuntur, ut constat ex cap. 1. & fin. de cognat. spiritualementi in 6.

6. Etenim baptizatus privatum æquè indiget instructore, ac baptizatus sollemniter. Deinde baptizans privatum spiritualementem cognationem contrahit cum baptizato, ejusque patre, & matre: ergo similiter contrahere poterit susceptor in eo Baptismo. Ob has rationes hanc sententiam defendunt Navarrus Summ. capit. 23. num. 40. Agid. de Coninch. disp. 32. de matrim. n. 59. Basl. Ponce lib. 7. cap. 40. num. 5. Sed hæc non urgent, ut recedamus à communi sententia. Nam esto jura æquè de baptizante ac de suscipiente loquantur, quoad impedimentum cognationis, intelligi debet singula singulis tribuendo, de baptizante, quoties fuerit Baptismus, quia Baptismus sollemnis, & privatus formaliter, & in se ipsis non differunt, sed in cætemonibus extrinsecis, & accidentibus, ideoque baptizans, sive baptizet sollemniter, sive privatum, cognationem spiritualementem contrahit. At susceptor sollemnis, & privatus formaliter differunt, quia esse susceptorum habetur ex Ecclesie institutione; quæ de susceptore privato vix unquam contingente, mentionem non fecit, sed solum de susceptore sollemni, seu pro baptismo sollemniter facto.

7. Sed si aliquis hic inquirat, an Laicus in necessitate baptizans contrahat cognationem? Respondeo affirmativè, quia verum Sacramentum confert, nec refert, quod ratione necessitatis teneatur ministrare, quia etiam Parochus tenetur ratione officij ministrare sollemniter, & nihilominus cognationem contrahit. Sed objicies parentes, qui in casu necessitatis proprios filios baptizant, non contrahunt cognationem, quæ ulum matrimonij contracti impediatur, capit. ad limina. 33. quest. 1. ergo nec Laicus in necessitate baptizans contrahat cognationem, quæ futurum matrimonium impediatur.

8. Respondeo negando consequentiam, & ratio discriminis est, quod in parente proprium filium, & uxoris in casu necessitatis baptizante, cognatio spiritualementis, quæ ulum matrimonij jam contracti impediatur, haberet rationem pœnæ, si quidem privaret illum potestate petendi debitum, ad quod habet jus in re ratione matrimonij, ideo speciali jure in dict. cap. ad limina, excipitur ille casus, & merito, quia consentaneum est rationi, ut propter observantiam præcepti non incurratur pœna aliqua, qualis esset expoliari proprio jure petendi debitum, at verò cognatio spiritualementis ante matrimonium contracta, non habet rationem pœnæ, sed potius pertinet ad quoddam concordiam, & unitatis vinculum inter homines ratione cujus Ecclesia prohibuit matrimonium inter illos, ut charitas inter alios dilataretur, & ita potest optimè contrahi hæc cognatio, propter exercitium actus præcepti, sicut & contrahitur irregularitas à Judice, qui latronem suspendit, quamvis ad id ex officio teneatur, quia hujusmodi irregularitas, non inducitur in pœnam delicti, sed propter alias causas.

Sup. hoc in §. 1. & 2. Ref. fol. 2. not. seq.

§. 1. **R**espondeo quod nullum est Ecclesia præceptum ut in tali Baptismo Patrinus adhibeatur. Ita Sotus in 4. dist. 42. q. 1. art. 1. Henricus lib. 2. cap. 18. in fin. Sanchez lib. 7. disput. 62. Suarez quest. 67. art. 8. Rodriguez & Zambranus. Cum enim in tali casu necessitatis parentes ferme non possunt viros idoneos eligere ad munus patris, credibile non est Ecclesiam talem eis obligationem imponere voluisse. Sed etsi aliquis in hoc casu materialiter teneat infantem baptizandum, non ideo patrinus ejus efficitur. Verum si aliquis in privato Baptismo infantem teneat ex proposito, ut patris munus obeat, verus patrinus efficitur, atque cognationem spirituales contrahit. Ita Coninch. de Sacrament. disput. 32. dub. 2. Resol. 97. §. conclus. 5. & Layman lib. 5. tract. 2. cap. 9. num. 5. qui citat Navarrum, Vivaldum, Armillam, Suarez, & Zambranum.

Sup. hoc supra in Ref. 96. §. 3. Notandum est hic obiter quod, & in Resol. 97. §. Difficultas, & in Resol. seq. §. Notandum, in fine, & seq.

2. Non desinam tamen hic adnotare id, quod alibi docuimus, nempe Sanchez de Matrim. tom. 2. lib. 7. disput. 62. num. 5. & alios docere, quod si verè & proprie in baptismo collato ex periculo mortis adhibeatur patrinus, & tenens velit munus susceptoris obire, adhuc non contrahit cognationem spirituales, cum non sit in potestate tenentis situm hanc cognationem contrahere, nisi petita ab Ecclesia serventur: at munus susceptoris non obitur proprie, nisi quando Baptismus est solemnus, ut docent Sotus, Gallegus, Emmanuel, Vega, & ipsemet Suarez. Nec obstat baptizantem in ea necessitate contrahere, quia baptizans confert verum Sacramentum: at qui sic tenet, vel suscipit, non dicitur proprie tenere, vel suscipere eo modo, quo ab Ecclesia statutum est. Susceptio enim est ceremonia ab Ecclesia instituta ad Baptismum solemnem, ac proinde solemnitate deficiente, deficit quoque vera susceptoris ratio. Vide etiam Granadum de Sacrament. in 3. part. controvers. 4. tr. 2. disput. 5. num. 4.

RESOL. XCIX.

An qui tenet infantem in Baptismo nomine alterius, contrahat ipse cognationem spirituales, vel ille, qui eum misit?

Et an dicta cognatio spiritualis contrahatur ex Baptismo, sive in Ecclesia, sive domi, sive cum ceremoniis, sive sine illis ministrato?

Et an, qui tunc assumuntur in Parrinos eandem contrahant cognationem, si prolem offerant ad Baptismum tanquam Patris, & ut tales ejus curam suscipiant?

Et quid, si quis non tetigit infantem in Baptismo, quamvis in Parrinum assumatur; quod idem est dicendum de Confirmatione?

Et quando post Baptismum domi collatum propter necessitatem, tunc quando solennes ceremonia in Ecclesia suppletur, aliquis adhibeatur, ut Patrinus; an in tali casu contrahat etiam aliquam propinquitatem?

Et quid de illo, qui adhiberetur, dum quis scienter, vel ignoranter rebaptizaretur? Ex p. 3. tract. 4. Resol. 2.

Sup. hoc supra in Ref. 96. §. Nota etiam.

§. 1. **I**psam procuratorem cognationem contrahere putant Sotus in 4. sent. dist. 42. q. 1. art. 2. prope finem. Toletus lib. 7. c. 8. n. 5. & alij.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo, quia talis in tali casu non suo, sed alieno nomine tenet. Ergo patrinus non est, sed loco patris fungens, &

ita docent Sylvest. ver. Matrim. 8. q. 7. dicto 15. Emmanuel Sa de impedimentis matrimonij, n. 5. verb. cum quis per procuratorem. Covarruvias, & alij quos citat, & sequitur Sanchez de Matrim. tom. 2. lib. 7. disput. 59. n. 2. quibus ego addo Sylvium in addit. ad 3. part. q. 56. art. 5. ad 4.

3. Imò ego puto probabiliter contra Layman in Theol. moral. lib. 5. tr. 10. part. 4. n. 5. Coninch. de Sacrament. disp. 32. dub. 2. n. 40. Rebellium p. 2. lib. 3. q. 6. n. 11. Philarchum de offic. Sacerd. tom. 1. lib. 2. c. 11. Emanuelem Sa citatum, Abbatem in c. veniens, n. 4. de cognat. Spir. & alios, neque ipsum principalem, qui legatum mittit, cognationem ullam contrahere. Et ita docet Covarruvias ubi supra, n. 6. Sanchez n. 4. Reginaldus in praxi tom. 2. lib. 3. c. 20. sent. 3. n. 156. & Villalob. in sum. tom. 1. tr. 14. diff. 9. n. 18. ubi sic asserit. [El Principe, que se hizo padrino de un infante por procurador, embiando qui en lo sea en su nombre, al tiempo que le baptizan, no contrae cognacion espiritual, porque no es verdaderamente padrino, porque no saca al niño de pila, ni le tiene quando le baptizan que es atto personal, ni basta hazerle por tercera persona, ni tampoco contrae este parentesco espiritual el procurador, porque en nombre del principe saca el niño de pila, porque esse no tiene intento de ser padrino, lo qual es necessario, como queda dicho.] Sed in tali casu principalem, qui procuratorem constituit, cognationem contrahere, magis probabiliter tenet novissime Basilius Pontius de matrim. lib. 7. c. 39. n. 10.

4. Notandum est tamen hic obiter, me conclusisse rectè his diebus contra Sotum in 4. dist. 42. q. 1. art. 2. & alios, quemdam non contraxisse cognationem spirituales, quia non tetigerat in Confirmatione infantem, quod etiam in Baptismo est dicendum; nam ad illam contrahendam requiritur contactus physiceus. Ita Sanchez, & Villalobos ubi supra. n. 9. qui etiam, n. 7. cum aliis docet contra Angelum verb. Matrim. n. 7. Lopez in instruct. p. 2. c. 51. & alios tenentes pueros in Baptismo in casu necessitatis extra Ecclesiam, cognationem supradictam non contrahere.

5. Non reticeam tamen. Sylvium in addit. ad 3. p. q. 56. art. 3. ad 1. putare, quod contrahitur propinquitas hæc ex Baptismo, sive domi, sive in Ecclesia, sive cum ceremoniis, sive sine illis ministrato, & qui tunc assumuntur in patris, eandem contrahunt, si prolem offerant ad Baptismum tanquam patris, & ut tales ejus curam suscipiant: si autem offerant, non ut patris, sed solum ut subservientes necessitati, probabile est quod nullam contrahant. Et similiter si post Baptismum domi propter necessitatem collatum, adhibeatur ut patrinus, tunc quando solennes ceremonia suppletur, nullam etiam contrahit propinquitatem, sicut nec ille, qui adhiberetur, dum quis, vel scienter, vel ignoranter rebaptizaretur. Ita Sylvius.

RESOL. C.

Qui in Ecclesia instar Patris tenuit puerum in domo jam baptizatum, queritur, an contraxerit impedimentum Catechismi non dirimens, sed impediens?

Et an hodie contrahatur hoc impedimentum, vel sublatum sit per Concilium Trid. sess. 22. c. 2. de reformat. matrim?

Et an Parochus in supra dicto casu debeat, & ad id teneatur scribere in libro, quod sint illi Patris in solo

Sup. hoc quod hic docetur, & in principio seq. §. Supra, in Ref. 96. §. 3. Notandum est hic obiter quod, & in Resol. 97. §. Difficultas, & in Resol. 98. §. 1. vers. Verum.

Sup. hoc magis late in Ref. seq. & pro contextu in duabus ultimas lin. hujus Ref. infra in Resol. 101. magis late.

solo Catechismo, & quod puer fuit in domo baptizatus? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 259. aliis 260.

hoc
cuius pro-
p. finem
Kaf. praece-
ntia.

Hic casus in praxi saepius solet accidere; ideo notandum est; quod tale impedimentum contrahitur, quando quis tenet aliquem in Catechismo, qui solet praemitti Baptismo, respondendo ejus nomine Sacerdoti interroganti, an credat, an renunciet diabolo, &c. Sed nota, quod quando haec caeremonia solet baptismum comitari, communiter fit idem, qui tenet in Catechismo, & in Baptismo; tamen quandoque sunt diversi, ut quando in necessitate puer subito ab obfetrice baptizatur, & caeremonia postea in Ecclesia suppletur, tunc enim quis instat Patrini pro eo respondet & tunc talis ex c. 2. de regener. spirit. in 6. contrahit impedimentum Catechismi non dirimens, sed impediens. Hoc supposito, quaritur an hodie contrahatur hoc impedimentum; vel sit sublatum per Concilium Tridentinum sess. 24. c. 2. de reform. matrimon. Aliqui negant esse sublatum. Ita tenet Palatius in 4. dist. 4. 2. quest. unic. & Bartholomaeus de Ledema de Matrim. dub. 46. in priori editione, & alij, qui post Tridentinum scribentes, asserunt esse impedimentum, ut Toletus, Vega, Lopez, Cuchus, Anglez, & alij, & ita ex neotericis Societatis Jesu, tenet etiam hanc sententiam Rebellius part. 2. lib. 3. q. 18. n. 20. & Valentia tom. 4. dist. 10. quest. 5. punct. 4.

2. Sed ego puto cum Basilio Pontio de Matrim. lib. 6. c. 11. num. 3. qui citat Sanchez, hoc impedimentum esse sublatum per Concilium Tridentinum, ubi in Baptismo, vel Confirmatione vult tantum contrahi cognationem spiritualem inter baptizatum, ejusque patrem, & matrem ex una parte, & baptizatum, ac susceptores ex fonte ex alia parte, omni alia cognatione spirituali sublata: verba Concilij sunt haec, *Omnia inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublata*, Et quia existimare aliquis posset Concilium solum agere de impedimento cognationis spiritualis provenientis ex Baptismo, quod vult non extendi ad alias personas, sicut olim extendebatur, ideo Pontius adducit declarationem sacrae Congregationis, quae Concilij sensum esse hunc, quem diximus, aperte demonstrat, sic enim habet. Qui in Ecclesia fuit praesens ei, qui domi verè fuit baptizatus, si deinde in Ecclesia fuerunt servatae solemnitates, nullam cognationem spiritualem contraxit. Itaque committantur Ordinario, ut si legitimis probationibus competet D. N. filium prius fuisse baptizatum, declaret nullum inter N. ipsum, & dictum filium adesse impedimentum cognationis spiritualis. Ita sacra Congregatio, Et hanc opinionem esse probabilem; tenet Coninch. de Sacram. disp. 30. dub. 3. num. 24. & illam tenet etiam Fillidius tom. 1. tract. 10. part. 2. cap. 9. num. 273; & Villalobos in summa, tom. 1. tractat. 14. disp. 2. num. 5.

3. Sed quia contraria opinio est etiam probabilis, deducit Sanch. de matr. tom. 2. lib. 7. disp. 10. num. 13. expedire, ut Parochus describat in libro (quem habere debet ad describendum nomina patrinorum, juxta Tridentinum sess. 24. de matr. c. 3.) an sint illi patrimi in solo Catechismo, quod puer sit jam domi baptizatus. Ita Navarrus, & alij. Et quamvis hi non explicent, an Parochus ad id teneatur, at existimo eum teneri, quia Tridentinum patrinorum nomina describi jubet, quo sciatur, qui cognationem spiritualem contrahant, ne matrimonio inique contrahantur. At latissima est differentia,

Tom. 1.

num in baptismo tenuerint, an in Catechismo. Nam priori casu est impedimentum dirimens, posteriori autem ad summum impediens, & juxta nostram sententiam est nullum impedimentum. Unde non fideliter id describeret Parochus, nisi annotaret solius Catechismi patrimos fuisse, defraudaret enim Concilij intentionem, ansamque praebet dissolvendi matrimonia valida, cum eo solo impedimento inita, cujus ego testis sum oculatus in casu Granatae contingenti. Haec Sanchez. Verum Gutierrez de Matrim. c. 84. man. 7. praecise, & in rigore non videtur hoc onus sub peccato mortali Parochis imponere.

RESOL. CI.

Infans fuit propter necessitatem baptizatus, v. g. in capillis, manu, pede, &c. quaritur, an postea dicitur rebaptizatur in Ecclesia sub conditione, Patrimus contrahat cognationem spiritualem?

Et hoc procedit in omnibus casibus, in quibus necesse est rebaptizare puerum sub conditione.

Et an hoc etiam procedat in praedictis casibus in rebaptizante?

Et an si quis v. g. teneat ut Patrimus filium Petri, credens esse Pauli, contrahat cognationem spiritualem?

Et quid sit dicendum de uxore, quae per ignorantiam levat filium mariti, &c?

Et an maritus, & uxor possint absque ullo peccato esse Patrimi aliena prolis? Ex part. 1 r. tr. 8. & Misc. 8. Refol. 57.

Questio curiosa, & procedit in omnibus casibus, in quibus necesse est rebaptizare puerum sub conditione, ideo ad illam sic respondet Diecastillus de Sac. tom. 3. tr. 10. dist. 27. n. 260. Si non omnino moraliter certum sit priorem Baptismum validum fuisse, & ideo infans rebaptizetur sub conditione, contrahitur cognatio, & consequenter non potest contrahi matrimonium inter personas alias in Baptismo certo impeditas, quia dum non constat de Baptismo praesumit Ecclesia cognationem; cessabit autem talis praesumptio, si postea constet Baptismum esse validum.

Sup. hoc
cursum su-
pra in dua-
bus ult. litt.
Refol. 99.

2. Ex quo inferitur, quid dicendum sit, quando quis rebaptizatur eo quod nondum integre natus, fuerat baptizatus; tunc enim (quidquid alij dicant) si baptismus collatus fuerit prius in ea parte, ubi ita certum sit eum fuisse validum, ut non sit sub conditione iterandus, ex priore Baptismo contraheretur cognatio, non ex posteriore, & contra verò si inter doctos sit dubium aut questio, an in ea parte collatus Baptismus valeat, eadem dubitatio erit pro cognatione spirituali. Si verò sint pro utraque parte opiniones probabiles, quarum altera neget valere priorem baptismum, altera affirmet, poterit tuta conscientia quis utramvis eligere, & secundum unum probabile erit ex tali Baptismo non oriri cognationem. Quod totum mihi placeat, quamvis haec omnia non tam pertineant ad Patrimus, de quo nunc agimus, quam ad baptizantem. Nam in tali Baptismo vix aut nunquam potest, aut solet esse mentio nedum praesentia Patrimi. Ita Diecastillus, & ego.

3. Sed hic quaero primo, an si quis verbi gratia teneat ut patrimus filium Petri, credens esse Pauli, contrahat cognationem spiritualem? Negativè respondet ex Sanchez Reginald. tom. 2. lib. 3. n. 155. & alij. Quia revera hic non intendebat exercere

Sup. hoc in
Ref. seq.

F 3 actionem

ANTON
Opera
Tom. 10 II
E III

hoc
hic
tur, &
incipio
Supra
cl. 96
Notan-
est hic
erquod
Refol.
6. Dist.
as, & in
ol. 98. i
io 9. 1.
Veneru.

hoc
is lare
Ref. seq
ro con-
in dua-
ultimis
huius
inf. in
ol. 107.
is late

actionem erga hunc, quem levavit; ergo deficit intentio. Hæc enim ratio non probat, facile enim responderetur, putare quidem illum esse filium Petri, & non Pauli: nihilominus intentionem dirigi ad eum; qui hic, & nunc illi proponitur, sicut in simili de baptizante dicebat opposita sententia; Et ideo alibi diximus errorem personæ in cæteris Sacramentis; præter matrimonium, non irritare sacramentum; Unde videtur colligi, causari etiam effectum inde resultantem qualis est hic, de quo agimus; & eadem ratio locum habet pro Patrino, qui dirigit intentionem ad eum, quem levat de præfenti.

4. Verum contra hoc opponit Sanchez, quod Ministri Sacramentorum teneantur habere intentionem ministrandi Sacramentum præfenti, quicumque ille sit; ac proinde quamvis erretur in persona, cum verus sit Baptismus, vera cognatio contrahitur, Patrinus verò non tenetur habere eam intentionem, & verè elicitur ad personam determinatam.

5. Hanc opinionem, quam mordicus contra me sustinebat quidam Theologus his diebus, ego puto satis probabilem, sed non recedo à sententia affirmativa, quam olim docui, & quam tuetur Martinus Perez de Matrimonio, disputat. 29. sect. 4. num. 4. Dicastillus ubi supra num. 271. & aliis penes ipsos.

6. Probatur; quia iste error non est circa substantiam actus, sed circa accidentia. Unde susceptor non secus, ac baptizans solum habere debet intentionem suscipiendi eum, quem hic, & nunc habet tunc præfentem; atque adeo sicut ea intentio satis est, ut baptizans eum præfentem baptizet, etiam cum simili errore ita similiter ea intentio est sufficiens, ut Patrinus verè suscipiat. Excipitur tamen casus peculiatu de uxore, quæ per ignorantiam levavit filium mariti, de quo est expressa juris decisio cap. 2. de cognatione spirituali, ubi dicitur, Conjugem, qui per ignorantiam levavit filium mariti, non arceri à debiti petitione. Cum enim id superveniat Matrimonio contracto, non mirum si ignorantia excuset à cognatione. Itaque non est cur negemus, quod sicut baptizans debet habere intentionem baptizandi illum quem præfentem habet, talemque censetur habere, quoties non habet intentionem contrariam, ita similiter tenens, seu levans è fonte Sacro, debeat velle tenere, & levare illum, quem præfentem habet, idque censetur velle quoties non habet oppositam voluntatem. Et ideo hanc sententiam me citato tenet Leander de Sacrament. tom. 1. tractat. 2. quest. 28.

Sup. hoc in
Resol. seq. à
lin. 3.

Sup. hoc
pra in §. 1.
Ref. 94.

7. Quæro secundò, an maritus, & uxor possint absque ullo peccato esse Patrini alienæ prolis: In tali casu peccare venialiter Suarez in 3. part. 9. 67. art. 8. Filiuc. tom. 1. tract. 2. num. 161. Sed ego puto supradictos posse absque ullo peccato esse Patrinos, nisi aliàs in aliqua Diocesi jure speciali sit prohibitum. Primò, quia id nullibi prohibetur, ut fatetur Urbanus Secundus in cap. final. 30. quest. 4. Secundò, quia quamvis idem Pontifex in eodem capite videatur statuere quod non sint Patrini; hoc tamen non prohibet sub præcepto, vel si prohibet non esse usu receptum; vel potius esse sublatum per Concilium Tridentinum. Et ita ex Vasquez, Layman, Hurtado, & aliis docet Leander de Sacrament. tom. 1. tractat. 2. disput. 7. quest. 20. Et tandem in hanc sententiam vellet, nollet, descendit Dicastillus de Sacramentis, tom. 3. tractat. 10. disputat. 57. dub. 27. num. 271. ubi sic:

Adverto cum Suariorum probabilius esse quod si maritus, & uxor alienum filium de sacro fonte levant, peccent saltem venialiter. Quia Urbanus Secundus in cap. Quod autem trigesima, quest. 4. quamvis dicat nulla auctoritate id reperiri prohibitum: Ipse tamen potens tunc id prohibere, sic decernit, ut puritas spiritualis paternitatis ab omni labe, & infamia conservetur immunis, dignum esse decernimus, ut utrique in simul ad hoc aspirare minimè præsumat. Non putat verò Suarius, & ex illo Perez disputat. 29. sect. 5. num. 3. esse gravem culpam propter levitatem materiæ, quod propter eorum, & aliorum auctoritatem non a sum improbare; sed ut verum fatear, verba Pontificis grave quid sonant tum ex fine, ut puritas, &c. ab omni labe, & infamia, &c. tum ex ipsorum verborum significatione. Nam labe, infamia, præsumptio, & similia verba non sum memor in legibus (maximè Canonis) pro rebus levibus usurpari, aut levibus actionibus tribui; utcumque sit illud, placet quod Glossa ad eum Textum notat (nec alieni sunt ab hoc prædicti Auctores) nempe consuetudine posse fieri, ut omnino liceat, quia ut ait Glossa, de consuetudine est in quibusdam locis, quod uterque simul suscipit. Quæ ratione olim de hac re interrogatus hic in Germania pro casu occurrente, inter magnos imò supremos Principes censui posse fieri, quia jam sæpe constabat pridem factum in similibus. Hucusque Dicastillus.

RESOL. CII.

An qui per errorem levavit filium Petri, existimans se filium Pauli levare, contrahat cognationem spirituales?

Et an conjux, quæ per ignorantiam levavit filium mariti, teneatur arceri à debiti petitione? Ex p. 3. tract. 4. Resol. 16.

§. 2. **N**egativè respondet Sanchez de Matrimonio tom. 2. lib. 7. disput. 58. num. 7. ex cap. 2. de cognat. spirit. ubi deciditur conjugem, quæ per ignorantiam levavit filium mariti, non arceri à debiti petitione, ex quo textu Abbas ibi num. 4. & Alexander de novo num. 6. colligunt requiri scientiam, & animum ad contrahendum cognationem.

S p. contento in hac Res. in præterita Res. à §. Sed hic quero, ut que ad §. Quæro secundò.

2. At his non obstantibus contrariam sententiam docent Basil. Pontius de Matrimonio, lib. 7. cap. 39. num. 9. ubi sic asserit: Si quis per errorem leverit filium Petri, existimans filium esse Joannis, revera contraxit cognationem, error enim ille non impedit fideiussoris, & partis spiritualis officium, quidquid alij dicant, est enim error personæ in hoc casu circa accidentalialia. Neque eadem ratio est de uxore, quæ per ignorantiam levat mariti filium; tum quia de eo est expressa juris decisio, ex quo totum impedimentum pendet; tum etiam, quia supervenit matrimonio contracto, & ita non mirum si ignorantia excuset à cognatione. Ita Pontius. Unde patet responsio ad argumentum quod Sanchez adducit, cujus sententia hoc non obstante probabilis etiam mihi videtur, & illam novissimè cum Sanchez tenet Villalob. in summ. tom. 1. tr. 14. diff. 19. n. 17.

RESOL.

RESOL. CIII.

Quis post partum uxoris statim ob periculum baptizavit infantem, adstantibus tamen multis, qui hoc facere poterant; dubitatum fuit, (etiam si graviter peccavit) an privatus remanserit iure petendi debitum?

Eadem est ratio uxoris erga virum.

Et an Episcopus, Commissarius Bullæ Cruciatæ, & Confessarij Regulares ex commissione suorum Provincialium possint dispensare circa supradictum impedimentum ad petendum debitum? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 85.

Sup. hoc in Ref. 85. & in tom. 3. tr. 1. c. 1. §. 1. & Villalob. in summ. tom. 1. tr. 13. disp. 36. n. 7. & Villalob. in summ. tom. 1. tr. 13. disp. 51. num. 1.

Affirmativè tunc respondit quidam Theologus, & probabiliter quidem; nam hanc sententiam tenent multi Doctores, quos citant, & sequuntur Sanchez de *Matrim. tom. 3. lib. 9. disp. 36. n. 7.* & Villalob. *in summ. tom. 1. tr. 13. disp. 51. num. 1.*
 2. Sed mihi contraria sententia placuit, & illam conclusi, quam videntur glossa *cap. 2. de cognat. spir. ver. debitum.* Fernandez de Heredia *disp. de Sacrament. Baptismi. part. 6. dub. 2. n. 6.* Suar. *in 3. p. quest. 67. art. 8. §. penult. in fine.* Durandus *in 4. disp. 42. quest. 1. art. 3. & novissimè Coninch. de Sacrament. disp. 34. dub. 8. num. 69.* ubi sic asserit: Probabilis est eum, qui etiam sua culpa hanc cognationem cum sua uxore contraxit (eadem est ratio uxoris erga virum) etsi graviter peccavit, posse nihilominus petere debitum, quia tam gravis pena sine textu non est inducenda; ex nullo autem textu probari potest. Ergo, &c. Ita hanc sententiam probabilem esse putat Layman *in Theol. mor. lib. 5. tr. 10. p. 4. c. 8. n. 8.*

3. Nota etiam, quòd stando in prima opinione advertit Villalobos *ubi supra*, quòd in tali casu, [Pueden dispensar para pedir el debito el Comisario de la Cruzada el Obispo, y los Confesores Regulares, como tengan para esto comision de sus Provinciales, como dize Rodriguez per una viva vocis oraculo de Pio V. por ser la cognacion espiritual impropriamente incesto, y el privilegio dicho, que solo habla de la afinidad que nasce de copula fornicaria, dize, que se ha de entender a esto por ser favorable.] ita ille.

RESOL. CIV.

An Pater baptizans, aut tenens filium in periculo mortis impediatur postea petere debitum ab uxore?

Et quid, si baptizet ex malitia, vel ignorantia extracausam necessitatis, an peccet gravissime, & sit puniendus, & impediatur petere debitum? Ex p. 5. tract. 3. Ref. 25.

Sup. hoc in §. 1. de pro-
Affirmativè responder, si suscipiat filium, Henriquez *lib. 2. cap. 18. n. 3.* & etiam si baptizet ex malitia, vel ignorantia extracausam necessitatis, docent Doctores, quos citat Zambranus *de Matrim. modo ministrandi Sacramentum Baptismi, cap. 1. §. 1. n. 18. num. 8.* Sed ipse ibi meritò contrariam sententiam docet, & ideo *num. 24.* sic ait: Ex dictis patet, quantum errent aliqui minus docti, examinando nimis scrupulosè eos, qui bona fide baptizantur in necessitate, vel susceperunt proprium filium, an talis necessitas esset precisa, vel

omniò ignorantia invincibilis, ut negent eis petitionem debiti, cum constet ex dictis, etiam si ex malitia processerint, peccare quidem gravissimè, effèque puniendos, satis tamen probabiliter non impediri à petitione debiti. Sic ille. Cui adde Jacobum Granado de *Sacrament. in 3. part. contr. 4. tract. 2. disp. 5. num. 5.* & Præp. *in 3. part. q. 67. art. 6. dub. 1. num. 7.*

RESOL. CV.

An conjuges amittant jus petendi debitum, si eis superveniat cognatio spiritalis, ut quando alteruter, vel uterque conjugum culpabiliter baptizat, aut tenet filium in Baptismo?

Et an hoc procedat in casu, quo conjux baptizat filium solius alterius conjugis in necessitate?

Idem est, si conjux jam ad fidem conversus uxorem, quam in infidelitate duxerat, baptizat, occurrente eadem necessitate.

Item idem est, si in presenti mortis periculo Parens miseratione motus, ne absque Baptismo infans decedat, quamvis adessent alij, filium baptizat.

Idem etiam dicendum est in casu necessitatis, quando nullus adest, qui Parrinus sit, pater, aut mater id munus obeat erga communem filium, aut solus alterius conjugis. Ex part. 1. tract. 5. & Misc. 5. Resolut. 39.

§. 1. VT quando alteruter, vel uterque conjugum culpabiliter baptizat, aut tenet, contrahitque cognationem, tunc nocens alter, vel uterque impediatur à petendo debito?

2. De hoc casu his diebus interrogatus fui, & ad illum ex Sanchez affirmativè respondet quidam Theologus Societatis Jesu, satis quidem probabiliter ex *can. 1. & 2. causa quest. 1.* ubi dicitur non esse separandos conjuges, si levatio de Sacro fonte non fuerit facta utriusque consensu: ergo à contrario sensu, si utriusque consensu fiat, separandi sunt, neque ob aliam causam separatio fit, nisi ut neuter petat; atque aded etiam unius tantum consensu fiat, ille saltem petere non potest. Probat ulterius ex *cap. ad limina causa, & quest.* ubi dicitur, eum, qui filium in necessitate baptizaverat, non esse à conjuge separandum; quia id laudabiliter fecit: ergo à contrario sensu, qui id culpabiliter fecit, separandus est, ne videlicet petat. Deinde prædictus conjux voluntariè, & sine necessitate munus illud illicite suscipit: ergo contrahit impedimentum cognationis quantum jure contrahere potest: potest autem meritò privari jure petendi: ergo.

3. Sed ego negativè sententiæ adhæsi, & nunc adhæreo, & ita docet Hurtadus de *Matrimonio, disp. 10. difficult. 6. num. 24.* Coninch. *de Sacrament. disp. 34. dub. 8. num. 66.* Perez de *Matrim. disp. 29. sect. 6. num. 8.* & Dicastillus de *Sacramentis tom. 3. tractat. 20. disp. 9. dub. 8. num. 90.* & ratio est, quia si quid antiquiora jura in hac re durum statuerunt, correctæ sunt per alia posteriora jura. Patet, quia *cap. 1. & 2. 30. quest. 1.* correctæ sunt per dictum caput *si vir, de cognatione spiritali*, ut notavit Glossa ibi, *verb. institutum.* Præterea *cap. nosse 30. quest. 1.* ubi dicitur conjuges esse invicem defraudandos ac separandos, si ex utriusque consensu alter alterius filium de Sacro fonte levaverit, & subinde idem dicendum esse, quando alter sciens & prudens id

F 4 fecit;

INTON.
Opera
Tom. 1 & 2
E III

fecit; nempe ut privari debeat jure exigendi. Totum hoc nihil obest modò: quia id decretum fuit Nicolai I. qui floruit anno 858. teste Genebrardo in *Chronographia lib. 4. fol. 782.* & ita correctum est per dictum caput *si vir de cognatione spirituali*, ab Alexandro III. qui vixit anno 1156. teste eodem Genebrardo *lib. 4. fol. 796.* Denique caput *ad limina 30. q. 1.* ubi deciditur conjuges separandos non esse propter Baptismum filio a parente collatum urgente necessitate, ubi diversum videtur statuere, ubi absuit necessitas: nam aliàs textus nihil indulget: nihil etiam facit contra nos; quia loquitur Joannes VIII. auctor illius decreti, tempore quo vigeat illud decretum capitis 1. 30. q. 1. ut conjuges sive scienter, sive ignoranter, proprios filios baptizantes separarentur: nondum enim decretum capitis *si vir de cognatione spirituali* illud corrigens: nam Joannes VIII. floruit anno 874. teste Genebrardo *eod. lib. 4. fol. 788.* atque ita indulget, ne separarentur, Baptismo in necessitate collato. Unde ex his patet responsio ad canones pro sua sententia à Sanchez adductos, & ad confirmationem pro ejus sententia superius factam respondeo, quod verum est conjugem voluntariè & absque necessitate munus illud illicitè suscipere, & graviter peccare: hoc enim aperte prohibetur, & asseritur in dictis juribus. Unde similiter est verum contrahere cognationem spirituales, quantum jure contrahere potest: At quod nequeat petere debitum, nullo sufficienti fundamento asseritur, quia dicta privatio, seu prohibitio petendi, in nullo jure perseverante in sua viridi observantia continetur; quia quamvis id contineatur in aliquibus, jam tamen correctà sunt quoad separationem à toto. Et non solum ea prohibitio in nullo jure perseverante continetur, sed nec ex aliquo jure suffi-

cienter deducitur, ut satis ostensum est.

4. Nota hic obiter, quod etiam stando in opinione Sanchez & aliorum, non procedere casu in quo conjux baptizat filium solius alterius conjugis in necessitate. Idem dicendum est ob eandem rationem, si conjux jam ad fidem conversus, uxorem quam infidelitatis tempore duxerat baptizet, occurrente eadem necessitate: tunc autem intelligitur ea necessitas esse, quando nullus adest qui id munus obeat, & periculum esset ut proles absque Baptismo obiret. Idem quoque dicendum cum Sanchez *lib. 9. disp. 26. num. 2.* cum infans censetur esse in presentissimo mortis periculo, & parens miseratione commotus, ne absque Baptismo decedat, penè indeliberatè accurrat, quamvis adesset alij, qui id munus præstare possent, non privatur jure petendi debitum, qui tantùm abest ut delinquat, cum potius mereatur; quia in tanta necessitate non vacat ad deliberandum, & ratione urgentissimi periculi præstat in eam partem propendere, quæ salutifera est animæ infantis ad æternam ejus salvationem.

5. Verius videtur idem dicendum esse, si in casu necessitatis, quando nullus adest qui patrinus sit, pater vel mater id munus obeat erga communem filium, aut solius alterius conjugis. Ratio est tum quia licet in Baptismo privato non sit necessarius patrinus; at ut servetur Sacramenti significatio, præstantius est patrinum adhiberi. Tum maxime quia privari jure acquisito petendi debitum ab uxore est poena delicti admitti per conjugem, qui contra juris prohibitionem filium communem, aut alterius conjugis baptizavit, ejusve patrinus fuit: at in necessitate relata culpa vacat parentem esse patrinum, ut rectè docuit Div. Thomas 3. part. q. 67. art. 8. ad 2.

in indice primo hujus Tom. I. lege Appendicem ad hunc Tract. I. Ubi invenies alias multas Difficultates mistas, & dispersas, per alios Tom. Tract. & Res. qua simul pertinent ad hunc Tract. I. de Sacramento Baptismi, &c.

